

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΕΡΕΥΝΑ

ΑΙΓΙΟΝ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΛΥΡΙΚΟΙ

ΚΑΙ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

ΕΚΛΕΚΤΑ ΜΕΡΗ

ΕΓ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΩΝ)

Ν Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

37434
οφάσεως 28 'Ιουλίου 1930

ΙΣ
(τυπ

τον μέρος είναι
ναί

ν λεγόμενα
α.
XVI).

ΑΘΗΝΑΙΣ
ΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ"

ΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ Α. Ε.

Οδός Σταδίου 46

1937

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουν τὴν σφραγίδα τοῦ
Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

502

502

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΛΥΡΙΚΟΙ

I. ΕΛΕΓΕΙΑΚΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Α΄. ΚΑΛΛΙΝΟΥ ΕΛΕΓΕΙΑ

1. (1)

Μέχρις τεῦ* κατάκεισθε ; κότ** ἄλκιμον ἔξετε θυμόν,
ὦ νέοι ; οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτίονας,*
ὧδε λῆν μεθιέντες*, ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε*
ἦσθαι*, ἀτὰρ* πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει.
(ᾠχετο συμποσίων ἔρατῶν* χρόνος, ᾠχετο, παῖδες, 5
εἰρήνης γλυκερῆς ἥπια δῶρα τὰ πρῖν).
νῦν δ' ἐπὶ Κιμμερίων στρατὸς ἔρχεται ὄβριμοεργῶν*,
(δυσμενέων ἀνδρῶν, τηλόθεν* ἐκ βορέω.
Πάτρης* οὖν περὶ τῆσδε παρ' ἀλλήλοισι μάχεσθε)
καὶ τις ἀποθνήσκων ὕστατ' ἀκοντισάτω. 10
Τιμῆν* τε γάρ ἐστι καὶ ἀγλαὸν* ἀνδρὶ μάχεσθαι
γῆς πέρι καὶ παίδων κουριδῆς* τ' ἀλόχου
δυσμενέσιν· θάνατος δὲ τότε' ἔσσειται, ὀκνότε* κεν δὴ
Μοῖραι ἐπικλώσωσ***, ἀλλὰ τις ἰθὺς* ἴτω
ἔγχος ἀνασχόμενος* καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἄλκιμον ἦτορ* 15
ἔλσας, τὸ πρῶτον μίγνυμένου* πολέμου.

(1) Οἱ ἐν παρενθέσει ἀριθμοὶ κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν τῆς Anhol. Lyric. Th. Bergk 1883.

Οὐ γάρ κως* θάνατόν γε φυγεῖν εἰμαρμένον ἔστιν
 ἄνδρ', οὐδ' εἰ προγόνων ἢ γένος ἀθανάτων.
 Πολλάκι δηϊοτήτα* φυγῶν καὶ δοῦπον* ἀκόντων*
 οἴχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα* κίχεν* θανάτου. 20
 Ἄλλ' ὁ μὲν οὐκ ἔμπης* δήμῳ φίλος οὐδὲ ποθεινός,
 τὸν δ' ὀλίγος* στενάχει καὶ μέγας, ἦν τι πάθῃ·
 λαῶ γὰρ σύμπαντι πόθος κρατερόφρονος* ἀνδρὸς
 θνήσκοντος, ζῶων δ' ἄξιος ἡμιθέων*·
 ὥσπερ γάρ μιν* πύργον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὀρῶσιν· 25
 ἔρδει* γὰρ πολλῶν ἄξια μῦθος ἑών.

Β'. ΤΥΡΤΑΙΟΥ ΥΠΟΘΗΚΑΙ

2. (10)

Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐνὶ* προμάχοισι* πεσόντα
 ἄνδρ' ἀγαθὸν* περὶ ἢ πατρίδι μαρνάμενον*·
 τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας* ἀγροὺς
 πτωχεύειν* πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον,
 πλαζόμενον* σὺν μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι 5
 παισὶ τε σὺν μικροῖς κουριδίῃ* τ' ἀλόχῳ.
 Ἐχθρὸς μὲν γὰρ τοῖσι μετέσσειται*, οὓς κεν* ἵκηται
 χρημοσύνη* τ' εἰκῶν* καὶ στυγερῆ πενίῃ,
 αἰσχύνει* τε γένος, κατὰ δ' ἀγλαδὸν* εἶδος* ἐλέγχει*,
 πᾶσα δ' ἀτιμίη* καὶ κακότης* ἔπεται. 10
 Εἰ δ' οὕτως ἀνδρὸς τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὄρη*
 γίγνεται οὐτ' αἰδῶς οὐτ' ὄπισ* οὐτ' ἔλεος,
 θυμῷ* γῆς πέρι τῆσδε μαχώμεθα καὶ περὶ παίδων
 θνήσκωμεν* ψυχέων* μηκέτι φειδόμενοι.
 ὦ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες, 15
 μηδὲ φυγῆς αἰσχροῆς* ἄρχετε, μηδὲ φόβου,
 ἀλλὰ μέγαν ποιεῖσθε καὶ ἄλκιμον ἐν φρεσὶ θυμόν,
 μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρνάμενοι.
 Τοὺς δὲ παλαιότερους, ὧν οὐκέτι γούνατ' ἔλαφρά,

μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραίους· 20
 αἰσχροὺν γὰρ δὴ τοῦτο μετὰ προμάχοισι πεσόντα
 κείσθαι πρόσθε νέων ἄνδρα παλαιότερον,
 ἤδη λευκὸν ἔχοντα κάρη* πολιὸν τε γένειον,
 θυμὸν ἀποπνεύοντ' ἄλκιμον ἐν κονίῃ,
 αἱματόεντ' αἰδοῖα* φίλαις ἐν χερσὶν ἔχοντα— 25
 αἰσχροῶ* τὰ γ' ὀφθαλμοῖς καὶ νεμεσητὰ* ἰδεῖν—
 καὶ χροῶ γυμνωθέντα· νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοικεν*,
 ὄφρ' ἐρατῆς ἠβῆς ἀγλαὸν ἄνθος* ἔξη·
 ἀνδράσι μὲν θηητὸς* ἰδεῖν, ἐρατὸς* δὲ γυναιξίν,
 ζωὸς* ἔών, καλὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσών. 30
 Ἄλλὰ τις εὖ διαβὰς* μενέτω, ποσὶν ἀμφοτέροισιν
 στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὁδοῦσι δακῶν*.

3. (11)

Ἄλλ' Ἡρακλῆος γὰρ ἀνικῆτου γένος ἐστέ,
 θαρσεῖτ', οὐπω Ζεὺς ἀνένα λοξὸν* ἔχει·
 μὴδ' ἀνδρῶν πληθὺν δειμαίνετε*, μὴδὲ φοβεῖσθε*,
 ἰθὺς* δ' ἐς προμάχους ἀσπίδ' ἀνήρ ἐχέτω*,
 ἐχθρὴν μὲν ψυχὴν* θέμενος*, θανάτου δὲ μελαινας 5
 κῆρας* ὁμῶς* αὐγαῖς ἠελίοιο φίλας.
 Ἴστε γὰρ Ἄρηος* πολυδακρύου ἔργ' αἰδήλα*,
 εὖ δ' ὄργην ἐδάητ' ἀργαλέου* πολέμου
 καὶ θαμὰ* φευγόντων τε διωκόντων τ' ἐγένεσθε,
 ὧ νέοι, ἀμφοτέρων δ' ἐς κόρον* ἠλάσατε*. 10
 Οἱ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μένοντες
 ἔς τ' αὐτοσχεδίην* καὶ προμάχους* ἰέναι,
 παυρότεροι* θνήσκουσι, σαοῦσι δὲ λαδὸν* ὀπίσσω·
 τρεσσάντων* δ' ἀνδρῶν πᾶσ' ἀπόλωλ' ἀρετή*.
 Οὐδεὶς ἂν ποτε ταῦτα λέγων ἀνύσειεν* ἕκαστα, 15
 ὅσσοι, ἦν αἰσχροῶ* πάθῃ, γίγνεται ἀνδρὶ κακά·
 ἰγυαλέον* γὰρ ὀπισθε μετάφρενον* ἐστι δαΐζειν*

ἄνδρὸς φεύγοντος δητῶ* ἐν πολέμῳ*
 αἰσχροῦς* δ' ἐστὶ νέκυς κακκείμενος* ἐν κονίησιν
 νῶτον ὄπισθ' αἰχμῆ* δουρὸς ἐληλαμένος*. 20
 Ἄλλὰ τις εὖ διαβὰς* μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισι
 στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὁδοῦσι δακῶν,
 μηρούς τε κνήμας τε κάτω καὶ στέρνα καὶ ὤμους
 ἀσπίδος εὐρείης γαστρὶ καλυψάμενος*
 δεξιτερεῇ δ' ἐν χειρὶ τινασσέτω ὄβριμον* ἔγχος*, 25
 κινεῖτω δὲ λόφον δεινὸν ὑπὲρ κεφαλῆς·
 ἔρδειν* δ' ὄβριμα* ἔργα διδασκέσθω πολεμίζων*,
 μηδ' ἐκτὸς βελέων ἐστάτω ἀσπίδ' ἔχων,
 ἀλλὰ τις ἐγγὺς ἰὼν αὐτοσχεδὸν* ἔγχεϊ μακροῦ
 ἢ ξίφει οὐτάζων* δήϊον ἄνδρ' ἐλέτω* 30
 καὶ πόδα παρ ποδὶ θεὶς καὶ ἐπ' ἀσπίδος ἀσπίδ' ἐρείσας,
 ἐν δὲ λόφον τε λόφῳ καὶ κυνέην κυνέῃ
 καὶ στέρνον στέρνῳ πεπλημένος* ἀνδρὶ μαχέσθω
 ἢ ξίφεος κώπην* ἢ δόρου μακρὸν ἐλών.
 Ὑμεῖς δ', ὦ γυμνήτες*, ὑπ' ἀσπίδος ἄλλοθεν ἄλλος 35
 πτώσσοντες* μεγάλοις βάλλετε χερμαδίοις*,
 δούρασί τε ξεστοῖσιν ἀκοντίζοντες ἐς αὐτούς,
 τοῖσι πανόπλοισιν* πλησίον ἰστάμενοι. • 4

4. (12)

• Οὐτ' ἂν μνησαίμην οὐτ' ἐν λόγῳ* ἄνδρα τιθείμην
 οὔτε ποδῶν ἀρετῆς οὔτε παλαιμοσύνης*,
 οὐδ' εἰ Κυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίην τε,
 νικῶν δὲ θεῶν* Θρηίκιον Βορέην*,
 οὐδ' εἰ Τιθωνοῖο* φυῆν* χαριέστερος* εἶη,
 πλουτοίῃ δὲ Μίδεω* καὶ Κινύρῳ* μάλιον*,
 οὐδ' εἰ Τανταλίδεω Πέλοπος βασιλεύτερος* εἶη,
 γλῶσσαν δ' Ἀδρήστου* μελιχόγηρυν* ἔχοι,

- οὐδ' εἰ πᾶσαν ἔχοι δόξαν πλήν θούριδος* ἀλκῆς·
οὐ γὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς* γίγνεται ἐν πολέμῳ, 10
εἰ μὴ τετλαίη* μὲν ὄρων φόνον αἱματόεντα
καὶ δηίων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἰστάμενος.
Ἦδ' ἀρετὴ, τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον
κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέῳ.
Εὐνὸν* δ' ἐσθλὸν* τοῦτο πόληί τε παντί τε δήμῳ, 15
ὅστις ἀνὴρ διαβὰς* ἐν προμάχοισι μένη
νωλεμέως*, αἰσχροῆς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ* λάθεται,
ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα* παρθέμενος*,
θαρσύνῃ δ' ἔπαισι τὸν πλησίον ἄνδρα παρεστώς·
οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ 20
αἴψα* δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
τρηχέας*, σπουδῇ τ' ἔσχεθε* κῦμα* μάχης.
Ὅς δ' αὖτ' ἐν προμάχοισι πεσὼν φίλον ὄλεσε θυμὸν,
ἄστου τε καὶ λαοῦς καὶ πατέρ' εὐκλείσας*,
πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης*, 25
καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἐληλαμένος*,
τόν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὁμῶς* νέοι ἠδὲ γέροντες
ἀργαλέῳ* τε πόθῳ πᾶσα κέκηδε* πόλις
καὶ τύμβος καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποις ἀρίσημοι*
καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἐξοπίσω. 30
Οὐδέ ποτε κλέος ἐσθλὸν ἀπόλλυται, οὐδ' ὄνομ' αὐτοῦ,
ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἐὼν γίγνεται ἀθάνατος,
ὄντιν' ἄριστεύοντα* μένοντά τε μαρνάμενόν τε
γῆς πέρι καὶ παίδων θοῦρος* Ἄρης ὀλέσῃ.
Εἰ δὲ φύγη μὲν κῆρα* τανηλεγέος* θανάτιο, 35
νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εὐχος* ἔλη,
πάντες μιν* τιμῶσιν ὁμῶς*, νέοι ἠδὲ* παλαιοί,
πολλὰ δὲ τερπνὰ παθῶν* ἔρχεται* εἰς Αἴδην·
γηράσκων ἀστοῖσι μεταπρέπει*, οὐδέ τις αὐτὸν
βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς* οὔτε δίκης ἐθέλει, 40

πάντες δ' ἐν θόκοισιν* ὁμῶς νέοι οἷ τε κατ' αὐτὸν
εἵκουσ* ἐκ χώρης οἷτε παλαιότεροι.

Ταύτης νῦν* τις ἀνήρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἰκέσθαι
πειράσθω θυμῷ*, μὴ μεθίεις* πολέμου.

(5. 15) Ἐμβατήριον.

Ἄγετ*, ὦ Σπάρτας εὐάνδρω
κῶροι* πατέρων πολιατᾶν*,
λαιᾶ* μὲν ἵτυν* προβάλεσθε*,
δόρου δ' εὐτόλμως ἀνσχεσθε*,
μὴ φειδόμενοι τᾶς ζωᾶς·
οὐ γὰρ πάτριον τᾶ Σπάρτα.

Γ. ΜΙΜΝΕΡΜΟΥ

6. (2)

Ἡμεῖς δ', οἰᾶ* τε φύλλ*, ἃ φύει* πολυανθέος ὄρη
εἶαρος, αἰψ* αὐγῆς* ἄζεται* ἡλίου,
τοῖς ἵκελοι* πήχχιον* ἐπὶ χρόνον ἀνθεσιν* ἥβης
τερπόμενα, πρὸς θεῶν εἰδότες οὔτε κακὸν
οὔτ' ἀγαθόν. Κῆρες* δὲ παρεστήκασι μέλαινοι,
ἡ μὲν ἔχουσα τέλος* γήραος ἀργαλέου*,
ἡ δ' ἐτέρη θανάτοιο· μίνυνθα* δὲ γίνεται ἥβης
καρπός, ὅσον τ' ἐπὶ γῆν κίδναται* ἡλίου·
αὐτὰρ ἐπὶν* δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται* ὄρης,
αὐτίκα τεθνάμεναι* βέλτιον ἢ βίωτος*.
πολλὰ γὰρ ἐν θυμῷ κακὰ γίγνεται· ἄλλοτε οἶκος
τρυχοῦται*, πενίης δ' ἔργ' ὀδυνηρὰ πέλει*.
ἄλλος δ' αὖ παίδων ἐπιδεύεται*, ὧν τε μάλιστα
ἱμείρων* κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Ἀίδην·
ἄλλος νοῦσον ἔχει θυμοφθόρον*, οὐδέ τις ἔστιν
ἀνθρώπων, ᾧ Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδοῖ.

Δ'. ΣΟΛΩΝΟΣ*

7. (4) Ὑποθήκαι* εἰς Ἀθηναίους.

Ἡμετέρα δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὔποτ' ὀλεῖται*
 αἷσαν* καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων.
 τοιή γὰρ μεγάρθυμος* ἐπίσκοπος* ὄβριμοπάτρῃ*
 Πᾶλλὰς* Ἀθηναίῃ χειρὰς ὑπερθεν* ἔχει.
 αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίῃσιν* 5
 ἄστοι βούλονται χρήμασι πειθόμενοι,
 δήμου θ' ἡγεμόνων* ἄδικος νόος, οἷσιν ἐτοῖμον
 ὕβριος* ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν.
 οὐ γὰρ ἐπίσταται κατέχειν κόρον*, οὐδὲ παρούσας
 εὐφροσύνας* κοσμεῖν* δαιτὸς* ἐν ἡσυχίῃ... 10
 πλουτεῦσιν δ' ἀδίκους ἔργμασι* πειθόμενοι...
 Οὐθ' ἱερῶν κτεάνων* οὔτε τι δημοσίων
 φειδόμενοι κλέπτουσιν ἀφαρπαγῇ* ἄλλοθεν ἄλλος,
 οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ* θέμεθλα* Δίκης*,
 ἢ σιγῶσα σύνοιδε* τὰ γιγνόμενα πρό τ' ἐόντα, 15
 τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἤλθ' ἀποτεϊόσμενη*.
 Τοῦτ' ἤδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἔλκος* ἄφυκτον*.
 ἐς δὲ κακὴν ταχέως ἤλυθε δουλοσύνη*
 ἢ στάσιν ἔμφυλον πόλεμόν θ' εὐδοντ' ἐπεγείρει*,
 ὅς πολλῶν ἐρατὴν ὄλεσεν ἡλικίην*. 20
 ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον* ἄστῳ
 τρύχεται* ἐν συνόδοις* τοῖς ἀδικεῦσι* φίλαις.
 Ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακὰ τῶν δὲ πενιχρῶν*
 ἰκνεῦνται* πολλοὶ γαῖαν ἐς ἄλλοδαπὴν,
 πραθέντες* δεσμοῖσι τ' ἀεικελίοισι* δεθέντες, 25
 καὶ κακὰ δουλοσύνης στυγνὰ* φέρουσι βία.
 Οὕτω δημοσίον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἐκάστω,
 αὐλαιοὶ δ' ἔτ' ἔχειν* οὐκ ἐθέλουσι θύραι,
 ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἔρκος* ὑπέρθορον, εὔρε δὲ πάντως,

εἰ καὶ τις φεύγων ἐν μυχῶ* ἧ θαλάμου, 30
 Ταῦτα διδάξαι* θυμὸς Ἀθηναίου με κελεύει,
 ὡς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομία* παρέχει,
 εὐνομία δ' εὐχοσμο καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει*,
 καὶ θ' ἅμα τοῖς ἀδίκους ἀμφιτίθησι* πέδας·
 τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ*, 35
 αὐαίνει* δ' ἄτης* ἄνθεα φυόμενα,
 εὐθύνει* δὲ δίκας σκολιὰς ὑπερήφανα τ' ἔργα
 πρᾶννει, παύει δ' ἔργα διχοστασίης*,
 παύει δ' ἀργαλέης* ἔριδος χόλον, ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
 πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια καὶ πινυτιά*. 40

δ. (13) Ὑποθήκαι* εἰς ἑαυτόν.

Μνημοσύνης καὶ Ζηνὸς Ὀλυμπίου ἀγλαὰ τέχνα,
 Μοῦσαι Πιερίδες, κλυτέ* μοι εὐχομένω·
 ὄλβον* μοι πρὸς θεῶν μακάρων δότε καὶ πρὸς ἀπάντων
 ἀνθρώπων αἰεὶ δόξαν ἔχειν ἀγαθῆν·
 εἶναι δὲ γλυκὺν ὧδε φίλοις, ἐχθροῖσι δὲ πικρὸν, 5
 τοῖσι μὲν αἰδοῖον*, τοῖσι δὲ δεινὸν ἰδεῖν.
 Χρήματα δ' ἰμείρω* μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι*
 οὐκ ἐθέλω· πάντως ὕστερον ἤλθε δίκη*.
 Πλοῦτον δ', ὄν μὲν δῶσι θεοί, παραγίγνεται* ἀνδρὶ
 ἔμπεδος* ἐκ νεάτου* πυθμένος ἐς κορυφήν· 10
 ὄν δ' ἄνδρες μετίωσιν* ὑφ' ὕβριος, οὐ κατὰ κόσμον*
 ἔρχεται, ἀλλ' ἀδίκους ἔργμασι* πειθόμενος
 οὐκ ἐθέλων ἔπεται· ταχέως δ' ἀναμίσγεται ἄτη*·
 ἀρχὴ δ' ἐξ ὀλίγου γίγνεται ὡς τε πυρός,
 φλαύρη* μὲν τὸ πρῶτον, ἀνηρηὴ δὲ τελευτᾷ· 15
 οὐ γὰρ δὴν* θνητοῖς ὕβριος ἔργα πέλει*·
 ἀλλὰ Ζεὺς πάντων ἐφορᾷ τέλος, ἐξαπίνης* δὲ
 ὥστ' ἄνεμος νεφέλας αἴψα διεσκέδασεν

ἠρινός, ὃς πόντου πολυκύμονος ἀτρογέτοιο*
 πυθμένα κινήσας, γῆν κατά πυροφόρον* 20
 δηώσας* καλὰ ἔργα*, θεῶν ἔδος*, αἰπὺν* ἰκάνει
 οὐρανόν, αἰθρίην* δ' αὐθις ἔθηκεν ἰδεῖν·
 λάμπει δ' ἠελίοιο μένος* κατὰ πίονα* γαῖαν
 καλόν, ἀτὰρ νεφέων οὐδὲν ἔτ' ἐστὶν ἰδεῖν·
 τοιαύτη Ζηνὸς πέλεται* τίσις*, οὐδ' ἐφ' ἐκάστω, 25
 ὥσπερ θνητὸς ἀνὴρ, γίγνεται ὀξύχολος*·
 αἰεὶ δ' οὐ ἐ* λέληθε διαμπερές*, ὅστις ἀλιτρὸν*
 θυμὸν ἔχη, πάντως δ' ἐς τέλος ἐξεφάνη·
 ἀλλ' ὁ μὲν αὐτίκ' ἔτεισεν*, ὁ δ' ὕστερον· εἰ δὲ φύγωσιν
 αὐτοί, μηδὲ θεῶν μοῖρ' ἐπιούσα κίχη*, 30
 ἤλυθε πάντως αὐθις· ἀναίτιοι* ἔργα τίνουσιν*
 ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἐξοπίσω.

9. (23)

Θνητοὶ δ' ὧδε νοεῦμεν* ὁμῶς* ἀγαθὸς τε κακὸς τε·
 εὐθηνεῖν* αὐτὸς δόξαν ἕκαστος ἔχει,
 πρὶν τι παθεῖν· τότε δ' αὐτίκ' ὀδύρεται· ἄχρι δὲ τούτου
 χάσκοντες κούφαις* ἐλπίσι τερπόμεθα.
 Χῶστις* μὲν νούσοισιν ὑπ' ἀργαλέῃσι πιεσθῆ, 5
 ὡς ὑγῆς ἔσται, τοῦτο κατεφράσατο*·
 εἰ δέ τις ἀχρήμων*, πενίης δέ μιν ἔργα βιάται*,
 κτήσεσθαι πάντως χρήματα πολλὰ δοκεῖ.
 Σπεύδει δ' ἄλλοθεν ἄλλος· ὁ μὲν κατὰ πόντον ἀλάται*
 ἐν νηυσὶν χρεῖζων* οἴκαδε κέρδος ἄγειν, 10
 ἰχθυόεντ', ἀνέμοισι φορευόμενος* ἀργαλέοισιν*,
 φειδωλὴν* ψυχῆς οὐδεμίαν θέμενος·
 ἄλλος γῆν τέμνων* πολυδένδρεον εἰς ἐνιαυτὸν
 λατρεύει*, τοῖσιν καμπύλ' ἄροτρα μέλει*·
 ἄλλος Ἀθηναίης τε καὶ Ἡφαίστου πολυτέχνεω 15
 ἔργα δαεῖς* χειροῖν ξυλλέγεται* βίοντον*.

ἄλλος Ὀλυμπιάδων Μουσέων πάρα δῶρα διδαχθεῖς,
 ἡμερτῆς* σοφίης μέτρον ἐπιστάμενος·
 ἄλλον μάντιν ἔθηκε ἀναξέεργος* Ἀπόλλων,
 ἔγνω δ' ἀνδρὶ κακὸν τηλόθεν* ἐρχόμενον, 20
 ᾧ συνομαρτήσωσι* θεοί· τὰ δὲ μόρσιμα* πάντως
 οὔτε τις οἰωνὸς ῥύσεται* οὔθ' ἱερά·
 ἄλλοι Παιῶνος* πολυφαρμάκου ἔργον ἔχοντες
 ἱητροί, καὶ τοῖς οὐδὲν ἔπεστι τέλος*·
 πολλάκι δ' ἐξ ὀλίγης ὀδύνης μέγα γίγνεται ἄλγος 25
 κοῦκ ἂν τις λύσαιτ' ἥπια φάρμακα δούς·
 πὸν δὲ κακαῖς νούσοισι κακούμενον ἀργαλέαις τε
 ἀψάμενος* χειροῖν αἵψα* τίθησ' ὑγιῆ.
 Μοῖρα δέ τοι θνητοῖσι κακὸν φέρει ἠδὲ καὶ ἐσθλόν,
 δῶρα δ' ἄφυκτα* θεῶν γίγνεται ἀθανάτων. 30
 Πᾶσι δέ τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν, οὐδέ τις οἶδεν,
 ἧ μέλλει σήσειν*, χρήματος ἀρχομένου·
 ἀλλ' ὁ μὲν εὖ ἔρδειν* πειρώμενος οὐ προνοήσας
 εἰς μεγάλην ἄτην* καὶ χαλεπὴν ἔπεσεν,
 πῶ δὲ κακῶς ἔρδοντι θεὸς περὶ πάντα δίδωσιν 35
 συντυχίην ἀγαθὴν, ἔκλυσιν* ἀφροσύνης.

Ε'. ΦΩΚΥΛΙΔΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

10. (1. 5. 16)

- α') Καὶ τότε Φωκυλίδεω· Λέριοι κακοί· οὐχ ὁ μὲν, ὅς δ' οὐ·
 πάντες, πλὴν Προκλέους· καὶ Προκλέης Λέριος.
 β') Καὶ τότε Φωκυλίδεω· πόλις ἐν σκοπέλω* κατὰ κόσμον*
 οἰκεῦσα σμικρὴ κρέσσων Νίνου ἀφραινούσης*·
 γ) [Καὶ τότε Φωκυλίδεω·] χρήστης* κακοῦ ἔμμεναι* ἀνδρὸς ὃ
 φεύγειν, μὴ σέ γ' ἀνιήσῃ παρὰ καιρὸν ἀπαιτέων.

Γ'. ΞΕΝΟΦΑΝΟΥΣ

11. (1) Συμπόσιον*

Νῦν γὰρ δὴ ζάπεδον* καθαρὸν καὶ χεῖρες ἀπάντων
 καὶ κύλικες* πλεκτοὺς δ' ἀμφιτιθεῖ* στεφάνους
 ἄλλος· ὁ δ' εὐῶδες μύρον ἐν φιάλῃ* πορσύνει*
 κρητῆρ* δ' ἔστηκεν μεστὸς εὐφροσύνης*
 ἄλλος δ' οἶνος ἐτοῖμος, ὃς οὐκοτέ φησι προδώσειν*, 5
 μείλιχος* ἐν κεράμοις*, ἄνθεος* ὀζόμενος·
 ἐν δὲ μέσοις ἀγνήν* ὀδμήν* λιβανωτὸς ἴησιν*,
 ψυχρὸν δ' ἔστιν ὕδωρ καὶ γλυκὺ καὶ καθαρὸν·
 πᾶρκεινται* δ' ἄρτοι ξανθοὶ γεραρή* τε τράπεζα
 τυροῦ καὶ μέλιτος πίονος* ἀχθομένη* 10
 βωμὸς δ' ἀνθεσιν ἂν τὸ μέσον πάντῃ πεπύκασται*,
 μολπή* δ' ἀμφὶς* ἔχει δώματα καὶ θαλίη*.
 Χρῆ δὴ πρῶτον μὲν θεὸν ὑμνεῖν εὐφρονας* ἄνδρας
 εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις·
 σπείσαντας δὲ καὶ εὐξαμένους τὰ δίκαια δύνασθαι 15
 πρήσσειν—ταῦτα γὰρ ὧν* ἔστι προχειρότερον—
 οὐχ ὕβρις πίνειν ὀκόσον κεν ἔχων ἀφίκιοιο
 οἴκαδ' ἄνευ προπόλου*, μὴ πάνυ γηραλέος.
 ἀνδρῶν δ' αἰνεῖν* τοῦτον, ὃς ἐσθλὰ πίων ἀναφαίνει*,
 ὥς οἱ μνημοσύνη καὶ πόνος ἀμφ' ἀρετῆς· 20
 οὔτι μάχας διέπειν* Τιτήνων*, οὐδὲ Γιγάντων*,
 οὐδ' αὖ Κενταύρων*, πλάσματα τῶν προτέρων,
 ἢ στάσις σφεδανάς*, τοῖς οὐδὲν χρηστὸν ἔνεστιν,
 θεῶν δὲ προμηθεῖν* αἰὲν ἔχειν ἀγαθόν.

12. (2) Ὑποθήκαι

Ἄλλ' εἰ μὲν ταχυτῆτι ποδῶν νίκην τις ἄροιο
 ἢ πενταθλεύων*, ἐνθα Διὸς τέμενος

πάο* Πίσαο* ῥοῆς ἐν Ὀλυμπίῃ, εἴτε παλαίον,
 ἢ καὶ πυκτοσύνην* ἀλγινόεσσαν* ἔχων,
 εἴτε τὸ δεινὸν ἄεθλον*, ὃ παγκράτιον* καλέουσιν, 5
 ἀστοῖσιν κ' εἶη κυδρότερος* προσορᾶν
 καὶ κε προεδρίην φανερὴν ἐν ἀγῶσιν ἄροίτο*
 καὶ κεν σῖτ'* εἶη δημοσίων κτεάνων*
 ἐκ πόλιος καὶ δῶρον, ὃ οἱ κειμήλιον εἶη
 εἴτε καὶ ἵπποισιν*, ταῦτά κε πάντα λάχοι* 10
 οὐκ ἐὼν ἄξιος, ὥσπερ ἐγώ· ῥώμης γὰρ ἀμείνων*
 ἀνδρῶν ἠδ' ἵππων ἡμετέρη σοφίη.
 Ἄλλ' εἰκῆ* μάλα τοῦτο νομίζεται, οὐδὲ δίκαιον
 προκρίνειν ῥώμην τῆς ἀγαθῆς σοφίης.
 Οὔτε γὰρ εἰ πύκτης ἀγαθὸς λαοῖσι μετεΐη* 15
 οὔτ' εἰ πενταθλεῖν* οὔτε παλαισμοσύνην*,
 οὐδὲ μὲν εἰ ταχυτῆτι ποδῶν, τόπερ ἐστὶ πρότιμον*,
 ῥώμης ὅσσο' ἀνδρῶν ἔργ' ἐν ἀγῶνι πέλει,
 τοῦνεκεν ἂν δὴ μᾶλλον ἐν εὐνομίᾳ πόλις εἶη·
 σμικρὸν δ' ἂν τι πόλει χάριμα* γένοιτ' ἐπὶ τῷ, 20
 εἴ τις ἀεθλεύων* νικῶ Πίσαο παρ' ὄχθας·
 οὐ γὰρ πιαίνει* ταῦτα μυχοῦς* πόλιος.

Ζ'. ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ*

13. (στ. 1). Εἰς Ἀπόλλωνα*.

ὦ ἄνα*, Λητοῦς* υἱέ, Διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο
 λήσομαι* ἀρχόμενος, οὐδ' ἀποπαύομενος,
 ἀλλ' αἰεὶ πρῶτόν σε καὶ ὕστατον ἐν τε μέσοισιν
 ἀείσω· σὺ δέ μοι κλυθὶ καὶ ἐσθλὰ δίδου.
 Φοῖβε ἄναξ*, ὅτε μὲν σε θεὰ τέκε πότνια* Λητώ,
 φοίνικος* ῥαδινῆς* χερσὶν ἐφαψαμένη,
 ἀθανάτων κάλλιστον, ἐπὶ τροχοειδέϊ* λίμνῃ,
 πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίη*

ὄδυμῆς ἀμβροσίης, ἐγέλασε δὲ γαῖα πελώρη,
γῆθησεν* δὲ βαθὺς πόντος ἀλδός* πολιῆς.

14. (στ. 11). Εἰς Ἄρτεμιν.

Ἄρτεμι θηροφόνη*, θύγατερ Διός, ἦν Ἀγαμέμνων
εἷσαθ*, ὅτ' ἐς Τροίην ἔπλεε νηυσὶ θοαῖς,
εὐχομένω μοι κλυθι, κακὰς δ' ἀπὸ κῆρας* ἀλαλκε*·
σοὶ μὲν τοῦτο, θεά, σμικρόν, ἐμοὶ δὲ μέγα.

15. (στ. 15). Εἰς τὰς Μούσας.

Μοῦσαι* καὶ Χάριτες*, κοῦραι Διός, αἶ ποτε Κάδμου*
ἐς γάμον ἐλθοῦσαι καλὸν ἀείσατ' ἔπος·
«ὅτι καλόν, φίλον ἐστί· τὸ δ' οὐ καλὸν οὐ φίλον ἐστίν.»
τοῦτ' ἔπος ἀθανάτων ἦλθε διὰ στομάτων.

16. (στ. 43). Πρὸς Κύρνον.

16-5-38
Οὐδεμίαν πω*, Κύρν', ἀγαθοὶ πόλιν ὄλεσαν ἄνδρες·
ἀλλ' ὅταν ὑβρίζειν τοῖσι κακοῖσιν ἄδη*
δῆμόν τε φθειρώσι, δίκας* τ' ἀδίκοισι διδῶσιν
οἰκείων κερδέων εἵνεκα καὶ κράτεος,
ἔλπεο* μὴ δηρὸν* κείνην πόλιν ἀτρεμειῖσθαι*, 5
μηδ' εἰ νῦν πολλῇ κεῖται ἐν ἡσυχίῃ,
εὔτ'* ἂν τοῖσι κακοῖσι φίλ' ἀνδράσι ταῦτα γένηται,
κέρδεα δημοσίῳ σὺν κακῷ ἐρχόμενα·
ἐκ τῶν γὰρ στάσιές τε καὶ ἔμφυλοι φόνοι ἀνδρῶν
μύναρχοί θ', ἃ πόλει μήποτε τῆδε ἄδοι*. 10

17. (στ. 79).

Μήποτε, Κύρνε, κακῷ πίσυνος* βούλευε σὺν ἀνδρὶ,
εὔτ' ἂν σπουδαῖον προῆγμ' ἐθέλης τελέσαι,

ἀλλὰ μετ' ἐσθλὸν* ἰὼν βουλευέο πολλὰ μογήσας*
καὶ μακρὴν ποσσίν, Κύρην*, ὁδὸν ἐκτελέσας.

18. (στ. 79)

Παύρους* εὐρήσεις, Πολυπαΐδη*, ἄνδρας ἐταίρους
πιστοὺς ἐν χαλεποῖς* πρήγμασι γιγνομένους,
οἵτινες ἂν τολμῶεν, ὁμόφρονα* θυμὸν ἔχοντες,
ἴσον τῶν ἀγαθῶν τῶν τε κακῶν μετέχειν.
Τόσσους δ' οὐ δῆεις* διζήμενος* οὐδ' ἐπὶ πάντας 5
ἀνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι*,
οἴσιν ἐπὶ γλώσση τε καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεστιν
αἰδῶς, οὐδ' αἰσχρὸν χρῆμ' ἐπι κέρδος ἄγει. 1-5-28

19. (στ. 699).

Πλήθει* δ' ἀνθρώπων ἀρετὴ μία γίγνεται ἦδε,
πλουτεῖν τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἄρ' ἦν ὄφελος,
οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοις Ῥαδαμάνθυος* αὐτοῦ,
πλείονα δ' εἰδείης Σισύφου* Αἰολίδεω,
ὅς τε καὶ ἐξ Ἄιδεω πολυῖδρήσι* ἀνήλθεν 5
πίσας Περσεφόνην αἰμυλίοισι λόγοις,
ἦτε βροτοῖς παρέχει λήθην βλάπτουσα* νόοιο —
ἄλλος δ' οὐπω τις τοῦτό γ' ἐπεφράσατο*,
ὄντινα δὴ θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφικαλύψη*,
ἔλθη δ' ἐς σκιερὸν χῶρον ἀποφθιμένων 10
κυανέας τε πύλας παραμείψεται*, αἶ τε θανόντων
ψυχὰς εἴργουσιν καίπερ ἀναινομένας*.
ἀλλ' ἄρα καὶ κεῖθεν πάλιν ἦλυθε Σίσυφος ἦρος
ἐς φάος ἡελίου σφῆσι πολυφροσύναις* —
οὐδ' εἰ ψεύδεα μὲν ποιοῖς ἐτύμοισιν* ὁμοῖα, 15
γλώσσαν ἔχων ἀγαθὴν Νέστορος* ἀντιθέου*,
ὠκύτερος* δ' εἶησθα πόδας ταχεῶν Ἀρπυιῶν*

καὶ παίδων Βορέω*, τῶν ἄφαρ* εἰσὶ πόδες.
 Ἄλλὰ χρὴ πάντας γνώμην ταύτη καταθέσθαι,
 ὡς πλοῦτος πλείστην πᾶσιν ἔχει δύναμιν.

20

20. (στ. 93).

Εἴ τις ἐπαινήσῃ σε τόσον χρόνον, ὅσον ὀρφῆς,
 νοσφισθεῖς* δ' ἄλλη γλῶσσαν ἰῆσι* κακὴν,
 τοιοῦτός τοι ἑταῖρος ἀνὴρ φίλος οὐ τι μάλ' ἐσθλός,
 ὅς κ' εἶπη γλώσση λῶα*, φρονῆ δ' ἕτερα·
 ἀλλ' εἶη τοιοῦτος ἐμοὶ φίλος, ὅς τὸν ἑταῖρον
 γινώσκων ὀργὴν καὶ βαρὺν ὄντα φέρει
 ἀντὶ κασιγνήτου* σὺ δέ μοι, φίλε, ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
 φράζεο καὶ ποτ' ἐμεῦ μνήσσαι ἐξοπίσω.

5

21. (στ. 105).

Δειλοὺς* εὖ ἔρδοντι ματαιοτάτη* χάρις ἐστίν·
 ἴσον καὶ σπείρειν πόντον ἀλὸς πολιῆς*.
 Οὔτε γὰρ ἂν πόντον σπείρων βαθὺ λήϊον* ἀμῶς*
 οὔτε κακοὺς εὖ δρῶν, εὖ πάλιν ἀντιλάβοις*·
 ἀπληστον γὰρ ἔχουσιν κακοὶ νόον· ἦν δ' ἐν ἀμαρτίας*, 5
 τῶν πρόσθεν πάντων ἐκκέχυται* φιλότις*.
 Οἱ δ' ἀγαθοὶ τὸ κάκιστον ἐλαφρίζουσι* παθόντες,
 μνήμα* δ' ἔχουσ' ἀγαθῶν καὶ χάριν ἐξοπίσω.

22. (στ. 305).

Τοὶ* κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν,
 ἀλλ' ἀνδρῆσσι κακοῖς συνθέμενοι* φιλήν
 ἔργα τε δεῖλ' ἔμαθον καὶ ἔπη δύσφημα καὶ ὕβριν,
 ἐλπόμενοι* κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.

23 (στ. 113).

Μήποτέ τοι κακὸν* ἄνδρα φίλον ποιῆσθαι ἑταῖρον,
ἀλλ' αἰεὶ φεύγειν, ὥστε κακὸν λιμένα.

24. (στ. 145).

Βούλεο δ' εὐσεβέων ὀλίγοις σὺν χρήμασι οἰκεῖν
ἢ πλουτεῖν, ἀδίκως χρήματα πασσάμενος*.
Ἐν δὲ δικαιοσύνη συλλήβδην* πᾶσ' ἀρετῇ ἴστιν,
πᾶς δέ τ' ἀνήρ ἀγαθός, Κύρνε, δίκαιος ἑών.

25. (στ. 149).

Χρήματα μὲν δαίμων* καὶ παγκάκῳ ἀνδρὶ δίδωσιν,
Κύρν' ἀρετῆς δ' ὀλίγοις ἀνδράσι μοῖρ' ἔπεται.

26. στ. 155.

Μήποτέ τοι πενίην θυμοφθόρον* ἀνδρὶ χολωθείς,
μηδ' ἀχρημοσύνην* οὐλομένην* πρόφερε*.
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον* ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλως,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε μηδὲν ἔχειν.

27. (στ. 159).

Μήποτε, Κύρν', ἀγορᾶσθαι* ἔπος μέγα· οἶδε γὰρ οὐδεὶς
ἀνθρώπων, ὅτι νῦξ χημέρη ἀνδρὶ τελεῖ.

28. (στ. 173).

Ἄνδρ' ἀγαθὸν πενίη πάντων δάμνησι* μάλιστα
καὶ γήρως πολιού, Κύρνε, καὶ ἠπιάλου*.
ἦν δὴ χρεὶ φεύγοντα καὶ ἐς βαθυκῆτα* πόντον
ῥιπτεῖν* καὶ πετρώων, Κύρνε, κατ' ἠλιβάτων*.

καὶ γὰρ ἀνήρ πενήν δεδμημένος οὔτε τι εἰπεῖν
οὔτ' ἔρξαι δύναται, γλῶσσα δέ οἱ δέδεται.

29. (στ. 425).

Πάντων μὲν μὴ φῦναι* ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
μηδ' εἰσιδεῖν αὐγὰς* ὀξέος* ἡελίου·
φύντα δ' ὅπως ὄκιστα* πύλας Ἄϊδαο περῆσαι*
καὶ κείσθαι πολλὴν γῆν ἐπιεσσάμενον*.

30. (στ. 667). Πρὸς Σιμωνίδην*.

Εἰ μὲν χρήματ' ἔχοιμι, Σιμωνίδη, οἷα πάροιθεν*,
οὐκ ἂν ἀνιψήμην τοῖς ἀγαθοῖσι συνών*.
νῦν δέ με γινώσκοντα* παρέρχεται, εἰμὶ δ' ἄφωνος
χρησιμοσύνη*, πολλῶν γνούς περ ἄμεινον ἔτι,
οὔνεκα νῦν φερόμεσθα καθ' ἰστία λευκὰ βαλόντες* 5
Μηλίου* ἐκ πόντου νύκτα διὰ δνοφερήν*.
ἀντλεῖν δ' οὐκ ἐθέλουσιν, ὑπερβάλλει* δὲ θάλασσα
ἀμφοτέρων τοίχων· ἢ μάλα τις χαλεπῶς
σφίζεται, οἷ* ἔρδουσι· κυβερνήτην μὲν ἔπαυσαν
ἔσθλόν, ὅστις* φυλακὴν εἶχεν ἐπισταμένως* 10
χρήματα δ' ἀρπάζουσι βίη, κόσμος* δ' ἀπόλωλεν,
δασμὸς* δ' οὐκέτ' ἴσος γίγνεται εἰς τὸ μέσον,
φορτηγοὶ* δ' ἄρχουσι, κακοὶ δ' ἀγαθῶν καθύπερθεν.
Δειμαίνω*, μήπως ναῦν κατὰ κῦμα πῆη.
Ταῦτά μοι ἠνίχθω* κεκρυμμένα τοῖς ἀγαθοῖσιν· 15
γινώσκουσι δ' ἂν τις καὶ κακός, ἦν σοφὸς ἦ.

31. (στ. 773). Εἰς Ἀπόλλωνα.

Φοῖβε ἄναξ, αὐτὸς μὲν ἐπύργωσας* πόλιν ἄκρην
Ἄλκαθόφ*, Πέλοπος παιδί, χαριζόμενος·
αὐτὸς δὲ στρατὸν ὕβριστὴν Μήδων ἀπέρρυκε*

τῆσδε πόλεως, ἵνα τοι λαοὶ ἐν εὐφροσύνῃ,
 ἦρος ἐπερχομένου, κλειτὰς πέμπωσ' ἑκατόμβας, 5
 τερπόμενοι κιθάρῃ τ' ἠδ' ἔρατῇ θαλίῃ*
 παιάνων* τε χοροῖς ἰαχῆσί* τε σὸν περὶ βωμόν.

Ἦ γὰρ ἔγωγε δέδοικ' ἀφραδίην* ἔσορῶν
 καὶ στάσιν Ἑλλήνων λαοφθόρον· ἀλλὰ σύ, Φοῖβε,
 ἴλαος* ἡμετέρην τήνδε φύλασσε πόλιν. 10

Ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ * ἔς Σικελὴν ποτε γαίαν,
 ἦλθον δ' Εὐβοίης ἀμπελόεν πεδίον
 Σπάρτην τ', Εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστν,
 καὶ μ' ἐφίλευν* προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον·
 ἀλλ' οὐ τίς μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἦλθεν ἐκείνων. 15
 Οὕτως οὐδὲν ἄρ'* ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.

32. (στ. 1135). Ἡ ἐλπίς.

Ἐλπίς ἐν ἀνθρώποις μούνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστιν,
 ἄλλοι δ' Οὐλύμπόνδ' ἐκπρολιπόντες* ἔβαν.
 Ὠχετο* μὲν Πίστις, μεγάλη θεός, ὦχετο δ' ἀνδρῶν
 Σωφροσύνη Χάριτες τ', ὧ φίλε, γῆν ἔλιπον,
 εὐσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο*· οὐδὲ θέμιστας* 5
 οὐκέτι γιγνώσκουσ', οὐδὲ μὲν εὐνομίας.
 Ἄλλ' ὄφρα τις ζῶει καὶ ὄρα φάος ἠελίοιο,
 εὐσεβέων περὶ θεοῦς Ἐλπίδα προσμενέτω·
 εὐχόμενος δὲ θεοῖσι καὶ ἀγλαὰ μηρία καίων
 Ἐλπίδι τε πρώτη καὶ πυμάτῃ* θυέτω· 10
 φραζέσθω* δ' ἀδίκων ἀνδρῶν σκολιὸν λόγον αἰεὶ,
 οἱ θεῶν ἀθανάτων οὐδὲν ὀπιζόμενοι*
 αἰὲν ἐπ' ἄλλοτρίοις κτεάνοις* ἐπέχουσι νόημα,
 ἐσθλὰ κακοῖς ἔργοις σύμβολα* θηκάμενοι.

33. (στ. 133). Πρὸς Κύρνον.

Οὐδεὶς, Κύρν', ἄτης* καὶ κέρδεος αἴτιος αὐτός,

ἀλλὰ θεοὶ τούτων δώτορες* ἀμφοτέρων·
 οὐδέ τις ἀνθρώπων ἐργάζεται, ἐν φρεσὶν εἰδώς,
 ἔς τέλος εἴτ' ἀγαθὸν γίγνεται εἴτε κακόν.
 Πολλάκι γὰρ δοκέων θήσειν κακόν, ἐσθλὸν ἔθηκεν, 5
 καὶ τε δοκῶν θήσειν ἐσθλόν, ἔθηκε κακόν.
 Οὐδέ τφ ἀνθρώπων παραγίγνεται, ὅσσ' ἐθέλησιν·
 ἴσχει* γὰρ χαλεπῆς πείρατ'* ἀμηχανίης.
 Ἄνθρωποι δὲ μάταια νομίζομεν, εἰδότες οὐδέν·
 θεοὶ δὲ κατὰ σφέτερον πάντα τελεῦσι νόον. 10

II. ΙΑΜΒΟΓΡΑΦΟΙ

A'. ΑΡΧΙΛΟΧΟΥ

Τρίμετρα καὶ τετράμετρα.

34. (25).

Οὐ μοι τὰ Γύγεω* τοῦ πολυχρύσου* μέλει,
 οὐδ' εἶλέ κώ* με ζῆλος*, οὐδ' ἀγαιομαι
 θεῶν ἔργα, μεγάλης δ' οὐκ ἐρέω* τυραννίδος·
 ἀπόπροθεν* γὰρ ἐστὶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν.

35. (56).

Τοῖς θεοῖς τιθεῖν ἅπαντα· πολλάκις μὲν ἐκ κακῶν
 ἄνδρας ὀρθοῦσιν μελαίνῃ κειμένους ἐπὶ χθονί,
 πολλάκις δ' ἀνατρέπουσι* καὶ μάλ' εὖ βεβηκότας*
 ὑπίους κλίνουσ'· ἔπειτα πολλὰ γίγνεται κακὰ
 καὶ βίου χροίμη* πλανᾶται καὶ νόου παρήορος*. 5

36. (58).

Οὐ φιλέω μέγαν στρατηγόν, οὐδὲ διαπεπλιγμένον*,
 οὐδὲ βοστρύχοισι γαῦρον*, οὐδ' ὑπεξυρημένον*.

ἀλλά μοι μικρός* τις εἶη καὶ περὶ κνήμας ἰδεῖν
 ῥοικός*, ἀσφαλῆως βεβηκῶς* ποσσί, καρδίης πλέος*.

37. (66).

Θυμέ*, θύμ' ἀμηχάνοισι κήδεσιν* κυκώμενε*.
 ἀναδύε*, μένων δ' ἀλέξευ* προσβαλὼν ἐναντίον
 στέρνον, ἐν δοκῆσιν* ἐχθρῶν πλησίον κατασταθεὶς
 ἀσφαλῆως· καὶ μήτε νικῶν ἀμφάδην* ἀγάλλεο
 μήτε νικηθεὶς ἐν οἴκῳ καταπεσῶν ὀδύρεο·
 ἀλλὰ χαρτοῖσιν* τε χαῖρε καὶ κακοῖσιν ἀσχάλα*
 μὴ λήην· γίγνωσκε δ' οἶος ῥυσμός* ἀνθρώπους ἔχει.

38. (74).

Χρημάτων ἄελπτον* οὐδὲν ἔστιν, οὐδ' ἀπώμοτον*,
 οὐδὲ θαυμάσιον, ἐπειδὴ Ζεὺς, πατὴρ Ὀλυμπίων,
 ἐκ μεσημβρίας ἔθηκε νύκτ' ἀποκρούσας φάος
 ἡλίου λάμποντος, ὠχρὸν δ' ἦλθ', ἐπ' ἀνθρώπους δέος.
 Ἐκ δὲ τοῦ καὶ πιστὰ πάντα κάπιέλπτα* γίνονται
 ἀνδράσιν· μηδεὶς ἔθ' ὑμέων εἰσορῶν θαυμαζέτω,
 μηδ' ὅταν δελφῖσι θῆρες* ἀνταμείψωνται νομὸν*
 ἐνάλιον καὶ σφιν θαλάσσης ἠχέεντα* κύματα
 φίλτερ' ἠπείρου γένηται, τοῖσι δ' ἡδὺ ἦν ὄρος.

247-5-38

B. ΣΗΜΩΝΙΔΟΥ ΤΟΥ ΑΜΟΡΓΙΝΟΥ

39. (1).

Ω παῖ, τέλος μὲν Ζεὺς ἔχει βαρύκτυπος
 πάντων, ὅσ' ἔστι, καὶ τίθησ' ὄκη* θέλει·
 νοῦς δ' οὐκ ἔπ'* ἀνθρώποισιν, ἀλλ' ἐπήμεροί*,
 ἃ δὴ βοτά*, ζώουσιν, οὐδὲν εἰδότες,
 ὅκως ἕκαστον ἐκτελευτήσει θεός.

Ἐλπίς δὲ πάντας κάπιπειθειή τρέφει
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἄπρηκτον* ὀρμαίνοντας*· οἱ μὲν ἡμέρην
 μένουσιν ἐλθεῖν, οἱ δ' ἐτέων περιτροπᾶς·
 νέωτα* δ' οὐδεῖς, ὅστις οὐ δοκεῖ βροτῶν
 πλούτῳ τε κάγαθοῖσιν ἕξεσθαι φλέων*· 10
 φθάνει δὲ τὸν μὲν γῆρας ἄζηλον* λαβόν,
 πρὶν τέρμ' ἵκηται, τοὺς δὲ δύστηνοι βροτῶν
 φθείρουσι νοῦσοι· τοὺς δ' ἄρει δεδμημένους*
 πέμπει μελαίνης Ἄιδης ὑπὸ χθονός·
 οἱ δ' ἐν θαλάσῃ λαίλαπι κλονέυμενοι* 15
 καὶ κύμασιν πολλοῖσι πορφυρῆς* ἄλδος
 θνήσκουσιν, εὖτ' ἂν εὖ νοήσωνται ζόειν*·
 οἱ δ' ἀγχόνην ἄψαντο* δυστήνῳ μόρῳ
 καυτάγρετοι* λείπουσιν ἡλίου φάος.
 Οὕτω κακῶν ἀπ' οὐδέν, ἀλλὰ μυρίαί 20
 βροτοῖσι κῆρες* κάνεπίφραστοι δύαι*
 καὶ πήματ' ἐστίν, εἰ δ' ἐμοὶ πιθοίατο,
 οὐκ ἂν κακῶν ἐρῶμεν*, οὐδ' ἐπ' ἄλγεσιν
 κακοῖς ἔχοντες θυμὸν αἰκίζοίμεθα*·

Γ. ΣΟΛΩΝΟΣ

40. (33). Τετράμετρα.

(Δημαγωγός)

«Οὐκ ἔφην Σόλων βαθύφρων*, οὐδὲ βουλήεις* ἀνὴρ·
 ἐσθλὰ γὰρ θεοῦ διδόντος, αὐτὸς οὐκ ἐδέξατο·
 περιβαλὼν δ' ἄγραν*, ἀγασθεῖς*, οὐκ ἐπέσπασεν* μέγα
 δίκτυον, θυμοῦ* θ' ἀμαρτῆ* καὶ φρενῶν ἀποσφαλεῖς*·
 ἤθελον γὰρ κεν κρατήσας, πλοῦτον ἀφθονον λαβὼν 5
 καὶ τυραννέυσας Ἀθηνῶν μῶνον ἡμέραν μίαν,
 ἀσκόδ' ὕστερον δεδάσθαι* κάπιτετροῖφθαι* γένος.»

(Σόλων)

«Εἰ δὲ γῆς ἐφεισάμην*
 πατρίδος, τυραννίδος δὲ καὶ βίης ἀμειλίχου*
 οὐ καθηψάμην, μίνας* καὶ καταισχύνας κλέος*, 10
 οὐδὲν αἰδεύμαι*· πλέον γὰρ ὦδε νικήσειν δοκέω
 πάντας ἀνθρώπους».

41. (36). Τρίμετρα.

Ἐγὼ δὲ τῶν* μὲν οὐνεκα ξυνήγαγον
 δῆμον, τί τούτων πρὶν τυχεῖν ἐπαυσάμην ;
 συμμαρτυροίη* ταῦτ' ἄν ἐν δίκῃ* χρόνου
 μήτηρ μερίστη δαιμόνων Ὀλυμπίων
 ἄριστα, Γῆ μέλαινα, τῆς ἐγὼ ποτε 5
 ὄρους ἀνεῖλον* πολλαχῆ πεπηγότας*,
 πρόσθεν δὲ δουλεύουσα, νῦν ἐλευθέρα.
 Πολλοὺς δ' Ἀθήνας, πατρίδ' εἰς θεόκτιτον,
 ἀνήγαγον πρᾶθέντας ἄλλον ἐκδίκως*,
 ἄλλον δικαίως· τοὺς δ' ἀναγκαίης ὑπὸ 10
 χρειοῦς* φυγόντας, γλῶσσαν οὐκέτ' Ἀττικὴν
 ἰέντας*, ὡς ἄν πολλαχῆ πλανωμένους.
 Τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοῦ δουλίην ἀεικέα*
 ἔχοντας, ἦθη δεσποτῶν τρομευμένους,
 ἐλευθέρους ἔθηκα. Ταῦτα μὲν κράτει 15
 νόμου, βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας*,
 ἔρξα καὶ διῆλθον, ὡς ὑπεσχόμην.
 Θεσμούς* δ' ὁμοίως τῷ κακῷ* τε κάγαθῷ*,
 εὐθειᾶν εἰς ἕκαστον ἀρμόσας δίκην,
 ἔγραψα. Κέντρον δ' ἄλλος, ὡς ἐγὼ λαβών,
 κακοφραδῆς τε καὶ φιλοκτῆμων* ἀνήρ,
 οὐκ ἄν κατέσχε δῆμον· εἰ γὰρ ἤθελον,
 ἅ τοις ἐναντίοισιν ἦνδανεν* τότε,
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

αὐθις δ', ἃ τοῖσιν ἄτεροι φρασαίατο,
 πολλῶν ἄν ἀνδρῶν ἤδ' ἔχηρώθη* πόλις.
 Τῶν οὖνεκ' ἀλκῆν* πάντοθεν ποιούμενος
 ὥς ἐν κυσὶν πολλῆσιν ἐστράφην λύκος.

25

III. ΜΕΛΙΚΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Α'. ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Α'. ΑΛΚΑΙΟΣ*

42. (18).

Ἄσυνέτημι* τῶν ἀνέμων στάσιν·
 τὸ μὲν γὰρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται,
 τὸ δ' ἔνθεν ἄμμες* δ' ὄν* τὸ μέσον
 νᾶϊ* φορήμεθα* σὺν μελαίνα,
 χεῖμωνι μοχθεῦντες μεγάλῳ μάλα·
 πὲρ* μὲν γὰρ ἄντλος* ἰστοπέδαν* ἔχει,
 λαῖφος* δὲ πᾶν ζάδηλον* ἤδη
 καὶ λάκιδες* μεγάλαι κατ' αὐτο·
 χόλαισι* δ' ἄγκυλαι*...

5

43 (34).

Ἦγει* μὲν ὁ Ζεὺς, ἐκ δ' ὀράνω μέγας
 χεῖμων, πεπάγαισιν* δ' ὑδάτων ῥόαι*

κάβαλλε* τὸν χεῖμων' ἐπὶ μὲν τίθεις
 πῦρ, ἐν δὲ κέρναις* οἶνον ἀφειδέως
 μέλιχρον*, αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσα*
 μάλθακον ἀμφιβαλὼν γνόφαλλον.

44. (35).

Οὐ χερὴ κάκοισι θῦμον* ἐπιτρέπην*
 προκόψομεν γὰρ οὔδεν* ἀσάμενοι*,
 ὦ Βύκχι*, φάρμακον δ' ἄριστον
 οἶνον ἐνεικαμένους* μεθύσθην.

Β'. ΣΑΠΦΩ*

45. (1). Ὠδὴ εἰς Ἀφροδίτην.

Ποικιλόθρον', ἀθάνατ' Ἀφροδίτα,
 παῖ Δίος, δολόπλοκε, λίσσομαί σε,
 μή μ' ἄσαισι* μηδ' ὀνίαισι* δάμνα*,
 πότνια, θῦμον'.

ἀλλὰ τυῖδ'* ἔλθ',* αἴ* ποτα κἀτέρωτα*
 τᾶς ἔμας αὖδως* αἰόισα* πῆλυι*
 ἔκλυες, πάτρος δὲ δόμον λῖποισα*

χρύσιον ἦλθες

ἄρμ' ὑπασδεύξαισα*· κάλοι δέ σ' ἄγον*
 ὠκεες* στρουῦθοι* περὶ γᾶς μελαίνας
 πύκνα δίνεντες* πτέρ' ἀπ' ὠράνω* αἴθε-
 ρος* διὰ μέσσω.

Αἶψα δ' ἐξίκοντο· τύ* δ', ὦ μάκαιρα*,
 μειδιάσαισ' ἀθανάτω προσώπῳ,
 ἦρε*, ὅτι* δηῦτε* πέπονθα κῶττι
 δηῦτε κάλημι*

κῶττι ἔμῳ μάλιστα θέλω γένεσθαι
 μαινόλα* θύμῳ· «τίνα δηῦτε Πείθω*
 μαῖς* ἄγην* ἐς σὴν φιλότατα; τίς σ', ὦ
 Ψάφῳ, ἀδικήει;*

καὶ γὰρ αἴ* φεύγει, ταχέως διώξει,
 αἶ δὲ δῶρα μὴ δέκετ'*, ἀλλὰ δώσει,
 αἶ δὲ μὴ φίλει, ταχέως φιλήσει,
 κωὺκ* ἐθέλοισαν».

Ἔλθε μοι καὶ νῦν, χαλεπᾶν δὲ λῦσον
 ἐκ μεριμνᾶν, ὅσσα δέ μοι τέλεσαι*
 θῦμος ἰμέρρει*, τέλεσσον· σὺ δ' αὐτὰ*
 σύμμαχος ἔσσο.

Γ. ΑΝΑΚΡΕΩΝ

46. (1) Εἰς Ἄρτεμιν.

Γουνοῦμαί* σ', ἔλαφῆβόλε,
 ξανθὴ παῖ Διός, ἀγρίων*
 δέσποινα, Ἄρτεμι*, θηρῶν·
 ἵκευ* νῦν ἐπὶ Ληθαίου*
 δίνῃσι*, θρασυκαρδίων*
 ἀνδρῶν ἐσκατόρα* πόλιν
 χαίρουσ'· οὐ γὰρ ἀνημέρους
 ποιμαίνεις πολιήτας.

5

47. (43). Τὸ γῆρας.

Πολιοὶ μὲν ἡμῖν* ἤδη κρόταφοι κάρη τε λευκόν,
 χαρῖεσσα δ' οὐκέθ' ἤβη πάρα*, γηραλέοι δ' ὀδόντες,
 γλυκεροῦ δ' οὐκέτι πολλὸς βιότου χρόνος λέλειπται·
 διὰ ταῦτ' ἀνασταλύζω* θαμὰ Τάρταρον δεδοικώς·
 Ἄϊδεω γάρ ἐστι δεινὸς μυχός, ἀργαλή* δ' ἐς αὐτὸν
 κάθοδος· καὶ γὰρ ἐτοιμον καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

5

Β'. ΔΩΡΙΚΗΣ Η ΧΟΡΙΚΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ

α'. ΑΛΚΜΑΝ*

48. (70).

Εὐδουσιν* δ' ὄρεων κορυφαί τε καὶ φάραγγες,
 πρῶονές* τε καὶ χαράδραι,
 φῦλά* θ' ἔρπετά, τόσσα* τρέφει μέλαινα γαῖα,

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

θῆρες τ' ὄρεσκῶι* καὶ γένος μελισσᾶν
καὶ κνώδαλ'* ἐν βένθεσσι πορφυρέας* ἄλός·
εὐδουσιν δ' οἰωνῶν
φῦλα τανυπερούγων*.

5

β'. ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΥ

49. (8).

Ἄελιος* δ' Ὑπεριονίδας δέπας* ἔσκατέβαινε
χρῦσεον, ὄφρα δι' Ὀκεανοῖο περάσας
ἀφίκοιθ' ἱερᾶς ποτὶ* βένθεα* νυκτὸς ἐρεμνᾶς*,
ποτὶ ματέρα κουριδίαν τ' ἄλοχον παίδας τε φίλους·
ὁ δ' ἐς ἄλσος ἔβα δάφναισι κατάσκιον
ποσσὶ πάις Διός.

5

γ'. ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ Ο ΚΕΙΟΣ

50. (4). Εἰς τοὺς ἐν Θερμοπύλαις πεσόντας.

Τῶν ἐν Θερμοπύλαισι θανόντων
εὐκλεῆς μὲν ἅ* τύχα, καλὸς δ' ὁ πότμος*,
βωμὸς δ' ὁ τάφος, πρὸ γόνων* δὲ μνᾶστις*, ὁ δ' οἶκτος
ἔπαινος·
ἐντάφιον* δὲ τοιοῦτον οὔτ' εὐρῶς
οὔθ' ὁ πανδαμάτωρ ἀμαυρῶσει χρόνος·
ἀνδρῶν ἀγαθῶν ὅδε σακὸς* οἰκέταν εὐδοξίαν*
Ἑλλάδος εἴλετο· μαρτυρεῖ δὲ καὶ Λεωνίδας,
ὁ Σπάρτας βασιλεύς, ἀρετᾶς μέγαν λελοιπῶς
κόσμον ἀέναόν τε κλέος.

5

51. (32). Πρὸς Σκόπαν Κρέοντος Θετταλόν.

α'. Ἄνδρ' ἀγαθὸν μὲν ἀλαθέως* γενέσθαι χαλεπὸν
χερσίν τε καὶ ποσὶ καὶ νόφ' τετραγώνον, ἄνευ ψόγου
τετυγμένον*...

- β'. Οὐδέ μοι ἐμμελέως* τὸ Πιπτόκειον* νέμεται*,
 καίτοι σοφοῦ παρὰ φωτὸς* εἰρημένον· χαλεπὸν,
 φάτ', ἐσθλὸν ἔμμεναι*.
 Θεὸς ἂν μόνος τοῦτ' ἔχοι γέρας· ἄνδρα δ' οὐκ ἔστι
 μὴ οὐ κακὸν ἔμμεναι, 5
 ὃν ἀμάχανος συμφορὰ καθέλλη*
 πράξας γὰρ εὔπᾶς ἀνὴρ ἀγαθός·
 κακὸς δ', εἰ κακῶς· καὶ
 τοῦπὶ πλεῖστον ἄριστοι, τούς κε θεοὶ φιλέωντι*.
- γ'. Τοῦνεκεν οὔποτ' ἐγώ, τὸ μὴ γενέσθαι δυνατὸν 10
 διζήμενος*, κενεάν ἐς ἄπρακτον ἐλπίδα μοῖραν*
 αἰῶνος* βαλέω,
 πανάμωμον ἄνθρωπον, εὐρυέδεος* ὅσοι καρπὸν*
 αἰνύμεθα χθονός·
 ἐπὶ τ' ὕμιν εὐρῶν ἀπαγγελέω·
 πάντα δ' ἐπαίνημι* καὶ φιλέω,
 ἔκων ὅς τις ἔρδη 15
 μηδὲν αἰσχροῦ· ἀνάγκα δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται.
- δ'. ἔξαρχεῖ γ' ἐμοὶ
 ὅ κε μὴ κακός, μηδ' ἄγαν* ἀπάλαμνος*, εἰδώς γ'
 ὄνασίπολιν* δίκαν,
 ὑγιῆς ἀνὴρ· οὐδὲ μὴ μιν* ἐγὼ
 μωμάσομαι*· τῶν γὰρ ἀλιθίων*
 ἀπειρώων* γενέθλα*. 20
 Πάντα τοι καλά, τοῖσί τ' αἰσχροῦ μὴ μέμικται.

52. (58). Ἡ Ἀρετή.

Ἔστι τις λόγος,
 τὰν Ἀρετὰν ναίειν* δυσαμβάτοις* ἐπὶ πέτραις·
 ἀγνὰν δέ μιν θεὰν χῶρον ἀγνὸν ἀμφέπειν*.
 Οὐδὲ πάντων βλεφάροις θνατῶν ἔσοπτος*,
 ᾧ μὴ δακέθυμος* ἰδρῶς 5

ἔνδοθεν μόλη ἴκη τ' ἐς ἄκρον
ἀνδρείας.

δ'. ΒΑΚΧΥΛΙΔΗΣ

53. (3).

Βραχύς ἐστὶν αἰών*·
 δολόεσσα* δ' ἐλπίς ὑπὸ κέαρ* δέδυκεν
 ἐφαμερίων*· ὁ δ' ἄναξ Ἀπόλλων
 ἑκαβόλος εἶπε Φέρητος* υἱ·
 «θνατὸν εὖντα* χρὴ διδύμους* ἀέξειν* 5
 γνώμας, ὅτι τ' αὔριον ὄψεται
 μῦνον ἀλίου φάος
 χῶτι πεντήκοντ' ἔτα
 ζωὰν βαθύπλουτον τελεῖς.
 Ὅσια δρῶν εὐφραине θυμόν· τοῦτο γὰρ 10
 κερδέων ὑπέρτατον.
 Φρονέοντι συνετὰ γαρύω*· βαθύς μὲν
 αἰθιρ* ἀμίαντος· ὕδωρ δὲ πόντου
 οὐ σάπεται· εὐχρυσύνα* δ' ὁ χρυσός·
 ἀνδρὶ δ' οὐ θέμις*, πολὺν παρέντα* 15
 γῆρας, θάλειαν* αὔτις ἀγκομίσσαι*
 ἦβαν· Ἀρετᾶς γε μὲν οὐ μινύθει*
 βροτῶν ἅμα σώματι φέγγος, ἀλλὰ
 Μοῦσά νιν* τρέφει».

54. (Κεν. 8).

Τίκει δέ τε θνατοῖσιν εἰράνα μεγάλη,
 πλούτον καὶ μελιγλώσσων* ἀοιδᾶν ἄνθεα,
 δαιδαλέων* τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσιν αἵθεσθαι βοῶν
 ξανθᾶ φλογὶ μῆρα* τανυτρίχων* τε μήλων,
 γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλειν* 5

ἐν δὲ σιδαροδέτοις πόρπαξιν* αἰθᾶν*
 ἄραχνᾶν ἱστοῖ* πέλονται·
 ἔγχεά τε λογχωτὰ ξίφεά τ' ἀμφάκεα* δάμναται εὐρώς*,
 χαλκεῶν* δ' οὐκ ἔστι σαλπίγγων κτύπος,
 οὐδὲ συλᾶται* μελίφρων* ὕπνος ἀπὸ βλεφάρων, 10
 ἀμὸν* ὃς θάλλει κέαρ*·
 συμποσίων δ' ἔρατων βρίθοντ'* ἀγυιαί, παιδικοί θ'
 ὕμνοι φλέγονται*.

Ε΄. ΠΙΝΔΑΡΟΥ

55. Διθύραμβος.

|δετ' ἐν χορόν, Ὀλύμπιοι,
 ἔπι τε κλυτὰν πέμπετε χάοιν, θεοί,
 πολύβατον* οἷ τ' ἄστεος ὀμφαλὸν* θυόεντα*
 ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀθάναις
 οἰχνεῖτε* πανδαίδαλόν* τ' εὐκλέ' ἀγοράν· 5
 ἰοδέτων* λάβετε στεφάνων
 τὰν ἑαρίδρεπτον* λοιβᾶν* Διόθεν* τέ με σὺν ἀγλαΐα*
 ἴδετε περσευθέντ' ἐς αἰοιδὰν δεύτερον
 ἐπὶ τὸν κισσοδέταν* θεόν.
 Τὸν* Βρόμιον* Ἐριβόαν* τε βροτοῖ* καλέομεν, 10
 γόνον ὑπάτων μὲν πατέρων μελπόμεν*
 γυναικῶν τε Καδμεῖᾶν ἔμολον*·
 Ἐναργέα* τελέων* σάματ' οὐ λανθάνει,
 φοινικοεάνων* ὀπότ' οἰχθέντος* Ὀρᾶν θαλάμου
 εὐοδμον ἐπάγωγσιν ἔαρ. Φυτὰ νεκτάρεα* 15
 τότε βάλλεται*, τότε, ἐπ' ἀμβρόταν* χυθὸν ἔραται
 ἴων φόβαι* ῥόδα τε κόμαισι μίγνυται.
 Ἀχεῖτ' * ὀμφαῖ* μελέων σὺν αὐλοῖς,
 ἀχεῖτε Σεμέλαν ἐλικάμπυκα*, χοροί.

56. Ὀλυμπιονίκης ιδ'.

Ἄσσωπιχῶ* Ὀρχομενίῳ παιδί, σταδιεῖ.
 Στρ. Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι*
 ταί τε ναίετε* καλλίπολον* ἔδραν,
 ὦ λιπαρᾶς* αἰοίδιμοι* βασιλειαί*
 Χάριτες Ἐρχομενοῦ*, παλαιογόνων* Μινυᾶν* ἐπί-
 σκοποι,
 κλυτ', ἐπεὶ εὔχομαι· σὺν γὰρ ὑμῖν τὰ τερπνὰ καὶ 5
 τὰ γλυκῆ' ἄνεται* πάντα βροτοῖς,
 εἰ σοφός, εἰ καλός, εἴ τις ἀγλαὸς ἀνήρ.
 Οὐδὲ γὰρ θεοὶ σεμνᾶν Χαρίτων ἄτερο*
 κοιρανέοντι* χοροῦς οὔτε δαίτας*, ἀλλὰ πάντων
 ταμίαι
 ἔργων ἐν οὐρανῷ, χρυσότοξον θέμεναι πάρα 10
 Πύθιον Ἀπόλλωνα θρόνους,
 αἰέναον σέβοντι* πατρὸς Ὀλυμπίοιο τιμάν.
 Ἄντ. Ὡ πότνι' Ἀγλαΐα* φιλησί—*
 μολπέ τ' Εὐφροσύνα*, θεῶν κρατίστου
 παῖδες, ἐπακοεῖτέ* νυν· Θαλία* τε 15
 ἐρασίμολπε*, ἰδοῖσα τόνδε κῶμον ἐπ' εὐμενεῖ τύχῃ
 κοῦφα βιβῶντα*. Λυδῶ* γὰρ Ἀσώπιχον τρόπον
 ἐν μελέταις τ' αἰείδων ἔμολον,
 οὔνεκ' Ὀλυμπιόνικος ἂ Μινύεια*
 σεῦ* ἔκατι. Μελαντειχέα* νῦν δόμιον 20
 Περσεφόνας ἴθι, Ἀχοῖ*, πατρὶ κλυτὰν φέροισ' ἀγ-
 γελίαν,
 Κλεόδαμον ὄφρ' ἰδοῖς* υἱὸν εἴπῃς, ὅτι οἱ νέαν
 κόλποις παρ' ἐνδόξοις* Πίσας
 ἔστεφάνωσε κυδίμων ἀέθλων περοῖσι χαίταν*.

ε'. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ*

57. (6). Εἰς Ἄρετήν.

Ἄρετά, πολύμοχθε γένει βροτείῳ,
 θήραμα κάλλιστον βίῳ,
 σᾶς πέρι, παρθένε, μορφᾶς
 καὶ θανεῖν ζαλωτὸς* ἐν Ἑλλάδι πότμος*
 καὶ πόνους τλῆναι μαλεροῦς* ἀκάμαντας* 5
 τοῖον ἐπεὶ φρένα βάλλεις
 ἄρπυν* ἐς ἀθάνατον χρυσοῦ τε κρείσσω
 καὶ γανέων* μαλακαυγώποιό* θ' ὕπνου
 σεῦ δ' ἔνεχ' οὐκ Διὸς Ἡρακλέης Λήδας τε κοῦροι*
 πόλλ' ἀνέτλαν* σὰν ἐπ' ἔργοις 10
 ἀναγορεύοντες* δύναμιν.
 Σοῖς δὲ πόθοις* Ἀχιλεὺς Αἴας τ' Αἶδαο δόμους* ἦλθον.
 Σᾶς δ' ἔνεκεν φιλίου μορφᾶς καὶ Ἀταρνέος* ἔντροφος
 αἰλίου χήρωσεν* αὐγᾶς*
 τοιγὰρ αἰόιδιμος* ἔργοις ἀθάνατόν τέ μιν αὐξήσουσι
 Μοῦσαι,
 Μναμοσύνας θυγατρεις, Διὸς ξενίου σέβας ἀσκοῦσαι* 15
 φιλίας τε γέρας βεβαίου.

ζ'. ΥΒΡΙΟΥ*

58. (28). Στρατιωτικὸν ἄσμα (σκόλιον).

α'. Ἔστι μοι πλοῦτος μέγας, δόρου καὶ ξίφος
 καὶ τὸ καλὸν λαισήιον*, πρόβλημα* χρωτὸς*
 τούτῳ γὰρ ἄρῳ, τούτῳ θερίζω,
 τούτῳ πατέω τὸν ἀδὺν οἶνον ἀπ' ἀμπέλῳ*,
 τούτῳ δεσπότης μνοῖας* κέκλημαι.
 β'. Τοι* δὲ μὴ τολμῶντ' ἔχειν δόρου καὶ ξίφος
 καὶ τὸ καλὸν λαισήιον πρόβλημα χρωτὸς,

πάντες γόνυ πεπτηῶτες* ἄμὸν*
 ἀεὶ σέβοντι προσκυνέοντί τε δεσπότην
 καὶ μέγαν βασιλῆα φωνέοντες.

η'. ΑΔΕΣΠΟΤΟΝ

59. (104).

Κλύτε, Μοῖραι*, Διὸς αἵτε* παρὰ θρόνον ἀγχοτάτω*
 θεῶν

ἐξόμεναι περιώσι* ἄφυκτά τε μήδεα*
 παντοδαπᾶν βουλᾶν ἀδαμαντίναισιν* ὑφαίνετε κερκίσιν,
 Αἴσα* καὶ Κλωθὴ Λάχεσις τ', εὐώλενοι

κοῦραι Νυκτός,
 εὐχομένων δ' ἐπακούσατ', οὐράνιαι* χθόνιαί τε
 δαίμονες ὧ πανδείμαντοι*,
 πέμπειτ' ἄμμιν* ῥοδόκολπον*

Εὐνομίαν λιπαροθρόνους* τ' ἀδελφάς, Δίκαν
 καὶ στεφανηφόρον Εἰράναν, πόλιν τε τάνδε βαρυφρόνων*
 λελάθοιτε* 10

συντυχιᾶν*.

IV. ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ*

A'. ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ

60. Ἀδέσποτον.

Σᾶμα* τόδ' Ἀρνιαδά* Χάροπος, τὸν δ' ὄλεσεν Ἄρη
 βαρνάμενον* παρὰ ναυσὶν ἐπ' Ἀράθυθοιο* ῥοαῖσι*,
 πολλὸν ἀριστεύοντα κατὰ στονόφροσσαν* ἀφυτάν*.

ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ

61. (90). Ἐπὶ τῇ ἐν Μαραθῶνι νίκη.

Ἑλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι
χρυσοφόρων Μῆδων ἐστόρεσαν* δύναμιν.

62. (91). Εἰς Θερμοπύλας.

Μυριάσιν ποτὲ τᾶδε* τριακοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες*.

63. (99). Εἰς τοὺς ἐν Θερμοπύλαις πεσόντας.

ᾠ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε*
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι* πειθόμενοι.

64. (94). Εἰς Μεγιστίαν*.

Μνήμα τόδε κλεινοῖο* Μεγιστία, ὃν ποτε Μῆδοι
Σπερχεῖον ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι*,
μάντιος, ὃς τότε κῆρας* ἐπερχομένας σάφα* εἰδὼς
οὐκ ἔτλη* Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν*.

65. (95). Εἰς τοὺς μετὰ Λεωνίδου πεσόντας.

Εὐκλέας αἶα* κέκευθε*, Λεωνίδα, οἱ μετὰ σεῖο
τῆδ' ἔθανον, Σπάρτης εὐρυχόρου βασιλεῦ,
πλείστων δὴ τόξων* τε καὶ ὤκυπόδων* σθένος* ἵππων
Μηδεῖων τ' ἀνδρῶν δεξάμενοι* πολέμῳ.

66. (96). Εἰς τοὺς ἐν Σαλαμῖνι πεσόντας Κορινθίους.

ᾠ ξεῖν', εὐδρόν ποκ* ἐναίομεν* ἄστν Κορίνθου,
νῦν δ' ἄμ* Αἴαντος* νᾶσος ἔχει Σαλαμῖς·
ἐνθάδε Φοινίσσας νῆας καὶ Πέρσας ἐλόντες
καὶ Μήδους ἱερὰν Ἑλλάδα ῥυσάμεθα*.

67. (105). Εἰς τοὺς ἐπ' Εὐρυμέδοντι πεσόντας.

Οἶδε παρ' Εὐρυμέδοντά* ποτ' ἀγλαὸν* ὄλεσαν ἦβην
μαρνάμενοι* Μήδων τοξοφόρων προμάχοις,
αἰχμηταί*, πεζοί τε καὶ ὠκυπόρων ἐπὶ νηῶν,
κάλλιστον δ' ἀρετῆς μνημ' ἔλιπον φθίμενοι*.

68. (100). Εἰς τοὺς πεσόντας ἥρωας.

Εἰ τὸ καλῶς* θνήσκειν ἀρετῆς μέρος ἐστὶ μέγιστον,
ἡμῖν ἐκ πάντων τοῦτ' ἀπένειμε τύχη·
Ἑλλάδι γὰρ σπεύδοντες* ἐλευθερίην περιθεῖναι*
κείμεθ' ἀγηράντφ* χρώμενοι εὐλογίῃ.

69. (79). Ὅμοιον.

Ἄσβεστον κλέος οἶδε φίλῃ πατρίδι θέντες
κυάνεον* θανάτου ἀμφεβάλοντο* νέφος·
οὐδὲ τεθνᾶσι θανόντες, ἐπεὶ σφ' ἀρετὴ καθύπερθεν
κυδαίνουσ'* ἀνάγει* δώματος ἐξ Ἄιδεω.

70. (111). Εἰς Ἀρχεδίκην Ἰππίου.

Ἄνδρὸς ἀριστεύσαντος ἐν Ἑλλάδι τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ
Ἰππίου Ἀρχεδίκην* ἦδε κέκευθε* κόνις·
ἦ, πατρός τε καὶ ἀνδρὸς ἀδελφῶν τ' οὔσα τυράννων
παίδων τ', οὐκ ἦρθη* νοῦν ἐς ἀτασθαλίην*.

71. Ἀδέσποτον ἐκ Θηβῶν.

Ξενοκράτης
Θεόπομπος
Μνασίλαος.

Ἄνικα* τὸ Σπάρτας ἐκράτει δόρυ, τηνάκισ* εἶλεν
Ξενοκράτης κλάρω* Ζηνὶ τροπαῖα φέρειν,
οὐ τὸν ἀπ' Εὐρώτα δείσας στόλον, οὐδὲ Λάκαιναν

ἀσπίδα*· Θηβαῖοι κρείσσονες ἐν πολέμῳ.
 Καρύσσει Λεύκτροις νικηφόρα δουρὶ τροπαῖα*,
 οὐδ' Ἐπαμεινώνδα δεύτεροι ἐδράμομεν*.

5

72. Ἄδεσποτον.

Εἶπερ ἴσην γνώμη ῥώμην*, Δημόσθενες, εἶχες,
 οὐποτ' ἂν Ἑλλήνων ἤρξεν Ἄρης* Μακεδών.

73. (17). Ἀρχιλόχου.

Ἐψηλοὺς Μεγάτιμον Ἀριστοφώντά* τε Νάξου
 κίονας, ὧ μεγάλη γαῖ', ὑπένερθεν* ἔχεις.

74. Ἄδεσποτον.

Θεοφίλα χρηστή,
 χαῖρε.

Ἄδ' ἀρετὰν στέρξασα* καὶ ἔνδικα* λέκτρα* ξυνεύνου*,
 Νικίου ἱμερτὰ* παῖς, ξένε, Θεοφίλα
 κεῖται ὑπὸ σκιερὰν Σύρου κόνιν ἅ βαρυπενθήσ
 ὄρφανὸν ἐν ζωοῖς παῖδα λιποῦσα πατρός,
 ὑστάτιον* τελέσασα τὸν ἐγ* Μοιρέων ἐνιαυτόν,
 πέμπτον ἐπὶ τρισσαῖς πλησαμένα* δεκάσιν.
 Τοῦνεκά μιν τὰν πρόσθε περίφρονα* καὶ μακαριστὰν
 Ἔστιαῖος φθιμέναν* τῷδ' ὑπέθηκε τάφῳ.

5

75. Ἄδεσποτον.

Ἐσθλὸν τῆδ' ἰερωῖα καὶ εὐσεβῆ ἀμφικαλύπτει
 χθῶν* ἥδε Κλειτοφῶντα τὸν Ἐρασισιθένου(ς),
 στήλην δ' ἔστησεν θυγάτηρ ἐπὶ σήματι* τήνδε
 αὐξουσα φήμην πατρός εὐκλεεῖ γραφῆ.

Β. ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ΓΝΩΜΙΚΑ, ΣΚΩΠΤΙΚΑ
ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ

76. (140). Ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἐλευθερίου Διός.

Τόνδε ποθ' Ἑλλανες νίκας κράτει, ἔργω Ἄρηος,
εὐτόλμω ψυχᾶς λήματι* πειθόμενοι,
Πέρσας ἐξελάσαντες, ἔλευθέρῃ Ἑλλάδι κοινὸν
ιδρύσαντο Διὸς βωμὸν Ἐλευθερίου.

77. (44). Εἰς ἀπόμαχον μελίαν.

Οὕτω τοι, μελία* ταναά*, ποτί* κίονα μακρὸν
ἦσο* πανομφαίῳ* Ζηνὶ μένουσ' ἱερά·
ἦδη γὰρ χαλκός τε γέρον αὐτά τε τέτρυσαι
πυκνὰ κραδαινομένα δαίῳ* ἐν πολέμῳ.

78. (143). Εἰς τὰ τόξα τῶν ἡρώων.

Τόξα τάδε πολέμοιο πεπαυμένα δακρυόεντος*
ναῶ Ἀθηναίης κεῖται ὑπωρόφια*,
πολλάκι δὴ στονόεντα* κατὰ κλόνον ἐν δαί* φωτῶν*
Περσῶν ἵππομάχων αἵματι λουσάμενα.

79. (133). Εἰς τὸ ἄγαλμα Πανός*.

Τὸν τραγόπουν ἐμὲ Πᾶνα, τὸν Ἀρκάδα, τὸν κατὰ Μήδων,
τὸν μετ' Ἀθηναίων, στήσατο Μιλτιάδης.

80. Ἀνύτης.

Ἔσταθι τῆδε, κράνεια* βροτοκτόνε, μηδ' ἔτι λυγρὸν*
χάλκεον ἄμφ' ὄνυχα* στάζε φόνον δαίῳ*.
ἄλλ' ἀνὰ μαρμάρειον δόμον* ἡμένα* αἰπὺν* Ἀθάνας
ἄγγελλ' ἀνορέαν* Κρητὸς Ἐχεκρατίδα.

81. Ἴωνες.

Εἰκόν' ἐάν* ἀνέθηκεν ἐπ' ἔργῳ τῷδ', ὅτε νικῶν
 ναυσὶ θοαῖς πέρσεν* Κεκροπιδᾶν δύναμιν,
 Λύσανδρος Λακεδαίμον' ἀπόρθητον στεφανώσας,
 Ἑλλάδος ἀκρόπολιν*, καλλίχορον πατρίδα.

82. Ἀνύτης.

Ξεῖν', ὑπὸ τὰν πετέαν τετρομένα* γυῖ** ἀνάπαυσον·
 ἀδύ* τοι ἐν γλωροῖς πνεῦμα* θροεῖ πετάλοις*·
 πίδακά* τ' ἐκ παγᾶς ψυχρὸν πίε· δὴ γὰρ ὀδίταις*
 ἄμπαυμ' ἐν θερμῷ καύματι τοῦτο φίλον.

83. (196) Εἰς Τιμοκρέοντα Ῥόδιον.

Πολλὰ φαγὼν καὶ πολλὰ πῖων καὶ πολλὰ κάκ' εἰπὼν
 ἀνθρώπους κεῖμαι Τιμοκρέων Ῥόδιος.

Σημειώσεις

Ὡς τὸ γέρον ἴσως ἔπειτα γέρονται γέροντες.
 Ὡς δ' ἀγαθὸν αἰσῶμαι ἄλλων γουθεύσασαι
 τὸ γέρον ἴσως ἔπειτα.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

Ἄ : δωρ. ἦ.

ἀγαθός : ἀνδρείος. Ἐν 2, 2 ἄνδρ' ἀγαθὸν μαρναμένον = μαχόμενος ἀνδρείως. Παρὰ Θεόγνιδι ἀγαθὸς ὁ *εὐγενής*.

ἀγαίομαι : θαυμάζω. Ἐκ τούτου ἔπειτα ὀρέγομαι καὶ ἐκπλήττομαι, τρομάζω. Παρὰ Σόλωνι *ἀγασθεῖς* = ἐκπλαγεῖς, τρομάξας.

ἀγγέλλω : τὸ Ἀπρμφ. *ἀγγέλλειν* ἀπολύτως (ἐν 63) ἀντὶ Προστ. = ἄγγελλε.

ἄγην : αἰολ. ἀντὶ ἄγειν.

ἀγκομίζω : ἀνακομίζω, ἀναλαμβάνω πάλιν.

ἀγλαΐα : τιμὴ (ἐκ τοῦ ἀγάλλω).

ἀγλαός : (ἐκ τοῦ ἀγάλλομαι) = λαμπρὸς (1,11), χαρᾶς πρόξευος, ἀγαλλιάσεως. Ἐν 67 ἀγλαὸς ἦβη = ἡ λαμπρὰ νεότης.

ἀγνός-ἡ-όν : ἐπὶ τῆς ὁσμῆς τοῦ λιβανωτοῦ, διότι οὗτος ἐχρησίμευεν, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, εἰς τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ καὶ μάλιστα εἰς τὰς θυσίας.

ἄγον : πρτ. τοῦ ἄγω = ἦγον. Ἐν 45,9 = ἔσυρον τὸ ἄρμα σου.

ἀγοράομαι : λέγω. Ἐν 27,1 μηδέποτε ἀγορᾶσθαι ἀντὶ Προστ. = μὴ λέγε ποτέ.

ἀγριος : ὁ τοῦ ἀγροῦ. Ἐν 46,2 ἡ σειρά εἶναι : Ἄρτεμι, δέσποινα ἀγρίων (θηρίων).

ἀγχοτάτω : (ὑπερθ. τοῦ ἀγχοῦ) = πλησιέστατα.

ἄγω : ὀδηγῶ. Ἐπὶ πλοίου = περιλαμβάνω, χωρῶ. Ἐν 18,6 οὓς μὴ ἄγοι = τοὺς ὁποίους δὲν ἤθελε περιλάβει. Ἡ Προστ. αὐτοῦ τίθεται καὶ ὡς παρακελευσματικὸν μόριον = ἔμπρός. Ἐν τῷ ἐμβατηρίῳ Τυρταίου ἡ λογικὴ σειρά εἶναι : ὃ κῶροι πατέρων πολιατᾶν Σ. εὐάνδρω = υἱοὶ πατέρων πολιτῶν τῆς εὐάνδρου Σπ. Τὸ *κῶροι πατέρων πολιατᾶν* : μετ' ἐμφάσεως, ἄξιοι δηλ. τοιούτων πατέρων, ἀληθεῖς υἱοί. Τὸ δὲ *κῶροι* δωρικ. ἀντὶ *κοῦροι* καὶ τὸ *πολιατᾶν* ἀντὶ πολητῶν = πολιτῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς

τοὺς περιοίκους. Ὡς βλέπομεν, τῆς Ἰωνικῆς τὸ **ου** ἢ Δωρικῆ ἔχει **ω** καὶ τὸ **η** ἔχει **α**. Οὕτω λέγεται Σπάργτας ἀντὶ Σπάρτης, τᾶς ζωᾶς ἀντὶ τῆς ζωῆς.

ἀδικῶ : αἰολ. ἀντὶ ἀδικέω-ῶ=βλάπτω, ἐνοχλῶ.

Ἄδρηστος : βασιλεὺς Ἀργείων, εἰς τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, φημιζόμενος ἐπὶ φυσικῇ εὐγλωττίᾳ (4).

ἀεθλεύω : ἀγωνίζομαι.

ἄεθλον : ἄθλον. Σημειωτέα ἢ ἐν 12,5 χρῆσις τοῦ οὐδετέρου ἀντὶ τοῦ ἄρσενικοῦ ἐπὶ ἀγῶνος.

ἀεικέλιος : ἀρρεπής, ἐπονείδιστος (ἐκ τοῦ **α** στερο. καὶ **εἵκελος**).

ἀέλιος : δωρ. ἀντὶ ἠέλιος=ἥλιος.

ἄελπιος : ἀνέλπιστος.

ἀέναος : αἰώνιος.

ἀέξω : αὔξω, τρέφω.

ἄζηλον : ἀζήλευτον, τὸ ὁποῖον κανεῖς δὲν ζηλεύει.

ἄζομαι : ἐηραίνομαι.

αἰ : αἰολ. ἀντὶ εἰ. Ἐν 45,20 αἰ φεύγει=ἂν σε ἀποφεύγη. αἰ μὴ δέκετ'=ἂν δὲν δέχεται. αἰ μὴ φίλει=ἂν δέν σ' ἀγαπᾷ.

αἶα : γαῖα, γῆ.

Αἶας : ὁ Τελαμώνιος, ἐκ Σαλαμῖνος, ὅθεν αὕτη λέγεται καὶ νῆσος Αἶαντος.

αἰδεῦμαι : αἰδοῦμαι=ἐντρέπομαι, μετανοῶ (1,2).

αἰδηλος : ὀλέθριος, καταστρεπτικός.

Ἄιδης : γεν. Ἄϊδαο=Ἄδης. Ἐν 57,12 Ἄϊδαο δόμους ἤλθον=ὑπῆγον εἰς τὸν Ἄδην, ἀπέθανον, ἐφονεύθησαν.

αἰδοῖος : σεβαστός, προξενῶν σεβασμόν, κινῶν τὴν αἰδῶ.

αἰδώς : σεβασμός, ἢ τιμὴ τινος. Ἐν 4,40 τὰ **αἰδοῦς** καὶ **δικης** εἶναι γεν. τῆς ἀναφορᾶς=ὡς πρὸς τὴν τιμὴν, ὡς πρὸς τὸ δίκαιον. Πρβλ. καὶ 19,7.

αἰέναος : αἰώνιος ἰδὲ καὶ **ἀέναος**.

αἰθήρη : τὰ ἀνώτατα στρώματα τοῦ ἀέρος, τὰ πέραν τῶν νεφῶν.

αἰθήρη, αἰθήροσ : αἰολ. ἀντὶ **αἰθήρη**. Ἐν 45,12 αἰθήροσ διὰ μέσσω=διὰ μέσου τοῦ αἰθήροσ.

αἰθόμαι : καίομαι. Ἐν 54,3 **αἰθεσθαι** : ἐξαριτᾶται ἐκ τοῦ νοουμένου ῥήματος ποιεῖ=κάμνει νὰ καίωνται, γίνεται αἰτία νὰ καίωνται.

αἶθος : μαῦρος.

αἰθρία : αἰθρία, καλωσύνη, ξαστεριά (8,22).

αἰκίζομαι : βασανίζομαι (39,24).

αἰνίσσομαι : αἰνιγματωδῶς λέγω. Ἐν 30,15 ἠνίχθω=αἰνιγματωδῶς εἰρήσθω, αἰνιγματωδῶς ἔστω εἰρημένα.

αἰνυμαι : λαμβάνω, δρέπω, τρώγω. (Πορβλ. Ἰλ. ξ, 142) 51,12.

αἰνῶ : ἐπαινῶ. ἐν 11,19 **αἰνεῖν** ἐννοεῖται **χερή**.

αἶποτα : αἰολ. ἄν ποτε (45,5).

αἰπὺς εἶα-ύ : ὑψηλὸς (8,21).

αἰρέω-ῶ : καταλαμβάνω. Ἐν 34,2 εἰλέ με=κατέλαβέ με, μετέκατέλαβε.—β') φονεύω. Ἐν 3,30 ἐλέτω=ἄς φονεύση. γ') αἰρέω κλήρω=ἐπιτυγχάνω διὰ κλήρου, κληροῦμαι. Ἐν 71 ἀντικείμενον ἔχει τὸ **φέρειν τροπαῖα**=(ἔλαχε βοιώταρχος) νὰ νικήσῃ καὶ (ἐπομένως) νὰ φέρῃ τροπαῖα.

αἶρομαι : μέσον. Ἐν 12,7;καὶ κεν... ἄροίτο=καὶ ἤθελεν ἄρει ἑαυτῷ, ἤθελεν ἀξιοθῆ. β') ἐπαίρομαι, ὑπερηφανεύομαι. Οὐκ ἦρθη νοῦν=δὲν ἐπήρθη κατὰ τὸν νοῦν, δὲν ὑπερηφανεύθη (70).

αἶσα : ἡ βουλή τῶν θεῶν (Διός). κατὰ αἶσαν=κατ' ἀπόφασιν.

Αἶσα : ἡ Μοῖρα (προσωποποίησης).

αἰσχρὰ πάσχω : καταισχύνομαι, ἐντροπιάζομαι (τρεπόμενος εἰς φυγὴν ἐν ὄρα μάχης).

αἰσχροῦς-ἡ-ὄν : ἄσχημος, κατησχυμένος, ἐντροπ.ασμένος. Ἐν 18,8 ἡ σειρὰ εἶναι : οὐδ' ἄγει (αὐτοῦς) τὸ κέρδος ἐπὶ αἰσχροὺν χρῆμα=οὐδ' ὀδηγεῖ αὐτοῦς τὸ κέρδος (τὸ χρῆμα) εἰς διάπραξιν αἰσχροῦς πράξεως.

αἰσχύνω : καταισχύνω, ἐντροπιάζω (2,9).

αἶτε : αἱ ὁποῖαι ὡς γνωστὸν (59,1).

αἰχμὴ δουρός : λόγχη δόρατος. Ἐν 3,20 ὅπισθ' αἰχμῆ δουρός ἐληλαμένος=διὰ λόγχης δόρατος ὅπισθεν κτυπημένος. Γνωστὸν, ὅτι παρὰ Σπαρτιάταις τὸ νὰ φονευθῆ τις κτυπηθεὶς ὅπισθεν ἐνομιζέτο αἰσχροὺν καὶ ἡ ταρὴ τοιοῦτου ἐγίνετο ἐν σιγῇ, ἄνευ πομπῆς καὶ θοοῦβου, ἄτε κατησχυμένου ὄντος. Τοῦναντίον συνέβαινε περὶ τὸν κατάστηθα πληγωθέντα καὶ πεσόντα. Οὗτος ἐτιμᾶτο μεγάλως καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐθάπτετο καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ ἦτο καύχημα τοῦ οἴκου, εἰς ὃν ἀνήκεν.

αἶψα : ἐπίρρ.=ταχέως.

ἀῖω : ἀκούω (45,6).

αἰών : ὁ βίος. Ἐν 53,1 βραχύς ἐστιν αἰὼν=σύντομος, ὀλί-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

γος εἶναι ὁ βίος (τοῦ ἀνθρώπου). Ἐν 51,11 κενεὰν μοῖραν αἰῶ-
νος βαλέω=θά καταναλώσω μέρος τοῦ βίου μου ἀσκόπως.

ἀκάμας-αντος : (ἀ-στερ. καὶ κάμνω)=ἀκατάβλητος, ἀκούρα-
στος (57,5).

ἀκρόπολις : προπύργιον (μεταφορ.) 81,4.

ἄκων : ἀκόντιον.

ἀλαθέως : δωρ. ἀντὶ ἀληθείας, ἀληθῶς. Ἐν 51 κατὰ Σω-
κράτη παρὰ Πλάτωνι, ἐν Πρωταγ. 26, τὸ ἀλαθέως εἶναι ὑπερ-
βατὸν καὶ ἀναφέρεται εἰς τὸ χαλεπὸν, ὥστε ἡ λογικὴ σειρὰ τῶν
λέξεων ἔσται ἡ ἑξῆς : ἀλαθέως ἐστὶ χαλεπὸν ἄνδρα ἀγαθὸν γενέ-
σθαι=τῇ ἀληθείᾳ εἶναι δύσκολον νὰ ὑπάρξῃ τις ἀνὴρ ἀγαθός.

ἀλάομαι : πλανῶμαι.

ἀλέξομαι : ἀμύνομαι. Ἐν 37,2 ἀλέξου=ἀμύνου, ὑπερά-
σπιζε σεαυτόν.

ἀλέξω : ἀπομακρύνω. ἀλαλκε (14,3)=ἀπομάκρυνον.

ἀλίθιος : δωρ. ἀντὶ ἡλίθιος=μωρός. Ἐν 51,20 αἰτιολογεῖ
τὸ οὐδὲ μωμάσσομαι, συμπληρωτέον δὲ ὣδε : οὐδὲ μωμάσομαι
οὐ γὰρ εἶμι φιλόμωμος· τῶν γὰρ ἀλίθιων ἀπειρῶν γενέθλα
ὥστ' εἶ τις χαίρει ψέγων, ἐμπλησθεῖη ἂν ἐκείνους μεμφόμενος.

ἀλιτρός : ἁμαρτωλὸς (ἐκ τοῦ ἀλιταίνω, ἡλιτον = ἁμαρτάνω,
ἡμαρτον) 8,27.

Ἀλκάθους : ἐξ Ἡλιδος ἔλθων οὗτος καὶ φονεύσας τὸν ἐπὶ
τοῦ Κιθαιρῶνος λέοντα, ὅστις εἶχε σπαράξει τὸν υἱὸν τοῦ Μεγα-
ρέως, ἀντημεῖφθη λαβὼν παρ' αὐτοῦ τὴν θυγατέρα του εἰς γά-
μον καὶ τὸν θρόνον τῶν Μεγάρων (31,2).

Ἀλκαῖος : τῶν ἀρχαιοτάτων ἀντιπροσώπων τῆς Αἰολικῆς
ποιήσεως, ὃ ἐστὶ τῆς κατ' ἐξοχὴν μελικῆς, τοῦ ἄσματος, εἶναι ὁ
Μυτιληναῖος Ἀλκαῖος (42).

Οὗτος ἤκμασε περὶ τὸ 625 π. Χ. ἀνήκων εἰς ἀριστοκρατικώ-
τατον τῆς Μυτιλήνης οἶκον, ἀλλ' ἔζησε βίον πολυτάραχον καὶ
πολυπαθῆ. Μετὰ τῶν ἀριστοκρατικῶν, συμμαχοῦντος αὐτοῖς καὶ
τοῦ εἰς τοὺς ἑπτὰ σοφοῦς τῆς Ἑλλάδος ὕστερον καταταχθέντος
Πιττακοῦ, ἐπολέμησε πρὸς τοὺς δημοκρατικούς, ἀλλ' ἠττηθεὶς
ἐξωρίσθη. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Πιττακὸς ἐξελέγη ὑπὸ τῶν Μυτιλη-
ναίων **αἰσυμνήτης** (δηλον ὅτι κριτής, ἀρχων), ὃ δ' Ἀλκαῖος δυ-
σαρεστηθεὶς κηρύσσεται κατ' αὐτοῦ καὶ πολεμεῖ ὡς πρὸς τύραν-
νον οὐ μόνον διὰ τοῦ ξίφους, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς λύρας. Τὰ ὄπλα
τοῦ ποιητοῦ ἐδοξίμασαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, πρὸς οὓς οἱ Μυτιλη-
νησιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ναῖοι ἐπολέμησαν περὶ Σιγείου, διότι τοῦ πολέμου τούτου μετέσχε καὶ ὁ ποιητής. Ἦτο λοιπὸν ὁ Ἀλκαῖος ἀνὴρ οὐ μόνον τῆς λύρας, ἀλλὰ καὶ τῶν ὄπλων.

Ποιήματα ἔγραψεν εἰς 10 βιβλία, ὕμνους, πολιτικά, ἐρωτικά, συμποτικά ἢ παροΐνια τῶν τελευταίων τούτων μάλιστα θεωρεῖται εἰς τῶν κυρίων ἀντιπροσώπων.

Ὁ Ἀλκαῖος ἐπενόησε τὴν σεμνὴν καὶ μεγαλοπρεπῆ ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν ἀλκαϊκὴν στροφὴν, χαρακτηριστικὸν δ' αὐτοῦ εἶναι τὸ πάθος· πλὴν τούτου δ' ὅμως ὁ ποιητής ἔχει μεγαλοφυΐαν, βραχύτητα, ἠδύτητα μετὰ δεινότητος καὶ ἀκριβείας καὶ πλῆθος εἰκόνων.

Γλῶσσα αὐτοῦ εἶναι ἡ Αἰολικὴ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἣτις δι' αὐτοῦ καὶ τῆς Σαπφοῦς ἀπέβη τὸ ὄργανον τῆς μελικῆς ποιήσεως.

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 42 ἀπόσπασμα εἰκνίζει τὸ σκάφος τῆς πολιτείας ἐν τρικυμίᾳ. Ποβλ. 30,3.

ἀλκή : ἀνδρεία, ἄμυνα. ἀλκὴν ποιοῦμαι = ἀμύνομαι (41,26).

Ἀλκμάν : Τῆς δωρικῆς λυρικῆς ποιήσεως, δηλ. τοῦ μετὰ χοροῦ ἄσματος, ἀρχαιότατος ἀντιπρόσωπος εἶναι ὁ περὶ τὰ 650 π. Χ. ἀκμάσας Ἀλκμάν. Οὗτος ἦτο Λάκων ἐκ Μεσσοῦς. Λεπτομερείας περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ δὲν ἔχομεν· τοῦτο μόνον γινώσκουμεν ὅτι ὁ Ἀλκμάν διεκόσμησε τεχνικῶς ἐν Σπάρτῃ τὴν μουσικὴν καὶ ὀρχηστικὴν πρῶτος αὐτὸς εἰσαγαγὼν εἰς τὰ μετ' ὀρχήσεως ποιήματα τὴν στροφὴν. Ἐγραψεν ὕμνους, παιᾶνας, παρθένεια, προσόδια κλπ. εἰς ἕξ ἐν ὄλῳ βιβλία. Τούτων τὰ παρθένεια ἦσαν ἄσματα ἀδόμενα ὑπὸ παρθένων ἐχουσῶν τὸν ποιητὴν χορηγὸν καὶ χοροδιδάσκαλον, τὰ δὲ προσόδια ἐψάλλοντο πρὸς αὐλόν, καθ' ἣν ὄραν προσήρχοντο οἱ παλαιοὶ εἰς τοὺς ναοὺς ἢ βωμοὺς ἐν ἑορταῖς.

Χαραριστικὸν αὐτοῦ εἶναι, ὅτι εἶχε μικρὰς στροφάς, ὡς οἱ Αἰολεῖς ποιηταί, ὅτι εἶχεν αἰολισμοὺς ἐν τῇ δωρικῇ αὐτοῦ διαλέκτῳ πρὸς μάλαξιν τῆς σκληρότητος αὐτῆς καὶ ὅτι ἡ ὑπόθεσις τῶν ποιημάτων αὐτοῦ ἦτο ἐν πολλοῖς ἐρωτικῇ. Τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἐγένοντο ἐθνικὸν κτῆμα καὶ διετηροῦντο ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ ἔθνους ἐπὶ δύο αἰῶνας ζωηρά. Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 48 ἀποσπάσματι περιγράφεται ἡ **ἡρεμία τῆς νυκτός**.

ἀλλήλων : παρ' ἀλλήλοισι : τὸ μὴ ἐγκαταλείπειν τὸν παραστάτην εἶναι τὸ καθῆκον τοῦ στρατιώτου, δι' ὃ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔφηβοι ὀρκιζόμενοι ἔλεγον «οὐκ ἐγκαταλείψω τὸν παραστάτην· ὅτῳ ἂν στοιχήσω» (1,9).

ἄλς-ἄλός : θηλ. ἡ θάλασσα (13,10).

ἀμαρτάνω : ἀποτυγχάνω. Ἐν 21,5 ἀμαρτης=ἀποτύχης καὶ δὲν δυνηθῆς νὰ ἐκτελέσης τὴν παρὰ κλησίν των (μίαν φορὰν).

ἀμαρτη : συγχρόνως (40,4).

ἀμαυρόω-ῶ = ἐξαλείφω (7,75).

ἀμάχανος : δωρ. καὶ αἰολ. ἀντὶ ἀμήχανος. Ἐπὶ συμφορᾶς, καθ' ἣς οὐδεμία μηχανή, οὐδεὶς τρόπος ἀπαλλαγῆς ὑπάρχει, ἀνοικνόμητος (51,6).

ἀμάω : θερίζω. Ἐν 21,3 ἀμῶς ἀν=ἤθελες θερίζει, θὰ ἡδύνασο νὰ θερίσης:

ἀμβροτος-η-ον : ἀθάνατος. Τὸ ἐπίθετον τοῦτο ἀποδίδεται οὐ μόνον εἰς τοὺς γνωστοὺς θεοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶν ὅ,τι προσωποποιούμενον παρίσταται ὡς θεὸς ἢ ἀνῆκει εἰς τὸν θεόν, οἷα λ. χ. ἡ νύξ, ἡ χθών κλπ. (55,16).

ἀμέ : δωρ. = ἡμᾶς (66,2).

ἀμείβομαι : περνῶ, διαβαίνω (ποταμὸν κλπ.) 64,2.

ἀμείλικος : ἀμείλικτος, σκληρὸς (ἐπὶ βίαις) 40,7.

ἀμείνων : συγκρ. τοῦ ἀγαθὸς=ὑπέρτερος, ὠφελιμώτερος (12,11).

ἀμήχανος : ἴδὲ ἀμάχανος.

ἀμός : ἡμέτερος (54,11).

ἀμπαυμα : ἀνάπαυμα, ἀνάπαυσις (82,4).

ἀμπελος : ἐν 58,4 δωρ. ἀπ' ἀμπέλω=ἀπ' ἀμπέλου, ὅστις γίνεται ἀπὸ τῆς ἀμπέλου.

ἀμφάκης : ἴδὲ ἀμφήκης.

ἀμφάδην : ἀναφανδόν, ἀγερώχως (37,4).

ἀμφέπω χῶρον : διατρίβω ἐν τόπῳ. Ἐν 52,3 ἐννοεῖται φασί=λέγουσιν, ὅτι διατρίβει περὶ τόπον ἄγνον.

ἀμφήκης, ἀμφηκες : δίστομος—ον, δίκοπος—ον, ἀμφοτέρωθεν ἠκονημένος—ον (54,8).

ἀμφιβάλλομαι : μεταφορ. ἐνδύομαι (69,2).

ἀμφιπερικτίων : ἀμφικτίων, ὁ ἔχων κτίσει πέριξ τινός, γείτων (1,2).

ἀμφίς : πανταχόθεν. Ἐν 11,12 ἀμφίς ἔχει=πληροῖ πανταχόθεν.

ἀμφιτίθημι : περιβάλλω, βάλλω πέριξ τινός (7,34).

ἀναγορεύω : κηρύττω μεγαλοφώνως. Ἐν 57, 10—11 σὺν ἐπ' ἔργοις ἀναγ. δύναμιν : ἡ σειρὰ εἶναι : ἐπαναγορεύοντες

(πρὸς τοῖς ἄλλοις μεγαλοφώνως κηρύττοντες) σὰν δύναμιν ἔργοις (διὰ τῶν ἔργων).

ἀνάγω : ἀναβιβάζω (69,4).

ἀναδύομαι : μεταφορ. ἀναθαρρῶ. Ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κολυμβώντων, τῶν ὑπὸ τῶν κυμάτων δεινῶς κατακλυζομένων καὶ πάλιν ἀναδυομένων καὶ ἀναθαρρῶντων (37,2).

ἀναίνομαι : ἀρνοῦμαι, ἀνθίσταμαι (19,12).

ἀναιρέω-ῶ : ἀφαιρῶ, σηκώνω.

ἀναίτιος : ἀθῶος (8,31).

Ἀνακρέων : Ψάλτης τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ οἴνου ἦτο καὶ ὁ Ἴων λυρικός Ἀνακρέων ὁ Τήτιος. Παῖς ἔτι, ὅτε ὁ στρατηγὸς τοῦ Κύρου Ἀρπαγὸς ὑπέτασσε τὰς ἐν Ἀσίᾳ Ἑλληνίδας πόλεις κατέφυγε μετὰ τῶν ἄλλων Τητίων εἰς Ἀβδηρα τῆς Θράκης (περὶ τὸ 547 π.Χ.), ἐκεῖθεν δὲ μετέβη ὕστερον εἰς Σάμον, εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ τυράννου Πολυκράτους, ἔνθα διέτριψε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, συμβάντος τῷ 522. Μετὰ τοῦτο προσεκλήθη εἰς Ἀθήνας ὑπὸ τοῦ Πεισιστρατίδου Ἰπλάρχου, ὅστις ἠγάπα νὰ ἔχη περὶ ἑαυτὸν τοὺς ἐπισημοτάτους τῶν τότε ποιητῶν καὶ λογίων, ἀλλὰ μετὰ τὸν φόνον αὐτοῦ καὶ τὴν ἔξοδον τῶν Πεισιστρατιδῶν ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀθηνῶν ὁ ποιητὴς ζήσας τὸ λοιπὸν τοῦ βίου, ὡς φαίνεται, ἐν Τέφῳ καὶ ἀποθανὼν ἐκεῖ ἐν ἡλικίᾳ 85 ἐτῶν τῷ 476 π.Χ. Ἐγραψεν ὕμνους, ἐρωτικά, παροίγια, ἰάμβους, τροχαίους καὶ ἐλεγεία· ἀλλὰ κυρίως ἦτο **αὐλικὸς ἐρωτικὸς ποιητὴς**. Τῶν ἔργων αὐτοῦ ὀλίγα διεσώθησαν· φέρονται δ' ὅμως πλὴν αὐτῶν καὶ 65 ἄλλα ποιήματα, τὰ ὁποῖα ἔκ τε τοῦ λίαν παιγνιώδους καὶ τῆς μεταγενεστέρας γλώσσης νόθα δικαίως ἐθεωρήθησαν καὶ διακρίνονται ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀνακρεόντεια.

ἀναξ : κλ. ὦ **ἀναξ** καὶ **ἀνα**· τὸ **ἀνα** ἐπὶ θεοῦ μόνον, τὸ δὲ **ἀναξ** καὶ ἐπὶ θεοῦ καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 13 εἶναι ὕμνος εἰς Ἀπόλλωνα, προοίμιον συμποτικῆς ἐλεγείας ἀδομένης ἐν ὥρᾳ σπονδῆς. Καὶ ἀνήκουσι μὲν οἱ ἀρχαιότεροι ὕμνοι εἰς τὸ ἔπος (Ὀμηρικοί), σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ἐγράφησαν καὶ ἐν ἡρωελεγειακῷ μέτρῳ.

ἀνασταλύζω : ἀναστενάζω, κλαίω (47,4).

ἀνατλάω : ὑπομένω. Ἄορ. γ' πλ. **ἀνέτλαν** = ὑπέμειναν (57,10).

ἀναφαίνω : φέρω εἰς φῶς, λέγω (12,19).

ἀνδάνω : ἀορ. ἔαδον. Ἐν 16,2 **ἄδη** = ὅταν γίνῃ ἀρεστὸν τοῖς

κακοῖς, ὅταν θελήσωσιν οἱ κακοί. Ἐν 16,10 **μήποτε ἄδοι**—εἶθε νὰ μὴ γίνωσι ποτὲ ἀρεστά, νὰ μὴ ἀγαπήσῃ ποτέ.

ἀνεπίφραστος : ἀπροσδόκητος (39,21).

ἀνέχομαι : σηκώνω ὑψηλά, ὑψώνω. **ἀνασχόμενος**—ὑψώσας (1,15). Ἐν 5,4 **ἀνσχεσθε**—ἀνάσχεσθε, ἀνυψώσατε.

ἀνθος : μεταφορ. ἡ ἀκμή τινος· λ.χ. **ἀνθος ἡβης**—ἡ ἀκμή τῆς νεότητος. Ἐν 54,2 **ἀνθεα αἰοιδῶν** (ῶδῶν)—ἄριστα ποιήματα. Ἐν 11,6 **ἀνθεος δζόμενος**—ἀνθοσμίας (οἶνος), μοσχάτος. Ἐν 7,36 **ἀτης ἀνθεα**—τὰ σπέρματα, τοὺς βλαστοὺς τῆς ἀπάτης.

ἀνίκα : ἡνίκα, ὅτε (71,1).

ἀνίσχομαι : ἰδὲ ἀνέχομαι.

ἀνομαι : ἀνύτομαι, κατορθοῦμαι, γίνομαι (56,6).

ἀνορέα : δωρ. ἀντὶ ἡνορέῃ—ἀνδρεία (ἐκ τοῦ ἀνήρ) (80,4).

ἀνταμείβομαι : ἀνταλλάσσω (38,7).

ἀντίθεος : ἰσόθεος (19,16).

ἀντιλαμβάνω—λαμβάνω ὡς ἀντάλλαγμα. Ἐν 21,3 εὖ **πάλιν ἀντιλάβοις**—θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ λάβῃς ὡς ἀντάλλαγμα πάλιν εὐεργεσίαν, νὰ ἀντευεργετηθῆς.

ἀντιλος : τὸ ἀκάθαρτον ὕδωρ, τὸ ἐν τῷ κύτει τοῦ πλοίου, ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὴ ἡ θάλασσα ἢ ἐν τοικυμῖα εἰσορμῶσα καὶ πληροῦσα τὸ κύτος τοῦ πλοίου (42,6).

Ἀνύτη : ποιήτρια ἐκ Τεγέας, ἀκμάσασα περὶ τὸ 290 π. Χ. Σφύζονται αὐτῆς 22 ἐπιγράμματα. Ἡ ποίησις αὐτῆς τόσον ἤρεσκεν εἰς τοὺς παλαιούς, ὥστε ὠνόμασαν αὐτὴν **θῆλυν Ὀμηρον**. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 80 ἐπίγραμμα αὐτῆς ἀναφέρεται εἰς δόρυ ἀπόμαχον ἀνατεθὲν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς.

ἀνύω : φέρω ἢ φθάνω εἰς πέρας. Ἐν 3,15 **ἀνύσειεν**—ἤθελε φθάσει εἰς πέρας.

αἰοίδιμος : (ἐκ τοῦ αἰοιδῆ)—αἰοιδῆς (ῶδῆς) ἄξιος, ἐγκωμίον ἄξιος (εἶναι). **αἰοίδιμος ἔργοις**—αἰοίδιμος κατὰ τὰ ἔργα (57,14).

ἄπ' : ἄπεστι—λείπει (39,20).

ἀπάλαμνος : ἄπορος, ἀμήχανος, ἀνοικονόμητος, εἰς ἀμηχανίαν φέρων (51,18).

ἀπερέσιος -η : κυκλοτερής, (ὁ μὴ ἔχων πέρας, ὡς ὁ κύκλος 13,8).

ἀπειρων : ἐπικῶς—ἄπειρος.

ἀπερύκω : ἀποτρέπω (31,3).

Ἀπόλλων : ὁ θεὸς τοῦ φωτός (ὁ φωτοδότης καὶ ζωογόνος

ἥλιος), υἱὸς Διὸς καὶ Λητοῦς (δηλ. τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ σκότους τῆς νυκτὸς (διότι ὁ ἥλιος ἀνατέλλει εἰς τὸν οὐρανὸν διαλύων τὸ πρὸ αὐτοῦ νυκτερινὸν σκότος). Ὁ παλαιότερος αὐτοῦ τύπος ἦτο **Ἀπέλλων** (ᾧθεν καὶ τὰ ὀνόματα Ἀπελλῆς, Ἀπελλᾶς, Ἀπελλικῶν καὶ ὁ μὴν Ἀπελλαῖος) ἐκ τῆς **ἀπό** καὶ **ἔλλων**, ἰσοδυναμεῖ δὲ πρὸς τὸ ἀπελαύνων (ἀπομακρύνων) τὰ κακά, ἦν ιδιότητα ἔχει τὸ ἥλιακὸν φῶς, ὁ ἥλιος ὥστε ὁ Ἀπόλλων ἦτο θεὸς ἀλεξίκακος καὶ εὐεργετικός, προστάτης τῆς μουσικῆς (καὶ ποιήσεως) καὶ πολιοῦχος τῶν Μεγάρων.

ἀπόπροθεν : πολὺ μακρὰν (34,4).

ἀποσφάλλομαι : ἐν 40,4 **ἀποσφαλεις** = ἀποβαλὼν (χάσας) τὸ θάρος καὶ τὸν νοῦν του.

ἀποτίγγυμαι : ἀναγκάζω τινὰ νὰ με πληρώσῃ, ἐκδικουμαι. Ἐν 7,16 **ἦλθ' ἀποτεισομένη** = συνήθως ἔρχεται νὰ ἐκδικηθῇ.

ἀποφαίνω : ἀποδεικνύω, κάμνω (7,33).

ἀποφθίμενος : νεκρὸς (19,10).

ἄπρακτος ἐλπίς : ματαία ἐλπίς. Ἐν 51,11 **εἰς ἄπρακτον, ἀπραγματοποίητον ἐλπίδα** = εἰς ματαίαν ἐλπίδα (ματαίως ἐλπίζων).

ἄπτομαι : (χεροῖν) = ἐγγίζω διὰ τῶν χειρῶν. Ἐν 9,28 **ἀψάμενος χειροῖν** = δι' ἀπλῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν. Ἐν 39,18 **ἀγγόνην ἄψαντο** = ἀγγόνην χάριν ἑαυτῶν ἔδεσαν = ἀπήγξαντο.

ἀπώμοτος : ἀρνήσιμος μεθ' ὄρκου, ὅτι θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἀρνηθῇ μεθ' ὄρκου (32,1).

ἄρα : ἐν 31,16 = ὡς φαίνεται. Ἐν 19,13 **ἀλλ' ἄρα** = ἀλλ' ἄληθῶς.

ἀργαλέος : δυσχερής, δύσκολος, μέγας (47,15). ἐπὶ ἀνέμου **σφοδρός, φοβερός**, ἐπὶ νόσου **βαρεῖα** (9,27).

ἀρετή : προτέρημα (3,14).

Ἄρης : ὁ θεὸς τοῦ πολέμου καὶ μετωνυμικῶς ὁ πόλεμος.

Ἄρης Μακεδῶν : κατ' ἀντονομασίαν οἱ Μακεδόνες (Φίλιππος κλπ.) 72.

ἀρίσημος : ἐπίσημος, πασίγνωστος (ἐκ τοῦ ἐπιτ. ἀρι- καὶ σῆμα) 4,29.

ἀριστεύω : ἀνδραγαθῶ (ἐπὶ μαχομένου) 4,33.

Ἀριστοτέλης : Ὁ Ἀριστοτέλης (284—322 π. Χ.) ἦλθεν ἐκ Σταγίρων τῆς Χαλκιδικῆς, τῆς πατρίδος αὐτοῦ, εἰς Ἀθήνας χάριν σπουδῶν ἐν ἡλικίᾳ σχεδὸν 17 ἐτῶν καὶ ἐμαθήτευσεν παρὰ Πλάτωνι ἐπὶ 20 ὄλα ἔτη. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διδασκάλου με-

ταβάς εἰς Ἄταρνέα τῆς Αἰολίδος ἐνυμφεύθη Πυθιάδα, τὴν ἀνεψιὰν τοῦ ἐκεῖ ἡγεμόνος Ἑρμείου. Τρία ἔτη μετὰ τοῦτο ἀπῆλθεν εἰς Μυτιλήνην, ἐκεῖθεν δὲ προσληφθεὶς διδάσκαλος τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, διέτριψεν ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Φιλίππου ἐπὶ 8 ἔτη. Ἐπανελθὼν ἔπειτα εἰς Ἀθήνας ἐδίδασκεν ἐν τῷ Λυκείῳ τὸ φιλοσοφικὸν αὐτοῦ σύστημα γενόμενος ἀρχηγὸς τῶν Περιπατητικῶν κληθέντων φιλοσόφων· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου μὴ δυνάμενος νὰ μένη ἐν Ἀθήναις διὰ πολιτικούς λόγους ἀνεχώρησεν εἰς Χαλκίδα τῆς Εὐβοίας, ἐνθά κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος (322) νοσήσας ἐτελεύτησε, τῆς γυναικὸς αὐτοῦ προαποθανούσης ἐν Ἀθήναις.

Εἰς τὸν θεῖον τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τὸν ὕστερον ἡγεμόνα τοῦ Ἀταρνέως Ἑρμείαν, ἀναφέρεται τὸ τὴν ἀρετὴν ἐξυμνοῦν μελικὸν αὐτοῦ ποίημα (57) Ὁ Ἀριστοτέλης ἐγνωρίσθη πρὸς αὐτὸν ἐν Ἀθήναις τὸ πρῶτον, ὅπου ὁ Ἑρμείας ἤλθε χάριν σπουδῶν μαθητεύσας παρ' ἀμφοτέροις τοῖς τότε ἀκμάζουσι φιλοσόφοις, τῷ τε Πλάτῳ πρότερον καὶ αὐτῷ τῷ Ἀριστοτέλει μετὰ τοῦτον. Ὅτε δὲ μετέβη ὁ φιλόσοφος εἰς Ἀταρνέα, ὁ Ἑρμείας εἶχεν ἤδη καταστῆ ἡγεμὼν ἐκεῖ καὶ εἶχε κατορθώσει νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ κράτος αὐτοῦ διὰ κατακτήσεως τῶν γειτονικῶν μερῶν. Τούτου ἕνεκα ἀπέβη λίαν ἐπίφοβος τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν, ὁ δὲ ἐν περσικῇ ὑπηρεσίᾳ ὡς σατραπῆς διατελῶν Μέντωρ ἐπέτυχεν νὰ συλλάβῃ αὐτὸν διὰ προδοσίας καὶ νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸν δι' ἀγρόνης θάνατον (τῷ 344 π. Χ.). Τὴν μνήμην λοιπὸν τούτου, ἀγαθοῦ ὄντος καὶ σπουδαίου ἀνδρός, τιμῶν ὁ Ἀριστοτέλης συνέταξε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ποίημα (57).

Ἀριστοφῶν : Νάξιος ἐξυμνούμενος ὑπ' Ἀρχιλόχου διὰ τοῦ 73 ἐπιγράμματος μετὰ τοῦ Μεγατίμου. Ἀμφοτέρους ὀνομάζει ὁ ποιητὴς στύλους τῆς Νάξου ὑψηλοῦς (73).

Ἀρνιαδάς : Κερκυραῖος, ὅστις ἐφονεύθη ἀριστεύων ἐν μάχῃ πρὸς τοὺς Ἡπειρώτας, ἴσως Ἀμβρακιώτας, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀράχθου, ὅπου εἶχε καταπλεύσει ὁ κερκυραϊκὸς στόλος μετὰ τὸ 7 καὶ 8 π. Χ. αἰῶνος. Ἡ στήλη, ἐφ' ἧς τὸ ἐπίγραμμα, κεῖται ἐν τῷ Μουσείῳ Κερκύρας (60).

Ἀρπυιαί : Προσωποποιήσεις τῶν ἀρπακτικῶν καὶ δλεθριῶν θυελλῶν καὶ δαίμονες τοῦ ταχέος καὶ αἰφνιδίου θανάτου. Ὄνόματα αὐτῶν φέρονται Ποδάργη, Ἀελλόπους ἢ Ἀελλώ, Θύελλα, Ὠκυπέτη. Ἐν 19,17 τὸ ταχεῶν Ἀρπυιῶν εἶναι κατὰ συστολήν

ἀνὶ ταχειῶν, ἡ δὲ γενικὴ εἶναι β' ὄρος συγκρίσεως τοῦ ὠκύ-
τερος.

ἄρπυς : ἄρκυς, δίκτυον, μεταφορ. ὁ ἔρως. Ἐν 57,7 ἡ σειρὰ
εἶναι : ἐπεὶ βάλλεις φρένας εἰς τοῖον ἄθ. ἄρπυν=ἐπειδὴ ἐμβάλ-
λεις τὴν ψυχὴν εἰς οὕτως ἀθάνατον δίκτυον.

Ἀρχεδίκη : θυγάτηρ τοῦ Πεισιστρατίδου Ἰππίου, ἀποθα-
νοῦσα ἐν Λαμψάκῳ. Τὴν ἀρετὴν αὐτῆς ἐξυμνεῖ (τὴν σωφροσύ-
νην) ὁ Σιμωνίδης διὰ τοῦ ἐπιγράμματος 70. Ἡ σειρὰ ἐν αὐτῷ
εἶναι ἡ ἐξῆς : ἦδε κόνις κέκευθε Ἀρχ. Ἰππίου, ἀνδρὸς ἀριστεύ-
σαντος κλπ. Ἀνὴρ τῆς Ἀρχεδίκης ἦτο Αἰαντίδης ὁ Λαμψάκου
τύραννος, τῶν δὲ ἀδελφῶν αὐτῆς εἰς εἶναι γνωστός, ὁ ὀνομαζό-
μενος, ὡς ὁ πάππος, Πεισιστρατος, ὅστις καὶ ἄρχων ἐγένεν ἐν
Ἀθήναις.

Ἀρχίλοχος : (ὁ Τηλεσικλέους), ἔζη περὶ τὸ 700 π. Χ. Ἐξ
εὐγενοῦς ἱερατικοῦ οἴκου τῆς Πάρου καταγόμενος ἀπῆλθε μετὰ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἄλλων Παρίων εἰς Θάσον· ἡ ἀποικία δ'
ὅμως αὕτη περιπλακεῖσα εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς ἐγχωρίους κα-
τοίκους τῶν Θορακικῶν παραλίων (Σαίτους) καὶ πρὸς τοὺς προτέ-
ρους Ἕλληνας ἀποίκους ἐδυστύχησεν, ὁ δ' Ἀρχίλοχος ἐπανῆλθεν
εἰς τὴν πατρίδα. Ἐν Πάρῳ στενὰς ἔχων σχέσεις πρὸς τὸν οἶκον
τοῦ Λυκάμβια ἠράσθη τῆς νεωτάτης θυγατρὸς αὐτοῦ Νεοβούλης.
ἦν καὶ ἐμνηστεύθη· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Λυκάμβας ὕστερον παρέβη
τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ, διὰ τοῦτο πικρῶς ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ διὰ
τῶν ποιημάτων ὁ Ἀρχίλοχος, ὥστε ἔλεγον, ὅτι ἔφερεν αὐτὸν
καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ εἰς τὴν δι' ἀγχόνης αὐτοκτονίαν. Τέλος
ὁ ποιητὴς ἔπεσεν ἐν τινὶ μάχῃ τῶν Παρίων πρὸς τοὺς Ναξίους
φονευθεὶς ὑπὸ τινος Ναξίου λεγομένου Καλλώνδα.

Ὁ Ἀρχίλοχος δὲν ἦτο μόνον ἐλεγειακὸς ποιητὴς, ἀλλὰ καὶ
κατ' ἐξοχὴν ἰαμβογράφος. Τὰ δημώδη σκώμματα παραλαβὼν
πρῶτος αὐτὸς διεμόρφωσε τεχνικῶς εἰς ποίησιν ἰδίου μέτρου καὶ
ῥυθμοῦ, τὴν σατυρικὴν ἰαμβικὴν, ἀναβιβάσας αὐτὴν εἰς ἀνυπέ-
ρβλητον ἐντέλειαν.

Τὰ ποιήματ' αὐτοῦ ἦσαν ἐλεγεῖαι, ἰαμβοί, τροχαϊκὰ τετράμε-
τρα, ἐπῳδοὶ καὶ ὕμνοι· ἅπαντα δ' ὅμως πλὴν τινῶν ἀποσπασμά-
των δυστυχῶς ἐχάθησαν. Καὶ αἱ μὲν ἐλεγεῖαι ἦσαν χαρακτηρὸς
πολεμικοῦ καὶ παραμυθητικοῦ, ἐν δὲ τοῖς ἰαμβοῖς ὁ ποιητὴς
ἐξέφραζεν ὀργὴν καὶ πικρίαν. Τὰ τροχαϊκὰ τετράμετρα σκωπτικὰ
καὶ πικρῶς σαρκαστικὰ περιέχουσιν ἅμα καὶ διδασκαλίαν καὶ πα-

φράσεις, οί δ' ἐπωδοί εἶναι στίχοι λαμβικοί βραχύτεροι τιθέμενοι μετ' ἄλλους μακροτέρους κατὰ κανονικὴν σειράν, ἐνίοτε δὲ καὶ προηγούμενοι αὐτῶν ὡς προωδοί.

Γλῶσσαν ὁ Ἄρχιλόγος μετεχειρίσθη τὴν ἐπ' αὐτοῦ καθαρὰν ἰωνικὴν. Εἶχεν ἀκριβείαν, πάθος καὶ πικρίαν, μάλιστα δ' ἰὸν σκορπιώδη, ἀλλὰ καὶ εὐστοχον ἄστεϊσμόν.

Τὰς ὑποθέσεις ἐλάμβανεν ἐκ τοῦ κοινοῦ βίου καὶ προσέβυλλε πᾶν διάστροφον, θέσας οὕτω τὰ θεμέλια τῆς κωμωδίας, ὁμολογεῖται δ' ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὡς εἰς τῶν μεγίστων ποιητῶν καὶ θεωρεῖται ἴσος πρὸς τὸν Ὅμηρον. Τὴν μεγίστην ἀξίαν τοῦ Ἀρχιλόγου διεκήρυξε καὶ αὐτὸ τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν· διότι τὸν φονέα αὐτοῦ, ἐλθόντα νὰ ἐπερωτήσῃ τὸν θεόν, διέταξεν ἡ Πυθία νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ναοῦ, ὡς ὄντα φονέα τοῦ θεράποντος τῶν Μουσῶν, οἱ δὲ Πάριοι ἐτίμων τὸν ποιητὴν ὡς θεόν.

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 34 ἀποσπάσματι ὁ ποιητὴς κηρύττεται ὑπὲρ τῆς ἀθαρμίας ἢ ἀπαθείας πρὸς τὰ ἐν τῷ κόσμῳ μέγιστα.

ἀσάμενοι : αἰολ. ἀντὶ ἀτώμενοι=λυπούμενοι (44,2).

ἄση : στενοχωρία (45,3).

ἀσκέω-ῶ (σέβας) : σέβομαι, τιμῶ (57,15).

ἀσπίς : τίθεται καὶ μετωνυμικῶς ἀντὶ τοῦ **ἀσπιδιδῶται**=ὀπλιταί 71,4.

ἀσυνέτημι : αἰολ. ἀντὶ **ἀσυνειῶ**=οὐ συνίημι=δὲν ἐννοῶ. Ὁ μεταπλασμὸς οὗτος τῶν συνηρημένων ὀημάτων κατὰ τὰ εἰς **μι** ἀρχαιότατα ἐν τῇ αἰολικῇ διαλέκτῳ ἀρξάμενος εἶναι ἐν τῶν σπουδαιότερων χαρακτηριστικῶν τῆς γλώσσης τῶν Αἰολέων (42,1).

Τῆς ἐν μικρᾷ Ἀσίᾳ αἰολικῆς, εἰς ἣν ὑπάγεται καὶ ἡ τῆς Λέσβου (Ἄλκαϊος καὶ Σαπφώ), χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ ἑξῆς :

α') Ἐχει τὸ βαρύτονον : θεός, θυμός, πόταμος.

β') Ἐχει αὐ καὶ οἱ ἀντὶ μακροῦ α καὶ ω ἢ ου, ὅπου συνέβη ἀντέκτασις πρὸ τοῦ νσ, λ. χ. **παῖσα, λέγοισα**, ἀντὶ **πᾶσα, λέγουσα**.

γ') Ἐχει τὴν ψίλωσιν, δηλ. τὴν ἀπώλειαν τοῦ δασέος, ὕμεις, ἵππος κλπ.

δ') Διέσωσε τὸ ὑποτακτ. φωνῆεν τῆς ἀρχαίας διφθόγγου **νι**, οἶον λυῖω, πῆλυι κλπ. ἐν τισὶ δὲ καὶ τὸ ὑποτακτ. **ν** τῆς **αν** καὶ **εν** λ.χ. ναῦος, ἔχευε.

ε') Διέσωσε τὰ διπλᾶ ἢ ἕρρινα, ἃν ταῦτα προῆλθόν ἐξ ἀφθμοιώσεως ἕρρινον ἢ ὑγροῦ καὶ ἡμιφώνου (σ, j) καὶ τὰνάπαλιν

ἔξ ἀφομοιώσεως τοῦ σ ἢ j πρὸς ὑγρὸν ἢ ἔρρινον : ἔστειλλα, ἄερρω, ἱμέρρει κλπ.

στ') Διέσωσε τὰ ττ, ππ, σσ, ἄν προῆλθον ἔξ ἀφομοιώσεως προηγουμένου **δ** πρὸς ἐπόμενον **τ** ἢ **π** : οἶτι, ὄππως ἢ καὶ ἐκ τῆς συγχωνεύσεως **τ** καὶ **j**, λ.χ. ὄσσον κλπ.

ζ') Ἐτήρησε τὸ **σδ** ἀντὶ **ζ** : συρίσδες, Σδεύς.

η') Ἐχει τὴν πρόθεσιν **ἀπὸ** ἀντὶ **ἀπό** καὶ τὸ **ἴα** ἀντὶ **μία**.

θ') Τρέπει τὸ βραχὺ **α** εἰς **ο**, οἶον **ὄν** ἀντὶ **ἀν**—**ἀνά**, **ὄνω**—**ἄνω** κλπ.

ἀσχαλάω : ἀσχάλλω. λυποῦμαι (37,6).

Ἄσώπιχος : παῖς ἔξ Ὀρχομενοῦ, εἰς ὃν ἀναφέρεται ὁ ἰδῶν Ὀλυμπιονικῶν τοῦ Πινδάρου. Ὁ Ἄσώπιχος ἐνίκησεν ἐν Ὀλυμπία στάδιον τῷ 476 π. Χ., ἐψάλη δὲ τὸ ἄσμα ἐν Ὀρχομενῷ ὑπὸ φίλων τοῦ νικητοῦ, καθ' ὃν χρόνον ἐβάδιζον πρὸς τὸν βωμὸν τῶν Χαρίτων οὗτοι μετ' αὐτοῦ, ἵνα ἀφιερῶσωσιν εἰς αὐτὰς τὸν ἀπονεμηθέντα εἰς αὐτὸν στέφανον τῆς νίκης. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι : ὦ ἀοίδιμοι Χάριτες, βασιλείαι λιπαρᾶς Ἐρχομενοῦ, λαχοῖσαι Καφ. ὑδάτων, ταί τε ναίετε καλ. ἔδραν, ἐπίσκοποι κλπ. κλύτε (56).

ἀτάρ : ἀλλά· συγγενὲς πρὸς τὸ λατ. at (1,4).

Ἄταρνεύς : πόλις Αἰολίδος τῆς Μ. Ἀσίας. Ἰδὲ καὶ **ἔντροφος**.

ἀτασθαλία : ἀλαζονεία, αὐθάδεια, ἀνοησία. Ἐν 70 ἔξ ἀτασθαλίην=μέχρι ἀλαζονείας (70,4).

ἄτερ : ἄνευ (56,8).

ἄτεροι : κραῖσις=οἱ ἔτεροι, τὸ ἕτερον κόμμα (41).

ἄτη : (ἐκ τοῦ ἀάω)=ζημία· τὸ ἀντίθετον **κέρδος**· β') ἀπάτη. ἄτης ἄνθεα=τὰ σπέρματα, τοὺς βλαστοὺς τῆς ἀπάτης (7,36).

ἀτιμία : (α στερ. καὶ **τιμή**)=περιφρόνησις (2,10).

ἀτρεμίζω : μέλλ. ἀτρεμιοῦμαι=θὰ μείνω ἢ συχος (16,5).

ἀτρεύετος : (α—στερ. καὶ **τρυγέω**=ξηραίνω) ἀστείρευτος (8,19).

αὐαίνω : ξηραίνω (7,36).

αὐγή : λάμψις. **αὐγὴ ἀελίου**=ἡ λάμψις τοῦ ἡλίου καὶ μεταφορ. ἡ ζωή· **αὐγαὶ ἀελίου**=αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου. Ἐν 6,2 **αὐγῆς ἡελίου**=ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου. **ὁμῶς αὐγαῖς**=ὁμοίως ταῖς ἀκτῖσι (τοῦ ἡλίου), ὅπως τὸ φῶς (τοῦ ἡλίου).

αὐδά : (δωρ.) αὐδή, ἡ ἀνθρωπίνη φωνὴ καὶ ἡ παράκλησις

ἢ εὐχή τινος πρὸς θεόν, προσευχή. Ἐν 45,6 *τᾶς ἕμας αὐδῶς* (αἰολ.) ἀντι τῆς ἑμῆς αὐδῆς, τῆς προσευχῆς μου, τῆς δεήσεώς μου.

αὐτα : (αἰολ.) ἀντι *αὐτῆ*. Ἰδὲ *ἀσυνέτημι*.

ἄφυτά : δωρ. ἢ *ἀυτή* = μάχη. Τὸ ἐπίγραμμα 60, ἐν ᾧ φέρεται ἡ λέξις αὐτή, εἶναι γεγραμμένον βουστροφηδόν, ἐξ οὗ φαίνεται καὶ ἡ ἀρχαιότης αὐτοῦ. Ταύτην δεικνύει προσέτι ἡ γλῶσσα, τὸ μέτρον (δακτυλικόν) καὶ ἡ χρῆσις τοῦ δίγαμμα (F).

αὐτάγγρετος : (αὐτὸς ἀγγρέω) = αὐθαίρετος, ἐκούσιος.

αὐτοσχεδία : ἡ ἐκ τοῦ συστάδην μάχη.

αὐτοσχεδόν : ἐκ τοῦ συστάδην.

ἄφαρ : ἐπίρρ. = ἐν τῷ ἄμα, ταχέως. Ἐν 19,18 *ἄφαρ εἰσι πόδες* = πτερωτοὶ εἶναι οἱ πόδες, ταχύτατοι.

ἄφαρπαγῆ : ἐπίρρ. ληστρικῶς.

ἄφραδία : (ἐκ τοῦ ἀφραδής, ὃ ἐκ τοῦ α στερ. καὶ φράζομαι) = ἀνοησία.

ἄφραίνω : ἀνοηταίνω, κάμνω ἀνοησίας, φέρομαι ἀνοήτως.

Ἄφροδιτα : αἰολ. ἢ Ἄφροδίτη. Πρβλ. 42,1 καὶ λέξιν *ἀσυνέτημι*.

ἄφυκτος : ἀναπόφευκτος.

ἄξέω : ἡχῶ. Ἐν 55,18 τὸ *ἄχειτ'* εἶναι ἀμετάβατον = ἡχεῖτε, τὸ δὲ μετ' αὐτὸ *ἄχειτε* μεταβατικόν = ὑμνεῖτε (τὴν Σεμέλην).

ἄχθομαι : εἶμαι φορτωμένος, κατάφορτος, πλήρης (ἐπὶ τραπέζης).

Ἄχώ : (δωρ. ἢ Ἡχώ), κλητ. Ἄχοϊ. Ἐν 56,21 ἡ Ἡχώ σημαίνει τὴν ἀντήχησιν τῶν ᾠσμάτων καὶ ἐπευφημιῶν, δι' ὧν τιμᾶται ὁ νικητής. Ἡ Ἡχώ ἐμυθολογεῖτο, ὅτι ἦτο μία τῶν Νυμφῶν, εἰς ἄκρον λάλος, ἀλλὰ καὶ τόσον δυσειδής, ὥστε ἔμενε πάντοτε κεκρυμμένη καὶ μόνον ἡ φωνὴ αὐτῆς ἠκούετο.

βαθυκήτης : βαθύς καὶ χαίνων (πόντος), βαθύκοιλος, βαθύκολπος (ἐκ τοῦ *βαθύς* — *κῆτος* = χάσμα, κοιλότης), ὅθεν καὶ ἡ Λακεδαίμων παρ' Ὀμήρῳ *κητώεσσα* = πλήρης σχισμῶν τοῦ ἐδάφους, χαραδρώδης. Τὸ κῆτος καὶ κητώεσσα συγγενεύουσι τοῖς *Καιάδας*, *Καιάτας*, *Κεάτας* (τόπος ὀρυγματώδης), *Καίατα* *κεάζειν* (σχίζειν), διὸ καὶ τὸ *κητώεσσα* ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ *καίεταεσσα*.

Βακχυλίδης : τοῦ Σιμωνίδου ἀνεπιδὸς ἐξ ἀδελφῆς ἦτο ὁ Βακ-

χυλίδης. Οὗτος ὁμότεχνος πρὸς τὸν θεῖον καὶ ὁπαδὸς αὐτοῦ ἔζησεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐν Συρακούσαις ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Ἱέρωνος, πρὸς ὃν εἶχε γνωρισθῆ διὰ τοῦ Σιμωνίδου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τυράννου ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του Κέων, ἐξ ἧς καὶ πάλιν ἀπεδήμησεν εἰς Πελοπόννησον.

Ἔγραψε δωριστὶ παιᾶνας, ἐπινίκους, διθυράμβους, ἐρωτικά, ἐπιγράμματα κλπ. Χαρακτηριστικὸν δ' αὐτοῦ ἦτο ὅτι ἔστερεῖτο τοῦ ὕψους τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ βάθους τῶν αἰσθημάτων, ἐν σχέσει πρὸς τὸν Σιμωνίδην καὶ Πίνδαρον, ἀλλὰ διεκρίνετο πάλιν ἐξ ἄλλου διὰ τὴν χάριν καὶ γλαφυρότητα.

Τῶν ἔργων αὐτοῦ μέχρι πρό τινας ὀλίγα μόνον ἀποσπάσματα εἶχομεν· πρὸ ὀλίγων δ' ὅμως ἐτῶν ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἄλλα, ἐν οἷς καὶ ἀκέραια ἄσματα.

Τῶν νεωστὶ ἀνακαλυφθέντων εἶναι τὸ ὑπ' ἀριθ. 53 ὑφ' ἡμῶν καταχωριζόμενον.

βάλλομαι : Ἐν 55,16 **βάλλεται** = διασπείρονται, φύονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ (φυτά).

βάραμαι : δωρ. ἀντὶ μάραμαι = μάχομαι.

βασίλεια (ἡ) : βασίλισσα.

βασιλεύτερος : μεγαλύτερος βασιλεύς, ἰσχυρότερος.

βένθος : βάθος.

βιάσομαι : βιάζομαι, πιέζω, ἀναγκάζω.

βιβᾶω : Ἐν 56,13 βιβῶντα = χορεύοντα (βαίνοντα).

βίος : ὁ βίος, ἡ ζωὴ καὶ τὰ πρὸς αὐτὴν ἀναγκαῖα. **βίοτον** **ἐυλλέγομαι χερσίν** = εἶμαι ἀποχειροβίωτος, ζῶ ἐργαζόμενος διὰ τῶν χειρῶν μου.

βλώσσω : ἀόρ. ἔμολον = ἔρχομαι, ἤλθον. Ἐν 52,5 **ᾧ μὴ . . . μόλη** = ᾧ ἂν μὴ μόλη = εἰς ὄντινα δὲν ἔλθῃ.

Βορέας : Οὗτος ἐν 3 λέγεται θρηκίος (θρακικός), ὡς ἐκ Θράκης πνέων εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα. Ἡ Θράκη ἐθεωρεῖτο ἕδρα τῶν ἀνέμων καὶ μάλιστα τοῦ Βορέου. Χαρακτηριστικὸν δὲ τῶν ἀνέμων ἡ ταχύτης, ὥστε καὶ παρ' ἡμῶν ἐτι λέγεται ἐπὶ τοῦ τάχιστα ἐξαφανιζομένου «άνεμος ἔγινε». **παῖδες Βορέω** (19,18) = ὁ Ζῆτις καὶ Κάλαις, ὧν οἱ πόδες πτερωτοί.

βόστρυχος : ὁ τῆς κόμης πλόκαμος.

βοτόν : τὸ ζῶον (τὸ βόσκον).

βουλεύω : κάμνω συμβούλιον (17,1).

βουλήεις : νοήμων, σκεπτικός.

βούλομαι : ἐν 24,1 βούλεο=προτίμα.

Βρόμιος : ἐπίθετον τοῦ Διονύσου, ὡς καὶ τὸ **Ἐριβόας**. Τὸ **Βρόμιος** ἐκ τοῦ **βρόμος** (κρότος, πάταγος, ταραχὴ)=θορυβώδης, ἄγριος· τὸ δὲ **Ἐριβόας** (ἐρι-βοάω)=ὁ ἰσχυρῶς βοῶν, ἀλαλάζων καὶ μακρὰν ἀκούμενος. Οὕτω καὶ **ἐρίβρομος** ἐκ τοῦ βαρέος καὶ θορυβώδους ἤχου τῶν αὐλῶν καὶ τοῦ ἀλαλαγμοῦ, δι' ὧν συνωδεύετο ἡ λατρεία αὐτοῦ. Ἐν 55,9 ἡ σειρά εἶναι : ὄν καλέομεν ἡμεῖς οἱ βροτοὶ Βρόμιον, τοῦτον ἔμολον μελέμεν.

βρότειον γένος : τὸ ἀνθρώπινον γένος.

βροτός : (μείρομαι, μόρος, μορς, μορτός, βροτός)=θνητός, ἄνθρωπος.

Βύκχις : ὁ Βύκχις, Βάκχος (43,2). Περὶ αἰολικῆς ἰδέ **ἀσυνέτημι**.

βωμός : ἐν 50,3 ὁ τάφος λέγεται βωμός, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἐτελοῦντο θυσίαι εἰς τοὺς πεσόντας ὡς εἰς ἥρωας. — Ἐν ταῖς οἰκίαις βωμός ὑπῆρχεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης χάριν τῶν σπονδῶν.

γάνος (τὸ) : ἡ ἡδονή.

γάρ : πλὴν τῆς αἰτιολογ. σημασίας ἔχει καὶ βεβαιωτικὴν. Ἐν 2,1 εἶναι βεβαιωτικόν. Ὅτι ἡ ἀρχαιοτάτη σημασία τοῦ **γάρ** εἶναι βεβαιωτικὴ, γνωστόν. Ἴδὲ καὶ Ἡροδ. VI, II «ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πρήγματα, ἄνδρες Ἴωνες». Ἐν 3,11 ὁ **γάρ** εἶναι ἐπεξηγηματικός· **οἱ μὲν γάρ** = ὅσοι μὲν δηλαδὴ.

γαρῦω : λέγω, ὁμιλῶ. Ἐν 53,12 **συνετὰ γαρῦω**=φρόνιμα λέγω, φρόνιμα ὁμιλῶ.

γαστήρ : κοιλία, ἡ κοιλότης τῆς ἀσπίδος.

γελάω-ῶ : δηλωτικὸν τοῦτο τῆς χαρᾶς (ἐν 13,9) τῆς ἐκ τοῦ φωτός παραγομένης, διότι τὸ φωτιζόμενον μέρος τῆς γῆς φαίνεται ὠραιότερον.

γενέθλα (ἡ) : γενεά.

γένεσθαι : (αἰολ.) ἀντὶ **γενέσθαι**=νὰ γίνῃ.

γένος ἐξοπίσω : ἡ μέλλουσα γενεά, οἱ ἀπόγονοι.

γεραρός : σεβαστός, ἄξιος λόγου (ἐπὶ τραπέζης).

γέρας : βραβεῖον, ἐπιβράβευσις. Ἐν 57,15 καὶ εἰς βράβευσιν, εἰς ἐπισφράγισιν.

Γῆ : ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς θεᾶς ἐννοεῖται καὶ ἡ καθ' αὐτὸ γῆ, ὁ τόπος (41,5).

γῆ : τὸ χῶμα (29,4).

γῆ πατερίς : ἡ γῆ τῶν πατέρων ἡμῶν, ἡ πατερίς.

Γίγαντες : υἱοὶ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, τεράστια ἄνθρωποι εἰδῆ ὄντα τό τε ὕψος καὶ τὴν δύναμιν, ἔχοντες πόδας ὀφιοειδεῖς Ἐπαναστάντες ἀσεβῶς κατὰ τῶν Ὀλυμπίων θεῶν ἔκεραυνώθησαν ὑπὸ τοῦ Διός, βοηθοῦντος καὶ τοῦ Ἡρακλέους. Εἶναι σύμβολα τῶν ἀκαταδαμάστων καὶ ἀγρίων δυνάμεων τῆς φύσεως.

γίγνομαι : ἐν 19,1 **γίγνεται**=ὑπάρχει. Ἐν 6,11 **ἐν θυμῷ γίγνεται**=εἰσχωρεῖ (εἰσχωροῦσιν) εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν, αἰσθανόμεθα, πάσχομεν.

γνόφαλον : (ἐκ τοῦ κνάμπω, ὄθεν καὶ γναφεὺς) τὸ μαλλίον καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ προσκεφάλαιον.

γνώμη : ἐν 72 ἡ πολιτικὴ σύνεσις, τὸ δὲ **ἑώμη** ἡ στρατιωτικὴ δύναμις.

γόςος : θοῆνος· **πρὸ γόων**=ἀντὶ θοῆνων.

γουννοῦμαι : (ἐκ τοῦ γόνου, γουνόομαι)=ἱκετεύω γονυκλινῆς.

Γύγης : βασιλεὺς Λυδῶν, σύγχρονος Ἀρχιλόχου, παροιμιώδης ἐπὶ πλούτῳ, ὡς ὁ Κροῖσος. Ἐν 34 **τὰ Γύγεω**=τὰ πλούτη τοῦ Γύγου.

γυμνήτες : οἱ ψιλοὶ στρατιῶται φέροντες σφενδόνην καὶ δόρυ ξυστὸν ἢ ἀκόντιον ἢ ῥόπαλον, ἦσαν δ' Εἰλωτες. Ἡ θέσις αὐτῶν ἐν τῷ στρατῷ ἦτο νὰ ἴστανται πλησίον τῶν ὀπλιτῶν, κρυπτόμενοι ὀπισθεν αὐτῶν, ἐκεῖθεν δ' ἐλιθοβόλουν ἢ ἠκόντιζον εἰς τοὺς πολεμίους.

δαϊδάλεος : (ἐκ τοῦ δαίδαλος)=τεχνικός, πεποικιλμένος, καλλιτεχνικῶς ἐξειργασμένος.

δαῖζω : σπαράττω, σχίζω.

δαίμων : ὁ θεός, ἡ τύχη.

δάϊος : δήϊος, καταστρεπτικός.

δαῖς-δαῖδος-δαῖδι καὶ δαῖ : ἡ μάχη.

δαῖς δαιτός : συμπόσιον. Ἐν 7,10 ὁ βίος τῶν πλουσίων παραβάλλεται πρὸς ἡδονικὸν συμπόσιον, οὗ τὰς ἡδονὰς οὗτοι δὲν δύνανται νὰ ὑπομείνωσιν ἡσυχῶς, ἀλλ' ὑβρίζουσι (φέρονται ὑβριστικῶς), ὅταν κορεσθῶσιν.

δαίω : διδάσκω, φωτίζω. **δαεῖς**=διδασθεῖς (9,16). Ἡ ῥίζα **δα** σημαίνει τὸ καίειν (δᾶς) καὶ φωτίζειν.

δακένθυμος : δάκνων, πικραίνων τὴν καρδίαν.

δακών : ἄορ. τοῦ δάκνω=δαγκάνω.

δαμνάω καὶ δάμνημι : ἐν 55,3 **μή με δάμνα** = μὴ κατάβαλλε (βασάνιζε τὴν ψυχὴν μου). **δεδημημένος**=καταβεβλημένος

δασμός : (ἐκ τοῦ δαίω) = διανομή. Ἐν 30 ὑπὸ τὴν ἀλληγορικὴν ἔννοιαν τῆς διανομῆς τῶν κερδῶν τοῦ πλοίου δηλοῦται ἡ διανομή τῆς γῆς ἐν Μεγάροις ὑπὸ τῶν δημοκρατικῶν ἅμα τῇ ἐπικρατήσει αὐτῶν.

δέ : ἔχει καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ τότε, ὡς ἐν 4,27.

δέδεται : πρkm. τοῦ δέομαι-δοῦμαι = δένομαι. Ἐν 28,6 **γλῶσσα δέ οἱ δέδεται** = ἡ δὲ γλῶσσα αὐτοῦ εἶναι δεδεμένη. Οὕτω καὶ ἡμεῖς λέγομεν «ἔχεις λιλιά ; ἔχεις μιλιά».

δεδημένος : παθ. πρkm. τοῦ δάμνημι, ἀλλὰ καὶ τοῦ δέμω ὅταν εἶναι τοῦ δάμνημι = καταβεβλημένος, ὅταν δὲ τοῦ δέμω = ἐκτισμένος.

δειλός : κατὰ Θεόγγιν (21) κακός, χυδαῖος.

δειμαίνω : φοβοῦμαι.

δεινὸς ἰδεῖν : φοβερὸς τὴν ὄψιν.

δέρομαι : ἐκδέρομαι, γδέρομαι, Ἐν 40,7 **ἄσκος δεδάσθαι** = νὰ ἐκδαρῶ καὶ νὰ γίνω ἄσκος (κατηγορ.).

δεύτερος : ἐπὶ ἀγώνων **τρέχω δεύτερος** = ἔρχομαι κατώτερος. Ἐν 71 **οὗ δεύτεροι ἐδράμομεν** = δὲν ἐδείχθημεν κατώτεροι.

δέχομαι : ἐπὶ μαχητοῦ = ἀνθίσταμαι.

δή : ἤδη.

δήϊος : καταστρεπτικός, ἐχθρὸς (4,12).

δηιοτήης-τῆτος : (ἐκ τοῦ δήϊος) ἡ μάχη, ἡ σφαγή **φεύγω δηιοτήητα** = διαφεύγω τὴν σφαγὴν (1,19).

δήμος : 7,23 **ἐν δήμῳ** = ἐντὸς τῆς πατρίδος, ἐν τῷ ἔσωτερικῷ. Ἡ λέξις **δήμος** ἐσήμαινε τὸ πρῶτον τόπον περιχλεισμένον καὶ περιφραγμένον χρησιμεύοντα εἰς οἴκησιν ἀνθρώπων.

Δημοσθένης : ὁ ῥήτωρ, ὡς γνωστόν, ἠῦτοκτόνησε διὰ δηλητηρίου ἐν Καλαυρείᾳ (νῦν Πόρω), ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ποσειδῶνος. Οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ 42 ἔτη ἀπὸ τοῦ θανάτου του, δηλ. τῷ 280, ἔστησαν ἐν τῇ ἀγορᾷ τὸν ἀνδριάντα αὐτοῦ, κάτωθεν τοῦ ὁποίου ἐπέγραψαν τὸ ὑπ' ἀριθ. 72 ἐπίγραμμα.

δημόσιος : ὁ τοῦ δήμου. **δημόσιον κακὸν** = κακὸν τοῦ δήμου, δημοσία συμφορὰ, καταστροφὴ τοῦ λαοῦ.

δῆν : χρον. ἐπίρρ. = πολὺν χρόνον. Ὡς κατηγορ. = πολυχρόνιος. Οὕτως ἐν 8,19 καὶ 6,7 (τὰ ἔργα τῆς ὕβρεως) **οὗ πέλει δῆν** = δὲν τυγχάνουσι πολυχρόνια, ἀλλὰ ἀνεμομαζώματα, διαβλοσκορπίσματα.

δηρόν : ἐπίρρ. χρον. = πολὺν χρόνον.

δηῦτε : (δὴ αὔτε) = δὰ πάλιν.

δήω : μέλλον ἐκ τῆς ῥίζης **δα**=θά εὔρω.

διαβαίνω : ἐν 2,31 ἀνοίγω τὰ σκέλη, διασκελίζω.

διαπεπλιγμένος : (**πλιξ** δωρικῶς=βῆμα) ὁ κάμωνων μεγάλα βήματα.

δίδυμος : ποιητ. ἀντὶ **δύο**.

δίδωμι : ἐν 16,3 **διδῶσιν**=ἀναθέτουσιν.—^οἘν 40,2 **διδόντος**=ἐν ᾧ ἔδιδεν.

διέπω : διηγοῦμαι.

διέρχομαι : ἐν 41,17 διῆλθον=ἐπετέλεσα, ἔκαμον.

δίζημαι : ζητῶ.

διθύραμβος : ἐν τῶν πολλῶν εἰδῶν τῆς Λυρικῆς καὶ τοῦτο ἦτο ἐνθουσιῶδες ἄσμα εἰς Διόνυσον, συνδεδεμένον μετὰ μεγάλης κινήσεως καὶ ὀρχήσεως, κινοῦν τὴν ψυχὴν εἰς ἐμπαθῆ κατάστασιν λυπηρὰν ἢ φαιδρὰν. Τί ἐσήμαινε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, παραμένει μέχρι τοῦδε ἀγνωστον, αὐτὸ δὲ φαίνεται προελθὸν ἐκ τῶν ἀνειμένων διονυσιακῶν ἐορτῶν καὶ παιδιῶν, δι' ὃ καὶ ἐκαλλιεργήθη ἐν χώραις οἰνοφόροις, οἷαι ἡ Νάξος, αἱ Θῆβαι, ὁ Σικυών, ἡ Κόρινθος, ἡ καὶ πατρις αὐτοῦ φερομένη. Πραγματικῆ δ' ὅμως πατρις τοῦ διθύραμβου εἶναι ἡ Φρυγία, διότι ἐκεῖθεν τὸ εἶδος τοῦτο ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐν Κορίνθῳ δὲ ἐρρυθμίσθη καὶ ἐκανονίσθη τεχνικῶς ὑπὸ τοῦ Μηθυμναίου Ἀρίονος, ἀκμάσαντος περὶ τὸ 625 π. Χ. Εἰς Ἀθήνας εἰσήγαγε τὸν διθύραμβον Λᾶσος ὁ Ἐρμιονεύς. Τὸ κυριώτατον χαρακτηριστικὸν τοῦ διθύραμβου ἦτο ὁ ἀχαλίνωτος ἐνθουσιασμός. Ἦνιδετο δὲ πρὸς αὐτὸν ὑπὸ χοροῦ 50 ἀνδρῶν, ὀρχουμένων περὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διονύσου ἐνθουσιῶδῶς, ἐν ὀρθῳ ταχεῖ, τῆς ποιήσεως αὐτοῦ οὔσης τολμηρᾶς καὶ παραδόξου, διότι ἀνεφέρετο εἰς τὰ πάθη τοῦ θεοῦ τούτου.

δίκη : τὸ δίκαιον. Ἐν 8,8 τιμωρία. Ἐν 16,3 **δίκας φθείρωσι**=παραπλανῶσι τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, τοὺς δικαστάς. Ἐν 16,3 **δίκας τ'** ἀδίκοισι **διδῶσιν**=τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν.—**δίκη χρόνου**=τὸ δικαστήριον, ἡ πάροδος τοῦ χρόνου.—**Δίκη** καὶ δωρ. **Δίκα** ἡ θεὰ Δικαιοσύνη.

δίννεντες : (αἰολ.) ἀντὶ **δινέοντες**=ταχέως κινοῦντες. Ἰδὲ περὶ αἰολ. **ἀσυνέτημι**.

Διόθεν : ἀπὸ Διός, ἐκ Διός, κατὰ βούλησιν τοῦ Διός.

διώκω : κυνηγῶ, καταδιώκω. Ἐν 45,20 **διώξει**=θά σε κυνηγήσῃ.

δνοφερός : ζοφερός, σκοτεινός. Ἐν 20,6 **νύκτα διὰ δνοφερήν**—διὰ νυκτὸς σκοτεινῆς.

δοκέω ᾧ : νομίζω. Ἐν 33,5 **καί τε δοκῶν**—καὶ πάλιν ἐν ᾧ νομίζει.

δοκή (ῆ) : ἐνέδρα.

δολόεις : πλήρης δόλου, ἀπατηλός.

δονακοτρόφος : τρέφων δόνακας (καλάμους), καλαμοτρόφος. Περὶ Εὐρώτα γνωστὸν τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ ὅτι οἱ παῖδες τῶν Σπαρτιατῶν ἐκοιμῶντο ἐπὶ καλάμων, οὓς συνέλεγον ἀπὸ τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ.

δόξα : φήμη (μέση λέξις). **δόξα ἀγαθῆ** = καλὴ φήμη (8,4).

δόρυ : δοτ. δουρί. ἐν 71—διὰ πολέμου.

δουλεύω : εἶμαι δοῦλος. Ἐν 41,7 **δουλεύουσα**—ἐν ᾧ πρότερον ἦτο δούλη.

δοῦπος : κτύπος.

δύη : δυστυχία.

δυνατόν : ἐν 51,10 «τὸ μὴ γενέσθαι δυνατόν» εἶναι ὑπερβατὸν ἀντὶ «τὸ μὴ δυνατόν γενέσθαι» (τὸ ἀδύνατον), δηλ. πανάμωμον ἄνθρωπον.

δυσάμβατος : δυσανάβατος.

δυσμενής : ἐχθρός (1,13).

δυσνομία : ἡ κακὴ διοίκησις, ἡ καταπάτησις τῶν νόμων.

δώτωρ : δοτήρ· δώτωρες—δοτήρες.

ἔαρ·ἦρος : τὸ ἔαρ. Ἐν 31,5 **ἦρος**—ὅτε ἐπέρχεται τὸ ἔαρ, ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔαρος. Αἱ ἑορταὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐτελοῦντο ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸ ἔαρ, διότι τότε ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ θεὸς ἐπέστρεφεν εἰς Ἑλλάδα ἐκ τῶν Ὑπερβορείων (Σκυθῶν), ὅπου διεχείμαζε.

ἐαρίδρεπτος : ὁ ἐν ἔαρι δρεφθεὶς, κοπεὶς. Ἐν 55,7 καθ' ὕπαλλαγὴν ἀναφέρεται εἰς τὸ **λοιβὰν** ἀντὶ τῶν **στεφάνων**.

ἔγχος : τὸ δόρυ (1,15).

ἔδος : κατοικία, ἔδρα.

ἐθέλω : ἐν 7,28 **οὐκ ἐθέλουσι**—δὲν δύνανται. — Ἐν 40,5 **ἠθέλον γὰρ κεν**, ὡς ὑπόθεσις ἐννοεῖται τὸ **εἴ μοι δυνατόν ἦν**.

εἶ : ποιητικῶς συντάσσεται καὶ μεθ' Ὑποτ. ὡς ἐν 4,35 **εἶ δὲ φύγη**—εἰάν δὲ διαφύγη.

εἶδος : ἡ μορφή. Κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ πενία καὶ τὸ πνεῦμα ἀμβλύνει καὶ τὸ σωματικὸν κάλλος ἀφανίζει.

εἰκῆ : ἀλογίστως. Ἐν 12,13 **εἰκῆ μάλα λογίζεται** = λίαν ἀλογίστως τοῦτο συνηθίζεται, λίαν ἀλόγιστος συνηθία εἶναι αὕτη.

εἴκω : ὑποχωρῶ. **εἴκω ἐκ χώρης** = ἐγείρομαι ἐκ τῆς θέσεώς μου (πρὸς τιμὴν τινος), προσηκῶνομαι.

εἰ μὲν : ἐν 12,1 ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἐκτείνεται μέχρι τοῦ στίχου 6 ἐπαναλαμβανομένη πάλιν διὰ τοῦ ἐν στίχῳ 10 **εἴτε καὶ ἵπποισιν**, ἡ δὲ ἀπόδοσις ἄρχεται διὰ τοῦ ἐν στίχ. 6 **ἀστοῖσιν κ' εἴη** ἐπαναλαμβανομένη διὰ τοῦ **ταῦτά κε πάντα λάχοι** ἐν 10.

εἴσατο : ἄορ. τοῦ ἴζω = ἴδρυσεν (14,2). Ὁ λόγος ἀπὸ τῆς θεᾶς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄγαλμα αὐτῆς, ὃ ἴδρυσεν ὁ Ἄγαμέμνων, διότι ἡ Ἄρτεμις ἔσωσε τὴν κόρην αὐτοῦ Ἰφιγένειαν ἀπὸ τῆς θυσίας ἐν Αὐλίδι.

ἐκάεργος : ὁ κατὰ βούλησιν ἐνεργῶν, σκοπευτής, τοξότης.

ἐκατι : ἔνεκα. **σεῦ ἐκατι** = σοῦ ἔνεκα.

ἐκδίκως : ἔξω δίκης, ἀδίκως.

ἐκλυσις : ἀπαλλαγὴ.

ἐκπρολείπω : φεύγω καὶ ἀφήνω, ἐγκαταλείπω.

ἐκτελευτάω-ῶ : φέρω εἰς πέρας, δίδω τέλος.

ἐκτελέω-ῶ : ὁδὸν = διανύω ὁδόν, βαδίζω (17,4).

ἐκ τοῦ : ἀπὸ τοῦδε.

ἐκχέομαι : χύνομαι ἔξω, λησμονοῦμαι (ἐπὶ μνήμης). **ἐκκέχεται** = ἔχει λησμονηθῆ, λησμονεῖται.

ἐκῶν : ἐκουσίως. Ἐν 51,15 ἡ σειρά εἶναι : ὅστις μὴδὲν ἔρδῃ αἰσχροὺν ἐκῶν = ὅσοι ἂν μὴδὲν αἰσχροὺν ἔρδωσιν ἐκόντες. Ὁ ἐνικός δηλ. ἐτέθη ἀντὶ πληθ. = ὅσοι δὲν πράττουσι κανὲν αἰσχροὺν ἐκουσίως.

ελαύνω : προβαίνω, προχωρῶ. Ἐν 3,10 **ἐς κόρον ἠλάσατε** = μέχρι κόρου προέβητε. 2) τρυπῶ, κτυπῶ. **ἐλληλαμένος** = τρυπημένος, κτυπημένος.

ελαφρίζω : θεωρῶ ἐλαφρόν, μικρὸν πρᾶγμα.

ελέγχω : ἀτιμάζω, καταισχύνω (μάλιστα σύνθετον κατελέγχω).

Ἐλευθέριος Ζεὺς : προστάτης τῆς ἐλευθερίας. Ἐν Πλαταιαῖς, ἔξωθεν τοῦ ἀνατολ. τείχους τῆς πόλεως, ὑπῆρχεν ὁ βωμὸς τοῦ Ἐλευθερίου Διός, ἴδρυνθεις μετὰ τὴν ἤτταν τοῦ Μαρδονίου, ἐν ᾧ μέχρι τοῦ β' μ. Χ. αἰῶνος ἐτελοῦντο θυσίαι καὶ ἀγῶνες εἰς μνήμην τῆς ἐνδόξου ἐκείνης νίκης τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν

βαρβάρων. Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ βωμοῦ ἦτο γεγραμμένον τὸ 76 σιμωνίδειον ἀναθηματικὸν ἐπίγραμμα.

ἐλυκάμπυξ : ἡ φέρουσα ἐλικοειδῆς περιελικτὸν διάδημα. ἄμπυξ ἦτο τὸ διάδημα τῆς κεφαλῆς, τὸ συνέχον τὴν κόμην καὶ κομοῦν τὸ μέτωπον τῶν γυναικῶν (Ἰλ. χ, 469).

ἔλσας : ἄορ. τοῦ εἴλω=ᾠθῶ.

ἐμβατήριον : Ἰδὲ Τυρταῖος.

ἐμμελέως : ἐμμελῶς, ὀρθῶς.

ἔμμεναι : Ἀπορφ. τοῦ εἰμί=εἶναι.

ἔμπης : ὅμως (1,21).

ἔμφυλος : ἐμφύλιος.

ἐν : τὸ πάλαι εἶχε τὴν σημασίαν ἐν καὶ εἰς, ὡς τὸ λατιν. in. Ἐν 55,1 ἴδετ' ἐν=εἰσίδετε, παρατηρήσατε.—Ἐν 3,32 μετὰ τοῦ δὲ=συγχρόνως δέ.

ἐν ἀγῶσιν : ἐν καιρῷ ἀγώνων. Οἱ Ὀλυμπιονῆται πλὴν τοῦ στεφάνου, οὗ ἠξιοῦντο, εἶχον καὶ ἄλλας τιμὰς, οἷαι ἡ ἐν πρυτανείῳ σίτησις, ἀτέλεια, προεδρία (τὸ δικαίωμα δηλ. τοῦ νὰ καθίζωνται ἐπὶ τῶν ἐδωλίων τῆς α' σειρᾶς ἐν θεάτροις ἢ ἐν ἀγῶσιν κ.λ.). Ἐν 12,7 τοιαύτη προεδρία νοεῖται.

ἐναντίον : ἀπέναντι.

ἐναργής : φανερός, λαμπρός. Ἐν 55,13 ἐναργέα σάματα =ἐναργῆ ὄντα τὰ σημεῖα (τῶν Διονυσιακῶν ἑορτῶν) δὲν διαφεύγουσι τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι δὲ ταῦτα : φυτὰ νεκτάρεια, ἴων φόβαι ῥόδα τε.

ἐνδικος : νόμιμος.

ἐνεικάμην : μέσ. ἄορ. τοῦ φέρω. Ἐν 44,4 ἐνεικαμένοις = ἄφ' οὗ φέρωμεν, ἐναποθηκέσωμεν (πρὸς ἡμετέραν χρῆσιν).

ἐνεστιν : 32,1=ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

ἐνθάδε : ἐν 41,13 ἐνθάδ' αὐτοῦ=ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις. ἐνὶ=ἐν.

ἐνιαυτός : ἔτος. εἰς ἐνιαυτὸν=ἐπὶ ἐν ἔτος, ἐτησίως.

ἐντάφιον : σάβανον.

ἐντροφος : ὁ τρόφιμος. Ἐν 57,13. Ἀταρνέος ἐντροφος= ὁ τρόφιμος τοῦ Ἀταρνέως, ὁ ἐν Ἀταρνεῖ τραφεῖς. Οὗτος ἦτο ὁ Ἐρμείας, ὅστις κατήγετο μὲν ἐκ Βιθυνίας, ἀλλ' ἐτρόφη ἐν Ἀταρνεῖ τῆς Αἰολίδος ὑπὸ Εὐβούλου τοῦ ἡγεμόνος, ὃν καὶ διεδέχθη. Ἰδὲ Ἀριστοτέλης.

ἐξαρκέω ᾧ : ἐν 51,17 ὁ στίχος εἶναι ἐλλιπῆς καὶ μόνον τὸ

τέλος αὐτοῦ διεσώθη· πρὸ αὐτοῦ μάλιστα ὑπάρχων ἀπόλετο καὶ ἄλλος στίχος, ὡς μαρτυρεῖ τὸ μέτρον τῆς στροφῆς. Κατὰ Πλάτωνα ἡ ἔννοια αὐτῶν ἦτο ἡ ἐξῆς: Οὐ ψέγω δὲ τὸ Πιπτάκειον, ὅτι εἰμι φιλόσοφος· ἐπεὶ ἔμοιγε (ἐξαρκεῖ γ' ἔμοι) ὅ κε μὴ κακὸς κ. λ. Τὸ δὲ ἐξαρκεῖ γ' ἔμοι = εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον εἶναι πολλὸ ἀρκετόν.

ἑός, ἐή, ἐόν καὶ ὅς, ἦ, ὄν (συνηρ.) : τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ λατιν. suus, sua (δοσ. ἐά), suum. Ἐν 81 **εἰκόν' ἐάν** = τὴν εἰκόνα του· τὸ δὲ **ἐπ' ἔργω τῶδ'** = διὰ τὸ ἐξῆς κατόρθωμα. Τοῦτο ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ **ὅτε νικῶν** = διότι νικῶν κλπ.

ἐπάγω : φέρω. Ἐν 55, 14 **ὀπὸτ' ἐπάγωσιν** = ὅταν φέρωσιν.

ἐπαίνημι : (αἰολ.) ἀντὶ ἐπαινώ. (Πρβλ. 42, 1).

ἐπακούω : ἐπακούω.

ἐπεγείρω : ἐγείρω ἐπὶ τινα, κατὰ τινος. Ἐν 7, 19 **ἐπεγείρει** = ἐγείρει ἐπὶ τὴν πόλιν.

ἐπέοικεν : ἀρμόζει.

ἐπερχομαι : ἐν 31, 14 **ἐπερχόμενον** = ὁσάκις διέβαινον ἐκεῖθεν.

ἐπί : μετὰ δοτ. = τὸ αἴτιον, λ. χ. 8, 25 **ἐφ' ἐκάστῳ** (ἔργματι) = δι' ἕκαστον (ἀδίκημα). — Ἐν 56, 13 **ἐπ' εὐμενεῖ τύχῃ** = διὰ τὴν εὐτυχίαν ταύτην (τὴν νίκην).

Ἐπίγραμμα : Τοῦτο εἶναι κυρίως μικρὰ ἐλεγεία, ἐσχηματίσθη δ' ὅλος φυσικῶς, ὅτε ὁ πεζὸς λόγος δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀναπτυχθῆ, καὶ ἐγένετο χρῆσις αὐτοῦ ἐπιτύμβιος πρὸς βραχυτάτην ἔκθεσιν τῶν σπουδαιότερων τοῦ βίου τοῦ ἐν τῷ τάφῳ νεκροῦ. Καὶ τὸ πρῶτον μὲν τὸ ἐπίγραμμα ἦτο ὅλος ἐπικόν (διηγηματικόν) καὶ μέτρον εἶχε τὸ ἠρωϊκὸν ἑξάμετρον· ἐπειδὴ δ' ὅμως ἦ ἐπιτύμβιος χρῆσις αὐτοῦ ἀπαιτεῖ μαλακὴν διάθεσιν, προϊόντος τοῦ χρόνου, τὸ μέτρον αὐτοῦ μετεβλήθη εἰς ἠρωελεγεῖον, ἐπὶ δὲ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων εἰς λαμβικόν. Χρῆσις ὅμως τοῦ ἐπιγράμματος δὲν ἐγένετο μόνον ἐπὶ τῶν τάφων. Ὑπῆρχον καὶ ἀναθηματικὰ ἐπὶ παντοίων ἀναθημάτων ἐπιγράμματα καὶ γνωμικὰ γραφόμενα ἐπὶ κρηνῶν ἢ ναῶν, μάλιστα δ' ἐπὶ στηλῶν (Ἐρμῶν), αἵτινες ἐχρησίμευον ὡς ὁδοδείκται ἢ σταδιόμετρα, πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ τινα σκωπτικά. Χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐπιγράμματος εἶναι τὸ μὲν μεγάλη βραχύτης, τὸ δὲ εὐστοχία καὶ ὕψος τῆς ἐκφραζομένης ἐννοίας. Δύο ἢ τέσσαρες στίχοι ἀποτελοῦσι τὸ κανονικὸν καὶ σύνηθες μῆκος αὐτοῦ. Μακρότερα τοῦ μέτρον

τούτου ἐπιγράμματα τῶν καλῶν χρόνων εἶναι σπανιώτερα καὶ ἀποτελοῦσι μᾶλλον ἑλεγείας. Ἄκρος τῶν ἐπιγραμμάτων τεχνίτης ὑπῆρξεν ὁ Σιμωνίδης ὁ Κεῖος. Εἰς τοῦτον ἀνέθεσαν αἱ πόλεις αἱ πρὸς τοὺς Μήδους ἀγωνισθεῖσαι τὸν δι' ἐπιγραμμάτων ἀπαθανατισμὸν τῶν εὐκλεῶν αὐτῶν ἀγώνων. Πρὸβλ. βίον Σιμωνίδου.

ἐπιδεύομαι : στεροῦμαι.

ἐπίελπιος : ἔλπιστός,

ἐπιέννυμαι : ἐνδύομαι, βάλλω ἐπάνω μου, σκεπάζομαι. Ἐν 29,4 **ἐπιεσσάμενον** = ἀφ' οὗ βάλλη ἐπάνω του, σκεπασθῆ.

ἐπικλώθω : (ἐπὶ τῶν Μοιρῶν) = ὀρίζω (1,14).

ἐπιπειθεῖν : πεποιθήσεις.

ἐπιρρέπω : ἀφήνω νὰ κλίνη.

ἐπίσκοπος : φύλαξ, πολιοῦχος, προστάτης ἢ προστάτρια.

ἐπισπάω : σύρω ἐπάνω, ἀνάσυρω.

ἐπισταμένως : ἐπιστημόνως, τεχνικῶς.

ἐπιτρέπην : (αἰολ.) ἀντὶ ἐπιτρέπειν.

ἐπιτρέβομαι : ἔξαφανίζομαι. Ἐν 40,7 **κἀπιτετριφθαι γένος** = καὶ νὰ ἔξαφανισθῶ κατὰ τὸ γένος.

ἐπιχθόνιος : ὁ ἐπὶ γῆς (ἄνθρωπος).

ἔπος : λόγος. διήγησις. Ἐν 22,3 **δεῖλ' ἔπη** = ἀχρεῖα, δύσφημα λόγια, κακολογίας.

ἔρασίμολπος : συνών. πρὸς τὸ **φιλησίμολπος**, ὅπερ ἰδέ.

ἔρατὸς ἠ-όν : ἐκ τοῦ **ἔράω** = ἐπιθυμητός, ἀγαπητός. **ἔρατῆ ἠλικίῃ** = ἀγαπητῆ νεότης (ἢ **ἠλικίῃ** κατ' ἔξοχὴν = νεότης).

ἔράω ᾧ : ἐπιθυμῶ σφοδρῶς. Ἐν 39,23 **οὐκ ἂν ἐρῶμεν** = δὲν ἠθέλομεν ἐπιζητεῖ (ἐπισύρει) κακά. Ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς συγκαταλέγει καὶ ἑαυτὸν ὡς ἄνθρωπον.

ἔργμα : ἔργον.

ἔργον Ἄρηος = ὁ πόλεμος. **ἔργα καλὰ** = οἱ καλλιεργημένοι ἀγροί. **ἔργα πενίης** = ἡ πενία. Ἐν 8,31 **ἔργα** = τὰ κακουργήματα (τῶν ἁμαρτόντων). Ἐν 82 **ἐπ' ἔργῳ τῷδ'** = διὰ τὸ ἔξις κατόρθωμα.

ἔρδω : πράττω. Ἐν 21,1 **εὖ ἔρδοντι** = τῷ εὐεργετοῦντι.

ἔρεμνός : σκοτεινός (ἐκ τοῦ ἔρεβος).

ἔρέω : ἐν 34,2 = ἔράω.

ἔρκος : ἐκ τοῦ **ἔργω** = φραγμός, αὐτὴ φραγμένη διὰ τοῦ χου.

έρπετα φύλα : φύλα, πλήθη ζώων. Ἡ λέξις **έρπετον** σημαίνει πᾶν ἔμφυχον καὶ κινούμενον, πᾶν ζῶον. Πρβλ. Ὅδ. δ, 418 ὅσσ' ἐπὶ γαῖαν ἔρπετα γίνεταί=ἄσα ζῶα ὑπάρχουσιν ἐπὶ γῆς.

έρχομαι : σημαίνει καὶ τὸ μεταβαίνω (πηγαίνω). Ἐν 31,11 **ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε**=διότι μετέβην μὲν ἐγὼ πράγματι.

έρχομενός : ἀντὶ Ὀρχομενός, ὅπερ ἰδέ.

έρωτάω : ἄορ. ἠρόμη. Ἐν 45,15 **ἤρε' (ο)**=ἠρώτησας.

ἐς : ἐν 8,28 **ἐς τέλος**=μέχρι τέλους.

ἐσθλά : ἀγαθαὶ σκέψεις. Ἐν 13,4 ἐπιτυχίαι, ἀγαθὰ. **ἐσθλόν**: ἀγαθόν, κόσμημα. ἐσθλός : εὐεργετικός, ἀγαθός (32,1). Ἐν 30,10 **ἐσθλός**=ἰκανός. Παρὰ δὲ Θεόγνιδι **ἐσθλός**=ὁ ἀριστοκρατικός.

ἐσκατορῶ : ἰων. ἀντὶ εἰσκαθορῶ=ἐπιβλέπω.

ἐσοπιος : ὄρατός.

ἐσταθι : Πρост. πρkm. τοῦ ἴσταμαι=ἴσθι ἐστηκυῖα=μένε στημένη, μένε.

ἐτοιμος-η-ον : ἐν 47,7 τὸ **καὶ γὰρ ἐτοιμον** αἰτιολογεῖ τὸ **ἀργαλή** = διότι εἶναι ἐτοιμον· τὸ δὲ **καταβάντι** = ὅταν καταβῆ τις.

ἔτυμος : ἀληθής. Ἐν 22,4 **πάντα λέγειν ἔτυμα**=ὅτι πάντα (ὅσα ἔλεγον) ἦσαν ἀληθῆ.

εὐδοξία : ἡ δόξα. Ἐν 50,7 ἐν αὐτῷ κατόκησεν ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος.

εὐδῶ : κοιμῶμαι. Ἐν 48,1 κατὰ προσωποποίησιν ἐπὶ ἀψύχων χάριν ζωηρότητος. **πόλεμος εὐδῶν**=κυφορούμενος.

εὐ ἔρδω : κατορθώνω καλῶς, φέρω τι εἰς καλὸν πέρας.

εὐκλεῖζω : δοξάζω.

εὐλογία : ἔπαινος. **ἀγήραντος εὐλογία**=αἰωνία δόξα. **χρῶμαι εὐλογία**=ἔχω δόξαν.

Εὐνομία : προσωποποίησις τῆς εὐνομίας, καλῆς διοικήσεως.

εὐ πράττω : εὐτυχῶ· **κακῶς πράττω**=δυστυχῶ. Ἐν 51,7 **εἰ κακῶς πράξειε** = ἂν ἤθελε δυστυχῆσει (νὰ μὴ παιδευθῆ καλῶς).

εὐρευεδής (εὐρύ-ἔδος)=εὐρύχωρος (ἐπίθ. τῆς γῆς).

Εὐρυμέδων : ποταμὸς μ. Ἀσίας ἐν Παμφυλίᾳ ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον Ἀιταλείας. Γνωστόν, ὅτι παρ' αὐτῷ οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τὸν Κίμωνα ἐνίκησαν τοὺς Πέρσας.

εὐρύχορος : εὐρύχωρος.

εὐρώς : μούχλα καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς σκωρία. Ἐν 54,8 **δάμναται**

εὐρώς = κατατρῶγει ἡ σκωρία.

εὖτ' ἂν : ὅταν.

εὐφημος εὐλαβής, ἠθικός.

εὐφροσύνη : εὐθυμία, καλὴ καρδιά, ὁ οἶνος.

εὐφρων : ὁ εὐθυμος καὶ ὁ φρόνιμος.

εὐχομαι προσεύχομαι, δέομαι, αἰτῶ προσευχόμενος. Ἐν

32,9 **εὐχόμενος** : ὅταν προσεύχεται.

εὐχος αἰχμῆς : δόξα πολεμική.

εὐχροσύνη : (εὐ-χροά) = εὐχροία, καλὸν χροῶμα. Ἐν 53,14

εἶναι ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου **εὐχρους** = καθαρὸς, οὐδέποτε σκωριῶν.

Διὰ τούτων ὁ ποιητὴς θέλει νὰ σημάνη τὸ ἄφθαρτον καὶ αἰώνιον τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου.

ἐφάμεριος : ἐφήμερος (ὁ ἄνθρωπος).

ἔχω : κατέχω (1,4), κρατῶ, ἀναχαιτίζω, ἐμποδίζω. Ἐν 44,

22 **ἔσχε** ἀόρ. τῆς συνηθείας = συνήθως ἀναχαιτίζει. Ἐν 2,25 =

κρατῶ. Ἐπὶ τάφου = καλύπτω. — Ἐν 37,7 **ἔχει** = διευθύνει, κυ-

βερνεῖ. — Ἐν 9,32 **μέλλει σχῆσειν** = μέλλει νὰ σταθῆ, νὰ κατα-

λήξῃ. — Ἐν 12,4 **ἔχων** = εἰδώς, γινώσκων, ἔμπειρος ὢν.

ἔχω θυμόν : στρέφω τὸν νοῦν.

ἔων : ὢν. Ἐν 12,11 **οὐκ ἔων** = ἐν ᾧ δὲν εἶναι.

ζάδηλος : διάδηλος. Ἐν 42,8 διαφανής, ἐσχισμένος καθ'

ὀλοκληρίαν.

ζαλωτός : (δωρ.) ἀντὶ ζηλωτός = ζηλευτός. **ζαλωτός πότμος**

= ζηλωτὴ μοῖρα, εὐτυχία.

ζάπεδον : τὸ δάπεδον, πάτωμα.

Ζεὺς ξένιος : ὁ προστατεύων τοὺς ξένους. Ἐν 57,15 ἀνα-

φέρεται εἰς τὴν ξενίαν, ἣν εἶχε παράσχει ὁ Ἑρμείας εἰς τὸν

Ἄριστοτέλη κατὰ τὴν ἐν Ἀταρνεῖ διατριβὴν του.

ζῆλος : ζηλοτυπία, ζήλεια.

ζωός : ζωντανός.

ῆ : πῆ, ποῦ (9,32).

ῆ γάρ : διότι ἀληθῶς.

ἠέλιος : ἥλιος, τὸ ἠλιακὸν φῶς. Ἐν 6,8 **ἴσον τ' ἐπὶ γῆν...**

ἠέλιος = ἐφήμερος. **ἠελίοιο μένος** = ὁ ἥλιος (περιφρ).

ἠλίβατος : ἀπότομος, ἀπόκημος.

ἡλικίη : ἡ νεότης (κατ' ἔξοχήν). Μετὰ τοῦ **ἔρατῆ** συνήθως = ἡ ἀγαπητὴ νεότης.

ἦλυθε : (ποιητ.) ἀντὶ **ἦλθε**. Ἐν 7,18 εἶναι ἀόρ. τῆς συνήθειας = συνήθως περιπίπτει.

ἦμαι : κάθημαι. **ἡμένα** (δωρ.) ἀντὶ **ἡμένη** = καθημένη, μένουσα.

ἡμίθεος : ὁ ἦρωσ ὁ καταγόμενος κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκ θεῶν, πρὸς πατρός ἢ μητρός, οἷος ὁ Ἡρακλῆς κλπ. (1,24).

ἡπιάλος : ὁ ἐφιάλτης (κοινῶς βραχνᾶς), ὁ πιέζων τὸν ἄνθρωπον καθ' ὕπνον κατὰ τὸν λαιμὸν καὶ παραλύων πᾶσαν αὐτοῦ κίνησιν.

Ἡρακλῆς : ὁ γνωστὸς ἦρωσ, υἱὸς Διὸς καὶ Ἀλκμήνης, ἀντιπρόσωπος τῆς δωρικῆς φυλῆς. Ἐν 3,1 **Ἡρακλῆος γὰρ** ὀμαλῶς θὰ εἶχεν ἡ σύνταξις ὄδε : Μὴ δειμαίνετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε· Ἡρακλῆος γὰρ κλπ. τὸ δὲ **Ἡρακλῆος** εἶναι κατηγορ. ἢ γεν. τῆς καταγωγῆς. Οἱ Σπαρτιάται, ὡς γνωστόν, ἦσαν Δωριεῖς, ὧν ἡγεμόνες οἱ Ἡρακλεῖδαι. Ἴδὲ καὶ 1,18.

ἦρινός : ἔαρινός (ἐκ τοῦ ἔαρ, ἔαρος-ἦρος).

ἦσθαι : ἰδὲ ἦμαι.

ἦτορ-ορος : οὐδ. ἡ καρδία, τὸ στῆθος. **ἄλκιμον ἦτορ ἔλασ** = προφυλάξας τὸ ἀνδρείον του στῆθος (1,15).

ἦχέεις καὶ ἦχῆεις : ἠχηρός, θορυβώδης.

θ. λεια : ἐπὶ ἦβης = θαλερὰ νεότης.

θαλίη : χαρά. Ἐν 31,6 **ἦδ' ἔρατῆ** θ. = καὶ διὰ ποθητῆς εὐωχίας.

θάλλω : θερμαίνω, τέρω, παρηγορῶ.

θαμά : συχνά.

θέμεθλον : θεμέλιον, βάσις. **θέμεθλα Δίκης** = οἱ θεσμοί, οἱ νόμοι.

θέμις : θεμιτὸν (πρᾶγμα), ἐπιτετραμμένον.

θέμιστες : οἱ νόμοι, τὸ δίκαιον.

Θεογνις : ὁ κύριος ἀντιπρόσωπος τῆς γνωμικῆς ἐλεγείας. Ἦκμασε περὶ τὸ 544 π. Χ. καθ' ὃν χρόνον μεγάλαί πολιτικαὶ μεταβολαὶ συνέβησαν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ τοῖς βιοιωτικοῖς Μεγάροις. Ἡ πόλις δηλ. αὕτη ἀπὸ τῆς καθόδου τῶν Ἡρακλεϊδῶν εἶχε δώριον πολίτευμα καὶ ἀπὸ τῆς ἀποσπάσεως αὐτῆς ἀπὸ τῆς Κορίνθου διωκεῖτο ὑπὸ δωρικῆς ἀριστοκρατίας, ἥτις σὺν τῷ χρόνῳ κυρία γενομένη τῆς γῆς καὶ προνομιοῦχος κατεπίεζε δει-

νῶς τὸν ἀκτῆμονα λαόν. Τὴν δυσαρέσκειαν τοῦ πιεζομένου πλή-
θους ἐκμεταλλευθεὶς πρὸ τοῦ Σόλωνος ἤδη ὁ Θεαγένης ἐγένετο
τύραννος· μετὰ τὴν πτώσιν δ' ὅμως αὐτοῦ τὰ Μέγαρα ἔγιναν
θέατρον ἀγρίων κομματικῶν ἀγώνων. Τέλος ὁ δῆμος ἐπεκράτη-
σεν, οἱ εὐγενεῖς ἐξωρίσθησαν καὶ μόλις βραδύτερον ἐπῆλθε φιλι-
κός τις συμβιβασμός.

Εἰς τοὺς χρόνους τῆς πολιτικῆς ταύτης ἀνατροπῆς πίπτει ὁ
βίος τοῦ Θεόγγιδος. Ἄνῆκεν οὗτος εἰς ἀριστοκρατικὴν οἰκογέ-
νειαν, ἀπώλεσε τὴν κτηματικὴν αὐτοῦ περιουσίαν καὶ κατήντησε
φυγᾶς. Μετὰ μακρὰν περιπλάνησιν ἀνὰ τὴν Εὐβοίαν καὶ Σπάρ-
την ἀφίκετο εἰς τὰ σικελικὰ Μέγαρα, ὅπου καὶ ἀπέκτησε πολιτικὰ
δικαιώματα, μετὰ ἔτη δέ, γέρων ἤδη, κατῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα.

Αἱ πλεῖσται αὐτοῦ ἐλεγείαι ἀπηυθύνοντο πρὸς νέον τινὰ
Μεγαρέα Κύρον Πολυπαῖδην, ἀριστοκρατικόν, ὃν ὁ Θεόγγις
ἐξῆται ν' ἀναθρέψῃ ὡς πατὴρ καὶ νὰ διατηρήσῃ ἐν αὐτῷ τὸ
φρόνημα καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν εὐγενῶν αὐτοῦ προγόνων.

Ἡ μεγάλη ἠθικὴ ἀξία τοῦ Θεόγγιδος ἀρχαιότατα κατενοήθη,
διὰ τοῦτο αἱ ἐλεγείαι αὐτοῦ ἤθοντο τὸ πάσαι ἐν συμποσίοις πρὸς
αὐτόν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι, καίπερ ὄντες δημοκρατικοί, πρωίμως
εἰσήγαγον τὸν Θεόγγιν, ὡς καθαρῶς διδακτικὸν ποιητὴν, εἰς τὰ
σχολεῖα τάξαντες αὐτὸν μετὰ τοῦ Ἡσιόδου καὶ Ὀμήρου.

Ἐγραψε δ' ὁ Θεόγγις, καίπερ Δωριεὺς, ἐν ἰωνικῇ μορφῇ
καὶ διαλέκτῳ, διότι ἡ γλῶσσα τῆς ἐλεγείας ἦτο ἡ ἐπική· ὡς Με-
γαρεὺς ὅμως ἔχει καὶ τινες δωρισμούς.

Θεόπομπος : ἰδὲ Ξενοκράτης.

θεός : ἐν 32,1 θηλ. = ἡ θεά. — Ἐν 51,5 ἡ σειρά εἶναι : θεός
μόνος ἔχει ἂν τοῦτο γέρας (προνόμιον). Πρβλ. τὸν Εὐαγγελ. Ματθ.
αθ', 17 «τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰμὴ εἷς, ὁ Θεός».

Θεοφίλα : Δωρίς, ἐξυμνουμένη διὰ τοῦ 74 ἐπιγράμματος τῆς
Σύρου. Ὡς βλέπομεν αὕτη ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 35 ἐτῶν. Τὸ
ἐπίγραμμα εἶναι ὁμαϊκῶν χρόνων καὶ κεῖται ἐν τῇ ἀρχ. συλ-
λογῇ Ἐρμουπόλεως.

θεσμός : νόμος.

θέω : τρέχω.

θηητός : ἄξιος θεάς, ἀξιοθέατος.

θηρ θηρός : πληθ. θῆρες = θηρία.

θηροφόνη (ἡ) : θηροφόνος· ἐπίθ. Ἀρτέμιδος ὡς θεᾶς τῆς
θήρας (14).

θνήσκω : φονεύομαι : Ἐν 50,1 **θανόντων**=φονευθέντων, πεσόντων. Ἐν 68 **τὸ καλῶς θνήσκειν**=ὁ ἔνδοξος θάνατος. **θνήσκοντος**=ὅταν φονεύηται (1,24).

θνητός : καὶ δωρ. **θνατός** : 53,5 **θνατὸν εὖντα**=θνητὸν ἔοντα=ἄφ' οὗ εἶσαι θνητός.

θουρίς-ιδος : θηλ. τοῦ θουῖρος (θρώσκω) = ὀρμητική, πολεμική. **θουρίς ἀλκή**=ἡ πολεμική ἀνδρεία.

θρασυκάρδιος : τολμηρός.

θροέω-ῶ : ψιθυρίζω.

θυμός : ψυχή. θυμός ὁμόφρων=ἡ αὐτὴ γνώμη. ἐπιρρημ. **θυμῶ**=θαρραλέως. Τὸ 37 εἶναι αὐτεμψύχωσις τοῦ ποιητοῦ.

θυμοφθόρος : ὀλέθριος, καταστρεπτικός τῆς ζωῆς.

θυόεις : πλήρης θυμιάματος (καπνοῦ), εὐώδης.

θῶκος : κάθισμα, συνεδρία. **ἐν θῶκοισιν**=ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. **λαχὴ** : φωνή, ἀλαλαγμός.

ἱερὰ (τά) : τὰ ἐκ τῶν σπλάγχχνων τῶν θυμάτων **σημεῖα** καὶ γενικῶς τὰ **σφάγια**.

ἴζομαι : καθίζομαι, κάθημαι.

ἴημι : ἐκπέμπω. **ἴημι γλῶσσαν**=ὀμιλῶ. Ἐν 20,2 **γλῶσσαν ἴησι κακὴν**=(ἄν) λέγη κακοὺς λόγους, κακολογῇ.

ἴθυσ : εὐθύς, κατ' εὐθείαν ἔμπρὸς (1,14).

ἰκάνω : φθάνω, πηγαίνω. Παρὰ ποιηταῖς μετ' αἰτιατ. ἄνευ προθέσεως. Ἐν 8,21 ἡ σειρὰ εἶναι : ὥστε δ' ἄνεμος ἔξαπίνης νεφέλας διεσκέδασεν... ὅς... ἰκάνει θεῶν ἔδος, αἰπὺν οὐρανόν, ἔθηκεν δ' αὔθις ἰδεῖν αἰθρίην, λάμπει δὲ μένος ἠελίοιο... ἀτὰρ οὐδὲν νεφέων ἔτ' ἐστὶν ἰδεῖν, τοιαύτη κλπ. Ἐν 46,4 **ἴκευ**: ἄορ. Προστ. ἀντὶ **ἰκοῦ** (τοῦ ἰκνέομαι, οὗ ἄλλος τύπος τὸ ἰκάνω)=ἔλθέ.

ἴκελος : ὅμοιος. Ἐν 6,3 **τοῖς ἴκελοι** εἶναι ἀπόδοσις τοῦ ἀναφορ. οἷά τε=τούτοις ὅμοιοι.

ἰκνέομαι : φθάνω.

ἴλαος : εὐμενής.

ἰμείρω : ποθῶ (ἐκ τοῦ ἴμερος=πόθος, ἐπιθυμία).

ἰμέρω : (αἰολ.) ἀντὶ **ἰμείρω**.

ἰόδετος : ὁ ἐξ ἴων δεδεμένος ἢ πεπλεγμένος.

ἵππομάχος : ὁ ἀπὸ ἵππου μαχόμενος, ἵππεύς.

ἴσος : παρὰ ποιηταῖς **ἴσος**. Ἐν 30,12 σημαίνει **δίκαιος-δασμὸς ἴσος**=διανομὴ δικαία.

ἱστοπέδα : (αἰολ.) ἀντὶ **ἱστοπέδη** (42,6). Αὕτη ἦτο ὀπὴ ἐν ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τῷ βάθει τοῦ κύτους τοῦ πλοίου, εἰς ἣν εἰσήραχτο ὁ πούς τοῦ ἁστού πρὸς στερεώσιν.

ἱστός ἀραχνῶν : ὁ ἱστός τῶν ἀραχνῶν, τὸ ἀράχνιον.

ἴσχω : ἐμποδίζω.

ἴτυς : συγγεν. τῷ ἰτέα, σημαίνει πᾶσαν ἐκ ξύλου περιφέρειαν, ἐν δὲ 5,3 τὴν ἀσπίδα, διὰ τὸ περιφερικὸν αὐτῆς.

Ἴων ὁ Χίτος : υἱὸς Ὁρθομένου, ἀποθανὼν περὶ τὸ 402 π. Χ. Εἶχεν εὐρείας γνώσεις ποιήσεως καὶ φιλοσοφίας, δὲν ἔγραψε δὲ μόνον λυρικά ποιήματα, ἀλλὰ καὶ τραγωδίας καὶ περὶ συγγράμματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ κτίσις τῆς Χίου. Ἐν τῷ ἐπιγράμματι 81, κειμένῳ ἐν τῷ Μουσείῳ Δελφῶν, ὑμνεῖται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ὁ Λακεδαιμόνιος Λύσανδρος, ὁ νικητὴς τῶν Ἀθηναίων. Μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν τῶν Ἀθηναίων καὶ τὴν καθάρσιν τῶν τειχῶν ἀνεχώρησεν ὁ Λύσανδρος εἰς Σπάρτην κατάφορτος λαφύρων καὶ στεφάνων, οὓς προσέφερον πρὸς αὐτὸν αἱ πόλεις. Τοῦ γεγονότος τούτου τὴν μνήμην θέλοντες νὰ ἀπαθανάτισωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔστησαν ἐν Δελφοῖς τοὺς ἀνδριάντας πολλῶν ἐπισήμων Σπαρτιατῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ συμμάχων, ἐν οἷς καὶ τοὺς τῶν ναυάρχων, μεταξὺ δ' αὐτῶν διακρίνεται ὁ ἀνδριὰς τοῦ Λυσάνδρου στεφανούμενος ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος. Ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ συμπλέγματος τούτου ἦτο τὸ ὑπ' ἀριθ. 81 ἐπίγραμμα.

καββάλλω : καταβάλλω, καταπαύω (αἰολ.).

Κάδμος : υἱὸς Ἀγήνορος τοῦ βασιλέως τῶν Φοινίκων καὶ ἀδελφὸς τῆς Εὐρώπης, ἦν ζητῶν κατὰ τὸν μῦθον, ὑπὸ Διὸς ἀρπαγεῖσαν, ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα καὶ ἔκτισεν ἐν Βοιωτίᾳ τὰς Θήβας, ὧν ἡ ἀκρόπολις ἀπ' αὐτοῦ ὠνομάσθη Καδμεία. Οὗτος εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ τὰ γράμματα. Ἐνυμφεύθη τὴν Ἀρμονίαν, θυγατέρα Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης, εἰς τοὺς γάμους δ' αὐτοῦ παρέστησαν ἅπαντες οἱ θεοί, ἐν οἷς καὶ αἱ Μοῦσαι καὶ Χάριτες, προσέφερον δ' ἕκαστος δῶρα ἄλλος ἄλλα, αἱ δὲ Μοῦσαι καὶ Χάριτες ἔτραγῶδησαν καὶ ἐχόρευσαν. Τότε εἶπον καὶ τὸ ἐν τῷ 3 στίχῳ τοῦ 15 ἀναφερόμενον, ὅπερ ἀπέβη παροιμιῶδες.

καθαίρω-ῶ : ἐν 51,6 *ὄν... καθέλη* = ὄν ἂν καθέλη, ὄντινα ἂν καταβάλη.

καθάπτομαι : ἐγγίζω, κάμνω χρῆσιν.

καθίσταμαι : λαμβάνω στάσιν. Ἐν 37,3 *πλησίον κατασταθεὶς ἀσφαλῆως* = πλησίον στάσιν λαβὼν ἀσφαλῆ.

καιρός : ἡ κατάλληλος ὥρα. **παρὰ καιρὸν** = ἐν οὐχὶ καταλήλω ὥρα.

κακκείμενος : κατακείμενος. Ἐν 3,19 συγκοπέντος τοῦ α ἀφωμοιώθη τὸ τ πρὸς τὸ ἐπόμενον κ.

κακός : παρὰ Θεόγνιδι ὁ δημοκρατικός = χυδαῖος (21). ἀγαθὸς δὲ ὁ εὐγενής. Ἐν 30,13 κακοὶ = ὄχλος. **κακά** : (44,1) ἀλλυπαί. **κάκοισι θυμόν** = εἰς τὰς λύπας τὴν ψυχὴν.

κακότης : δυστυχία.

κακοφραδής : κακόβουλος, κακὰ μελετῶν.

κάλημι : (αἰολ.) ἀντὶ **καλέω**. Ἐν 45,16 ἐννοεῖται τὸ σέ = σὲ καλῶ.

Καλλίνος : Ἴων ἐξ Ἐφέσου, ἀκμαίας ἐμπορικῆς πόλεως, ἀποικίας τῶν Σαμίων καὶ περιωνύμου διὰ τὸν ἐν αὐτῇ ναδὸν τῆς Ἀρτέμιδος. Ἦκμασε μετὰ τὴν ἀρχὴν τῶν Ὀλυμπιάδων (776 π. Χ.).

Ὁ Καλλίνος εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τῶν Ἑλλήνων ἐλεγειακῶν ποιητῶν, ὧν διεσώθησαν ποιήματα, ὡς ὁ Ὅμηρος εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τῶν Ἑλλήνων ἐπικῶν, ὧν ἔχομεν τὰ ἔπη. Ὁ Καλλίνος ἄρα εἶναι ὁ πατὴρ τῆς ἑλληνικῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως, ὡς ὁ Ὅμηρος τῆς ἐπικῆς.

Σκοπὸς τῆς μόνης διασωθείσης ἐλεγείας αὐτοῦ ἦτο νὰ ἐξεγείρη τοὺς νέους τῆς πατρίδος αὐτοῦ εἰς ἄμυναν ὑπὲρ αὐτῆς κινδυνευούσης, ὥστε δικαίως αὕτη δύναται νὰ ὀνομασθῇ **πολεμικὸν ἐγερτήριον**.

Στίφη βαρβάρων, οἱ Κιμμέριοι καλούμενοι, ὤκουν ἐν Κριμαίᾳ καὶ περὶ αὐτήν, δι' ὃ καὶ ὁ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἀπέναντι στερεᾶς πορθμὸς λέγεται Κιμμέριος Βόσπορος. Οἱ Κιμμέριοι οὗτοι ὑπὸ τῶν ἄλλων Σκυθῶν ἐξωσθέντες (κατὰ τὸν 7 αἰῶνα π. Χ.) ἐπέδραμον τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἠλείλουν πάσας τὰς ἐν Ἀσίᾳ ἑλληνικὰς ἀποικίας, ἐν αἷς καὶ τοῦ ποιητοῦ τὴν πατρίδα. Ἐν ᾧ δὲ τόσον μέγας ἐπεκρέματο κίνδυνος, οἱ νέοι τῆς Ἐφέσου, ἐκτεθλυμμένοι ὑπὸ τῆς τρυφῆς καὶ τοῦ πλοῦτου, ἠδιαφόρουν. Τὴν ὀλιγορίαν αὐτῶν ταύτην βλέπων ὁ Καλλίνος, φοβούμενος δὲ μὴ ἀπολεσθῇ ἡ πατρίς, συνέταξε τὴν ἐλεγείαν ταύτην.

καλλίπωλος : (καλὸς-πῶλος) εὖιππος. Πῶλος εἶναι τὸ νεογνὸν τοῦ ἵππου.

καλλίχορος : καλλίχωρος, ὁ ἔχων διὰ χορὸν καλοὺς χώρους.

Ὁ τύπος **καλλίχορος** εἶναι ἐπικός, ὡς καὶ τὸ **εὐρύχορος** ἀντὶ **εὐρύχωρος**.

κάρη : κεφαλή, κατὰ μετωνυμίαν ἢ κόμη (47,1).

καρτερόφρων : (καρτερός καὶ φρήν)=ἀνδρεῖος (1,23).

κατὰ : μετ' αἰτ.=συμφώνως. (Ἐν 33,9 **κατὰ σφέτερον νόον** = συμφώνως πρὸς τὰς σκέψεις των.—Ἐπὶ χρόνου οἱ **κατὰ τινα**=οἱ σύγχρονοι, ὁμήλικοί τινος.—Ἐπὶ τόπου ἰσοδυναμεῖ τῇ **ἀνὰ** καὶ σημαίνει ἔκτασιν λ. χ. **κατὰ γαῖαν**=ἀνὰ τὴν γῆν.

κατάκειμαι : κεῖμαι κάτω, κοιμῶμαι, ἀδιαφορῶ (1,1).

κατατίθεμαι γνώμην : νομίζω (16,19).

καταφράζομαι : πολυσκέπτομαι. Ἐν 9,6 **κατεφράσατο**=συνήθως τοῦτο πολυσκέπτεται (τὸ πῶς θὰ γίνῃ καλά).

κάτέρωτα : (αἰολ.) κατὰ κοῤῥασιν ἀντὶ **καὶ ἐτέρωθι**=καὶ ἀλαχοῦ.

κέαρ (τὸ) : ἡ καρδία.

κεῖμαι : (ἐπὶ χθονὶ)=εἶμαι δυστυχής, ἐδυστύχησα.

κέκηδα : προκμ. **κήδομαι** μετὰ σημ. ἐνεστώτος=φροντίζω (μετὰ γεν.).

Κεκροπίδαι : οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ Κέκροπος, ὅθεν καὶ ἡ Ἀκρόπολις Κεκροπία.

κεκρυμμένα : ἐν 30,15 κεκρυμμένως, σκοτεινῶς.

κέν : ἄν (δυνητικόν).

κενεός : ἐν 51,11 **κενεὸν μοῖραν αἰῶνος βαλέω**=θὰ ῥίψω (θὰ καταναλώσω) μέρος τοῦ βίου μου (κενὸν) ἀσκόπως. Ὡστε τὸ **κενεὸν** εἶναι κατηγορ. κατὰ πρόληψιν.

Κένταυροι : λαὸς Θεσσαλικός, οἰνοπότης, ἄγριος, μεταξὺ Πηλίου καὶ Ὀσσης οἰκῶν, ἐκδιωχθεὶς ἐκεῖθεν ὑπὸ τῶν γειτόνων Λαπιθῶν. Ἦσαν θηριώδεις, μεγαλόσωμοι, ὄρεσιβιοι (θῆρες, φῆρες ὄρεσκῶροι) ἔχοντες κατὰ τὸν μῦθον πόδας ἵππου, ὅπερ ἐδήλου τὴν περὶ τὴν ἱππασίαν ἐμπειρίαν αὐτῶν, ἔπειτα δ' ἐπλάσθησαν ὡς τέρατα ἔχοντα προτομὴν μὲν ἀνθρώπου, τὸ δ' ἄλλο σῶμα ἵππου. Διὰ τὰς ἀγρίας αὐτῶν πράξεις ἀπαγορεύει ὁ Ξενοφάνης (11,22) καὶ τὸν περὶ αὐτῶν λόγον ἐν συμποσίῳ.

κέντρον : τὸ βούκεντρον, ἐν δὲ 41,20 μεταφορ. ὁ οἶαξ τῆς πολιτείας, ἢ κυβέρνησις.

κέραμος : ἀγγεῖον πήλινον, πίθος κτλ.

κέρδος οἰκειῶν : κέρδος ἀτομικόν. Ἐν 16,4 **οἰκειῶν κερδέων ἐνεκα**=χάριν ἀτομικῶν συμφερόντων.

κερκίς : ἡ σπάθη ἢ σαῦττα τοῦ ἐργαλειοῦ. Ἐν 59,3 λαμβάνει τὸ ἐπίθ. ἀδαμάντινος-ίνη (ἐπὶ Μοιρῶν), ἵνα δηλώσῃ τῆς τύχης τὸ σκληρὸν καὶ ἀναπότρεπτον.

κεύθω : πρkm. κέκευθα = κρύπτω, καλύπτω (σύνηθες ἐπὶ τάφου). Ἐν 64 ἡ σειρά εἶναι : Λεωνίδα, Σπάρτας... βασιλεῦ, αἶα κέκευθεν εὐκλέας (ἐνδόξους) τοῦσδε, οἱ μετὰ σεῖο τῆδ' ἔθανον δεξιόμενοι κλπ. Ὁ ποιητὴς μακαρίζει τοὺς ἐν Θερμοπύλαις μετὰ Λεωνίδου πεσόντας ἐξαίρων τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν.

κῆδομαι : ἴδὲ κέκηθα.

κῆδος (τὸ) : θλίψις. Ἐν 37,1 ἀμηχάνοισι κῆδεσι = ὑπὸ ἀμηχάνων θλίψεων.

κῆρ (ἡ) : ἡ μοῖρα. Πληθ. αἱ κῆρες = ὁ θάνατος. **κῆρες θανάτοιο** περιφρ. ὁ θάνατος. **Κῆρες** : προσωποποιήσις τῶν διαφόρων φοβερῶν μορφῶν ἢ τρόπων τοῦ θανάτου, ὅθεν μέλαιναί (6,5). Μυρίαί οὔσαι αὐταί, ἐνταῦθα φαίνονται δύο μόνον, ἡ μὲν ἔχουσα τέλος γῆρας (περιφρ. ἀντὶ τοῦ γῆρας), ἡ δ' ἕτερα θανάτου (πρόωρον καὶ βιαίου) ἡ μὲν δηλ. φέρουσα τὸ ἐπίπονον (ἀργαλέον) γῆρας, ἡ δ' ἕτερα τὸν πρόωρον βίαιον θάνατον.

κίδναμαι : ἐξαπλοῦμαι, Προβλ. Ἰλ. θ,1 Ἡώς.. ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν.

Κινύρας : ἄρχων τῶν Κυπρίων, παροιμιώδης ἐπὶ πλούτῳ, ἔκτισε τὴν Πάφον καὶ ἐχορημάτισεν ἱερεὺς τῆς ἐκεῖ λατρευομένης Ἀφροδίτης.

κιρνάω : ἐν 43,4 ἐν δὲ κίρναίς = ἐγκιρνάς δέ, ἐγκεραννύς (κερνῶν ἐντὸς τοῦ κρατῆρος).

κισσοδέτας : κισσῶ δεδεμένος, κισσῶ ἔστεφανωμένος.

κιχάνω : ἄορ. ἐκίχον, κίχον = ἐπιτυγχάνω, προφθάνω, καταλαμβάνω τινά. Ἐν 1,20 τὸ κίχεν εἶναι ἄορ. τῆς συνηθείας = συνήθως εὐρίσκει αὐτὸν (ὁ θάνατος).

κίων : στῦλος· μεταφρ. τὸ μέλος τῆς οἰκογενείας ἢ ὁ πολίτης τῆς πόλεως, ὁ συντηρῶν αὐτὴν καὶ προστατεύων, ὁ προστάτης.

κλειτός : λαμπρός, περίφημος.

Κλειτοφῶν : ἱερεὺς τιμώμενος ὑπὸ τῆς θυγατρὸς του διὰ τοῦ ἐν Σύρῳ εὐρεθέντος ἐπιγράμματος (75), κειμένου ἐν τῇ ἀρχ. συλλογῇ Ἑρμοπόλεως.

κλονέομαι : κλονοῦμαι, φέρομαι ἄνω καὶ κάτω.

κλόνος : ὁ ὄπισθος ἐν μάχῃ, σύμπλοκή. Ἐν 78 κατὰ κλόνον στονόεντα = κατὰ τὴν ὄραν τοῦ πλήρους στεναγμῶν ὄπισθοῦ.

κλύω : ἑπακούω· **κλυτέ μοι εὐχομένω** (8,2)=ἑπακούσατε τῆς δεήσεώς μου

κνώδαλον : ζῷον.

κοιρανέω : κυβερνῶ. Ἐν 56,8 κοιρανέοντι (δωρ)=κοιρανέουσι, κυβερνῶσιν.

κόρος : χορτασμός. Ἐν 7,9 τὰ πλούτη.

κόρσα (ἦ) : κρόταφος καὶ γενικῶς κεφαλή.

κοσμέω-ῶ : διευθετῶ. Ἐν 3,10 ἀπολαύω.

κόσμος : τάξις, πειθαρχία. **κατὰ κόσμον**=ἐν τάξει, κοσμίως. ἐν εὐνομίᾳ. **οὐ κατὰ κόσμον**=ἀτάκτως.

κότε : (Ἰων.) πότε (1,1).

κουριδίη : ἐκ τοῦ κούρη (κόρη) ἦν ἔλαβέ τις σύζυγον κόρην οὖσαν. **κουριδίη ἄλοχος**=νόμιμος σύζυγος (1,12).

κοῦρος : υἱός.

κοῦφος : ἑλαφρός, κούφιος, ἀνόητος.

κράνεια : δένδρον, ἢ κρανιά. Μετωνυμ. τὸ δόρυ.

κρατερόφρων : ἰδὲ καρτερόφρων.

κραιῆρ : μέγα ἄγγειον, ἐν ᾧ ἐκιρνᾶτο ὁ οἶνος μεθ' ὕδατος. Ἐξ αὐτοῦ ἐλάμβανον διὰ τῆς οἰνοχόης (κανάτας) καὶ ἔχυνον εἰς τὰ ποτήρια.

κράτος : ἰσχὺς, δύναμις. **κράτος νόμου**=ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου.

κράτος νίκας=νίκη. Ἐν 70 συναπιέον αὐτὸ πρὸς τὸ ἐξελάσαντες=διὰ νίκης ἐκδιώξαντες (τοὺς Πέρσας).

κρέσσων : ἀντὶ **κρείσσων**=ἀνώτερος, ἀνωτέρα.

κτέανον : καὶ **κτέαρ**=κτῆμα.

κύνεος : σκοτεινοῦ χρώματος, μαῦρος.

κυδαίνω : δοξάζω.

κῦδιμος : ἐνδοξος. Ἐν 56 **πτεροῖσι κυδ. ἀέθλων**=διὰ πτερῶν ἐνδόξων ἀθλων· **ἄθλα** δὲ εἶναι ὁ στέφανος. Τὸ δὲ **οἶ**, ὅπερ εἶναι μετὰ τοῦ ἑστεφάνωσε, εἶναι δοτ. χαρ.=ὅτι τοῦ ἑστεφάνωσε.

κυδρός : (ἐκ τοῦ κῦδος=δόξα)=ἐνδοξος. Ἐν 12,6 **κυδρότερος** ἔχει β' ὄρον νὸ νοούμενον **πανιὸς ἄλλου**.

κυκάομαι : συνταράσσομαι (ὡς ἡ ὑπὸ θυελλῶν συνταρασσομένη θάλασσα).

Κύκλωπες : Λαὸς μυθικός, γιγαντείου ἀναστήματος, ὄμμα-λέος, ἄγριος, βάναισος καὶ βιαιότατος, οἰκῶν ἐν Σικελίᾳ. Οἱ Κύκλωπες ἐμυθολογοῦντο, ὅτι ἦσαν μονόφθαλμοι.

κύλιξ (ἦ) : ποτήριον.

κῦμα : μεταφορ. ἡ ὄρμη.

κυνέη : περικεφαλαία.

Κύρνος : ἰδὲ Θεόγνις. Ἐν 17 ὁ Θεόγνις ἀποτρέπει τὸν Κύρνον νὰ συμβουλευῆται δημοκρατικούς.

κῶμος : πομπὴ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς μετ' ἄσματων.

κῶπη : ἡ λαβὴ (τοῦ ξίφους) καὶ ἡ κῶπη τοῦ πλοίου.

κῶρος : κοῦρος, υἱὸς (5,2).

κῶς : (ἰων.) ἀντὶ **πῶς**. **οὔκως** = οὔπως, οὐδαμῶς, κατ' οὐδένα τρόπον.

κῶτι... **θέλω** : καὶ τί θέλω (45,17). Τὸ **κῶτι** εἶναι κατὰ κρᾶσιν ἐκ τοῦ **καὶ ὅτι** = καὶ τί, καὶ διατί (αιολικῶς).

κωῦκ : (καὶ οὔκ). **κωῦκ ἐθέλουσαν** = καὶ χωρὶς νὰ θέλῃς (45,24).

λαγγάνω : ἐπιτυγχάνω.

λαιά : (χεῖρ) = ἀριστερὰ (laeva).

λαισήιον : ἀσπίς ἐλαφρά, ἀσπιδίσκιον ὠμοβύρσινον.

λαῖφος : (τὸ) ἰστίον, πανί.

λάκισ-ιδος (ἡ) : ῥάκος.

λανθάνω : μέλλ. λήσομαι = θὰ λησμονήσω.

λαός : ἐν 4,24 τὸ ἔθνος.

λατρεύω : ὑπηρετῶ.

λέγω : ἐνίοτε σημαίνει καὶ ἀπαριθμῶ, διηγοῦμαι κατ' ἕκαστα (3,15).

λείπω : ἄορ. Μετοχ. **λίποισα** (αιολ.) ἀντὶ **λιποῦσα**. — Ἐν 50,8 **λελοιπῶς** = ὅστις ἔχει καταλίπει· γνωστὸν δ' ὅτι ἐκεῖ εἶχε ταφῆ καὶ ὁ Λεωνίδας.

λέκτρον : ἡ κλίνη, ὁ γάμος.

Λήδα : γυνὴ τοῦ Τυνδάρεω καὶ μήτηρ τῆς Ἑλένης καὶ Κλυταιμῆστρας καὶ τῶν διδύμων Κάστορος καὶ Πολυδεύκου. Οὗτοι λέγονται καὶ Λήδας κοῦροι καὶ Διόσκοροι (ὡς ἐκ τοῦ Διὸς γεννηθέντες). Οἱ Διόσκοροι μετέσχον τῆς Ἀργοναυτικῆς ἐκστρατείας.

λήιον : σπαρτόν.

λήμα : φρόνημα θαρραλέον, εὔτολμος ἀπόφασις. **λήματι πειθόμενοι** = εἰς τολμηρὰν ἀπόφασιν ὑποτασσόμενοι. Παράγεται ἐκ τοῦ **λάω-ῶ**. Ἐν 76 ἡ σειρὰ εἶναι : πειθόμενοι λήματι ἰδρῶσαντο τόνδε τὸν βωμόν Ἕλληνας κοινὸν ἔλευθέρῳ Ἑλλάδι δηλ. κοινὸν τῆς Ἑλλάδος, ἣν ἔλευθέρῳ διέσωσαν. Τὸ **πειθόμενοι** προσδιορίζει τὸ **ἐξελάσαντες**.

λήσομαι : (μελλ. τοῦ **λανθάνομαι** = λησιμονῶ) = θὰ λησιμονήσω σὲ (13,2). Τοῦτο λέγει ὁ Θεόγνις, διότι ὁ Ἄπολλων ἦτο προστάτης τῆς μουσικῆς καὶ ποιήσεως καὶ πολιοῦχος τῶν Μεγάρων, τῆς πατρίδος αὐτοῦ.

λιπαρόθρονος : ὁ ἔχων λιπαρὸν (λαμπρὸν) θρόνον, λαμπρόθρονος.

λιπαρός : μεταφορ. πλεῦσις.

λόγος : διήγημα ἀληθές (κατ' ἀντίθεσιν τοῦ μῦθος). Ἐν 52,1 ἔστι τις λόγος = ὑπάρχει λόγος τις, λέγεται. **ἐν λόγῳ τίθημι** = λογαριάζω (4,1).

λογχωτὸς = ὄξύς, μυτερός.

λοιβὰ ἢ λοιβή : (ἐκ τοῦ λείβω) = σπονδή, χοή. Ἐν 55,7 ἦ προσφορά.

λοξός : ἐπὶ αὐχένος ἢ λοξότης δηλοῖ τὴν ἀποστροφὴν τοῦ προσώπου ἀπὸ τινος καὶ ἐπομένως τὴν ἄρσιν τῆς εὐνοίας καὶ βοηθείας (3,2).

λυγρός : θλιβερός. **λυγρὸς φόνος** = θλιβερὸν αἶμα.

λυδὸς τρόπος : εἶδος μουσικῆς, ἡ λυδικὴ ἄρμονία ἢ λυδιστὶ καλουμένη. Παρὰ παλαιοῖς ὑπῆρχον ἕξ τρόποι μελωδιῶν ἢ μουσικαὶ ἄρμονίαι (δηλ. εἶδη μουσικῆς), ἡ δωριστί, φρυγιστί, λυδιστί, μεταξὺ δὲ τούτων ἡ αἰολιστὶ καὶ ἰαστὶ καὶ ἡ μιξολυδιστί. Αἱ ἄρμονίαι αὗται διεκρίνοντο ἐκ τοῦ χαρακτῆρος ἢ τοῦ ἤθους αὐτῶν. Ἡ δωριστὶ λ. χ' εἶχεν ἀνδρεῖον, σεμνόν, μεγαλοπρεπῆ χαρακτῆρα· ἡ φρυγιστὶ ἐνθουσιαστικόν· ἡ λυδιστὶ γλυκύν, μαλακὸν καὶ κόσμιον· ἡ ἰαστὶ εἶχε τραχύτερόν πως χαρακτῆρα τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ μαλακώτερον· ἡ αἰολιστὶ εἶχε γαῦρον καὶ ὀγκώδη· ἡ μιξολυδιστὶ τέλος παθητικὸν καὶ θρηνώδη. Παρόμοιον ἔχομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰ δημώδη ἄσματα καὶ τοὺς χορούς. Ἄλλον δηλ. χαρακτῆρα ἔχει τὸ συμυρναϊκὸν ἄσμα, ἄλλον τὸ Πελοποννησιακόν, ἄλλον τὸ ἠπειρωτικόν. Καὶ τῶν χορῶν ἄλλον ὁ συρτός, ἄλλον ὁ Καλαματιανός, ἄλλον ὁ νησιωτικὸς, ὁ Κρητικὸς πεντοζάλης κ. λ.

Λυκάμβας : Πάριος, ὁ πατὴρ τῆς ἐρασθείσης ὑπὸ Ἀρχιλόχου Νεοβούλης, ἣν ὅμως ἠρνήθη παρὰ τὴν ὑπόσχεσιν τὸν νὰ δώσῃ εἰς γάμον πρὸς τὸν Ἀρχιλόχον, δι' ὃ καὶ φέγει οὗτος αὐτὸν ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ. Οὕτως ἐν 38 φαντάζεται αὐτὸν ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἠλιακῆς τινος ἐκλείψεως μεμψιμοιροῦντα διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ δι' ὑβριστικῶν ποιημάτων ἀνέλπιστον προσβολὴν τῆς Νεοβούλης.

λῶρον : (λώϊον) = ἀγαθόν, καλόν.

μαινόλας : περιπαθής. Ἐν 45,18 ἔμω μαινόλα...θύμω = τῇ ἔμῃ περιπαθεῖ ψυχῇ. Ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ τὰ ἐν τοῖς εἰσαγωγικοῖς εἶναι λόγοι τῆς Ἀφροδίτης· εἶναι δὲ τὸ τίνα ἀντικ. τοῦ ἄγην, οὗ ὑποκ. ἢ αἰτ. **Πείθω** ὥστε ἡ λογικὴ σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι : τίνα μαῖς ἄγην Πείθω εἰς σὰν φιλότατα = τίνα πάλιν ἐπιθυμεῖς νὰ ὀδηγήσῃ ἡ Πειθὼ εἰς τὴν φιλίαν σου, εἰς τὸν ἔρωτά σου. Ἡ Πειθὼ εἶναι προσωποποίησις τῆς πειθοῦς, ἣν εἶχεν ἡ Ἀφροδίτη καὶ δι' ἣς ἔπειθε τοὺς ἀνθρώπους.

μάκαιρα : μακαρία.

μαλακαύγωπος : (μαλακὸς—αὐγώπος), τὸ δὲ αὐγώπος (ἐκ τοῦ αὐγῆ λάμψις καὶ ὤψ=ὄμμα) = ὁ ἔχων ἡμέρους καὶ γλυκεῖς ὀφθαλμούς, ὁ γλυκὺς.

μαλερός : ἰσχυρός.

μάλιον : μᾶλλον.

Μαραθῶνι : δοτ. τοπ. Ἐπὶ τῶν δήμων τῆς Ἀττικῆς γνωστόν, ὅτι παραλείπεται ἡ πρόθεσις. Τὸ 61 εἶναι τὸ ἐπὶ τῇ ἐν Μαραθῶνι νίκη ὑπὸ Σιμωνίδου ποιηθέν. Διὰ δύο μόνον στίχων ὁ ποιητὴς εἶπε τὸν ἀγῶνα, τὸν τόπον, τὸν τρόπον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα.

μάραμαι : μάχομαι (2,2).

μάω : ἐν 45,19 μαῖς = μᾶς = ἐπιθυμεῖς, θέλεις (ἐνεστ. τοῦ μέμαα).

μεγάθυμος : μεγαλόψυχος.

Μέγαρα : (31,1). Ἐνταῦθα ὁ Θεόγνις ἀναφέρεται εἰς τὸν μῦθον περὶ ὀχυρώσεως τῶν Μεγάρων, καθ' ὃν ὁ Ἀπόλλων ἐβοήθησε τὸν Ἀλκᾶθουν εἰς ὀχύρωσιν τῆς ἀκροπόλεως κιθαρίζων, κινῶν δηλ. διὰ τῆς περὶ τὴν κιθάραν τέχνης αὐτοῦ τοὺς λίθους. Ὁ μῦθος προφανῶς ἤθελε νὰ σημάνη τὴν μεγίστην δύναμιν τῆς μουσικῆς καὶ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς οὗ μόνον ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτὰ τὰ ἄψυχα. Παράβαλε καὶ τὰ περὶ Ὀρφέου μυθολογούμενα. Τὰ Μέγαρα εἶχον δύο ἀκροπόλεις, τὴν μίαν Καρικὴν (κιτισθεῖσαν δηλ. ὑπὸ Καρῶν), ἔχουσαν τὸ μέγαρον τῆς Δήμητρος, πρὸς τὰ ἄνω, τὴν δὲ ἄλλην νεωτέραν, φαίνεται, ἔκτισεν ὁ Ἀλκᾶθους βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ καθημένου ἐπὶ βράχου, ὅστις ἠχηρὸς διὰ τοῦτο γενόμενος ἔδεικνύετο ὕστερον ὑπὸ τῶν Μεγαρέων εἰς τοὺς ξένους.

μέγας : ὑψηλός.

Μεγιστίας : μάντις ἐξ Ἀκαρνανίας, πολεμήσας μετὰ τοῦ Λεωνίδα ἐν Θερμοπύλαις. Οὗτος, καίπερ προειδὼς τὴν τύχην,

ἦτις ἀνέμενον αὐτοὺς ἐκεῖ, δὲν ἠθέλησε παρὰ τὰς προτροπὰς τοῦ Λεωνίδα ν' ἀναχωρήσῃ, ἀλλὰ μόνον τὸν μονογενῆ αὐτοῦ υἱόν, ὅστις εἶχε συνακολουθήσει αὐτῷ, ἔστειλεν ὀπίσω εἰς τὴν οἰκογένειάν του, αὐτὸς δὲ συναπέθανε μετὰ τοῦ Λεωνίδα καὶ τῶν τριακοσίων. Τούτου ἡ φιλοπατρία ἐξαίρεται διὰ τοῦ 64.

μεθίημι : ἀμελῶ, ἀφήνω. **μεθιέντες** = ἀμελοῦντες (1).

μεθύσθη : (αἰολ.) ἀντὶ **μεθυσθῆναι**.

μειδιάω : Ἐν 45,14 **μειδιάσαις** = μειδιάσασα. Τὸ σύνθημα ἐπιθετὸν τῆς Ἀφροδίτης παρ' Ὀμήρῳ εἶναι **φιλομειδής**, ὡς φαίδραῶς καὶ φιλαρέσκου.

μειλιχόγηρος : ὁ γλυκεῖαν γῆρον (φωνήν) ἔχων, γλυκύφωνος. **μείλιχος** (ὁ) γλυκὺς ὡς μέλι.

μελαντειχῆς : (μέλαν — τεῖχος) ὁ ἔχων μαῦρον τεῖχος (ὁ Ἄρης).

μέλει : εἶναι φροντίς. Ἐν 54,15 **γυμνασίων τε μέλειν νέοις** :

τὸ Ἀπομφ. ἐκ τοῦ νοουμένου **ποιεῖ** ἢ εἰρήνη ποιεῖ (γίνεται αἰτία) νὰ φροντίζωσιν οἱ νέοι περὶ γυμνασίων. Καὶ τὸ **αὐλῶν τε καὶ κώμων** ἐξαορτᾶται ἐκ τοῦ **μέλειν** = καὶ περὶ μουσικῆς καὶ περὶ ᾄσμάτων.

μελία : δένδρον, μετωνυμικῶς δὲ τὸ **δόρυ**, διότι κατεσκευάζετο ἐκ ξύλου μελίας, διὸ καὶ ὁ Πρίαμος λέγεται **εὐμελῆς** ἢ **εὐμμελῆς**, ὡς ἔχων καλὴν μελίαν (δόρυ), καλὸς πολεμιστής. Τὸ 77 εἶναι ἀναθηματικὸν ἐπίγραμμα γραφὲν εἰς δόρυ παλαιωθὲν ἤδη καὶ τῷ Διὶ ἀνατεθὲν.

μελιγλωσσος : γλυκὺς. Ἐν 54,2 **μελιγλώσσων δοιδᾶν** = γλυκειῶν ᾠδῶν, εὐχαρίστων ᾄσμάτων.

μελίφρων : ὁ γλυκὺς.

μέν : ἐν 51,1 ἡ ἀπόδοσις αὐτοῦ ἦτο ἐν τοῖς κατὰ τὸν β' στίχον, ἃ δυστυχῶς δὲν διεσώθησαν. Τὸ **χάσμα** μαρτυρεῖ τὸ παρὰ Πλάτωνι λεγόμενον (ἐν Πρωταγόρα XXVI), ὅτι ὁ στίχος οὗτος ἤρχετο προϊόντος τοῦ ᾄσματος ὀλίγον. Ἐλεγε δ' ἡ ἀπόδοσις αὕτη (πάλιν κατὰ Πλάτωνα) τόδε : οἶόν τε μέντοι ἐπὶ γε χρόνον τινὰ γενέσθαι τινὰ ἀγαθόν, γενόμενον δὲ διαμένειν ἀδύνατον. — Ἐν 32,6 **οὐδὲ μὲν** = ἀλλ' οὐδέ.

μένος ἡελίοιο : περιφρ. ὁ ἥλιος.

μένω : περιμένω.

μέσον : εἰς τὸ μέσον = ἐξ ἴσου, ἀμερολήπτως (30,12).

μετά : κατόπιν. **μετ' ἐσθλὸν ἰὼν** = πορευθεὶς πρὸς χρηστὸν (17,3).

μεταπρέπω : διαπρέπω, ἐξέχω.

μετάφρενον : ἡ ὠμοπλάτη. **δαΐζειν μετάφρενον** : (30,3) = σχίζειν τὴν ὠμοπλάτην τινός. Οἱ Σπαρτιάται ἐφείδοντο τῶν νικωμένων καὶ φευγόντων οὔτε γενναῖον οὔτε ἑλληνικὸν κατὰ Πλούταρχον (Λυκ. 22) ἠγοούμενοι κόπτειν καὶ φονεῦειν τοιοῦτους.

μέτειμι : (εἶμι) ὑπάρχω μεταξύ. Ἐν 12,15 εἰ **μετείη** = ἂν ἤθελεν ὑπάρχει μεταξύ τῶν λαῶν.

μέτειμι : (εἶμι). Ἴδὲ μετέρχομαι.

μετέρχομαι : ἐπιδιώκω. Ἐν 8,11 **ὄν δ' ἂν μετίωσιν** = ὅπου ὄν δὲ ἐπιδιώκωσιν (οἱ ἄνθρωποι).

μηδέ : καὶ δέν.

Μήδειος : τῶν Μήδων, Μηδικός.

μῆδος (τὸ) : σκέψις, ἐπινόημα.

μῆλα : πρόβατα, γιδοπρόβατα.

Μήλιος πόντος : τὸ Αἰγαῖον πέλαγος (γενικῶς).

μὴ οὐκ : νὰ μὴ. Ἐν 51,5 **μὴ οὐκ ἔμμεναι** = νὰ μὴ εἶναι. Ὑποκ. **ἄνδρα δ'** = ἄνηρ δὲ (ἄνθρωπος δὲ), ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὸ **θεός**. Τὸ δὲ **κακὸν** εἶναι κατηγορούμενον = κακός.

μήποτε : μηδέποτε.

μῆρα βοῶν : μῆρια βοῶν.

μιαίνω : Ἐν 40,10 **μιάνας** = ὄτε ἤθελον μιάνει.

μίννυμαι : Ἐν 55,17 **κόμαισι μίννυται** = τίθεται περὶ τὰς κόμας, στεφανοῦσι τὰς κεφαλὰς. Ἐπὶ πολέμου = ἄρχομαι, **μίννυμένου πολέμου** = ἐν ἀρχῇ τοῦ πολέμου, ἐν ἀρχῇ τῆς μάχης (1,16).

Μίδας : βασιλεὺς Φρυγῶν πλουσιώτατος.

Μίμνερος : Οὗτος ἤκμασε περὶ τὸ 620 π. Χ. δηλαδὴ ἐπὶ Σόλωνος, καὶ κατήγετο ἐξ οἰκογενείας, ἐν ἣ διεδίδετο κληρονομικῶς ἡ αὐλητικὴ τέχνη. Ἡ πατρίς αὐτοῦ Σμύρνη (τότε πρὸ πολλοῦ κτῆσις τῆς Ἰωνικῆς Κολοφῶνος, δι' ἧ καὶ Κολοφώνιος μάλιστα λέγεται ὁ ποιητής) ἐκυριεύθη ὑπὸ Ἀλυάττου, τοῦ βασιλέως τῶν Λυδῶν, καὶ κατεστράφη (περὶ τὸ 580), οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς διεσκορπίσθησαν καὶ κατόικουν εἰς κόμας περὶ αὐτήν, ἀφοῦ ἐστερήθησαν τῆς ἐλευθερίας. Τούτου ἕνεκεν ἐζήτουν, ὡς καὶ πάντες οἱ τότε ὑποδουλωθέντες Ἴωνες, παρηγορίαν εἰς τὰς ὑπερβολικὰς διασκεδάσεις καὶ ἀπολαύσεις, ὅστις χαρακτηρὸς καὶ ἐν ταῖς ἐλεγείαις τοῦ Μίμνερου διακρίνεται. Γενικῶς ἐκ τῆς Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ποιήσεως τοῦ Μιμνέρμου ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς πνοὴ βαρείας δυσθυμίας. Ἐν τῷ ἀποσπάσματι 6 ὁ ποιητὴς θρηνεῖ διὰ τὸ ὀλιγοχρόνιον τῆς νεότητος. Ὁ Μίμνερος εἶναι ὁ δημιουργὸς τῆς κυρίως αἰσθηματικῆς ποιήσεως. Ἡ γλῶσσα αὐτοῦ εἶναι ὑπερβαλλόντως ἀβρὰ καὶ τερπνὴ. Ἦδη ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἀνεγνώρισθη τοῦτο μεγάλως, ἔφ' ᾧ καὶ τὸ ἐπίθετον αὐτοῦ Λιγυσσιάδης (τερπνὸς ψάλτης).

μῖν : προσ. ἄντων. γ' προσ. αἰτ. πτ. Ἐν 52,3 *ἀγνήν δέ μιν θεῶν*—ἐπειδὴ δ' αὕτη εἶναι ἀγνή θεά.

Μινύεια : ὁ Ὁρχομενὸς ὡς πόλις τῶν ἀρχαίων Μινυῶν.

μινύθω : ἐλαττοῦμαι, χάνομαι.

μινυνθα : ἐπίρρο. χρόν.—ὀλίγον χρόνον. Ἐν 6,7 τίθεται ὡς κατηγορ. ἀντὶ τοῦ *μινυνθάδιος*—ὀλιγοχρόνιος.

Μνασίλαος : ἰδὲ Ξενοκράτης.

μνᾶστις (ἡ) : (δωρ.) ἀντὶ μνηστis=μνήμη.

μνήμα : μνήμη (21,8).—μνημεῖον, ἐνθύμημα. *ἀρετῆς μνήμα* =ἀνδρείας ἐνθύμημα.

Μνημοσύνη : ἡ θεὰ τῆς μνήμης.

μνημοσύνη : ἡ μνήμη. Ἐν 11,20 *ὡς οἱ μνημοσύνη*—ὅτι ἔστιν αὐτῷ μνήμη, ὅτι δηλ. μέμνηται τῆς ἀρετῆς καὶ πονεῖ, κοπιᾶζει ὑπὲρ αὐτῆς.

μνοῖα : οὕτως ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Κρητῶν ἡ τάξις τῶν δούλων (καὶ δμῶϊα, μνώ) ἢ δουλοπαροίκων.

μογέω : κοπιᾶζω.

μοῖρα : μερίδιον (25,2). *μοῖρα θανάτου*—ὁ θάνατος. *μοῖρα θεῶν*—ἡ ἀπόφασις τῶν θεῶν (8,30).

Μοῖραι : οὐδὲν ἔχει ὀϊζωθῆ ἔν τῇ ψυχῇ τῶν Ἑλλήνων τῶν καλῶν χρόνων βαθύτερον τῆς γνώμης, ὅτι ὁ ἀνθρώπινος βίος εἶναι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους μεστὸς θείων ἐπιδράσεων. Οὕτως ἡ Τύχη ὑμνεῖται ὡς ἀρχὴ καὶ τέρμα τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, ὡς φῶς ἐν σκοτει καὶ παραμυθία ἐν πένθει. Στεναὶ συγγενεῖς τῇ Τύχῃ ἀδελφαὶ λεγόμεναι, εἶναι αἱ Μοῖραι Κλωθῶ, Λάχεσις καὶ Ἄτροπος, εἰς ἃς ἀναφέρεται τὸ ὑπ' ἀριθ. 59 ᾄσμα, αἱ ὁποῖαι ὑφαίνουσι τὴν ἀνθρωπίνην τύχην ὡς ὕφασμα. Ταύτας ὁ ἄγνωστος ἡμῖν ποιητὴς ἱκετεύει ἐνταῦθα, ἵνα πέμψωσιν εἰς τὴν πατρίδα τάξιν, δικαιοσύνην καὶ εἰρήνην.

μολπή : ᾄσμα.

μόρσιμον : πεπωμένον.

Μοῦσα : ἐν 53,19 ἡ ποίησις, ἣτις ὑμνεῖ καὶ ἐγκωμιάζει δι' ἑξαμάτων τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας.

Μοῦσαι : Ἐν 57,14 ἡ σειρά εἶναι : αἱ τε Μοῦσαι αὐξήσουσι μιν=θά ἐγκωμιάσωσιν αὐτόν, ὥστε γενέσθαι ἀθάνατον. Τὸ ἀθάνατον κατηγορούμενον κατὰ πρόληψιν. Τὸ 15 εἶναι ἐπίκλησις πρὸς τὰς Μούσας καὶ Χάριτας. Αἱ Μοῦσαι ἦσαν 9 τὸν ἀριθμόν, θεαὶ τῆς ᾠδῆς καὶ τῆς ποιήσεως, ἐμπνέουσαι τοὺς ποιητὰς καὶ παρέχουσαι αὐτοῖς χάριν καὶ ἡδονήν. Τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἦσαν : Κλειώ, Εὐτέρη, Θάλεια, Μελπομένη, Τερψιχόρη, Ἐρατώ, Πολύμνια, Οὐρανία, Καλλιόπη.

μῦθος : διήγημα μυθικόν. **εὐφημος μῦθος** (11)=ἠθικὸν διήγημα.

μύρον : τοῦτο ἐχρησίμευεν οὐ μόνον εἰς ἄλειψιν, ἀλλὰ καὶ εἰς πόσιν μετὰ τοῦ οἴνου μειγνύμενον.

μυχός : τὸ ἐνδότερον τοῦ θαλάμου· **μυχὸς πόληος**=τὸ ταμεῖον.

μωμάομαι : ψέγω. Ἐν 51,19 οὐδὲ μὴ μιν ἐγὼ μωμάσομαι=οὐδὲ δέος ἐστί, μὴ ἐγὼ μωμήσομαι=οὐδὲ φόβος εἶναι μήπως ἐγὼ ψέξω αὐτόν, δηλ. οὐ μιν ἐγὼ μωμήσομαι=δὲν θὰ ψέξω αὐτόν.

ναίω : κατοικῶ. ἐν 66 **ἐναίομεν** ἀντὶ **ἐναίομεν** (δωρ). Ὁ ποιητὴς ἀνακηρύττει σωτῆρας τῆς Ἑλλάδος τοὺς ἐν Σαλαμῖνι πεσόντας Κορινθίους.

νεάτος : ἔσχατος, τελευταῖος. ἐκ νεάτου πυθμένος = ἐκ τοῦ κάτω κάτω τοῦ πυθμένος.

νεκτάρεις : εὐώδης ὡς νέκταρ.

νέκυς-υος : νεκρός.

νεμεσητόν : ἀγανακτήσεως πρόξενον.

νέμομαι : Ἐν 51,3 νέμεται = νομίζεται, ἔχει· τὸ δὲ **μοί** = κατὰ τὴν γνώμην μου.

Νέστωρ : βασιλεὺς Πυλίων. Περὶ αὐτοῦ λέγει ὁ Ὅμηρος (Ἰλ. α, 249) τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ὄσεν αὐδῆ. Αἱ δὲ Ἀρσινιαὶ εἰκόνιζον τὰς θυέλλας. Ὄνόματα αὐτῶν Ποδάργη, Ἀελλόπους ἢ Ἀελλώ, Θύελλα, Ὠκυπέτη.

νέφος θανάτου : θάνατος, ὁ μαῦρος θάνατος.

νέωτα : (νέο+ετα) τὸ νέον ἔτος, τοῦ χρόνου.

νικάω : ἐν 12,21 εἴ τις νικῶ=ἄν τις ἤθελε νικᾶ. Τὸ νικῶ εἶναι γ' ἐν. πρ. ἀντὶ νικῶν.

νίν : αἰτ. τῆς προσ. ἀντ. γ' πρ.=αὐτόν, αὐτήν.

νοσφίζομαι : ἀπομακρύνομαι. Ἐν 20,2 **νοσφισθεῖς**=ὅταν δ' ἀπομακρυνθῆ (εἰς ἄλλο μέρος).

νοῦς : Ἐν 19,7 ἡ γεν. **νόσιο** εἶναι τῆς ἀναφορᾶς. Πρβλ. 4,40. Αἱ ψυχαὶ ἐν Ἄιδου ἐνομίζοντο, ὅτι ἦσαν ἀπλᾶ εἶδωλα τῶν ἀποθανόντων, ἄνευ νοῦ καὶ φρενῶν.—**νοῦς Διός**=ἡ διάνοια, ἡ σκέψις τοῦ Διός. Ἐν 39,3 **νοῦς δ' οὐκ ἐπ' ἀνθρώποισι**=ἡ σκέψις τοῦ Διός δὲν εἶναι φανερά εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

νοῦσος : ἀργαλή=νόσος βαρεῖα.

νωλεμέως : ἀδιαλείπτως.

Ξενοκράτης : βοιωτάρχος μετ' Ἐπαμεινώνδου κατὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην (371 π. Χ). Ὁ δὲ Θεόπομπος ὁ ἀναφερόμενος μετ' αὐτοῦ ἐν 71 ἦτο τῶν ἐξεχόντων ἐν Θήβαις τότε (Πλτοχ. Πελοπ. 8 καὶ π. δαιμ. Σωκρ. 26,21). Περὶ Μνασιλάου οὐδὲν γινώσκομεν. Οἱ τρεῖς φαίνεται ἠνδραγάθησαν κατὰ τὴν εἰρημένην μάχην, ἴσοι πρὸς τὸν Ἐπαμεινώνδαν δειχθέντες. Τούτου ἕνεκα καὶ ἐτιμήθησαν ὑπὸ τῆς πατρίδος διὰ τοῦ ἐπιγράμματος, ὅπερ εὔρεθὲν τῷ 1877 κεῖται νῦν ἐν τῷ Μουσεῖῳ Θηβῶν.

Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐν Ἰταλία Ἐλεατικῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς. Ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ ἐξάγομεν, ὅτι 25 ἐτῶν ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος καὶ ἐπὶ 67 ἔτη περιώδευεν ἀνά τὰς Ἑλληνικὰς χώρας, ὥστε ἔζησε πλέον τῶν 92 ἐτῶν, μακροβιώτατος γενόμενος. Φαίνεται δ' ὅτι ἔζη καὶ ἔδρα κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος τελευτήσας πρὸ τοῦ 475 καὶ μετὰ τὸ 500 π. Χ., ἐπομένως, ὅτι ἐγεννήθη περὶ τὸ 578 ἢ 580.

Ὁ Ξενοφάνης ἐφημίζετο ὡς ἐξέχων ἐπὶ πολυμαθεῖα καὶ ἐτάσσειτο ἐν ἴση μοίρᾳ πρὸς τὸν Ἡσίοδον καὶ Πυθαγόραν.

Διέτριψε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν Ζάγκλῃ καὶ Κατάνῃ τῆς Σικελίας, μάλιστα δὲ ἐν Ἐλέᾳ τῆς Ἰταλίας, ἧς καὶ τὴν κτίσειν ἐξύνησε καὶ ἐν ἧ ἴδρυσεν τὴν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς κληθεῖσαν Ἐλεατικὴν φιλοσοφικὴν Σχολήν· φαίνεται δ' ὁμοίως, ὅτι καὶ τὰς Ἀθήνας ἐπεσκέφθη ἐπὶ Πεισιστρατιδῶν καὶ τὰς Συρακούσας ἐπὶ Ἰέρωνος. Τὰ ποιήματα τοῦ Ξενοφάνους ἦσαν ἔπη, ἐλεγεῖαι καὶ ἴαμβοι, τὸ δὲ περιεχόμενον αὐτῶν ἦτο ἐν γένει θεολογικόν, φιλοσοφικόν καὶ ἠθικόν, διὸ καὶ ἀνάγεται οὗτος εἰς τοὺς διδασκαλικοὺς ποιητάς.

ξυλλέγομαι : συλλέγω χάριν τοῦ ἑαυτοῦ μου. **χερσίν ξυλλ. βίοτον**—ζῶ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου, εἶμαι ἀποχειροβίωτος (9,16).

ξύνευνος : σύζυγος.

ξυνός : κοινός.

ὄβριμοεργός : (ὄβριμος=βαρὺς καὶ ἔργον)=ὁ ἐργαζόμενος, ὁ ποιῶν φοβερὰ ἔργα, κακοῦργος (1,7).

ὄβριμοπάτριη : κόρη ἰσχυροῦ πατρὸς.

ὄβριμος : στιβαρός, βαρὺς. **ὄβριμα ἔργα** : ἀνδρεῖα ἔργα, ἀνδραγαθήματα.

ὀδίτης : ὀδοιπόρος.

ὀδμή : ὁσμή.

οἷα : ἐλίρη. ὅπως, ὡσάν (6, 1). Ἐν 30,9=ὅπως πράττουσιν, ὅπως φέρονται. Ἐπεξηγεῖται δὲ διὰ τοῦ **κυβερνήτην μὲν κ.λ.**

οἰκεῖος : ἀτομικός. **οἰκεῖον κέρδος**=ἀτομικὸν κέρδος, συμ-
φέρον ἀτομικόν.

οἰκέτας : (δωρ.) ἀντὶ **οἰκέτης**=κάτοικος. Ἐν 50, 7 τὸ **εἴλε-
το**=ἐκτίσατο.

οἰχθεῖς : ἄορ. τοῦ **οἴγνυμαι**=ἀνοίγομαι.

οἰχνέω : πατῶ, βαδίζω.

οἴχομαι : φεύγω.

οἰωνός : πτηνόν, ὄρνεον. **οἰωνῶν φύλα**=τὰ πλήθη τῶν ὀρνέων (48,6).—2) προφητικὸν σημεῖον, ἐκ τῆς πτήσεως τῶν πτηνῶν λαμβανόμενον.

ὄκε : ὅς ἂν. **ὄκε μὴ κακός** (51,18)=ὅς ἂν μὴ κακός (ἦ)=ὅς τις δὲν εἶναι κακός.

ὀκνότε : (ἰων.) ἀντὶ **ὀππότε**=ὀπότε. Μετὰ τοῦ **κέν**=ὀπό-
ταν (1, 13).

ὄλβος : εὐτυχία, εὐδαιμονία.

ὄλιγος : μικρός. **ἐξ ὄλιγου**=ἐκ μικροῦ, ἐκ μικρῶς ἀφορμῆς.

ὄλιγος καὶ μέγας=μικροὶ καὶ μεγάλοι.

ὄλλυμι : καταστρέφω. Ἐν 7,20 **ὄλεσεν** : ἄορ. τῆς συνηθείας.

ὀμόφρων (θυμός)=ἡ αὐτὴ γνώμη.

ὀμφαλός : κέντρον. Ἐν 55,3 ἡ ἀκρόπολις Ἀθηνῶν.

ὀμφαλωτός : ὁ ἔχων ὀμφαλόν, δηλ. ἔξοχὴν ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἔξωτερικῆς ἐπιφανείας. Τοιαύτην εἶχον αἱ ἀσπίδες. Ἐν 4,25 τὸ **διὰ στέργιοι καὶ ἀσπίδος** προωθύστερον.

ὀμφή : φωνή. **ὀμφαὶ μελέων** (55,18)=φωναὶ μελῶν, με-
λικὰ ἔσματα.

δμῶς : ὁμοίως (ἐκ τοῦ δμὸς=ὁ αὐτός). Ἐν 9,2 ἡ λογικὴ σειρὰ εἶναι : ἕκαστος ἔχει δόξαν εὐθηνεῖν αὐτός· δηλ. ἕκαστος νομίζει, ὅτι αὐτὸς προοδεύει.

δν : (αἰολ.) ἀντὶ **ἀν**=ἀνά.

δνασίπολις : (δνίνημι—πόλις)=ὁ τὰς πόλεις ὠφελῶν. **δνασίπολις δίκαια** (51,18)=τὸ τὰς πόλεις ὠφελούσιν δίκαιον, ἢ δικαιοσύνη. Ὁ **εἰδὼς δνασίπολιν δίκαιαν**=ὁ ἀσκῶν τὴν... δικαιοσύνην.

δνία (ἦ) : (αἰολ.) ἀντὶ **ἀνία**=λύπη. Πρβλ. 42,1.

δνυξ : μεταφορ. ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος.

δξύς : ἐπὶ ἡλίου=καυστικός, διαπεραστικός.

δξύχολος : δξύθυμος· ἐν 8,26 ὁ Ζεὺς· δὲν ὀργίζεται δηλ. εὐθύς δι' ἐν ἕκαστον ἀδίκημα ἡμῶν, ἀλλὰ βραδύνει νὰ ἐκδικηθῇ (ἀργεῖ δηλ., ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ).

ὄ οἱ εἶη : (12,9)=τὸ ὅποῖον ἤθελεν εἶναι εἰς αὐτὸν κειμήλιον, ἤθελε φυλάττει οὗτος ὡς κειμήλιον.

ὀπίζομαι : (ἐκ τοῦ ὀπις) προσέχω, σέβομαι, φοβοῦμαι.

ὀπις : προσοχή.

ὀπισθεν : ἐν 3,17 ἀναφέρεται εἰς τὸ **δαΐζειν** καὶ σημαίνει ἐκ τῶν ὀπισθεν σχίζειν. Ἴδὲ καὶ **δαΐζω**.

ὄρανος, ὄράνω : (αἰολ.) ὁ οὐρανὸς—οὔ.

ὄργη : μανία, παραφορά.

ὄρέγομαι : ἐκτείνωμαι, ἐκτείνω ἑμαυτόν. Ἐν 4,12 **δηίων ὄρεγοιο**=ἤθελεν ἐκτείνει ἑαυτὸν κατὰ τῶν πολεμίων (νὰ κτυπήσῃ τοὺς πολεμίους) τῷ δόρατι.

ὄρεσκῶς : (ὄρεσί—κοίτος)=ὁ φωλεύων εἰς τὰ ὄρη.

ὄρθόω : ἐγείρω ὄρθιον, κάμνω τινὰ εὐτυχή.

ὄρμαινω : διαλογίζομαι. Ἐν 39,7 **ἄπρακτον ὀρμαίνοντας**=διαλογιζομένους ἀνευ ἀποτελέσματος.

ὄρος : στήλη ἢ λίθος ὑποθήκης. Οἱ παλαιοὶ δι' ἔλλειψιν ὑποθηκοφυλακείων ἐσυνήθιζον εἰς τὰ ἐνυπόθηκα κτήματα (ἀγρούς, οἰκίας) νὰ στήνωσι στήλας ἢ καὶ ἀπλοῦς λίθους ἐνεπιγράφους, εἰς οὓς ἦτο ἀναγεγραμμένον, τίνι καὶ ἀντὶ πόσου χρηματικοῦ ποσοῦ ἦτο τὸ κτήμα ὑποθηκευμένον. Οἱ λίθοι οὗτοι ἐλέγοντο **ὄροι**, διότι ἰδρύνοντο εἰς τὰς γωνίας τῶν κτημάτων, ὡς καὶ τὰ ὄρια τῶν σημερινῶν ἀγρῶν. Τούτους τοὺς ὄρους ἀφήρσεν ὁ Σόλων διὰ τῆς σεισαχθείας (41,6).

ὄρεχομενός : πόλις Βοιωτίας ἐπὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Κηφισοῦ

εἰς τὴν Κωπαΐδα (νῦν Σκριπού), κτίσμα τῶν Μινυῶν, ἀρχαιοτά-
των κατοίκων τῆς Βοιωτίας.

ὄσσα : (αἰολ.) ἀντὶ **ὄσα**. Ἐν 45, 26 ἡ σειρὰ εἶναι : τέλεσσον
δέ μοι ὄσσα μοι θῦμος ἱμέρρει τέλεσσαι=ἐκτέλεσόν μοι δέ, ὄσα
ἡ ψυχὴ μου ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκτελέσῃ.

ὄς τις : ἐν 4,16=εἶ τις, ἕαν τις.

ὄτε : ἐν 81,1 **ὄτε νικῶν**=διότι νικῶν.

ὄττι : (αἰολ.) ἀντὶ **ὄ,τι**. Ἐν 45,15 **ὄττι... πέπονθα**=τί ἔχω
πάθει.

οὔδεν : (αἰολ.) ἀντὶ **οὔδέν**=οὔδαμῶς.

οὔκέτι : Ἐν 47,2 **οὔκέθ'**... **πάρα**=οὔκέτι πάρεστι, δὲν εἶναι
παροῦσα πλέον.

οὔνεκα : ἔνεκα. Ἐν 41,1 **τῶν μὲν οὔνεκα**=ῶν μὲν ἔνεκα, ὄσων
μὲν χάριν. Ἡ ἀπόδοσις τούτου εἶναι εἰς τὸ **τούτων** τοῦ στίχου
2. Ἐδῶ ὁ Σόλων ἀπαριθμεῖ τὰ ποτελέσματα τῆς νομοθεσίας του.

οὔρανιος—χθόνιος : ἐν 59,6=ὁ ἔχων ἐξουσίαν ἐν οὐρανῶ
καὶ ἐπὶ γῆς. Τοιαῦται ἦσαν αἱ Μοῖραι, ὧν ἡ ἐξουσία ἀπεριορίστος.

οὔτάζω : κτυπῶ.

ὄφρα : τελ. σύνδ.=ἵνα.—2. χρόν. ἐν ὄφρ (2,28).

παγκράτιον : πάλη καὶ πυγμὴ.

πάγχυ : ὅλως διόλου.

παιάν : ὕμνος εἰς Ἄπόλλωνα. Ἐν 31,7 **παιάνων τε χοροῖς**=
διὰ μουσικῶν χορῶν, χορῶν. Οἱ παιᾶνες ἢ ἐπάλλοντο ὡς ἐπι-
τραπέζιος προσευχὴ ἢ ἦσαν ὕμνοι εἰς τὸν Ἄπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτε-
μιν ἢ ἐμβατήρια ἄδόμενα πρὸ τῆς μάχης εἰς τὸν Ἄρη ἢ ἐπινί-
κιοι καὶ εὐχαριστήριοι ὕμνοι εἰς διαφόρους θεοὺς ἐπὶ σωτηρίᾳ.

παῖς Διός : παῖς Διός, ὁ Ἡρακλῆς.

Παιῶν : ὁ παρ' Ὀμήρῳ **Παιῶν**, ὁ ἱατρὸς τῶν θεῶν, συγ-
χεόμενος ἔπειτα πρὸς τὸν Ἄπόλλωνα.

παλαίγονος : παλαι, παλαιός,

παλαιός : ἐπὶ ἀνθρώπου=γέρον.

παλαιμοσύνη : πάλη, παλαιστικὴ δεινότης (4,3). Ἐνταῦθα
τὸ μέγεθος καὶ ἡ βία ἀναφέρονται εἰς τὴν **παλαιμοσύνην**,
τὸ δὲ **θέων** εἰς τὴν **ἀρετὴν τῶν ποδῶν** κατὰ σχῆμα χιαστόν.

πάλιν αὔθις : ἔξ ἅπαντος.

Παλλάς : παρθένος.

Πάν : υἱὸς Ἐρμοῦ καὶ Δρυόπης, ποιμενικὸς θεὸς διαιτώμε-
νος ἐν ἀγροῖς καὶ δρυμοῖς, λατρευόμενος μάλιστα εἰς τὴν Ἄρκα

δίαν, ἧς πάντα σχεδὸν τὰ μεγάλα ὄρη ἦσαν εἰς αὐτὸν ἱερά. Ἡ φαντασία τῶν Ἑλλήνων ἐπλαττεν αὐτὸν ἔχοντα σῶμα δασύ, ὄτα αἰγός, κέρατα ἐρίφου καὶ πόδας τράγου, φέροντα δὲ συνήθως σύριγγα. Ἐκ τοῦ Ἡροδότου (VI, 105) γνωστόν, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι, ὅτε οἱ Πέρσαι ἀπεβιβάσθησαν εἰς Μαραθῶνα, ἔστειλαν ἡμεροδρόμον (ταχυδρόμον) εἰς τὴν Σπάρτην ζητοῦντες ταχεῖαν βοήθειαν. Ὁ ἡμεροδρόμος οὗτος, Φειδιππίδης ὀνόματι, διαβαίνων διὰ Τεγέας περὶ τὸ Παρθένιον ὄρος, εἶδε σπουδαιότατον ὄραμα· παρέστη δηλ. εἰς αὐτὸν ὁ Πάν καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἐφώνησε διὰ τοῦ ὀνόματός του, παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι μέχρι τότε οὐδὲν εἰς τὸν θεοῦ τούτου, νὰ φροντίζωσι καὶ περὶ αὐτοῦ, διότι διάκειται εὐνοϊκῶς πρὸς αὐτοὺς καὶ πολλαχῶς ἤδη ὠφέλησεν αὐτοὺς καὶ θὰ ὠφελήσῃ ἀκόμη. Ὁ ἡμεροδρόμος ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας εἶπε τὸ ὄραμα τοῦτο, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν νίκην ἴδρυσαν κάτωθεν τῆς Ἀκροπόλεως ἐν σπηλαίῳ, ἔτι καὶ νῦν σφριζόμενῳ, Πανὸς ἱερὸν καὶ ἐλάτρευον αὐτὸν δι' ἐπετειῶν θυσιῶν καὶ λαμπαδηφορίας. Ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ὁ στρατηγὸς Μιλτιάδης ἔστησε κάλλιτον ἄγαλμα τοῦ θεοῦ, ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ ὁποίου ἐχαράχθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 79 ἐπίγραμμα.

πανάμωμος : πάντῃ ἄφογος. Ἐν 51,12 ἐπεξηγεῖ τὸ *ἐλπίδα*. μάτην δηλ. ζητῶν πανάμωμον ἄνθρωπον ἐν πᾶσιν, ὅσοι κ. λ.

πανδαίδαλος : ἔντεχνος, πολὺ τεχνικός, ἀριστούργημα. Ἐν 55,5 λέγεται οὕτως ἡ Ἀκρόπολις Ἀθηνῶν, διὰ τὸν μετὰ τὰ Μηδικὰ καλλωπισμὸν αὐτῆς.

πανδείμαντος : ὁ τοῖς πᾶσι φοβερός.

πανομφαῖος : (πᾶς—ὄμφῃ) ὁ παραγωγὸς πασῶν τῶν προφητικῶν φωνῶν, τῶν προφητειῶν, προφητικός.

πάνοπλος : παρὰ Σπαρτιάταις ὁ *ὀπλίτης*.

πάντῃ : καθ' ὅλοκληρίαν.

παραγίγνομαι : ἔρχομαι, ἔρχομαι καὶ παραμένω.

παραμείβομαι : περὶ (6,9), παρέρχομαι.

παρατίθεμαι : Μετχ. ἀόρ. β' *παρθέμενος* = διακυβεύων (4,18).

παρέρχομαι : παρέρχεται με = με διαφεύγουσι, λησμονῶ, παραλείπω (30,3).

παρήγορος : ὁ ἵππος ὁ παραπλεύρως τῶν δύο τῆς ἀμάξης ἐξευγμένος, ἐπομένος ἔξω τοῦ ζυγοῦ. *νόου παρήγορος* = ὁ ἔξω φρενῶν, ὁ παράφρων.

παρήμι : ἀφήνω. Ἐν 53,15 **παρέντα**—ἀφ' οὗ ἀφήση.

πάροκειμαι : παρόκειμαι.

πάρουθεν : πρότερον.

παροίνιον : τὸ ἐν συμποσίοις ἄδόμενον ἄσμα, οἶον τὸ 43

πᾶς : ἐν 18,5 οὐδ' ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους—οὐδὲ καθ' ὅλην τὴν γῆν.—Ἐν 19 σημαίνει τὸ **πλήθος**, ὥστε τὸ **πᾶσιν**—παρὰ τῷ πλήθει, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ πλήθους.

πάσχω : πλὴν τῆς συνήθους σημασίας ἔχει καὶ τὴν τοῦ **ἀπολαύω** (4, 38). Τὸ δὲ **ἦν τι πάθη** εἶναι εὐφημισμὸς ἀντὶ **ἀποφονευθῆναι**.

πάτερη : ἡ πατρίς. **πάτερης πέρι**—ὑπὲρ πατρίδος (1,9).

παῦρος : ὀλίγος.

πειθόμεαι : Ἐν 39,22 **πιθόοιαι** ἀντὶ **πίθουιντο**—ἂν ἤθελον πεισθῆ εἰς ἐμὲ (οἱ ἄνθρωποι). Τὸ **πειθόμεαι**—ἐνδίδω καὶ ἐπομένως προτίτω τι.

πείρατα : δίκτυα ἢ τὰ πέρατα. Ἐν 33,8 **χαλεπῆς πείρατος ἀμηχανίης**—τὰ δίκτυα τῆς σκληρᾶς ἀδυναμίας του (ὡς ἀνθρώπου ἀδυνάτου), δηλ. ἡ σκληρὰ ἀδυναμία του ἢ (ἂν τὴν λέξιν ἐκλάβωμεν ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ **πέρατα**) τὰ ὄρια, τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλει αὐτῷ ἡ σκληρὰ του ἀδυναμία.

πολεμίζω : πολεμῶ.

πέλομαι : γίνομαι, ὑπάρχω.

πέλω : εἰμί, εἶμαι.

πενταθλεύω καὶ **πενταθλέω** : ἀγωνίζομαι πένταθλον. Ἦτο δὲ τοῦτο δρόμος, ἄλμα, δίσκος, ἀκόντιον, πάλη. Ἐν 2, 16 **ἀγαθὸς πενταθλεῖν** τὸ Ἀπομφ. δηλοῖ τὴν ἀναφορὰν καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ **ἀγαθός**, ὡς καὶ τὰ κατωτέρω **παλαισομοσύνην** καὶ **ταχυτῆτι ποδῶν**. σημειωτέα δ' ἡ ποικιλία αὕτη τῆς συντάξεως τοῦ **ἀγαθός**. **πενταθλεῖν ἀγαθός**—καλὸς εἰς τὸ πένταθλον.

πέπαμαι : πρkm. τοῦ **πάομαι**, οὗ ἀόρ. **ἐπασάμην**—ἐκτεσάμην (8,7 καὶ 24, 2).

πεπλημένος : πρkm. τοῦ **πελάζω** (πλησιάζω)—πλησιάζω.

πεπιτηώς : πρkm. τοῦ **πιτήσσω**—ζαρώνω ἐκ φόβου, κύπτω, ὥστε τὸ **πεπιτηώς**—κεκυφώς, ζαρωμένος, περίφοβος.

περάω : μέλ. **περήσω** (ἰων.). Ἐν 29,3 **περῆσαι**—νὰ περάσῃ.

περιβάλλω : (ἄγραν)—περικλείω (διὰ δικτύου) κυνήγιον. Οὕτως ὀνομάζει ὁ Σόλων τὴν τυραννίδα (40, 3).

περὶ γᾶς : ὑπὲρ γῆς, ὑπεράνω τῆς γῆς. (Πρβλ. 45,3).

περιέχω : περικαλύπτω. **περ...έχει**=περικαλύπτει (42,6).

περὶ θεοῦ : ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς θεοὺς.

περιτίθῃμι : περιβάλλω (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἱματίων).

περιτροπή : περίοδος.

περιώσιος : περιούσιος (περίειμι)=περισσός, ὑπερμεγέθης.

Περσεφόνη : κόρη τῆς Δήμητρος, ἀρπαγεῖσα ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος.

πέταλον : ἐν 82 τὸ φύλλον. **ἐν χλωροῖς πετάλοις**=μεταξὺ τῶν πρασίνων φύλλων.

πέτρα : βράχος. Ἐν 52,2 ἐπὶ πέτραις=ἐπάνω εἰς βράχους.

πήγνυμι : ἐμπήγω. Ἐν 49,6 **πεπηγότας** = οἷτινες εἶχον ἐμπηχθῆ, στηθῆ πολλαχοῦ (διότι τὸ πλῆθος τῶν Ἀθηναίων ἦτο κατάχρεων).

πήλυι : ἐπίρ. τοπ. (αἰολ.) ἀντὶ **τηλοῦ**=μακράν.

πήχυις : ὀλίγος.

παιῖνω : μεταφορ. ἐν 12,20 παχύνω.

πίδαξ : μεταφορ. τὸ ὕδωρ (82)

Πιερία : ἡ περὶ τὸν Ὀλυμπον Μακεδονικὴ χώρα, κατοικία τῶν Μουσῶν, ὅθεν αὐταὶ λέγονται Πιερίδες.

πικρός : μισητός (8,5). Μία τῶν μεγίστων ἠθικῶν ἀρχῶν τῶν ἡμετέρων προγόνων ἦτο νὰ εὐεργετῶσιν, ὅσον ἠδύναντο, τοὺς φίλους, νὰ ἐκδικῶνται δὲ σκληρῶς τοὺς ἐχθρούς.

Πίνδαρος : κατὰ τὸ ὕψος τῆς ἐκφράσεως καὶ τὸ βάθος τοῦ ἤθους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ δυσνόητον, ὑπερβαίνει πάντα τοὺς Ἑλληνας λυρικοὺς Πίνδαρος ὁ Δαϊφάντου καὶ Κλεοδίκης, ἐκ τῶν παρὰ ταῖς Θήβαις Κυνὸς Κεφαλῶν καταγόμενος. Ὁ χρόνος τοῦ βίου αὐτοῦ πίπτει εἰς τὴν λαμπροτάτην περίοδον τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, μεταξὺ τοῦ 521 καὶ 441 π. Χ.

Ὑπὸ μουσικῶν ἐξόχων, οἷος Λᾶσος ὁ Ἐρμιονεύς, παιδευθεὶς ὁ Πίνδαρος, ἤσκησεν ἐνωρὶς τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ ἄλγαντον. Ἰδιαίτερον ὁμως ἐπίδρασιν ἐπ' αὐτοῦ ἔσχεν ἡ ἐκ Τανάγρας ποιήτρια Κόριννα.

Κατὰ τὰς διαφόρους πανηγύρεις ὁ Πίνδαρος ἔγραψε καὶ τὰ χορικά αὐτοῦ ᾄσματα. Ἦτο δὲ περιζήτητος πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος. Ἦτο ἐπίσης ἐπιφανὴς ἐν ταῖς ἐλευθέραις πολιτείαις, ὡς καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς τῶν ἡγεμόνων καὶ τυράννων. Ὁ Ἀλέξανδρος τῆς Μακεδονίας, οἱ Ἀλευάδαι τῆς Θεσσαλίας, ὁ Ἀρκεσίλαος τῆς Κυρήνης, ἐν τῇ Σικελίᾳ ὁ Ἰέρων καὶ Θήρων ἐτίμων αὐτὸν πολὺ

καὶ ἐκάλουν εἰς τὰς αὐλὰς αὐτῶν. Τῷ 474 π. Χ. ὑπήκουσεν εἰς τὴν ἐπανειλημμένην πρόσκλησιν τοῦ Ἰέρωνος καὶ διέτριψεν, εἰ καὶ (ὡς φαίνεται) ὀλίγον χρόνον, ἐν Σικελίᾳ. Ἄνηρ σταθεροῦ χαρακτήρος ὁ Πίνδαρος ἐγίνωσκε νὰ διατηρῇ ἑαυτὸν ἀνεξάρτητον καὶ οὐδέποτε ἐγίνετο κόλαξ τῶν ἰσχυρῶν.

Μεγαλοπρέπεια εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸν τῶν ποιημάτων αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ἤδη ἐν τῇ ἀρχαιότητι τὰ μάλιστα ἐθαυμάσθησαν.

Ὁ Πίνδαρος διέπρεψεν εἰς διθυράμβους, παιᾶνας (ὕμνους καὶ προσόδια), ἐπινίκους (ἐγκώμια), θρήνους. Πλήρεις διεσώθησαν ἡμῖν μόνον οἱ ἐπινικοί. Οὗτοι πανηγυρίζουσι τὴν νίκην, τὴν ἐν τοῖς μεγάλοις ἐθνικοῖς ἀγῶσιν.

Αἱ γενικαὶ καὶ ὑψηλαὶ ἰδέαι κατέστησαν τὸν Πίνδαρον **ἐθνικὸν τῶν Ἑλλήνων λυρικόν**, ὃ δὲ πρὸς αὐτὸν σεβασμὸς διήρκεσε καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ἀπόδειξις τούτου ἡ ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου κατὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Θηβῶν δοθεῖσα διαταγή, ὅπως μείνῃ ἄθικτος ἡ οἰκία αὐτοῦ.

Ὁ Πίνδαρος τέλος ἀπέθανεν ἐν Ἄργει, αἱ θυγατέρες δὲ αὐτοῦ Εὐμητις καὶ Πρωτομάχη μετεκόμισαν τὴν κόνιν αὐτοῦ εἰς Θήβας.

Ἡ διάλεκτος αὐτοῦ εἶναι ὡς καὶ τῶν ἄλλων χορικῶν Λυρικῶν δωρική. Εἶναι μὲν βᾶσις αὐτῆς ἡ ὀμηρικὴ μετὰ τῶν αἰολικῶν τύπων, ἀλλὰ διὰ μεγάλης ἀναμειξέως δωρικῶν λέξεων λαμβάνει πληρεστέραν δωρικὴν μορφήν.

Ὁ Πίνδαρος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 55 καταχωριζομένῳ ὑφ' ἡμῶν διθυράμβῳ, ὃν ἐδίδαξεν ἐν Ἀθήναις, παρέχει ἡμῖν λαμπρὸν ὑπόδειγμα φυσικῆς παρατηρήσεως ἡδείας καὶ χαριέσεως.

πινυτός : φρόνιμος.

πιπράσκω : πωλῶ.

πιπράσκομαι : πωλοῦμαι. Ἐν 41,9 **πραθέντας** = πωληθέντας, οἵτινες ἐπωλήθησαν.

Πῖσα : πηγὴ ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ πόλις παρ' αὐτῇ διαμφοισθητήσασα ἐπὶ πολὺ πρὸς τοὺς Ἥλείους τὴν προεδρίαν τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων.

Πίσης-αο : παραπόταμος τοῦ Ἀλφειοῦ, ῥέων παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν.

πιστός : πιστευτός.

πίσυννος : (ἐκ τῆς ῥίζης πιθ.—τοῦ πείθω) = πεποιθώς, δίδων πίστιν.

Πιττάκειον : τὸ ἕητόν τοῦ Πιττακοῦ «χαλεπὸν ἐσθλὸν ἔμμεναί» (51).

Πιττακός : ἰδὲ Ἄλκαϊος.

πίων : θηλ. ἡ πίσων καὶ πείρα=παχύς, εὐφορος (ἐπὶ γῆς).

πλάζομαι : περιπλανῶμαι. Ὁ τρέσας ἐν Σπάρτῃ ἐπλάζετο, δηλ. μὴ δυνάμενος νὰ ζήσῃ ἐν τῇ πατρίδι ἔφευγεν ἔξ αὐτῆς εἰς ἄλλας πόλεις πλανώμενος καὶ ζῶν ὡς ἐπαίτης, διότι οἱ νόμοι τῶν Σπαρτιατῶν ἐκέλευον «μαχόμενον νικᾶν ἢ ἀποθνήσκειν».

πλέος : πλήρης.

πνεῦμα : αὔρα (82).

πόθος : ἐπιθυμία (ἀπόντος). Ἐν 57,12 σοῖς πόθοις = διὰ τὸν σὸν πόθον, σὲ ποθοῦντες Πρβλ. Ἰλ. τ. 321 σῆ ποθῆ.—**λαῶ σύμπανι πόθος**=σύμπας ὁ λαὸς ποθεῖ.

ποικιλόθρονος (ἡ) : ἐπὶ πεποικιλμένου θρόνου καθημένη.

ποιοῦμαι : (μέσον) ποιῶ ἔμαυτῶ μετὰ τοῦ **θυμὸν**=λαμβάνω θάρρος. Τὸ Ἄρσφ. **ποιεῖσθαι** ἀντὶ Πρστ. ἐν 23,1. Ὡσαύτως καὶ τὸ κατωτέρω **φεύγειν**.

ποκά : (δωρ). ἀντὶ **ποτέ**.

πολεμίζω : πολεμῶ.

πολιάτας : πολιήτης (5). Ἡ σειρά εἶναι : «κῶροι πατέρων πολιατῶν Σπ. εὐάνδρω», λέγεται δὲ μετ' ἐμφάσεως, δηλ. ἄξιοι τοιοῦτων πατέρων, ἀληθεῖς υἱοί.

πολιός : γαλανόλευκος (ἐπὶ θαλάσσης).

πόλις ἄκρη : ἀκρόπολις.—**πόλις** : ἡ πατρίς.

πολύβατος : πολυπάτητος, πολυσύχναστος.

πολυήρατος : πολυαγάπητος.

πολυῦδριή : (πολὺ-ῦδρις) πολυμάθεια, πανουργία.

Πολυπαῖδης : πατρωνυμικὸν ἐκ τοῦ **πολυπάϊς-ιδος** (πολυπάμων=πολυκτῆμων).

πολυφάρμακος : ὁ πολλὰ φάρμακα γνωρίζων.

πολυφροσύνη : πολυτροπία, πανουργία, μηχανορραφία.

πόρπαξ : ἡ λαβὴ τῆς ἀσπίδος.

πορσύνω : ἐτοιμάζω, πορίζω.

πορφύρεος : ταραχώδης. Ἐν 39,16 ἐπὶ θαλάσσης **πορφυρεᾶς ἄλδος**=τῆς κυμαινομένης θαλάσσης(ἐκ τοῦ πορφύρω=κυμαίνομαι).

ποτί : (δωρ.) ἀντὶ **πρός**.

πότιμος : μοῖρα, θάνατος. Ἐν 50,2 **καλὸς δ' ὁ πότιμος** = ὠραῖος δ' (εἶναι) ὁ θάνατος. Πρβλ. καὶ 2,1.

πότνια : θηλ. τοῦ **πόσις**=δέσποινα.

πραθέντες : ἰδὲ **πιπράσκω**.

πράττω εὖ = εὐτυχῶ. Ἐν 51,7 **πράξας γὰρ εὖ** = διότι, ἂν ἤθελεν εὐτυχῆσει (νὰ παιδευθῆ καλῶς).

προβάλλομαι : προτείνω τι τῶν ἑαυτοῦ (ὄπλα, χεῖρα κλπ.), ὀίπτω ἔμπρὸς μου.

προδίδωμι : προδίδω, ἐγκαταλείπω.

πρόβλημα : (ἐκ τοῦ προβάλλομαι) προφυλακτήριον.

προκόπτω : προοδεύω, ὠφελοῦμαι.

προλείπω : φεύγω καὶ ἀφήνω. Ἐν 2,3 **προλιπόντα** = ἀφ' οὗ φύγη καὶ ἀφήση.

προμαχέω : μάχομαι πρὸς (ὑπὲρ) τινος. Ἐν 61,1 **Ἑλλήνων προμαχοῦντες** = ὑπὲρ (πάντων) τῶν Ἑλλήνων μαχόμενοι.

πρόμαχος : πληθ. **πρόμαχοι** = αἱ πρῶται τάξεις ἢ γραμμαὶ τῶν μαχομένων, οἱ πρῶτοι μαχόμενοι. **ἐν προμάχοισι** = μεταξὺ τῶν πρώτων (1,1).

προμηθείη : σεβασμός, φόβος. Ἐν 11,24 **τὸ ἔχειν προμηθείην** = τὸ μετὰ σεβασμοῦ φέρεσθαι πρὸς τοὺς θεοὺς.

προνοῶ : ἐν 2,33 σημαίνει **ὑποπτεύω**. **οὐ προνοήσας** = χωρὶς νὰ ὑποπτεύσῃ.

πρόπολος : ὑπηρέτης.

πρός : μετὰ γεν. **πρὸς θεῶν** = ἐκ μέρους τῶν θεῶν μὲν (διδόντων). Ἐν 8,3 ἡ σειρά εἶναι : δότε μοι ἔχειν πρὸς θεῶν μὲν ὄλβον, πρὸς ἀπάντων δ' ἀνθρώπων δόξαν ἀγαθὴν. **πρὸς τινος** : πρὸς τὸ μέρος τινός, λ. χ. **πρὸς φευγόντων** = πρὸς τὸ μέρος τῶν φευγόντων, καὶ φεύγοντες καὶ διώκοντες ὑπήρξατε (3,9).

προσορᾶν : Ἐν 12,6 **ἐξαργᾶται ἐκ τοῦ κυδρότερος** καὶ εἶναι αἰτ. τῆς ἀναφορᾶς = τὸ πρόσωπον, ὥστε νὰ προσβλέπωσιν αὐτόν.

προσβάλλω : Ἐν 37,2 **προσβαλὼν** = διευθύνας, στρέψας.

προσκυνέω : γ' πληθ. **προσκυνέοντι** (δωρ.) = προσκυνοῦσι.

πρὸ τ' ἐόντα : τὰ πρότερον, τὰ παρελθόντα.

πρότιμον : προτιμότερον.

προφέρω : ὄνειδίζω (26,2).

προχειρότερον : πρότερον (καθῆκον).

πρόων, πρόωνες : ἀκρωτήρια, πάντα τὰ προσέχοντα εἰς τὴν θάλασσαν.

πρῶτον : τὸ πρῶτον = εὐθύς (1,16).

πρῶν : ἰδὲ πρόων.

πτώσσω : ζαρώνω, κρύπτομαι, προφυλάττομαι.

πτωχεύω : ἐπαιτῶ καὶ **πτωχὸς** ὁ ἐπαίτης (ἐκ τοῦ πτώσσω).

πυκάζομαι : σκεπάζομαι. Ἐν 11,11 **πεπύκασται**=εἶναι κατεσκεπασμένος (ὁ βωμός).

πυκτοσύνη : πυγμαχία.

πύματος-η-ον : τελευταῖος. Ἐν 32, 10 πρώτη καὶ πυμάτη = πρώτη καὶ τελευταία, ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει τῆς θυσίας.

πυργόω : ὀχυρώνω διὰ πύργων. Ἐν 31,3 **ἐπύργωσας**= ὀχύρωσας διὰ πύργων, ἔκτισας.

πυροφόρος (ῆ) : ἡ φέρουσα πυροὺς (σίτον)=σιτοφόρος.

Ῥαδάμανθυς : υἱὸς Διὸς καὶ Εὐρώπης, ἀδελφὸς τοῦ Μίνως, τοῦ βασιλέως τῶν Κρητῶν, δικαιοτάτος καὶ πάσης κολακείας ἐχθρὸς. Μυθολογεῖται, ὅτι μετὰ θάνατον ἔγινε κριτῆς τοῦ Ἄδου, ὡς καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μίνως.

ῤαδινός : εὐλύγιστος, κομψός.

ῤῆμα : λόγος, ῤητὴ διαταγή.

ῤιγαλέον : φρικτόν.

ῤιπιτέω : ἐν 28,4 **ῤιπιτεῖν**=να ῤίπητῃ τὸν ἑαυτὸν του, να πίπητῃ.

ῤόα (ῆ) : ῤόη, ῤοή, ῤεῦμα. **ῤδάτων ῤόαι**=τὰ ῤεύματα τῶν ῤδάτων, τὰ ῤδατα.

ῤοδόκολπος (ῆ) : ἡ ἔχουσα ῤόδινον κόλπον.

ῤοή : ἰδὲ ῤόα.

ῤοικός : στραβοπόδης (οὐ αἱ κῆμαι κάμπτονται πρὸς τὰ ἔξω).

ῤύομαι : σφάζω, ἀναχαιτίζω, ἀποσοβῶ.

ῤυσμός : ῤυθμός, τρόπος, ἔθος.

σακός : σηκός, ἱερὸς περίφρακτος τόπος, ἱερόν. Ἐν 50, 6 ὁ τάφος. Εἶναι δὲ βραχυλογία ἀντί : ὁ δε σακός, σακός ὦν ἀνδρῶν ἀγαθῶν (ἀνδρείων), οἰκέταν εἴλετο εὐδοξίαν Ἑλλάδος.

σαμα : (δωρ. ἀντί **σημα**)=σημεῖον, μνῆμα. **σάματα**=σημεῖα.

σαβῶ : σφάζω.

σάπομαι : (δωρ.) σήπομαι.

Σαπφώ : Σύγχρονος τοῦ Ἀλκαίου, νεωτέρα δ' ὅμως αὐτοῦ κατὰ τι (περὶ τὰ 600 π. Χ.) ἦτο ἡ μεγίστη τῆς Ἑλλάδος ποιήτρια Σαπφώ (αἰολιστὶ Ψάπφα) ἡ Σκαμανδρωνύμου, ἡ Λεσβία ἀηδῶν καὶ δεκάτη Μοῦσα καὶ θεία ἐπικληθεῖσα.

Ὁ ἐν τῇ γυναικωνίτιδι κτηνώδης βίος τῶν τότε γυναικῶν δὲν ἐφαίνετο λογικὸς οὐδ' ἀνθρώπινος εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Σαπφούς, τῆς σπουδαιότατα μὲν πνευματικῶς ἀνεπτυγμένης, πρὸς τὰ καλὰ δὲ καὶ τὰς Μούσας ἐνθουσιώσης, ὅθεν καταλύσασα αὐτὸν ἔγινε διδάσκαλος τῶν συγχρόνων παρθένων (τῆς τε Λέσβου καὶ τῆς

ἄλλης (Ἑλλάδος) καὶ ἔμπνεύουσα εἰς αὐτὰς τὴν εἰς τὰ γράμματα καὶ καθόλου πρὸς πᾶν ὑψηλὸν καὶ εὐγενὲς κλίσιν ἐδίδασκεν αὐτὰς τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ποίησιν.

Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τοὺς ὕστερον κωμικοὺς ποιητάς, ὅπως δυσφημήσωσιν αὐτὴν· ἀλλ' ὅμως πάντα τὰ κατ' αὐτῆς διαδοθέντα εἶναι ἀπολύτως ψευδῆ, ὡς ἀποδεικνύεται καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ γνωρίσαντος αὐτὴν Ἀλκαίου, ὅστις ὀνομάζει αὐτὴν *ἀγνήν*. Πιθανολογεῖται, ὅτι ἀπέθανεν ἐξηκοντιούτης.

Περὶ τὴν ποίησιν καὶ τὴν μουσικὴν ἡ Σαπφὼ ἀσχολουμένη ἔγραψεν ὕμνους, ἐρωτικὰς ᾠδὰς (ὑμεναίους, ἐπιθαλάμια, γαμήλια,) ἔλεγείας καὶ ἰάμβους εἰς 9 βιβλία, ἀλλὰ κυρίως διακρίνεται ὡς ἐξοχωτάτη ἀντιπρόσωπος τῆς *ἐρωτικῆς μελικῆς ποιήσεως* (τῶν ἐρωτικῶν ᾠσμάτων).

Ἐν ταῖς ᾠδαῖς αὐτῆς ἔχει βαθὺ πύρινον πάθος, τρυφερότητα καὶ μεγίστην χάριν. Ἡ γλῶσσα αὐτῆς εἶναι ἀνθηρὰ καὶ εὐφωτος αἰολική. Ὁ ὄρθμος μαλακὸς καὶ χαροῖεις. Ἀπ' αὐτῆς δ' ὀνομάσθη καὶ ἡ Σαπφικὴ στροφή.

Διὰ τὰς ἀρετὰς ταύτας ἡ Σαπφὼ ἐδοξάσθη καὶ ἐτιμήθη τὰ μέγιστα. Τὰ ἄσματα αὐτῆς ἤδοντο ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, οἱ δὲ Μυτιληναῖοι τιμῶντες αὐτὴν ἀπετύπωσαν τὴν μορφὴν αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἀργυρῶν καὶ χαλκῶν αὐτῶν νομισμάτων, χαλκὴν δ' αὐτῆς εἰκόνα ἔστησαν ἐν τῷ πρυτανείῳ. Καὶ ἐπὶ γλυπτῶν δ' ἔτι λίθων ἦτο ἡ Σαπφὼ ἀπεικονισμένη.

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 45 ποίημα αὐτῆς εἶναι ᾠδὴ εἰς τὴν Ἀφροδίτην, ἐρωτικὴν ἔχουσα ὑπόθεσιν.

σάφα : σαφῶς.

σέβω : μετὰ σεβασμοῦ ἀναγγνωρίζω. **σέβοντι** (δωρ.) ἀντὶ **σέβουσι**.

Σεμέλη : ἡ μήτηρ τοῦ Διονύσου.

σεμνός : σεβαστός.

σεῦ : γεν. τοῦ σὺ ἰων. ἀντὶ **σοῦ**.

Σημωνίδης : ἰδὲ Σιμωνίδης.

σθένος : δύναμις. Ἐν 65 συναπτέον τῷ **δεξάμενοι** = δεξάμενοι πολέμῳ σθένος = ὑπομείναντες ἐν πολέμῳ δύναμιν (στρατὸν) τόξων, ἵππων καὶ ἀνδρῶν (τοξοτῶν, ἱππέων καὶ πεζῶν).

σιδαρόδετος : δωρ. σιδηρόδετος, ὁ διὰ σιδήρου δεδεμένος.

Σικελὴ γαῖα : ἡ Σικελία. Ἐκεῖ μετέβη ὁ Θεόγνης, ὅτε ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος.

Σιμωνίδης : 1) ὁ Κεῖος ποιητὴς τῆς καθολικῆς ποιήσεως καὶ εἰς τῶν μεγίστων καὶ πολυμερεστάτων λυρικῶν. Υἱὸς Λεωπρέπου, περὶ τὸ 556 π.Χ. ἐν Ἰουλίδι τῆς Κέω γεννηθείς, ἠτύχησε νὰ ἴδῃ τὰς μεγαλοπρεπεστάτας τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας σκηνάς, τὰ Μηδικά, καὶ μάλιστα ν' ἀπρωῆ ὁ κατ' ἐξοχὴν ὕμνητῆς αὐτῶν καὶ μεγαλοφωνότατος κῆρυξ. Τὴν ποιητικὴν καὶ μουσικὴν παιδείαν ἐπαιδεύθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ εἰς τὸ σχολεῖον τῆς δευτέρας τῆς Κέω πόλεως, Καρθαίας, ὅπου ἦτο ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος· ἀλλ' ὅμως ἔπειτα ἔγινε βαθύτατος γνώστης πάντων τῶν εἰδῶν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ σπουδαιότατος ποιητὴς ἀνδειχθῆ.

Τῆς ἀξίας αὐτοῦ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα γνωστῆς γενομένης, ἐκαλεῖτο εἰς τὰς αὐλὰς τῶν φιλομούσων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τυράνων. Οὕτω διέτριψεν ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ Πεισιστρατίδῃ Ἰππάρχῳ ἐπὶ τινα ἔτη, μετὰ δὲ τὸν φόνον αὐτοῦ μετέβη εἰς Θεσσαλίαν πρὸς τοὺς Ἀλευάδας καὶ Σκοπάδας. Ἐκεῖθεν ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην, ἐνίκησε δὲ ἐν ἀγῶνι τὸν Αἰσχύλον διὰ τῆς εἰς τοὺς ἐν Μαραθῶνι πεσόντας ἐλεγεΐας αὐτοῦ καὶ ὕμνησεν ἔπειτα καὶ τοὺς ἄλλους πρὸς τοὺς Μήδους ἀγῶνας δι' ἐλεγεῖων καὶ ἐπιγραμμάτων. Μετέβη μετὰ ταῦτα εἰς Σικελίαν πρὸς τὸν Ἰέρωνα, ἐκεῖ δὲ διέτριψε μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, εἰς ὃν ἐνενηκοντούτης (περὶ τὸ 466) ὑπέκλυψε.

Τὰ ἔργα αὐτοῦ ἦσαν ἐλεγεῖαι, ἐπιγράμματα, ἐπίνικοι, ἐγκώμια, ὕμνοι, θρηνοὶ, διθύραμβοι, σκόλια καὶ μικρότερα ἄλλα μελικά ἔσματα, εἰς ὅλα δὲ καταφαίνεται ἡ μεγίστη τοῦ ποιητοῦ φιλοπατρία, ἡ θαυμαστὴ τέχνη καὶ ἡ περὶ τὴν ποίησιν εὐχέρεια, δξύτης καὶ γλαφυρότης.

Ὁ Σιμωνίδης ἤσκει τὴν ποίησιν οὐχὶ ἕξ ἀπλοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἀλλ' ὡς τέχνην ἐπὶ χρήμασι, δι' ὃ καὶ ὁ Σωκράτης περὶ αὐτοῦ ἔλεγεν, ὅτι ἐξύμνει τοὺς τυράννους οὐχὶ ἐκῶν, ἀλλ' ἀναγκαζόμενος· ἦτο δ' ὅμως μνημονικώτατος, ἠυδοκίμησε δὲ περὶ πάντα τὰ εἶδη τῆς λυρικῆς καὶ αὐτὸς εἶναι, ὅστις ἔδωκεν εἰς τὴν ἐλεγεΐαν τὸν λυπηρὸν αὐτῆς χαρακτήρα.

Τούτου ἕνεκα καὶ διὰ τὴν πρακτικὴν αὐτοῦ σοφίαν, ἀνεγινώσκετο πολὺ ὑφ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ἐτιμήθη, ὅσον οὐδεὶς ἄλλος, ὑπ' αὐτῆς καὶ ἔγινε τῶν Ἑλλήνων ἐθνικὸς ποιητὴς.

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 50 ἔσμα εἶναι ἐγκώμιον τῶν ἐν Θερμοπύλαις πεσόντων.

Σιμωνίδης : 2) ὁ πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ἡ ὑπ' ἀριθ. 30 ἐλεγεία τοῦ Θεόγνιδος, ἣτις ἀνήκει εἰς τὰς γραφεύσας ἐν τῷ μέσῳ τῆς πολιτικῆς τῶν Μεγάρων ἀνατροπῆς Τούτου ἕνεκα ὁ Θεόγνης ὁμιλεῖ ἐν αὐτῇ ἀλληγορικῶς διὰ τὸν φόβον τῶν ἀντιπάλων.

Σιμωνίδης : 3) ὁ Ἀμοργῖνος, ὁ καὶ Σημωνίδης γραφόμενος. Ὁ Σημωνίδης οὗτος, ὁ ἰαμβογράφος καλούμενος, κατ' ἀντιδιαστολήν πρὸς τὸν νεώτερον Σιμωνίδην, τὸν μελοποιόν, κατήγετο ἐκ Σάμου· ἐπειδὴ δ' ὅμως ὁ πατὴρ αὐτοῦ περὶ τὴν 20 Ὀλυμπιάδα ὠδήγησεν εἰς Μινῶαν τῆς Ἀμοργοῦ ἀποικίαν, ἣν οἱ Σάμιοι ἔλεμπον εἰς τὴν νῆσον ταύτην, τοῦτον δὲ παρηκολούθησε καὶ αὐτὸς καὶ ἐν Ἀμοργῶ ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου ἔζησεν, ὠνομάσθη Ἀμοργῖνος. Ἦτο νεώτερος σύγχρονος τοῦ Ἀρχιλόχου (ἀκμάσας περὶ τὸ 664 π. Χ.) καὶ ὅμοιος αὐτῷ κατὰ τὸ πνεῦμα, διότι καὶ τούτου ἡ ποίησις ἦτο, ὡς ἐκείνου, σατυρικὴ ἰαμβικὴ, εἰ καὶ συγχρόνως ἔχει αὕτη καὶ χροσιὰν παραινετικὴν καὶ γνωμικὴν.

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 39 ἀπόσπασμα εἶναι παραίνεσις τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν περὶ «ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων σκέψεων καὶ ἐνεργειῶν».

Σίσυφος : Ὁ κτίστης τῆς Ἐφύρης (Κορίνθου), Αἰολίδης, περιβόητος διὰ τὴν πανουργίαν αὐτοῦ καὶ φιλοκέρδειαν, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὅπερ σημαίνει τὸν πολὺ σοφὸν καὶ πανοῦργον (Σι—ἡ ῥίζα τοῦ *σιός*=θεὸς—καὶ *σύφος*=ὁ σοφὸς [αἰολιστί]), ὅθεν Σίσυφος=θεόσοφος, παρὰ πολὺ σοφός). Περὶ αὐτοῦ ἐμυθολογεῖτο, ὅτι προέδιδεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ μυστικά τῶν θεῶν καὶ ὅτι κατώρθωσε νὰ ἔξαπατήσῃ καὶ νεκρὸς τὴν Περσεφόνην. Διὰ ταῦτα ἐτιμωρήθη νὰ κυλίῃ εἰς τὸν Ἅδην πρὸς τὴν κορυφὴν λόφου πέτραν (μέγαν βράχον), «λαῶν ἄνω ὄψεσκεν ποτὶ λόφον» καθ' Ὅμηρον, ἣτις ὅμως εὐθύς, ὡς ἔφθανεν εἰς τὴν κορυφὴν, ἐκφεύγουσα, κατεκυλίετο πάλιν καὶ οὕτως ὁ Σίσυφος ἐβασανίζετο πάντοτε.

σίτα : σίτησις.

σκοιρός : σκοτεινός.

σκολιὸς λόγος : ἀπατηλός, ἐπίβουλος λόγος.

Σκόπας : τύραννος ἐν Θεσσαλίᾳ, Κρέοντος υἱὸς τοῦ Θεσσαλοῦ. Πρὸς αὐτὸν ἀπευθύνει ὁ Σιμωνίδης τὸ ὑπ' ἀριθ. 51 ᾄσμα, ὅπερ ὅμως δὲν παρεδόθη πλῆρες ἡμῖν. Δι' αὐτοῦ διδάσκει ὁ ποιητής, ὅτι δύσκολον εἶναι νὰ γίνῃ τις ἀνὴρ ἀγαθός.

σκόπελος : βράχος, βουνὸν πετρῶδες, οἷος ὁ ἐν Σύρω.

σμικρός : κοντός (ἐπὶ ἀναστήματος).

Σόλων : Σόλων ὁ Ἀθηναῖος νομοθέτης, ἦτο υἱὸς Ἐξηκαστίδου, Κοδρίδης. Ὁ χρόνος τοῦ βίου αὐτοῦ πίπτει περὶ τὸ 640—569 π.Χ. Ἐπειδὴ ὁ πατήρ του ἠλάττωσε τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ὁ Σόλων ἠναγκάσθη νὰ ἐπιδοθῆ εἰς τὸ ἐμπόριον, οὕτω δὲ περιῆλθε τὴν Ἑλλάδα καὶ Μικρὰν Ἀσίαν, ὡς λέγεται δὲ καὶ τὴν Αἴγυπτον. Ἐνεκα τῶν ἀποδημιῶν αὐτοῦ ἔμαθε πλεῖστα ὄσα, ἔγινε φίλος σοφῶν (λ.χ. Θαλοῦ τοῦ Μιλησίου, Βίαντος τοῦ Προηνέως) καὶ συγκατετάχθη καὶ αὐτὸς μεταξὺ τῶν 7 σοφῶν τῆς Ἑλλάδος, ἀνεδείχθη δὲ ποιητὴς ἀξιολογώτατος, πλήρης φιλοπατρίας, φιλοδοξίας καὶ δικαιοσύνης.

Ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἀνεφάνη ὁ Σόλων, ἦτο ἐν Ἀθήναις περιόδος πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζυμώσεως. Οἱ θεσμοὶ τοῦ Δράκοντος εἶχον εὐθύς ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῶν. ἀκυρωθῆ καὶ ἄγοιός κομματικὸς ἄγων εἶχεν ἐξαφθῆ. Οἱ πένητες ἐπιέζοντο ὑπὸ τῶν πλουσίων ὑπερβολικῶς, διότι οὗτοι, δανείζοντες μὲ ὑποθήκην τῶν σωμάτων, ἐφυλάκιζον τοὺς ἀδυνατοῦντας νὰ πληρώσουν τὰ ὀφειλόμενα καὶ ἐπώλουν ὡς δούλους καὶ αὐτοὺς καὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν. Ἐν τῇ ἀνάγκῃ ταύτῃ ὁ λαός, ἐπειδὴ εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν Σόλωνα, ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν σύνταξιν νέας νομοθεσίας (594 π. Χ.).

Ὁ Σόλων, ἀφ' οὗ ἐνομοθέτησεν, ἀνεχώρησεν ἐπὶ δεκαετίαν εἰς Αἴγυπτον καὶ Κύπρον, διὰ νὰ μὴ ἀναγκασθῆ νὰ μεταρρυθμίση κανένα ἐκ τῶν νόμων του. Ὅτε ἐπανῆλθεν, εὔρεν ἰσχυρὸν τὸν συγγενῆ του Πεισίστρατον, ὅστις, ἂν καὶ ἀντέδρασε κατ' αὐτοῦ ὁ Σόλων, κατώρθωσε νὰ γίνῃ τύραννος, χωρὶς ὅμως νὰ καταλύσῃ τοὺς νόμους αὐτοῦ.

Ἡ ποίησις τοῦ Σόλωνος εἶναι πολιτικὴ καὶ γνωμικὴ καὶ διδακτικὴ. Αἱ ἐλεγείαι αὐτοῦ εἶναι 1) **Σαλαμίς**, ἣτις περιεῖχε 50 δίστιχα, ἧς ὅμως δὲν διεσώθησαν, εἰμὴ 8 στίχοι. 2) **ὑποθῆκαι πρὸς Ἀθηναίους** (συμβουλαί), δηλ. ἠθικαὶ παρατηρήσεις ἀναφερόμεναι εἰς γεγονότα τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας, ἐν αἷς ἐξιστορεῖται ἡ πολιτικὴ κατάστασις τῶν Ἀθηνῶν ἐν εἴδει ἐμμέτρου δημηγορίας. 3) **ὑποθῆκαι εἰς ἑαυτὸν**, οὐχὶ ἀμέσως εἰς τὴν πόλιν καὶ τὸ κράτος ἀναφερόμεναι, ἀλλὰ παρέχουσαι ἡμῖν τὴν συνείδησιν τοῦ καθ' ἑαυτὸν καὶ ἀνεξαορτήτως σκεπτομένου ἀνθρώπου. 4) Πρὸς Φιλόκυπρον, πρὸς Μίμνεμον καὶ πρὸς

Κριτίαν. 5) Πλήν τούτων ὅμως ἔγραψεν ὁ Σόλων καὶ τροχαϊκὰ τετράμετρα καὶ λαμβικὰ τρίμετρα.

σοφίη: ἐν 9, 18 σημαίνει τὴν **ποίησιν**. Ἐν 12, 14 **τῆς ἀγαθῆς σοφίης** = τῆς σωτηρίου σοφίας (ποιήσεως καὶ φιλοσοφίας).

σοφός: νοήμων, ὁ ἔχων νοῦν (30, 16).

σπένδω: κάμνω σπονδῆν.

σπεύδω: μετὰ σπουδῆς, μετὰ προθυμίας ἀσχολοῦμαι εἰς τι, ἀγωνίζομαι.

σπουδῆ: ἐπίρρο. τάχιστα.

στεργω: (ἀρετὰν) = ζῶ ἐναρέτως (74).

στεφάνη: γυναικεῖον κόσμημα, στέμμα, διάδημα περὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς συγκράτησιν τῆς κόμης.

στέφανος: εἰς τὰ συμπόσια οἱ παλαιοὶ ἔστεφανοῦντο, πολλοὶ μάλιστα τοὺς στεφάνους ἐφόρουσαν ἀπὸ τοῦ τραχήλου, ἵνα εἰσπνέωσι τὸ ἄρωμα αὐτῶν, νομίζοντες ὅτι ἦτο ἀποτροπικὸν τῆς μέθης. Οἱ τοιοῦτοι στέφανοι ἐλέγοντο **ὑποθυμίδες**.

Στησίχορος: Στησίχορος, ὁ ἐξ Ἰμέρας τῆς Σικελίας, ὑπῆρξεν εἰς τῶν σπουδαιωτάτων ποιητῶν τῆς χορικῆς λυρικῆς. Ὁ βίος αὐτοῦ πίπτει μεταξὺ τοῦ 660 καὶ 580 π. Χ. Γνωρίζομεν, ὅτι ἔζησεν 85 ἔτη καὶ πρότερον ἐλέγετο **Τεισίας**, μετωνομάσθη δὲ **Στησίχορος**, διότι πρῶτος ἔστησε κιθαρωδικὸν χορὸν.

Τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἦσαν ἀκόμη ὅμοια πρὸς τὸ ἔπος, ὑποθέσεις δ' ἐλάμβανε μύθους ἐκ τοῦ τρωϊκοῦ καὶ θηβαϊκοῦ κύκλου. Διὰ τὸ θαυμάσιον καὶ μεγαλοπρεπὲς τῶν ὑποθέσεων τούτων ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐκλήθη **λυρικός Ὀμηρος**. Ἡ διάλεκτος αὐτοῦ ἦτο ἐπική μετὰ δωρισμῶν, τὰ δὲ ποιήματα αὐτοῦ ὁ Στησίχορος φαίνεται, ὅτι εἶχε γράψει εἰς στροφάς, ἀντιστροφάς καὶ ἐπωδούς, ὅθεν καὶ ἡ παροιμία «οὐδὲ τὰ τρία Στησιχόρου γινώσκειν».

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 49 ἀπόσπασμα εἶναι ἐκ τῆς «Γηρουνηίδος». Ὁ Ἡρακλῆς, ὡς γνωστόν, εἶχε διαταχθῆ ὑπὸ τοῦ Εὐρυσθέως πλὴν ἄλλων νὰ φέρῃ καὶ τὰς βοῦς τοῦ Γηρονόου. Ἦτο δὲ ὁ Γηρονόου τρικέφαλον ἀνθρωπόμορφον τέρας, κατοικοῦν ἐν Ἐρυθείᾳ, νήσῳ κειμένη εἰς τὰς δυτικὰς ἐσχατίας τῆς γῆς. Βαδίζων ὁ Ἡρακλῆς πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἔφθασεν εἰς τὰ ὄρια Λιβύης καὶ Εὐρώπης, ὅπου ἔστησε τὰς φερωνύμους αὐτοῦ στήλας (πλησίον τῶν Γαδείρων). Ἐκεῖ ὁ Ἀπόλλων ἔδωκεν εἰς αὐτὸν μέγα χρυσοῦν ποτήριον, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Ἡρακλῆς διέπλευσεν ὡς διὰ πλοιαρίου

τὸν Ὠκεανόν. Ἐφ' οὗ δ' ἐφόνευσε τὸν Γηρουόνην καὶ ἔλαβε τὰς βουῆς αὐτοῦ, ἐπανελθὼν εἰς τὰς Ἡρακλείους στήλας ἀπέδωκε τὸ ποτήριον εἰς τὸν θεόν.

στόλος : (ἐπὶ ἐκστρατείας) = σταλεῖσα δύναμις.

σιονόφεις — **σιονόφεισα** : ὁ, ἡ πλήρης στόνων, στεναγμῶν.

σιορέννυμι : ἀόρ. ἐσιόρεσαν = κατέβαλον, συνέτριψαν (61).

σιροῦθος : (αἰολικ.) ὁ στρουθός, πυργίτης (σπουργίτης). Οἱ στρουθοὶ καὶ αἱ περιστεραὶ ἦσαν ἱερὰ πτηνὰ τῆς Ἀφροδίτης.

σιγγός : μισητός, φοβερός.

συλάομαι : ἀφαιροῦμαι, κλέπτομαι, (ἐπὶ ὕπνου) διακόπτομαι.

σύμβολον : Ἐν 32,14 *ἔσθλα σύμβολα* = καλὰς λέξεις (εἰς κακὰ ἔργα).

συμμαρτυρέω - **ῶ** : σὺν ἄλλῳ τινὶ μαρτυρῶ. Ἐν 41,2 *συμμαρτυροῖη ἄν* = δύναται νὰ μαρτυρήσῃ μετ' ἐμοῦ.

συμπόσιον : ἄφ' οὗ ἔτρωγον καλῶς οἱ κεκλημένοι, ἀπεσύροντο τὰ φαγητά, ἐκαθαρίζετο τὸ ἔδαφος ἀπὸ τῶν διαφόρων λειψάνων τοῦ δείπνου (ὄστων π.χ. καὶ τῶν τοιούτων), ἐνίπτοντο αἱ χεῖρες ἀπάντων καὶ ἐκαθαρίζοντο ἀπὸ τοῦ λίπους τῶν φαγητῶν (διότι οἱ παλαιοὶ ἔτρωγον διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν) ἐπλύνοντο αἱ κύλικες (τὰ ποτήρια), παρετίθεντο τὰ ἐπιδόρπια, παρεσκευάζοντο ἐν γένει τὰ πάντα καὶ τότε, ἐκλεγομένου ἑνὸς τῶν συμποτῶν βασιλέως ἢ συμποσιάρχου, ἤρχιζε τὸ συμπόσιον παρατεινόμενον μέχρι βαθείας νυκτὸς ἢ καὶ μέχρι ὄρθρου. Συνήθιζον δ' οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες νὰ στεφανῶνται ἐν τοῖς συμποσίοις διὰ στεφάνων μύρτων καὶ ῥόδων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, νὰ ἀλείφωνται διὰ μύρου, νὰ καίωσι λιβανωτὸν ἐπὶ τοῦ δι' ἀνθέων κεκοσμημένου τῆς οἰκίας βωμοῦ, νὰ κάμνωσι σπονδὰς εἰς τοὺς θεοὺς καὶ μετὰ ταῦτα νὰ πίνωσιν οἶνον κεκραμένον (ὅθεν τὸ ἡμέτερον κρασί) διὰ τριῶν ἢ δύο τοῦλάχιστον μερῶν ὕδατος, τῆς ἀκροτοποσίας ἐν γένει βαρβάρου θεωρουμένης. Τὴν δὲ εὐθυμίαν κατὰ τὸ συμπόσιον προεκάλουν μουσική, ᾠσματα, χορός διάφοροι ἀστεῖσμοὶ καὶ χαριεντισμοί, παίγνια καὶ εὐφρεῖς συνδιαλέξεις, μετὰ δὲ σπουδαίων ἀνδρῶν ἐγίνοντο καὶ σπουδαῖαι συζητήσεις.

σύνειμι : συναναστρέφομαι. Ἐν 30,2 *τοῖς ἀγαθοῖσι συνών* = μετὰ τῶν ἀριστοκρατικῶν συναναστρεφόμενος (καὶ λέγων αὐτοῖς πολλά).

σύνοδος : σύγκρουσις. (7,22) *ἐν συνόδοις* = ἐν καιρῷ τῶν ἐμ-

φυλίων σπαραγμῶν. Οἱ τοιοῦτοι σπαραγμοὶ εἶναι ἀγαπητοὶ εἰς τοὺς ἀδικοῦντας, διότι τότε δύνανται νὰ ἀρπάξωσιν ἀτιμώρητοι, ὡς ὁ λύκος ἐν τῇ ἀνεμοζάλῃ.

σύννοια : ἔχω συνείδησίν τινος, γνωρίζω τι καλῶς.

συννομαρτέω ᾧ : συνακολουθῶ, βοηθῶ (9,21).

συντίθεμαι : συνάπτω : Ἐν 22 **συνθέμενοι φιλίαν** = συνάψαντες φιλίαν. Τοῦτο λέγει καὶ ἡ παροιμία : «φθείρουσιν ἡθῆ χρησθ³ ὀμιλίαι κακαί».

συντυχία : σύμπτωσης. **συντυχίῃ ἀγαθῇ** = καλῇ ἐπιτυχίᾳ. Ἐν 59,10 **βαρυφρόνων συντυχιῶν** = βαρυθύμων, βαρειῶν συμφορῶν.

σφέ : σφᾶς, αὐτούς.

σφεδανός : σφοδρός.

σωφροσύνη : Ἐν 19,3 σύνεσις τοῦ δικαίου, δικαιοσύνη.

τᾶδε : (δωρ.) ἀντὶ **τῆδε** = ἐνταῦθα, ἐδῶ.

ταί : αἷ.

τάλαντον : ὁ ζυγός, ἡ πλάστιγξ.

ταλάω-τάω : τολμῶ, ὑπομένω μετὰ τόλμης. Ἐν 4,11 **εἰμὴ τετλαίη... ὀρῶν** = ἂν δὲν ἤθελε τολμᾶ νὰ βλέπῃ, ἂν δὲν ἤθελε βλέπει μετὰ τόλμης.

ταμίας : θηλ. ἡ **ταμίη** καὶ πληθ. **ταμίαι** (56,8) = οἰκονόμοι.

τανηλεγής : (τείνω—ἀλεγ. ἀλεγεινός) = λίαν ἀλγεινός.

τανύθριξ : μακρόμαλλος.

τανυπτέρυξ : ὁ ἐκτείνων τὰς πτέρυγας, πετῶν.

τεθνάμεναι : Ἀπαρμφ. τοῦ **θνήσκω** ἀντὶ **τεθνάναι** = τὸ ἀποθανεῖν, ὁ θάνατος (2,1).

τέκος : τέκνον, γόνος. Τοιοῦτος ὁ Ἀπόλλων (ἐν 13,1) υἱὸς Ἀητοῦς καὶ Διός.

τελέω-ᾧ : ἐνεστὼς καὶ μέλλον. Ἐν 27,2 εἶναι μέλλον «**ὄ,τι τελεῖ**» = τί θὰ φέρῃ, τί θὰ κάμῃ. Ἡ νύκτα γεννᾷ ἐπίσκοπον κ³ ἡ αὐγὴ μητροπολίτην. **τελῶ ζωὴν** = ζῶ. Ἐν 53,9 εἶναι μέλλον «τελεῖς ζωὴν» = θὰ διανύσῃς, θὰ ζήσῃς.

τέλος = ἔκβασις. Ἐν 9,24 ἀσφάλεια. **τέλος ὥρης, τέλος γήραος** (6,6 καὶ 9) = γῆρας, ὥρα. Πληθ. **τέλεα-η** (ἐν 55,13) αἰ τελεταὶ τοῦ Διονύσου, τὰ μεγάλα Διονύσια, τελούμενα κατὰ μῆνα Ἐλαφηβολιῶνα (Μάρτιον—Ἀπρίλιον).

τέμνω : (τῆ ἀρότρω) ἀροτριῶ, γεωργῶ.

τερπνός : ἐν 56,4 **τερπνὰ καὶ γλυκέα** = ἡ σοφία, τὸ κάλλος

καὶ ἡ δόξα. Τοῦτο δῆλον ἐκ τῶν ἐπομένων «εἰ σοφός, εἰ καλός, εἴ τις ἀγλαὸς ἀνήρ», ἐννοεῖται δὲ τὸ ὅ. **γίγνεται**.

τέτορες : τέσσαρες.

τετράγωνος : μεταφορ. **τέλειος**.

τετυγμένος : πρσμ. τοῦ **τεύχομαι** = κατεσκευασμένος, πλασμένος.

τεῦ : ἔρωτ. ἀντ. πτ. γεν. ἰων. ἀντὶ τοῦ = τίνος.

τηλόθεν : μακρόθεν (1,8).

τηνάκις : τότε.

τίθεμαι : ἐν 32,14 **θηκάμενοι** = ἀφ' οὗ θέσωσι συνήθως.

Ἐν 3,5 σημαίνω, **ὑποθέτω**, **νομίζω**. **θέμενος** = νομίσας. — **τίθεμαι ἐν λόγῳ** = λογαριάζω. Ἐν 4,2 ἡ γεν. **ἀρετῆς** σημαίνει τὴν αἰτίαν = διὰ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν του. **τίθημι** : κάμνω.

ἔθηκεν ἰδεῖν (8,22) = ἔκαμε νὰ ἴδωμεν. **θήσειν** (33,5) ὅτι θὰ κάμῃ.

ἔθηκε (9,19) = ἔκαμε. **τίθησι** (9,28) κάμνει. **ἔθηκε νύκτα** (38, 3) ἔκαμε νύκτα. **ἔθηκα** (41,15) κατέστησα. Μετὰ τῆς

ἐπί : **ἐπὶ μὲν τίθεις** (43,3) ἐπιτιθεῖς μὲν, ἀφ' ἑνὸς ἐπιθέτω.

Ἐν 35,1 **τιθεῖν** ἀντὶ Προστ. = ἀνάθετε.

Τιθωνός, γεν. Τιθωνοῖο : Οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Λαομέδοντος τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας, παροιμιώδης διὰ τὸ κάλλος αὐτοῦ (4,5).

τιμήεις-τιμῆεν : τιμητικός, τιμητικὸν (1,11).

Τιμοκρέων : Ῥόδιος, ἐχθρὸς τοῦ ποιητοῦ Σιμωνίδου τοῦ Κείου, πρὸς ὃν οὗτος εἶχε βιαιότατον πόλεμον, διότι φίλος ὢν τοῦ Θεμιστοκλέους δὲν κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν ν' ἀνακαλέσῃ ἐκ τῆς ἐξορίας τὸν Τιμοκρέοντα κατηγορηθέντα ἐπὶ μηδισμῶ. Ὁ Τιμοκρέων ἦτο βιαιοτάτου χαρακτῆρος καὶ ἀδηφάγος, δι' ὃ καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ ἐπιγρ. 83 λέγει σκωπτικῶς περὶ αὐτοῦ «πολλὰ φαγῶν, πολλὰ πῶν καὶ πολλὰ κακὰ εἰπῶν».

τίνω : πληρῶνω· ἄορ. ἔτεισα.

Τιτᾶνες καὶ ἰων. Τιτῆνες : παῖδες τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, ἔξ τὸν ἀριθμόν, Ὠκεανός, Κοῖος, Κρεῖος, Ὑπερίων, Ἰαπετός, Κρόνος. Οὗτοι ἐπαναστάντες κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἐξεθρόνισαν αὐτόν, καταλαβόντες τὴν βασιλείαν τοῦ Κρόνου. Μετ' οὗ πολὺ δ' ὅμως ὁ Κρόνος κατεκρήμνισεν αὐτοὺς εἰς τὸν Τάρταρον. Τούτου ἕνεκα ὀργισθεῖσα ἡ Γῆ ὑπεκίνησε τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου Δία, ὅστις ἐκθρόνισας τὸν πατέρα καὶ ῥίψας εἰς τὸν Τάρταρον ἔλαβε τὴν βασιλείαν. Αἱ τιτανομαχίαι ἦσαν μάχαι μεταξὺ ἀδελφῶν, ὁ δὲ Ξενοφάνης (ἐν 11) διὰ τοῦτο ἀπὸ ἠθικῆς

ἀρχῆς ἀπαγορεύει τὴν κατὰ τὰ συμπόσια ἐξιστόρησιν αὐτῶν.
 Ἔσῃμαινον δ' οἱ Τιτᾶνες τὰς βιαίας φυσικὰς δυνάμεις, τὰς μεταβαλλούσας καὶ μεταποιούσας τὸν κόσμον.

τλάω : ἀόρ. **ἔτλην** = τολμῶ, βαστᾶ ἢ καρδιά μου. Ἰδὲ καὶ **ταλάω**.

τλήμων : καρτερικός. **θυμὸς τλήμων** : ἠρωϊκὴ ψυχὴ.

τοί : οἱ, ὅσοι.

τοιγάρ : διὰ τοῦτο ἀληθῶς.

τοῖος : πρὸ ἐπιθέτου = τόσον, λ.χ. ἐν 7,3 **τοίη... μεγάλθυμος** = τόσον μεγαλόψυχος.

τολμάω : δωρ. **τολμῶντι** = τολμῶσι.

τοῦνεκεν : τούτου ἔνεκεν.

τούς κε : οὓς ἄν, ὄσους ἄν.

τρέπω : ἐν 4,21 ὁ ἀόρ. **ἔτρεψε** εἶναι τῆς συνηθείας (γνωμικός) = συνήθως τρέπει.

τρέσσας : (τρέω = τρέμω, φεύγω τρέμων) ὁ δειλός, ὁ θύψασπις.

τρηχύς : ἄγριος, φρίττων (ἐπὶ στρατοῦ) ἔνεκα τῶν δοράτων.

τρισοί-αί-ά : ἀντὶ τρεῖς, τρία.

τροχοειδῆς λίμνη : ἢ ἐν Δήλῳ μέχρι τοῦδε ὑπάρχουσα ἀκριβῶς τροχοειδῆς.

τροχοῦμαι : φθειρομαι.

τρώω : βασανίζω. Ἐν 77 **τέτρυσαι** = ἔχεις βασανισθῆ, βλαβῆ.

Ἐν 82 **τετρυμένα** = τὰ βασανισμένα, κουρασμένα.

τύ : σύ.

τυγχάνω : ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω.

τυῖδε : (αἰολ.) ἀντὶ **τῆδε** = ἐδῶ.

Τυρταῖος : ὁ Τυρταῖος, ζῶν ἐπὶ τοῦ δευτέρου Μεσσηνιακοῦ πολέμου, ἦτο κατὰ τὴν παράδοσιν Ἀθηναῖος (ἐξ Ἀφιδνῶν) χωλὸς γραμματικὸς διδάσκαλος, ὃν οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν εἰς Σπάρτην κατὰ παράκλησιν τῶν Σπαρτιατῶν, οἵτινες ἐζήτησαν παρ' αὐτῶν τῆ συμβουλῆ τοῦ ἐν Δελφοῖς μαντείου στρατηγόν. Κατ' ἄλλους ὁ Τυρταῖος ἦτο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Λακωνικῆς. Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι τὸ πιθανώτερον, διότι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ εἶναι δωρικὸν καὶ τὰ ποιήματά του ἐψάλλοντο ἐν Σπάρτῃ καὶ Κρήτῃ ὡς δωρικὰ προϊόντα.

Διὰ τῶν ἐλεγείων αὐτοῦ ἐζήτησε νὰ ἐμβάλῃ θάρος εἰς τοὺς νικωμένους ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων Σπαρτιάτας καὶ νὰ κατευνάσῃ τὰς ἐκ τῶν ἠττῶν γεννηθείσας μεταξὺ αὐτῶν στάσεις καὶ ταραχάς.

Ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικὰ ποιήματα αὐτοῦ ἦσαν τὰ καλούμενα **Ἐμβατήρια**, ἀδόμενα πρὸς αὐλὸν ἐν ἀρχῇ τῆς μάχης καὶ ἔχοντα ὄρθρον ἀναπαιστικόν, ὄρθμίζοντα τὸ βῆμα τῶν εἰς τὴν μάχην βαινόντων ὀπλιτῶν.

Ἐβρίας: Κρής. Ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς δωρικῆς Κρήτης ἐκαλλιεργήθη, ἢ Λυρική, δεικνύει ἡμῖν τὸ ὑπ' ἀριθ. 58 στρατιωτικὸν ἄσμα Ἐβρίου τοῦ Κρητός, ἐν ᾧ οὗτος, ὡς γνήσιος Κρής, ἐγκωμιάζει τὰ ὄπλα καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἔργον ὡς τὴν μόνην περιουσίαν, ἢ ὁποία φέρει τὴν ἐλευθερίαν καὶ εὐημερίαν εἰς τὸν ἄνθρωπον, μάλιστα δὲ τὸν Ἕλληνα.

Ὁ χρόνος τοῦ ποιητοῦ δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένος, διότι οἱ ἀρχαῖοι οὐδὲν περὶ αὐτοῦ παρέδωκαν ἡμῖν ὡς ἐκ τοῦ λόγου δ' αὐτοῦ φαίνεται, ὁ Ἐβρίας πάντως εἶναι τῶν δοκίμων χρόνων. Πολοὶ τάσσουν αὐτὸν εἰς τὸν ε' αἰῶνα π. Χ.

Τὸν ἔπαινον τῶν ὄπλων εὐρίσκομεν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δημῶδες: «Ἄλλοι παιᾶνε τὸν πασσᾶ καὶ ἄλλοι τὸν βεζίρη, μὰ ἔγω παινᾶω τὸ σπαθί, τὸ τουρκοματωμένο· τό ἔχει καμάρι ἢ λεβεντιά κι' ὁ κλέφτης περηφάνεια».

ἕβρις: αὐθάδεια. Ἐν 7,8 **ἕβριος ἐκ μεγάλης** = ἔνεκα τῆς μεγάλης αὐτῶν αὐθαδείας, ἀλαζονείας. **ὑφ' ἕβριος** (8,11) = ὑβριστικῶς φερόμενοι, παρανομοῦντες.

ὑβριστής: ἀγέρωχος, βίαιος. Καθ' Ἡρόδοτον (2,112) τέως ἦν τοῖσι Ἕλλησι καὶ τοῦνομα τῶν Μήδων φόβος ἀκοῦσαι.

ὑγίης: ἐν 51,19 ἀγαθός. Φυσικώτερον εἶναι νὰ νοηθῇ τὸ **ἔστι**. ὑγίης ἔστιν ἀνήρ (ὁ τοιοῦτος δηλαδὴ)· τότε δ' ὁμως ἀνάγκη νὰ γραφῇ ἄνω στιγμὴ μετὰ τὸ **ἐξαρκεῖ γ' ἔμοι'** ἢ δ' ἔννοια ἀπὸ τοῦ 17 στίχου ἔσται ἡ ἐξῆς: Οὐ ψέγω δὲ τὸ Πιττάκειον, διότι εἶμαι φιλόσοφος· —ἐπεὶ ἔμοιγε ἐξαρκεῖ (ἐξαρκεῖ γ' ἔμοι') καὶ ὁ μέσος ἢ μέτριος ἄνθρωπος· ὁ κε μὴ κακός, μηδ' ἄγαν ἀπάλαμνος, εἰδὼς γ' ὄνασίπολιν δίκαν ὑγίης ἔστιν ἀνήρ.

ὑει: βρέχει (αἰολ. ὑει). Περὶ τοῦ πνεύματος πρβλ. 42,1.

ὑπαξεύγνυμι: ἐν 45,9 **ὑπαξεύξαισα** = ὑποξεύξασα.

ὑπ' ἀσπίδος: (3,35) ὑποκάτω τῆς ἀσπίδος, ὅπισθεν τῆς ἀσπίδος ἐκάστου ὀπλίτου.

ὑπατος: ὑπέροτος. Ἐν 55,11 **ὑπάτων πατέρων** = τοῦ Διός. Ὁ Ζεὺς παρ' Ὀμήρῳ γνωστὸν ὅτι λέγεται ὑπατος κρειόντων, θεῶν, πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Ὁ δὲ πληθυντ. ἀντὶ ἐνικοῦ διὰ τὸ μεγαλοπρεπέστερον. Οὕτω καὶ κατωτέρω «γυναί-

κῶν Καδμεϊᾶν». Διὰ τοῦτου νοεῖ τὴν *Σεμέλην*, θυγατέρα τοῦ Κάδμου, ἕξ οὗ καὶ οἱ Θηβαῖοι Καδμεῖοι· τὸ δὲ *Καδμεϊᾶν*=Θηβαίδων.

ὑπεξυρημένος : μισοξυρισμένος (τὸν μύστακα μόνον ἢ τὰς παρειάς), ἵνα φαίνεται ἄγριος.

ὑπερβάλλω : ὑπερτερῶ. Ἐν 30,7 *ὑπερβάλλει*=ὑπερτερεῖ (καὶ τῶν δύο τοίχων), ὑπερπηδᾷ καὶ τοὺς δύο τοίχους τοῦ πλοίου.

ὑπερθεν : ὑπεράνω.

ὑπερθρώσκω : ἄορ. *ὑπερθορον* (ποιητ.)=ὑπερπηδῶ. Ἐν 7,29 *ὑπερθορον*=συνήθως ὑπερπηδᾷ.

Ἐπεριονίδας : Ἐπεριονίδης, ὁ υἱὸς Ἐπερίονος (τοῦ Τιτᾶνος), ὁ ἥλιος.

ὑπό : ὑποκάτω. *ὑπ' ἀσπίδος*=ὑποκάτω τῆς ἀσπίδος.

ὑποθήκη : συμβουλή (7).

ὑπωρόφιος : ὑπὸ τὴν ὄροφὴν (τοῦ ναοῦ), ἐστεγασμένα, προφυλαγμένα (78,2).

ῥήματα : διὰ τελευταίαν φορᾶν, διὰ τῶν τελευταίων δυνάμεων.

ὑφ' ὕβριος : ὑβριστικῶς, παρανόμως, διὰ τῆς ἀδικίας (8,11) ἀδίκους ἔργασιν πειθόμενοι (7,11).

φέγγος : λάμψις, δόξα.

φειδωλή : οἰκονομία. *φειδωλὴν τίθεμαι* (περίφρ.)=φείδομαι=λυποῦμαι, οἰκονομῶ τι. *φειδωλὴν ψυχῆς οὐδεμίαν θέμενος* : μὴ λυπούμενος καθόλου τὴν ζωὴν του (9,12).

Φέρης-ητος : ὁ θεμελιωτὴς τῶν Φερῶν τῆς Θεσσαλίας, πατὴρ τοῦ Ἀδμήτου, βασιλεύσαντος καὶ τούτου ἐν Φεραῖς.

Φερσεφόνηα : Περσεφόνη, ἡ κόρη τῆς Δήμητρος.

φέρω : ὑποφέρω, ἀνέχομαι. Ἐν 20,6 *ὄργην καὶ βαρῶν ὄντα φέρει*=καὶ βαρῶς ἂν εἶναι κατὰ τὴν ὄργην, τὸν ὑποφέρει. Οὕτω καὶ ἡμεῖς λέγομεν «ἀγάπασ τὸν φίλον σου μὲ τὸ ἐλάττωμά του».

φεύγω : (ἀποφεύγω. 2) προσπαθῶ νὰ ἀποφύγω (ὁ ἐνεστώς). 3) γίνομαι ἢ εἶμαι φυγᾶς. Γνωστόν, ὅτι πρὸ τοῦ Σόλωνος οἱ ὀφειλέται ἐγίνοντο δοῦλοι τῶν δανειστῶν (ἂν δὲν εἶχον νὰ πληρώσουν) καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ τέκνα καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, δι' ὃ ἔφευγον. Ἐν 41,11 *φυγόντας* : γενομένους φυγάδας.

φημί : ἐν 51,4 *φάτ'* : κατὰ Πλάτωνα *φάτο*=ἔφατο, εἶπεν (ὁ Πιπτακός), κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους *φατὶ*=φησί, λέγει. Ὅπως δὴποτε εἶναι τὸ αὐτό.

φθάνω : προφθάνω. Ἐν 39,11 **φθάνει... λαβδν**=προφθάνει καὶ καταλαμβάνει.

φθίνω : λειώνω, καταστρέφομαι ἄορ. **ἔφθιτο** (32,5)=κατεστράφη, ἐχάθη. 2) ἀποθνήσκω. **φθίμενος**=ἀποθανών, φονευθείς.

φιάλη : ἀγγεῖον ἀνοικτόν, βαθὺ καὶ στοργγύλον, ὡς ἡ ῥωσικὴ κιάσκα.

φιλέω : ἀγαπῶ. Ἐν 59,9 **θεοὶ φιλέωντι**=οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀγαπῶσιν. 2) φιλοξενῶ, φιλεύω. Ἐν 31,4 **μ' ἐφίλευν**=μ' ἐφίλευον, μ' ἐφιλοξένουν.

φιλησίμολπος : (φιλῶ—μολπή)=ὁ ἀγαπῶν τὸ ἄσμα.

φίλιος, ον : φιλικός. Ἐν 57,13 **σᾶς ἔνεκεν φιλίου μορφᾶς**=χάριν τῆς ἰδικῆς σου φιλικῆς μορφῆς.

φιλότης : φιλία.

φιλοψυχῶ : ἀγαπῶ τὴν ζωὴν μου.

φλαῦρος : ἀσήμαντος.

φλέγομαι : καίομαι. 2) εὐρίσκομαι ἐν ἀκμῇ.

φλέων : Μετοχ. τοῦ φλέω=γέμω, εἶμαι πλήρης ἐξ ἀφθονίας τινός, φορτωμένος. Ἐν 39,10 **πλούτω τε κάγαθοῖσιν**=ἀπὸ πλοῦτον καὶ ἀγαθὰ, χρήματα καὶ ἀγαθὰ.

φοβέομαι-οὔμαι : τρέπομαι εἰς φυγὴν.

φόβη : κυρίως=χαίτη, ἡ κόμη τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ φύλλωμα τῶν φυτῶν. 2) σωρός, πλῆθος (55,17).

Φοῖβος : ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος=φωτεινός (ἐκ τοῦ φᾶος, φῶς, φῶς).

φοινικοέανος : (φοῖνιξ=κόκκινος — ἐάνος = φόρεμα τῶν θεαινῶν καὶ ἐπισήμων γυναικῶν) φοινικοέανος = ἡ φέρουσα κόκκινον φόρεμα. Τοιαῦτα παρίσταντο φέρουσαι αἱ Ὠραι.

φοῖνιξ : ἐν Δήλῳ (κατὰ τὸν μῦθον) ἔτεκεν ἡ Λητώ τὸν Ἀπόλλωνα ὑποκάτω φοίνικος, οὗ τὸν κορμὸν ἐνηγκαλίσθη, ἵνα ἀντίσχη εἰς τὰς ὠδίννας. Εἰς ἀνάμνησιν τούτου οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον στήσει ἐν Δήλῳ χαλκοῦν φοίνικα.

φόνος : αἷμα. **φόνος αἱματόεις**=ἄφθονον φοινικὸν αἷμα.

φορέομαι : φέρομαι. **φορεύμενος** (9,11)=φερόμενος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, παρασυρόμενος. Ἐν 42,4 **φορήμεθα** (αἰολ.) φερόμεθα.

φορηγός : ἀχθοφόρος.

φράζομαι : σκέπτομαι, προσέχω. Ἐν 41,24 **φρασαίατο**=ἤθελον σκεφθῆ.

φρήν : πληθ. φρένες=ὁ νοῦς, ἡ διάνοια καὶ αἱ σκέψεις.

φρονέω : φρονῶ, εἶμαι φρόνιμος. Ἐν 52,12 **φρονέοντι** = πρὸς φρονοῦντα, πρὸς φρόνιμον ἄνθρωπον.

φυή : τὸ σῶμα, τὸ ἀνάστημα.

φυλακή : φύλαξις. **φυλακὴν ἔχω** = φυλάττω.

φυλάσσομαι : φοβοῦμαι καὶ (ἐπομένως) προφυλάττομαι.

φύλλον : καὶ πληθ. φύλλα (ἐν 6,1) τὰ ἄνθη.

φύομαι : βλαστάνω. Ἐν 7,36 **φύομενα** = εὐθὺς ὡς βλαστήσωσιν.

φύω : Ἐν 6,1 ἀμετάβατον. **φύει** = φύονται, γεννῶνται.

Φωκυλίδης : ὁ Μιλήσιος ἤκμασε περὶ τὸ 540 π.Χ. Τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἦσαν ἐλεγεῖαι καὶ ἔπη, ἀπετέλουν δὲ σειρὰν παραινέσεων καὶ γνωμῶν καὶ εἶχον χαρακτηριστικόν, ὅτι ἤρχιζον συνήθως διὰ τοῦ «καὶ τότε Φωκυλίδεω», ἐκαλοῦντο δὲ **κεφάλαια**. Ἐπειδὴ ἐν αὐτοῖς διαφαίνεται ὑγιῆς νοῦς καὶ κρίσις, ἀνεγινώσκοντο λίαν ὑπὸ τῶν παλαιῶν, ὁ δὲ Φωκυλίδης ἐνομιζέτο ὁ πρῶτος τῶν γνωμικῶν ποιητῶν. Δυστυχῶς ὀλίγοι μόνον στίχοι τῶν ἔργων αὐτοῦ διεσώθησαν.

φωνέω : καλῶ, ὀνομάζω.

φῶς-φωτὸς (ὁ) : ἀνήρ. Ἐν 51,4 **σοφοῦ παρὰ φωτὸς εἰρημένον** = ἄν καὶ ἔχη λεχθῆ ἐκ μέρους σοφοῦ ἀνδρός.

χαίτα : δωρ. χαίτη = κόμη. Ἐν 56,22 **νέαν χαίταν** = τὴν νεαράν του κόμην.

χαλάω : Ἐν 42,9 **χόλαισι** (αἰολ.) = χάλαντι = χαλῶσι = χαλαροῦνται.

χαλεπός : δύσκολος. **χαλεπὰ πράγματα** = αἱ δυστυχίαι, συμφοραί, 2) δυσάρεστοι. **χαλεπᾶν μεριμνᾶν** (45,25) = δυσσαρέστων φροντίδων.

χαλεπόν : δύσκολον. Ἐν 51,4 **χαλεπόν** κ.λ. Τοῦτο ἦτο τὸ ὄητόν τοῦ Πιττακοῦ, τὸ Πιττάκειον ἀπόφθεγμα. Λέγεται δέ, ὅτι εἶπεν αὐτὸ ὁ Πιττακός, ὅτε ἔμαθεν, ὅτι ὁ Περίανδρος ὁ Κορίνθιος, ὁ πρόφην ἦπιος καὶ δημοφιλῆς, ἐγένετο σκληρός.

χαλκός : τὸ μέταλλον καὶ τὰ ἔξ αὐτοῦ, ὡς ἐν 77 ἡ αἰχμὴ τοῦ δόρατος.

χαρίεις : χαριτωμένος, ὠραῖος.

χάρις : εὐεργεσία. 2) εὐγνωμοσύνη. Ἐν 21,8 καὶ 20,8 εὐγνωμοσύνη. Ἐν 21,1 **ματαιοτάτη χάρις ἐστίν** = ἡ εὐεργεσία ἀποβαίνει ματαία.

Χάριτες : κόραι Διὸς καὶ Εὐφρονόμης, θεαὶ τῆς χάριτος καὶ

τῶν θεληγῆτρων, ἅ τὸν ἀριθμὸν, Ἀγλαΐα, Εὐφροσύνη καὶ Πασιθέα ἢ Θαλία. Ἐν 56,1 ἡ σειρά εἶναι: Ὡ αἰοίδιμοι Χάριτες, βασιλείαι λιπαρᾶς Ἐρχομενοῦ, λαχοῖσαι Καφ. ὑδάτων, ταῖ τε ναίετε καλ. ἔδραν, ἐπίσκοποι κ.λ. κλύτε. Αἱ Χάριτες ἐσήμαινον τὴν ἠθικὴν τῶν πραγμάτων διάταξιν, τὴν ἁρμονίαν καὶ ὁμόνοιαν, ὧν ἄνευ ἀκοσμία καὶ ἀγριότης.

χάρμα : χαρά.

Χάροψ : συνώνυμον τῷ **Χάρων**. Χάροψ ἐπωνομάζετο κυρίως ὁ Ἡρακλῆς καὶ ἐτιμᾶτο ἀρχαιότατα ἐν Κορωνεία, ὅπου οἱ Βοιωτοὶ ἔλεγον, ὅτι ἀνέβη ὁ ἦρωες ἐξ Ἄδου ἄγων τὸν Κέρβερον. Ἡ λέξις σημαίνει τὸν πυρρὸν τοὺς ὀφθαλμούς, φλογόφθαλμον, δεινόν, ὅθεν καὶ ὄνομα κυνῶν παρὰ τοῖς παλαιοῖς ὁ Χάρων ἢ Χάροψ, διότι τὸν δαίμονα τοῦ θανάτου (τὸν Χάρων) ἐφαντάζοντο οἱ παλαιοὶ ὡς λέοντα ἢ κύνα ἄγριον, τοὺς ὀφθαλμοὺς φλογοβόλον, κατασπαράσσοντα τοὺς ἀνθρώπους. Ἐνταῦθα βλέπομεν, ὅτι τὸ ἐπίθετον **χάροψ** ἐλαμβάνετο καὶ ἀντὶ οὐσιαστικοῦ κυρίου ὀνόματος καὶ δι' αὐτοῦ ὀνομάζοντο καὶ ἀνθρώποι, ὡς συνέβη καὶ εἰς ἄλλα ἐπίθετα (ξανθός, πυρρὸς κ. λ.).

χαρτός : χαρμόσυνος, εὐχάριστος.

χειμών : (αἰολ. χεῖμων) τρικυμία.

χερμάδιον : μέγας λίθος χειροπληθής, τροχάλος, κοτρώνι.

χηρῶ : στερῶν· τίθεται ὅμως καὶ ἀντὶ τοῦ μέσου **χηρόμαι**,

ὡς ἐν 57,13 **χῆρωσεν** ἀντὶ **χηρώσατο** = ἐστερήθη.

χολόομαι : ὀργίζομαι.

χρειῶ ἀναγκαίη : ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη.

χεῖζω : χρειάζομαι, ἐπιθυμῶ.

χεῖμα : προᾶγμα.

χεῖμη : χρεία, σπάνις, ἀπορία. Ἐν 35,6 **χεῖμη βίου** = δι'

ἀπορίαν τῶν πρὸς τὸ ζῆν.

χημοσύνη : ἀνάγκη.

χημοσύνη : ἴδὲ χημοσύνη.

χεῖστης : χρεώστης (ἐκ τοῦ κίχραμαι = δανεῖζομαι).

χερηστὸν : ὠφέλιμον, ὄφελος (11,23).

χερόνος : τῷ **χερόνω** = μετὰ πάροδον χρόνου, βραδέως (μὲ τὸν καιρόν).

χεύσιος : (αἰολ.) χεύσεος = χουσοῦς.

χευσοφόρος : ὁ φέρων (φορῶν) χρυσᾶ κοσμήματα. Οἱ Πέροσαι ἐφόρουν στρεπτούς, ψέλια κλπ.

χερός-χερωτός και χροός : τὸ σῶμα.

χώρη : θέσις. εἰκονοῖ ἐκ χώρας=ὑποχωροῦν ἐκ τῆς θέσεώς των, προσηκῶνονται.

χῶστις : (χοῦσις) και ὄστις.

Ψάπφ' : κλητ. ἀντὶ Ψάπφοι (αἰολ.)=Σαπφοῖ.

ψυχή : ἡ ζωή. ψυχέων (2,18)=τῆς ζωῆς ἡμῶν.

ᾧδε : τόσον. γλυκὺς ᾧδε=τόσον γλυκὺς.

ᾧκιστα : ὑπερθ. τοῦ ᾧκέως=τάκιστα. ὅπως ᾧκιστα=ὅπως τάκιστα (29,3).

ᾧκὺς : ταχὺς (αἰολ. ᾧκυσ).

ᾧν : οὔν.

ᾧραι : καθ' Ὅμηρον αἱ θυρωροὶ τοῦ Ὀλύμπου (οὔρα νοῦ), ἀνοίγουσαι και κλείουσαι τὴν ἐκ νεφελῶν πύλην, εἶναι ἀἴφροροι τοῦ καιροῦ, τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν, φέρουσαι τὴν εὐδίαν ἢ τὴν βροχήν, και θεαὶ τῶν ᾧρῶν τοῦ ἔτους.

ᾧρη : φροντίς.

ᾧρη εἶαρος : ἐν ᾧρα ἔαρος.

ᾧς : μετὰ Μετοχ. και τοῦ ᾧν (41,12) ᾧς ᾧν... πλανωμένον =διότι ἐπλανῶντο.

ᾧστε : ᾧσάν, ᾧς. (13,2) ᾧστε πυρός=ᾧς πυρός. ᾧσι" ᾧνεμος=ᾧς ᾧνεμος.

ᾧχρὸν δέος : φόβος πρόξενος ᾧχρηάσεως.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

ΕΚΛΕΚΤΑ ΜΕΡΗ

Α΄. ΑΔΗΛΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

α΄. Ὁ ὕμνος τῆς ἀναστάσεως.

Τὴν ἀνάστασιν Σου,
Χριστὲ Σωτήρ,
ἄγγελοι ὕμνοῦσιν
ἐν οὐρανοῖς·
καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς
καταξίωσον
ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ
Σὲ δοξάζειν*.

β΄. Χριστὸς ἀνέστη.

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν
θανάτῳ* θάνατον πατήσας
καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι
ζωὴν χαρισάμενος.

γ΄. Ἐπιλύχνιος* εὐχαριστία.

Φῶς ἰλαρὸν ἀγίας δόξης ἀθανάτου Πατρὸς
οὐρανίου, ἀγίου, μάκαρος*,
Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλθόντες
ἐπὶ τὴν ἡλίου δύσιν,
ιδόντες φῶς ἑσπερινὸν

ὕμνουμέν Σε¹⁾ ἄξιος εἶ
 ἐν πᾶσι καιροῖς ὑμνεῖσθαι
 φωναῖς ὁσαῖς,
 ζῶην ὁ διδούς·
 δι' ὃ ὁ κόσμος Σε δοξάζει*.

~~38~~ δ'. Τὸ Τροπάριον* τοῦ Νυμφίου.

Ἰδοὺ ὁ νυμφίος* ἔρχεται
 ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός·
 καὶ μακάριος ὁ δοῦλος,
 ὃν εὐρήσει γρηγοροῦντα*,
 ἀνάξιος δὲ πάλιν,
 ὃν εὐρήσει ῥαθυμοῦντα*.
 Βλέπε οὖν, ψυχὴ μου,
 μὴ τῷ ὕπνῳ κατενεχθῆς,
 ἵνα μὴ τῷ θανάτῳ παραδοθῆς
 καὶ τῆς βασιλείας ἔξω κλεισθῆς·
 ἀλλὰ ἀνάνησον* κράζουσα :
 Ἅγιος*, ἅγιος εἶ ὁ Θεός·
 διὰ τῆς Θεοτόκου
 ἐλέησον ἡμᾶς.

13 ε'. Τὸ τροπάριον τῆς Μεγ. Πέμπτης.

Ὅτε οἱ ἔνδοξοι μαθηταὶ
 ἐν τῷ νιπτήρι* τοῦ δείπνου
 ἐφωτίζοντο,
 τότε Ἰούδας ὁ δυσσεβῆς*
 φιλαργυρίαν νοσήσας*
 ἐσκοτίζετο*

1) Ἐσφαλμένως σήμερον ἀντὶ τοῦ ὑμνοῦμέν Σε φάλλεται ὑμνοῦμεν Πατέρα, Υἱὸν καὶ ἅγιον Πνεῦμα Θεόν· διότι ὁ ὕμνος εἶναι ὀλοφάνερα ὕμνος εἰς Χριστόν, ὃχι δὲ εἰς τὴν ἁγίαν Τριάδα.

καὶ ἀνόμοις κριταῖς
 Σὲ τὸν δίκαιον Κριτὴν
 παραδίδωσι.
 Βλέπε, χρημάτων ἐραστά,
 τὸν διὰ ταῦτα ἀγχόνη χρησάμενον·
 φεῦγε ἀκόρεστον ψυχὴν,
 τὴν διδασκάλῳ τοιαῦτα τολμήσασαν.
 Ὅ περὶ πάντας ἀγαθὸς
 Κύριε, δόξα* Σοι.

ς'. Ἰδιόμελον* τῆς θ' ὥρας τῆς Μεγ. Παρασκευῆς.

ΒΕ Θάμβος ἦν κατιδεῖν
 τὸν οὐρανοῦ καὶ γῆς ποιητὴν
 ἐπὶ σταυροῦ κρεμάμενον,
 ἥλιον σκοτισθέντα,
 τὴν ἡμέραν δὲ πάλιν
 εἰς νύκτα μετελθοῦσαν*, καὶ τὴν γῆν
 ἐκ τάφων ἀναπέμπουσιν
 σώματα νεκρῶν·
 μεθ' ὧν προσκυνοῦμέν Σε·
 σῶσον ἡμᾶς. 1.3-4.38

ζ'. Τὸ α' τῶν ἀποστίχων* τῆς Μεγ. Παρασκευῆς.

ΒΕ Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου Σε νεκρὸν
 ὁ Ἄριμαθείας καθεῖλε*,
 τὴν τῶν ἀπάντων ζωὴν,
 σμύρνη* καὶ σινδόνι Σε,
 Χριστέ, ἐκήδευσεν·
 καὶ τῷ πόθῳ ἠπείγετο
 καρδίᾳ καὶ χεῖλει
 σῶμα τὸ ἀκήρατον*
 Σοῦ περιπτύξασθαι·

ὁμως συστελλόμενος φόβῳ,
 χαιρών ἀνεβόα Σοι· Δόξα
 τῇ συγκαταβάσει Σου, φιλόανθρωπε.

η'. Στιχηρὰ ἰδιόμελα* τοῦ Μευ. Σαββάτου.

1. Σήμερον ὁ Ἄδης*
 στένων βοᾷ·
 Συνέφερέ μοι,
 εἰ τὸν ἐκ Μαρίας γεννηθέντα
 μὴ ὑπεδεξάμην·
 ἔλθὼν γὰρ ἐπ' ἐμὲ
 τὸ κράτος* μου ἔλυσε,
 πύλας* χαλκᾶς συνέτριψε*,
 ψυχάς, ἅς κατεῖχον τὸ πρὶν,
 Θεὸς ὢν ἀνέστησε.
 Δόξα*, Κύριε, τῷ σταυρῷ Σου
 καὶ τῇ ἀναστάσει Σου.
2. Σήμερον ὁ Ἄδης*
 στένων βοᾷ·
 Κατελύθη μου ἡ ἐξουσία·
 ἐδεξάμην θνητόν,
 ὥσπερ ἓνα τῶν θανέντων·
 τοῦτον δὲ κατέχειν
 ὅλως οὐκ ἰσχύσω,
 ἀλλ' ἀπολῶ μετὰ τούτου,
 ὢν ἐβασίλευον.
 Ἐγὼ εἶχον τοὺς νεκροὺς ἀπ' αἰῶνος,
 ἀλλὰ οὗτος ἰδοὺ πάντα ἐγείρει.
 Δόξα*, Κύριε, τῷ σταυρῷ Σου
 καὶ τῇ ἀναστάσει Σου.
3. Σήμερον ὁ Ἄδης*

στένων βοᾷ·
 Κατεπόθη μου τὸ κράτος·
 ὁ ποιμὴν* ἐσταυρώθη
 καὶ τὸν Ἀδὰμ* ἀνέστησεν·
 ὧνπερ ἐβασίλευον
 ἐστέρημαι καὶ οὐς
 κατέπιον ἰσχύσας,
 πάντα ἐξήμεσα·
 ἐκένωσε τοὺς τάφους ὁ σταυρωθεὶς·
 οὐκ ἰσχύει τοῦ θανάτου τὸ κράτος.
 Δόξα*, Κύριε, τῷ σταυρῷ Σου
 καὶ τῇ ἀναστάσει Σου.

Β'. ΡΩΜΑΝΟΥ ΤΟΥ ΜΕΛΩΙΔΟΥ

α'. Κοντάκιον* προεόρτιον εἰς τὴν γέννησιν
 τοῦ Χριστοῦ.

Ἀκροστιχὶς ἀλφάβητος.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Αἱ ἀγγελικαὶ
 προπορεύεσθε δυνάμεις,
 οἱ ἐν Βηθλεὲμ
 ἐτοιμάσατε τὴν φάτνην·
 ὁ Λόγος γὰρ γεννᾶται,
 ἡ Σοφία προέρχεται·
 δέχου ἄσπασμόν ἡ Ἐκκλησία·
 εἰς τὴν χαρὰν τῆς Θεοτόκου,
 λαοί, εἴπωμεν·
 Εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν
 Θεὸς ἡμῶν, δόξα* Σοι.

Οἶκος* Α.

Ἐνίσχει ὁ ἄστηρ
 Ἰακώβ ἐν τῷ σπηλαίῳ·
 δεῦτε καὶ ἡμεῖς,
 προεόρτια τελοῦντες,
 συνδράμωμεν τοῖς μάγοις,
 τοῖς ποιμέσι συνέλθωμεν,
 ἴδωμεν Θεὸν ἐν τοῖς σπαργάνοις,
 ἴδωμεν παρθένον γαλουχοῦσαν·
 φρικτὸν θέαμα!
 Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ
 Χριστὸς παραγίνεται.

Οἶκος* Θ.

Θεσπίσματα* πληρῶν
 προφητῶν καὶ τὰς δράσεις
 τίκεται σαρκὶ
 καὶ παχύνεται ὁ Λόγος
 καὶ φάτνη τῶν ἀλόγων
 γεννηθεὶς ἀνακλίνεται·
 τοῦτο συγκατάβασις ἢ ἄκρα,
 τοῦτο ἢ φρικτὴ οἰκονομία,
 δι' ἣν ψάλλομεν·
 Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ
 Χριστὸς παραγίνεται.

Οἶκος* Υ.

Ἐμνῶ Σε, βασιλεῦ,
 τὸν σπαργάνοις εἰληθέντα*·
 λύεις γὰρ σειρὰς
 τῶν ἐμῶν παραπτωμάτων·
 καὶ δόξῃ ἀκηράτῳ

καὶ ἀφθάρτῳ τιμήσας με
 ὄλον τῷ Πατρὶ προσφκειώσω*
 δημιουργῶν καὶ ἀναπλάττων·
 διὸ κράζομεν·
 Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ
 Χριστὸς παραγίνεται.

β'. Κοντάκιον* εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

* Ἀκροστιχίς : Τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ* ὁ ὕμνος.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Ἡ Παρθένος σήμερον
 τὸν ὑπερούσιον* τίκτει
 καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον
 τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει·
 ἄγγελοι
 μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι,
 μάγοι δὲ
 μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι·
 δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη
 παιδίον νέον,
 ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Οἶκος γ'.

Ὑψηλὲ βασιλεῦ,
 τί σοὶ καὶ τοῖς πτωχεύσασι* ;
 ποιητὰ οὐρανῶν,
 τί πρὸς γήινους* ἤλυθας ;
 σπηλαίου ἠράσθης
 ἢ φάτνης ἐτέρφθης ;
 Ἴδὸν οὐκ ἔστι
 τόπος τῆ δουλῆ σου

ἐν τῷ καταλύματι·
 οὐ λέγω τόπος,
 ἀλλ' οὐδὲ σπήλαιον*,
 ὅτι καὶ αὐτὸ
 τοῦτο ἀλλότριον·
 καὶ τῇ μὲν Σάρρα
 τεκούση βρέφος
 ἐδόθη κληῖρος* γῆς πολλῆς,
 ἐμοὶ δὲ οὔτε φωλεός*·
 ἐχρησάμην τὸ ἄντρον,
 ὃ κατώκησας βουλήσει,
 παιδίον νέον,
 ὃ πρὸ αἰώνων Θεός.

Οἶκος κγ'.

Οὐχ ἀπλῶς* γὰρ εἰμι
 μήτηρ σου, τέκνον εὐσπλαγχνον,
 οὐκ εἰκῆ γαλουχῶ
 τὸν χορηγὸν τοῦ γάλακτος,
 ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἀπάντων
 ἐγὼ δυσωπῶ* Σε.
 Ἐποίησάς με
 ὄλου τοῦ γένους μου
 καὶ στόμα καὶ καύχημα·
 ἐμὲ γὰρ ἔχει
 ἡ οἰκουμένη Σου
 σκέπη* κραταιάν,
 τεῖχος* καὶ στήριγμα·
 ἐμὲ ὀρῶσιν
 οἱ ἐκβληθέντες
 τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς·

λαβεῖν αἴσθησιν τοῦδε,
 δι' ἐμοῦ ὅτι ἐτέχθης
 παιδίον νέον,
 ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Οἶκος κδ'.

Σῶσον κόσμον, Σωτήρ,
 τούτου <γὰρ> χάριν [ἐλ] ἤλυθας·
 στήσον* πάντα τὰ σά,
 τούτου γὰρ χάριν ἔλαμψας
 [καὶ] ἐμοὶ καὶ τοῖς μάγοις
 καὶ πάσῃ τῇ κτίσει·
 ἰδοὺ γὰρ μάγοι*,
 οἷς ἐνεφάνισας
 τὸ φῶς τοῦ προσώπου Σου,
 προσπίπτοντές Σοι
 δῶρα* προσφέρουσι
 χρήσιμα, καλά,
 λίαν ζητούμενα·
 αὐτῶν γὰρ χρήζω,
 ἐπειδὴ μέλλω
 ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον μολεῖν*
 καὶ σὺν Σοὶ φεύγειν διὰ Σέ,
 ὁδηγέ μου, υἱέ μου,
 ποιητά μου, λυτρωτά μου,
 παιδίον νέον,
 ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

γ'. Κοντάκιον* εἰς τὰ Θεοφάνια*.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ*

Ἐπεφάνης σήμερον
 τῇ οἰκουμένη

καὶ τὸ φῶς Σου, Κύριε,
 ἐσημειώθη* ἐφ' ἡμᾶς
 ἐν ἐπιγνώσει* ὑμνοῦντάς Σε.
 ἤλθες, ἐφάνης
 τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

Οἶκος α'.

Τῇ Γαλιλαίᾳ* τῶν ἐθνῶν,
 τῇ τοῦ Ζαβουλῶν* χώρα
 καὶ τοῦ Νεφθαλεὶμ* γαίᾳ,
 ὡς εἶπεν ὁ προφήτης,
 φῶς μέγα ἔλαμψε, Χριστός·
 τοῖς ἐσκοτισμένοις
 φαινὴ ὄφθη αὐγὴ*
 ἐκ Βηθλεὲμ ἀστράπτουσα,
 μᾶλλον δὲ ἐκ Μαρίας,
 ὁ Κύριος·
 πάση τῇ οἰκουμένῃ
 ἀνατέλλει τὰς ἀκτῖνας
 ὁ ἥλιος
 τῆς δικαιοσύνης.
 Διὸ οἱ ἐξ Ἀδὰμ γυμνοὶ
 δεῦτε πάντες ὑποδύωμεν* αὐτόν,
 ἵνα θαλφθῶμεν*.
 σκέπη γὰρ γυμνῶν
 καὶ αἴγλη* ἐσκοτισμένων
 ἦλθες, ἐφάνης
 τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον.

δ'. Κοντάκιον εἰς τὴν Σταύρωσιν.

Ἀκροστιχίς: Τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ...

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Τὸν δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα

δεῦτε πάντες ὑμνήσωμεν·
 αὐτὸν γὰρ κατεῖδε*
 Μαρία ἐπὶ ξύλου
 καὶ ἔλεγεν· εἰ καὶ
 σταυρὸν ὑπομένεις,
 Σὺ ὑπάρχεις
 ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

Οἶκος α'.*

Τὸν ἴδιον ἄρνα
 ἢ ἀμνάς θεωροῦσα
 πρὸς σφαγὴν ἐλκόμενον
 ἠκολούθει Μαρία
 τρυχομένη
 μεθ' ἑτέρων γυναικῶν
 ταῦτα βοῶσα·
 Ποῦ πορεύῃ, τέκνον ;
 τίνας χάριν τὸν ταχὺν
 τελεῖς νῦν δρόμον ;
 μὴ ἕτερος γάμος
 πάλιν ἔστιν ἐν Κανᾷ
 κάκει νῦν σπεύδεις,
 ἴν' ἐξ ὕδατος αὐτοῖς
 οἶνον ποιήσης ;
 συνέλθω* Σοι, τέκνον,
 ἢ μείνω Σε μᾶλλον ;
 δός μοι λόγον, Λόγε,
 μὴ σιγῶν παρέλθῃς με,
 ὁ ἀγνήν τηρήσας με,
 ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.

Οἶκος β'.

Οὐκ ἤλπιζον, τέκνον,

ἐν τούτοις ἰδεῖν Σε,
 οὐδ' ἐπίστευόν ποτε
 ἕως τούτου τοὺς ἀνόμους*
 ἐκμανῆναι*
 καὶ ἐκτεῖναι ἐπὶ Σε
 χεῖρας ἀδίκους·
 ἔτι γὰρ τὰ βρέφη
 τούτων κράζουσί Σοι
 τὸ Εὐλογημένος*·
 ἀκμὴν* δὲ βαίτων
 πεπλησμένη ἢ ὁδὸς
 μηνύει τοῖς πᾶσι
 τῶν ἀθέσμων* τὰς πρὸς Σε
 πανευφημίας.
 Καὶ νῦν τίνος χάριν
 ἐπράχθη τὸ χειρόν*;
 γινῶναι θέλω, οἴμοι!
 πῶς τὸ φῶς μου σβέννυται,
 πῶς σταυρῶ προσπήγνυται
 ὁ υἱὸς καὶ Θεὸς μου.
 ε'. **Κοντάκιον μετανοίας.**

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ*

Ψυχὴ μου, ψυχὴ μου,
 ἀνάστα*· τί καθεύδεις;
 τὸ τέλος ἐγγίζει
 καὶ μέλλεις θορυβεῖσθαι·
 ἀνόνηψον* οὖν,
 ἵνα φείσηταί σου
 Χριστὸς ὁ Θεός,
 ὁ πανταχοῦ παρῶν
 καὶ τὰ πάντα πληρῶν.

Τὸ τοῦ Χριστοῦ ἰατροῦν*
 βλέπων ἀνεωγμένον
 καὶ τὴν ἐκ τούτου τῷ Ἀδὰμ*
 πηγάζουσιν ὑγείαν
 ἔπαθεν, ἐπλήγη ὁ διάβολος
 καὶ ὡς κινδυνεύων ὠδύρετο
 καὶ τοῖς αὐτοῦ φίλοις ἀνεβόησε·
 Τί ποιήσω
 τῷ υἱῷ [τῆς] Μαρίας ;
 κτείνει με
 ὁ Βηθλεεμίτης,
 ὁ πανταχοῦ παρῶν
 καὶ τὰ πάντα πληρῶν.

ς'. Κοντάκιον* εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Ὅταν ἔλθῃς, ὁ Θεός,
 ἐπὶ γῆς μετὰ δόξης
 καὶ τρέμωσι τὰ σύμπαντα,
 ποταμὸς δὲ τοῦ πυρὸς
 πρὸ τοῦ βήματος ἔλκη*
 καὶ βίβλοι* διανοίγονται
 καὶ τὰ κρυπτὰ δημοσιεύονται*,
 τότε ῥῦσαί με
 ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ ἀσβέστου
 καὶ ἀξίωσον
 ἐκ δεξιῶν* Σοῦ με στήναι,
 Κριτὰ δικαιοῦτατε.

Οἶκος α'.

Τὸ φοβερόν Σου κριτήριον

ἐνθυμούμενος*,
 ὑπεράγαθε Κύριε,
 καὶ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως,
 φρίττω* καὶ πτοῦμαι
 ὑπὸ τῆς συνειδήσεως
 τῆς ἐμῆς ἐλεγχόμενος,
 ὅταν μέλλῃς καθέζεσθαι
 ἐπὶ τοῦ θρόνου Σου
 καὶ ποιεῖν τὴν ἐξέτασιν·
 τότε ἀρνεῖσθαι τὰς ἀμαρτίας
 οὐδεὶς ἰσχύσει,
 ἀληθείας ἐλεγχούσης
 καὶ δειλίας κατεχούσης·
 μέγα μὲν ἠγήσει [τότε]
 πῦρ τὸ τῆς γεέννης,
 ἀμαρτωλοὶ δὲ βρούξουσι*,
 διό με ἐλέησον
 πρὸ τέλους καὶ φεῖσαί μου,
 Κριτὰ δικαιοτάτε.

Οἶκος ι'.

Ὁ μὲν λιμὸς μέγας γίνεται
 καὶ ἀρνήσεται
 καὶ ἡ γῆ τοὺς καρποὺς αὐτῆς
 καὶ ὄμβροι ὅλως οὐκ ἔσονται,
 τὰ φυτὰ δὲ πάντα
 μαρανθήσεται ἄθροον*
 καὶ βοτάναι ξηραίνονται·
 ἀπὸ τόπου εἰς τόπον
 οἱ ἄνθρωποι φεύξονται
 καὶ θρηνήσουσιν ἄπαυστα·
 ὁ διωγμὸς δ' ἐπικρατήσει,

ὁ κατὰ τῶν ἀγίων,
καὶ ἐν ὄρεσιν ἐρήμοις
καὶ βουνοῖς καὶ τοῖς σπηλαίοις
γίνονται φυγάδες
φόβῳ τοῦ τυράννου,
τὸν δράκοντα* ἐκκλίνοντες*,
βοῶντες « Ἐπίβλεπον
καὶ σῶσον τοὺς δούλους Σου,
Κριτὰ δικαιοτάτε ».

Οἶκος ιδ'.

Μία δὲ πόλις ἢ ἔρημος
οὐκ ἰσχύσειε
περισώζειν τοὺς φεύγοντας·
συνέχει πένθος τὰ πέρατα·
πάντες μετ' ὀδύνης
ἐν ἡμέρᾳ προσεύχονται,
ἵν' ἑσπέρα γενήσεται·
τῆς νυκτὸς δ' ἐπελθούσης,
ὡς πάλιν ἴδωσι
τὴν ἡμέραν προσεύχονται·
μακαριοῦσι τοὺς ἐν τοῖς τάφοις
δακρύνοντες ἀπαύστως·
καὶ πατὴρ μὲν συναντήσας
περιπλέκεται τῷ τέκνῳ
καὶ περιπλακέντες
θνήσκουσιν οἱ δύο.

μακάριος δὲ ἔσται
ὁ φέρων καὶ στέργων* Σε,
Κριτὰ δικαιοτάτε.

ζ'. Κοντάκιον* εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν* τῆς Θεοτόκου.

Ἀκροστιχὶς* ἀλφάβητος.

164-35 - ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ Α'. Τὸ ἀρχικόν.

Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς λαβὼν* ἐν γνώσει
ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ Ἰωσήφ σπουδῇ ἐπέστη
ὁ ἀσώματος* λέγων
τῇ ἀπειρογάμῳ·
ὁ κλίνας* τῇ καταβάσει τοὺς οὐρανούς
χωρεῖται ἀναλλοιώτως ὅλος ἐν σοί,
ὄν καὶ βλέπων ἐν μήτρᾳ σου
λαβόντα δούλου μορφὴν
ἐξίσταμαι κραυγάζων σοι·
χαῖρε*, νύμφη ἀνύμφευτε.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ Β'. Τὸ ἀπὸ Κωνσταντίνου τοῦ πωγωνάτου.

Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια
ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια
ἀναγράφω* σοι ἡ πόλις σου, Θεοτόκε·
ἀλλ' ὡς ἔχουσα τὸ κράτος ἀπροσμάχητον
ἐκ παντοίων με κινδύνων ἐλευθέρωσον,
ἵνα κράζω σοι· Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Οἶκος Α.

Ἄγγελος πρωτοστάτης*
οὐρανόθεν ἐπέμφθη
εἰπεῖν τῇ Θεοτόκῳ τὸ χαῖρε·
καὶ σὺν τῇ ἀσωμάτῳ φωνῇ
σωματούμενόν Σε θεωρῶν,
Κύριε, ἐξίστατο
καὶ ἴστατο κραυγάζων

πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα·
 Χαῖρε, δι' ἧς
 ἡ χαρὰ* ἐκλάμψει·
 Χαῖρε, δι' ἧς
 ἡ ἀρὰ* ἐκλείψει.
 Χαῖρε, τοῦ πεσόντος
 Ἄδαμ ἡ ἀνάκλησις*·
 Χαῖρε, τῶν δακρῦων
 τῆς Εὐας ἡ λύτρωσις.
 Χαῖρε, ὕψος δυσανάβατον
 ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς·
 Χαῖρε, βάθος δυσθεώρητον
 καὶ ἀγγέλων ὀφθαλμοῖς.
 Χαῖρε, ὅτι ὑπάρχεις
 βασιλέως καθέδρα*·
 Χαῖρε, ὅτι βαστάζεις*
 τὸν βαστάζοντα πάντα.
 Χαῖρε, ἀστὴρ*
 ἐμφαίνων τὸν ἥλιον·
 Χαῖρε, γαστήρ
 ἐνθῆου σαρκώσεως.
 Χαῖρε, δι' ἧς
 νεουργεῖται* ἡ κτίσις·
 Χαῖρε, δι' ἧς
 βρεφουργεῖται* ὁ Κτίστης.
 Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Οἶκος Θ.

Θεοδρόμον* ἀστέρα
 θεωρήσαντες μάγοι*
 τῇ τούτου ἠκολούθησαν αἴγλη*
 καὶ ὡς λύχνον κρατοῦντες αὐτὸν

δι' αὐτοῦ ἠρεύνων κραταιὸν ἄνακτα·
καὶ φθάσαντες τὸν ἄφθαστον
ἐχάρησαν αὐτῷ
βοῶντες Ἑλληλούια*.

Οἶκος I.

Ἴδον παῖδες Χαλδαίων
ἐν χερσὶ τῆς Παρθένου
τὸν πλάσαντα χεiri τοὺς ἀνθρώπους·
καὶ δεσπότην νοοῦντες αὐτόν,
εἰ καὶ ἔλαβε δούλου μορφήν,
ἔσπευσαν τοῖς δώροις
θεραπεῦσαι* καὶ βοῆσαι
τῇ εὐλογημένῃ·
Χαῖρε, ἀστέρος
ἀδύτου μήτηρ·
Χαῖρε, αὐγὴ
μυστικῆς ἡμέρας.
Χαῖρε, τῆς ἀπάτης*
τὴν κάμινον σβέσασα·
Χαῖρε, τῆς Τριάδος
τοὺς μύστας* φωτίζουσα.
Χαῖρε, τύραννον* ἀπάνθρωπον
ἐκβαλοῦσα τῆς ἀρχῆς·
Χαῖρε, κύριον φιλάνθρωπον
ἐπιδείξασα Χριστόν.
Χαῖρε, ἢ τῆς βαρβάρου*
λυτρουμένη θρησκείας·
Χαῖρε, ἢ τοῦ βορβόρου
ῥυομένη τῶν ἔργων.
Χαῖρε, πυρὸς
προσκύνησιν παύσασα·

Χαῖρε, φλογὸς
 παθῶν ἀπαλλάττουσα.
 Χαῖρε, πιστῶν
 ὁδηγὲ σωφροσύνης·
 Χαῖρε πασῶν
 γενεῶν εὐφροσύνη.
 Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Οἶκος Υ.

Ὑμνος ἅπας ἠττάται
 συνεκτείνεσθαι* σπεύδων
 τῷ πλήθει τῶν πολλῶν οἰκτιρῶν Σου·
 ἰσαρίθμους γὰρ [τῇ] ψάμμφ ῥδὰς
 ἂν προσφέρωμέν Σοι, βασιλεῦ ἄγιε,
 οὐδὲν τελοῦμεν ἄξιον
 ὧν δέδωκας [ἡμῖν] τοῖς Σοὶ
 βοῶσιν Ἀλληλούια*.

Οἶκος Φ.

Φωτοδόχον* λαμπάδα
 τοῖς ἐν σκότει φανείσαν
 ὀρῶμεν τὴν Ἀγίαν Παρθένον·
 τὸ γὰρ ἄυλον ἄπτουσα φῶς
 ὁδηγεῖ πρὸς γνῶσιν θεϊκὴν
 ἅπαντας, φωτίζουσα
 αὐγῇ* τὸν νοῦν, κραυγῇ δὲ
 τιμωμένη ταῦτα·
 Χαῖρε, ἀκτὶς
 νοητοῦ ἡλίου·
 Χαῖρε, βολὶς*
 τοῦ ἀδύτου φέγγους.
 Χαῖρε, ἀστραπὴ

τὰς ψυχὰς καταλάμπουσα·
 Χαῖρε, ὦ βροντὴ
 τοὺς ἐχθροὺς καταπλήττουσα.
 Χαῖρε, ὅτι τὸν πολύφωτον
 ἀνατέλλεις φωτισμόν·
 Χαῖρε, ὅτι τὸν πολύρρυτον
 ἀναβλύζεις ποταμόν.
 Χαῖρε τῆς κολυμβήθρας
 ζωγραφοῦσα τὸν τύπον·
 Χαῖρε, τῆς ἁμαρτίας
 ἀναιροῦσα τὸν ῥύπον.
 Χαῖρε, λουτῆρ
 ἐκπλύνων συνείδησιν·
 Χαῖρε, κρατῆρ
 κισσῶν ἀγαλλίασιν.
 Χαῖρε, ὁσμὴ
 τῆς Χριστοῦ εὐωδίας·
 Χαῖρε, ζωῆς
 μυστικῆς εὐωχία.
 Χαῖρε, νύμφη ἀνύμφευτε.

Οἶκος Ω

ὦ πανύμνητε μήτερο,
 ἢ τεκοῦσα τῶν πάντων
 ἀγίων ἀγιώτατον Λόγον*,
 δεξαμένη τὴν νῦν προσφορὰν
 τῆς μελλούσης ῥῶσαι συμφορᾶς ἅπαντας
 καὶ τῆς μελλούσης λύτρωσαι
 κολάσεως τοὺς σοὶ
 βοῶντας Ἀλληλοῦϊα*.

11-4-35

Γ'. ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΙΔΙΟΜΕΛΑ*

α'. Εἰς τὴν α' ὥραν τῆς παραμονῆς
τῶν Χριστουγέννων*.

Βηθλεέμ, ἐτοιμάζου·
εὐτρεπιζέσθω ἢ φάτνη·
τὸ σπήλαιον δεχέσθω·
ἢ Ἀλήθεια* ἦλθεν,
ἢ σκιά* παρέδραμεν,
καὶ ὁ Θεὸς ἀνθρώποις
ἐκ παρθένου πεφανέρωται,
μορφωθείς* τὸ καθ' ἡμᾶς
καὶ θεώσας τὸ πρόσλημμα*·
διὸ Ἀδὰμ ἀνανεοῦται
σὺν τῇ Εὐᾷ κράζοντες·
Ἐπὶ γῆς εὐδοκία ἐφάνη
σῶσαι τὸ γένος ἡμῶν.

β'. Εἰς τὴν α' ὥραν* τῆς παραμονῆς τῶν Θεοφανίων.

Πρὸς τὴν φωνὴν
τοῦ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ
«Ἐτοιμάσατε
τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου»
ἦλθες, Κύριε, μορφὴν
δούλου λαβών,
βάπτισμα αἰτῶν
ὁ μὴ γνοὺς ἁμαρτίαν.
Εἶδοσάν Σε ὕδατα
καὶ ἐφοβήθησαν·
σύντρομος γέγονεν
ὁ Πρόδρομος
καὶ ἐβόησε λέγων :

Πῶς φωτίσει
 ὁ λύχνος τὸ φῶς ;
 πῶς χειροθετήσῃ*
 ὁ δοῦλος τὸν δεσπότην ;
 Ἄγίασον ἐμὲ καὶ τὰ ὕδατα, Σωτήρ,
 ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

Δ΄. ΑΝΔΡΕΟΥ* ΚΡΗΤΗΣ

Ἐκ τοῦ μεγάλου κανόνος.

Ῥοδῆ α΄.

1. Πόθεν ἄρξομαι θρηνεῖν
 τὰς τοῦ ἀθλίου μου βίου πράξεις ;
 Ποίαν ἀπαρχὴν ἐπιθήσω, Χριστέ,
 τῇ νῦν θρηνοδίᾳ ;
 ἀλλ' ὡς εὐσπλαγχνος δὸς
 παραπτωμάτων ἄφεσιν.
2. Δεῦρο, τάλαινα ψυχῆ,
 σὺν τῇ σαρκί σου τῷ πάντων Κτίστη,
 ἔξομολογοῦ καὶ ἀπόσχου λοιπὸν
 τῆς πρὶν ἀλογίας*
 καὶ προσάγαγε Θεῷ
 ἐν μετανοίᾳ δάκρυα.

Ἐκ τῶν μακαρισμῶν.

1. Ληστὴν τοῦ παραδείσου, Χριστέ, πολίτην
 ἐπὶ σταυροῦ Σοι βοήσαντα τὸ **Μνήσθητί μου**
 προαπειργάσω· αὐτοῦ τῆς μετανοίας
 ἀξίωσον καὶ τὸν ἀνάξιον.

ᾠδὴ θ'.

7. Χριστὸς μάγους ἔσωσε,
ποιμένας συνεκάλεσε,
νηπίων δήμους*
ἀπέδειξε μάρτυρας,
πρεσβύτην ἐδόξασε*
καὶ γηραλέαν χήραν,
ᾧν οὐκ ἐζήλωσας, ψυχή,
οὐ τὰς πράξεις, οὐ τὸν βίον·
ἄλλ' οὐαὶ σοι ἐν τῷ κρίνεσθαι.

Τὸ τελευταῖον.

25. Κριτὰ μου καὶ γνῶστά μου,
ὁ μέλλων πάλιν ἔρχεσθαι
σὺν τοῖς ἀγγέλοις,
κρῖναι κόσμον ἅπαντα·
ἴλεψ̄ Σου ὄμματι
τότε ἰδὼν με φεῖσαι
καὶ οἴκτιρόν με, Ἰησοῦ,
τὸν ὑπὲρ τὴν πᾶσαν φύσιν
τῶν ἀνθρώπων ἀμαρτήσαντα.

Ε. ἸΩΑΝΝΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

α'. Κανὼν εἰς τὸ Πάσχα*

ᾠδὴ α'. Ὁ εἰρμός*.

Ἀναστάσεως ἡμέρα,
λαμπρυνθῶμεν, λαοί·
Πάσχα, Κυρίου Πάσχα·
ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωὴν
καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν
Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμᾶς διεβίβασεν
ἐπινίκιον* ἄδοντας.

ᾠδὴ ε΄. Ὁ εἰρμός.

Ὁρθρίσομεν* ὄρθρου βαθέος
καὶ ἀντὶ μύρου τὸν ὕμνον
προσοίσομεν τῷ Δεσπότη
καὶ Χριστὸν ὀψόμεθα
δικαιοσύνης ἥλιον
πᾶσι ζωὴν ἀνατέλλοντα.

ᾠδὴ ς΄. Ὁ εἰρμός.

Κατῆλθες ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς
καὶ συνέτριψας* μοχλοὺς αἰωνίους
κατόχους πεπεδημένων, Χριστέ,
καὶ τριήμερος ὡς ἐκ κήτους Ἰωνᾶς*
ἐξανέστης τοῦ τάφου.

ᾠδὴ η΄. Ὁ εἰρμός.

Αὕτη ἡ κλητὴ* καὶ ἀγία ἡμέρα,
ἡ μία τῶν σαββάτων, ἡ βασιλὶς καὶ κυρία,
ἐορτῶν ἐορτὴ καὶ πανήγυρις
ἐστὶ πανηγύρεων,
ἐν ἣ εὐλογοῦμεν
Χριστὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

ᾠδὴ θ΄. Ὁ εἰρμός.

Φωτίζου*, φωτίζου, ἡ νέα Ἰερουσαλήμ,
ἡ γὰρ δόξα Κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνέτειλεν·
χόρευε νῦν καὶ ἀγάλλου, Σιών,
σὺ δέ, ἀγνή, τέρπου, Θεοτόκε,
ἐν τῇ ἐγέρσει τοῦ τόκου σου.

β΄. Κανὼν* ἱαμβικός εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ.

ᾠδὴ α΄. Ὁ εἰρμός*.

Ἔσωσε λαὸν θαυματουργῶν Δεσπότης
ὕγρον θαλάσσης κῦμα χερσώσας* πάλαι·

ἐκὼν δὲ τεχθεὶς ἐκ κόρης τρίβον βατὴν
 πόλου* τίθησιν ἡμῖν· ὄν κατ' οὐσίαν
 ἴσον* τε Πατρὶ καὶ βροτοῖς δοξάζομεν.

ᾠδὴ ζ'. Ὁ εἰρμός.

Τῷ Παντάνακτος* ἐξεφαύλισαν* πόθῳ
 ἄπλητα* θυμαίνοντος* ἠγκιστρωμένοι*
 παῖδες τυράννου δύσθεον* γλωσσαλγίαν*,
 οἷς εἴκαθε* πῦρ ἄσπετον*, τῷ Δεσπότη
 λέγουσιν **Εἰς αἰῶνας εὐλογητός εἶ.**

ᾠδὴ θ'. Ὁ εἰρμός.

Στέργειν* μὲν ἡμᾶς ὡς ἀκίνδυνον φόβῳ
 ῥᾶον σιωπὴν· τῷ πόθῳ δέ, Παρθένε,
 ὕμνους ὑφαίνειν* συντόνως τεθηγμένους*
 ἐργῶδές ἐστιν· ἀλλὰ καί, Μήτηρ, σθένος,
 ὄση πέφυκεν ἢ προαίρεσις, δίδου.

γ' Κανὼν* εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν.

ᾠδὴ α'. Τροπάρια.

1. Μωσῆς ἐν θαλάσῃ προφητικῶς
 ἰδὼν ἐν νεφέλῃ
 καὶ ἐν στύλῳ πάλαι πυρὸς
 τὴν δόξαν Κυρίου, ἀνεβόα·
 Τῷ λυτρωτῇ καὶ Θεῷ ἡμῶν ἄσωμεν.
2. Ὡς πέτρα τῷ σώματι σκεπασθεῖς,
 τῷ τεθεωμένῳ,
 τὸν ἀόρατον καθορῶν
 Μωσῆς ὁ θεόπτης* ἀνεβόα·
 Τῷ λυτρωτῇ καὶ Θεῷ ἡμῶν ἄσωμεν.

3. Σὺ ἐπὶ τοῦ ὄρους* τοῦ νομικοῦ
καὶ ἐν Θαβωρίῳ
καθωράθης τῷ Μωϋσῆ
ἐν γνόφῳ τὸ πάλαι, ἐν φωτὶ δὲ
νῦν ἀπροσίτῳ τῆς θεότητος.

ᾠδὴ 5'. Τροπάρια.

1. Ὡς μέγα καὶ φοβερὸν
ώραθή θέαμα σήμερον!
ἐξ οὐρανοῦ αἰσθητός,
ἐκ γῆς δὲ ἀσύγκριτος*
ἐξήστραψεν ὁ ἥλιος
τῆς δικαιοσύνης,
νοητός, ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβώρ.
2. Παρῆλθε μὲν ἡ σκιὰ
τοῦ νόμου* ἐξασθενήσασα,
ἐλήλυθε δὲ σαφῶς
Χριστὸς ἡ ἀλήθεια,
Μωϋσῆς ἀνεβόησεν
ἐν τῷ Θαβωρίῳ
κατιδὼν Σου τὴν θεότητα.
3. Ὁ στῦλος τῷ Μωϋσῆ
Χριστὸν τὸν μεταμορφούμενον,
ἡ δὲ νεφέλη σαφῶς
τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος
ἐν τῷ Θαβωρίῳ
προεδήλου ἐμφανέστατα.

δ'. Αἶνοι* ἀναστάσιμοι (τοῦ πλ. δ' ἤχου).

1. Κύριε, εἰ καὶ κριτηρίῳ παρέστης
ὑπὸ Πιλάτου κρινόμενος,

ἀλλ' οὐκ ἀπελείφθης τοῦ θρόνου
 τῷ Πατρὶ συγκαθεζόμενος·
 καὶ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν,
 τὸν κόσμον ἠλευθέρωσας
 ἐκ τῆς δουλείας τοῦ ἀλλοτρίου*
 ὡς οἰκτίρμων καὶ φιλόανθρωπος.

2. Κύριε, εἰ καὶ ὡς θνητὸν ἐν μνημείῳ
 Ἰουδαῖοί Σε κατέθεντο,
 ἀλλ' ὡς βασιλέα ὑπνοῦντα
 στρατιῶταί Σε ἐφύλαττον,
 καὶ ὡς ζωῆς θησαυρὸν
 σφραγίδι ἐσφραγίσαντο·
 ἀλλὰ ἀνέστης καὶ παρέσχες
 ἀφθαρσίαν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.
3. Κύριε, ὄπλον κατὰ τοῦ διαβόλου
 τὸν σταυρὸν Σου ἡμῖν δέδωκας·
 φρίττει γὰρ καὶ τρέμει μὴ φέρων
 καθορᾶν αὐτοῦ τὴν δύναμιν.
 ὅτι νεκροὺς ἀνιστᾷ
 καὶ θάνατον κατήργησε·
 διὰ τοῦτο προσκυνοῦμεν
 τὴν ταφήν Σου καὶ τὴν ἔγερσιν.

ε'. Νεκρώσιμα.

Τὸ α'.

Ποία τοῦ βίου τρυφή
 διαμένει λύπης ἀμέτοχος ;
 ποία δόξα ἔστηκεν
 ἐπὶ γῆς ἀμετάθετος* ;
 Πάντα σκιᾶς ἀσθενέστερα,
 πάντα ὄνείρων ἀπατηλότερα·

μία ἕσπῃ καὶ [ταῦτα] πάντα
 θάνατος διαδέχεται·
 ἀλλ' ἐν τῷ φωτὶ,
 Χριστέ, τοῦ προσώπου Σου
 καὶ τῷ γλυκασμῷ
 τῆς σῆς ὠραιότητος,
 ὃν ἐξελέξω, ἀνάπαυσον
 ὡς φιλόανθρωπος.

Τὸ η'. (τελευταῖον).

Θρηνώ καὶ ὀδύρομαι,
 ὅταν ἐννοήσω τὸν θάνατον
 καὶ ἴδω ἐν τοῖς τάφοις κειμένην
 τὴν κατ' εἰκόνα Θεοῦ
 πλασθεῖσαν ἡμῖν ὠραιότητα
 ἄμορφον, ἄδοξον, μὴ ἔχουσαν εἶδος.
 Ὡ τοῦ θαύματος! τί τὸ περὶ ἡμᾶς
 τοῦτο γέγονε μυστήριον;
 πῶς παρεδόθημεν τῇ φθορᾷ
 καὶ συνεζεύχθημεν τῷ θανάτῳ;
 Ὅντως Θεοῦ προστάξει,
 ὡς γέγραπται,
 τοῦ παρέχοντος τῷ μεταστάντι
 τὴν ἀνάπαυσιν.

Γ'. ΚΟΣΜΑ ΤΟΥ ΜΑΪΟΥΜΑ

α'. Κανὼν* εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ

ᾠδὴ α'. Ὁ εἰσμός*.

Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε·
 Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε·
 Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε·

ἄσατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ
καὶ ἐν εὐφροσύνῃ ἀνυμνήσατε, λαοί,
ὅτι δεδόξασται.

Ῥοδὴ ζ'. Ὁ εἰρμός.

Οἱ παῖδες
εὐσεβεία συντραφέντες,
δυσσεβοῦς* προστάγματος
καταφρονήσαντες
πυρὸς ἀπειλὴν οὐκ ἐπτοήθησαν,
ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς φλογὸς
ἐστῶτες ἔψαλλον·
Ὁ τῶν πατέρων Θεός, εὐλογητὸς εἶ.

Ῥοδὴ θ'. Ὁ εἰρμός.

Μυστήριον ξένον*
ὄρῳ καὶ παράδοξον·
οὐρανὸν τὸ σπήλαιον· θρόνον*
χερουβικὸν τὴν παρθένον·
τὴν φάτνην χωρίον,
ἐν ᾧ ἀνεκλίθη ὁ ἀχώρητος*
Χριστὸς ὁ Θεός,
ὃν ἀνυμνοῦντες μεγαλύνομεν.

β'. Τριῳδίων* εἰς τὴν μεγ. Δευτέραν.

Ῥοδὴ α'. Ὁ εἰρμός.

Τῷ τὴν ἄβατον
κυμαινομένην θάλασσαν
θείῳ αὐτοῦ προστάγματι
ἀναξηράναντι
καὶ πεξεῦσαι δι' αὐτῆς

τὸν Ἰσραηλίτην
λαὸν καθοδηγήσαντι
Κυρίῳ ἄσωμεν
ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

ᾠδὴ η'. Ὁ εἰρμός.

Ἐφριξε* παίδων εὐαγῶν
τὸ ὁμόστολον* ψυχῆς ἄσπιλον σῶμα
καὶ εἶξε τὸ τραφέν
ἐν ἀπείρῳ ὕλῃ* ἀκάματον* πῦρ
ἀειζῶου* δὲ
ἐκμαρανθείσης φλογός,
διαιωνίζων*
ὕμνος ἀνεμέλετο
«Τὸν Κύριον πάντα
τὰ ἔργα ὑμνεῖτε
καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας».

ᾠδὴ θ'. Ὁ εἰρμός.

Ἐμεγάλυνας, Χριστέ,
τὴν τεκοῦσάν Σε Θεοτόκον,
ἀφ' ἧς ὁ πλάστης ἡμῶν
ὁμοιοπαθὲς περιέθου* σῶμα,
τὸ τῶν ἡμετέρων
λυτήριον ἀγνοημάτων*.
ταύτην μακαρίζοντες
πᾶσαι γενεαὶ Σε μεγαλύνομεν.

γ. Κανὼν εἰς τὴν μεγ. Πέμπτην.

ᾠδὴ α'. Ὁ εἰρμός.

Τμηθεὶς τμᾶται* πόντος ἔρυθρός,
κυματοτρόφος δὲ ξηραίνεται βυθός,

ὁ αὐτὸς ὁμοῦ ἀόπλοις γεγωνὼς
 βατὸς καὶ πανοπλίταις* τάφος·
 ᾠδὴ δὲ θεοτερπῆς*
 ἀνεμέλπετο· «Ἐνδόξως δεδόξασται
 Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν».

ᾠδὴ γ'. Ὁ εἰρμός.

Κύριος ὢν πάντων καὶ κτίστης Θεὸς
 τὸ κτιστὸν* ὁ ἀπαθὴς
 πτωχεύσας* σαυτῷ ἠνωσας
 καὶ τὸ Πάσχα, οἷς ἔμελλες θανεῖν,
 αὐτὸς ὢν, σεαυτὸν προετίθης
 «Φάγετε, βοῶν, τὸ σῶμά μου
 καὶ πίστει στερεωθήσεσθε».

ᾠδὴ ε'. Ὁ εἰρμός.

Τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης
 συνδεόμενοι οἱ Ἀπόστολοι,
 τῷ Δεσπότη τῶν ὄλων
 ἑαυτοὺς Χριστῷ ἀναθέμενοι,
 ὠραίους πόδας ἔξαπενίζοντο*
 εὐαγγελιζόμενοι πᾶσιν εἰρήνην.

ᾠδὴ η'. Ὁ εἰρμός.

Νόμων πατρῶων οἱ μακαριστοὶ
 ἐν Βαβυλῶνι νέοι προκινδυνεύοντες*
 βασιλεύοντος κατέπτυσαν
 προσταγῆς ἀλογίστου·
 καὶ συνημμένοι, ᾧ οὐκ ἔχωνεύθησαν, πυρὶ
 τοῦ κρατοῦντος, ἐπάξιον
 ἀνέμελλον τὸν ὕμνον·
 «Τὸν Κύριον ὑμνεῖτε τὰ ἔργα

καὶ ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας».

δ'. Κανὼν* εἰς τὴν ὑψωσιν τοῦ Σταυροῦ

Ῥοδὴ α'. Ὁ εἰρημός.

Σταυρὸν χαράξας Μωσῆς
ἐπ' εὐθείας ῥάβδῳ
τὴν Ἐρυθρὰν διέτεμε
τῷ Ἰσραὴλ πεζεύσαντι*.
τὴν δὲ ἐπιστρεπτικῶς*
Φαραὼ τοῖς ἄρμασιν
κροτήσας ἦνωσεν
ἐπ' εὐρους διαγράψας
τὸ ἀήττητον ὄπλον·
διὸ Χριστῷ ἄσωμεν
τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

Τὰ τροπάρια.

1. Τὸν τύπον πάλαι Μωσῆς
τοῦ ἀχράντου πάθους
ἐν ἑαυτῷ* προέφηνε*
τῶν ἱερῶν* μεσούμενος*·
σταυρῷ δὲ σχηματισθεὶς
τεταμέναις τρόπαιον
παλάμαις ἤγειρε
τὸ κράτος διολέσας
Ἄμαλῆκ τοῦ πανώλους*·
διὸ Χριστῷ ἄσωμεν
τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

2. Ἀνέθηκε Μωσῆς
ἐπὶ στήλης ἄκος*

φθοροποιού λυτήριον
 και ιοβόλου* δήματος
 και ξύλω, τύπω Σταυροῦ,
 τὸν πρὸς τὴν γῆν συρόμενον
 ὄφιν προσέδησεν
 ἐγκάρσιον, ἐν τούτῳ
 θριαμβεύσας τὸ πῆμα*·
 διὸ Χριστῷ ἄσωμεν
 τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

3. Ὑπέδειξεν οὐρανὸς
 τοῦ Σταυροῦ τὸ τρόπαιον
 τῷ εὐσεβείας κράτορι*
 και βασιλεῖ θεόφρονι,
 ἐχθρῶν ἐν ᾧ δυσμενῶν
 κατεβλήθη φρούαγμα*,
 ἀπάτη ἀνετράπη δὲ
 και πίστις ἐφηπλώθη
 γῆς τοῖς πέρασιν θεία·
 διὸ Χριστῷ ἄσωμεν
 τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὅτι δεδόξασται.

13 Ζ'. ΚΑΣΣΙΑΝΗΣ ΜΟΝΑΧΗΣ

α'. Τὸ δοξαστικὸν* τῶν στιχηρῶν τῆς γεννήσεως
 τοῦ Χριστοῦ.

Αὐγούστου μοναρχήσαντος ἐπὶ τῆς γῆς,
 ἡ πολυαρχία τῶν ἀνθρώπων ἐπαύσατο·
 και Σοῦ ἐνανθρωπήσαντος ἐκ τῆς ἀγνῆς,
 ἡ πολυθεΐα τῶν εἰδώλων κατήργηται.
 Ὑπὸ μίαν βασιλείαν ἐγκόσμιον
 αἱ πόλεις γεγένηνται,
 και εἰς μίαν δεσποτείαν* θεότητος
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὰ ἔθνη ἐπίστευσαν,
 Ἐπεγράφησαν οἱ λαοὶ
 τῷ δόγματι τοῦ Καίσαρος·
 ἐπεγράφημεν* οἱ πιστοὶ
 ὀνόματι θεότητος
 Σοῦ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ ἡμῶν.
 Μέγα Σου τὸ ἔλεος· δόξα Σοι.

**β'. Τὸ δοξαστικὸν* τῶν ἀποστίχων
 τῆς μεγάλης Τετάρτης.**

Κύριε,
 ἢ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις
 περιπεσοῦσα* γυνὴ
 τὴν σὴν αἰσθανομένη θεότητα
 μυροφόρου ἀναλαβοῦσα τάξιν
 ὀδυρομένη μῦρά Σοι
 πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ κομίζει,
 οἴμοι, λέγουσα,
 ὅτι νύξ μοι ὑπάρχει,
 οἴστρος* ἀκολασίας,
 ζοφώδης τε καὶ ἀσέλγητος,
 ἔρωσ τῆς ἁμαρτίας.
 Δέξαι μου
 τὰς πηγὰς τῶν δακρῶν,
 ὃ νεφέλαις* διεξάγων
 τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ·
 κάμφθητί μοι
 πρὸς τοὺς στεναγμοὺς τῆς καρδίας
 ὃ κλίνας* τοὺς οὐρανοὺς
 τῇ ἀφάτῳ Σου κενώσει*.
 καταφλήσω* τοὺς ἀχράντους Σου πόδας,
 ἀποσμίξω* τούτους δὲ πάλιν

τοῖς τῆς κεφαλῆς μου βοστρύχοις,
ὧν ἐν τῷ παραδείσῳ Εὐὰ τὸ δαιρινόν,
κρότον τοῖς ὤσιν ἤχηθεῖσα,
τῷ φόβῳ ἐκρύβη*.

Ἄμαρτιῶν μου τὰ πλήθη
καὶ κριμάτων Σου ἀβύσσους
τίς ἐξιχνιάσει;

Ψυχοσῶστα Σωτήρ μου,
μή με τὴν σὴν δούλην παρίδῃς
ὁ ἀμέτροτον ἔχων τὸ ἔλεος.

γ'. Τοῦ κανόνος* εἰς τὸ μέγα Σάββατον οἱ εἰρμοί*.

ᾠδῆς α'.

Κύματι θαλάσσης
τὸν κρύψαντα πάλαι
διώκτην τύραννον
ὑπὸ γῆς ἔκρυψαν
τῶν σεσωσμένων οἱ παῖδες*
ἀλλ' ἡμεῖς ὡς αἱ νεάνιδες*
τῷ Κυρίῳ ἄσωμεν,
ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

ᾠδῆς γ'.

Σὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων
κρεμάσαντα*
πᾶσαν τὴν γῆν ἀσκέτως*,
ἢ κτίσις κατιδοῦσα
ἐν τῷ Κρανίῳ κρεμάμενον
θάμβει πολλῷ συνείχετο,
«Οὐκ ἔστιν ἅγιος* πλὴν Σοῦ,
Κύριε», κραυγάζουσα.

ᾠδῆς ε΄.

Θεοφανείας Σου, Χριστέ,
 τῆς πρὸς ἡμᾶς συμπαθῶς γενομένης
 Ἡσαΐας φῶς* ἰδὼν ἀνέσπερον
 ἐκ νυκτὸς ὀρθρίσας* ἐκραύγαζεν·
 Ἄναστήσονται οἱ νεκροὶ
 καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις
 καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ γῆ ἀγαλλιάσονται.

ᾠδῆς η΄.

Ἐκστηθὶ φρίττων, οὐρανέ,
 καὶ σαλευθήτωσαν
 τὰ θεμέλια τῆς γῆς·
 ἰδοὺ γὰρ ἐν νεκροῖς λογίζεται
 ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν
 καὶ τάφῳ σμικρῷ ξενοδοχεῖται·
 ὄν, παῖδες, εὐλογεῖτε,
 ἱερεῖς, ἀνυμνεῖτε,
 λαός, ὑπερυψοῦτε
 εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. 13

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

ἑρμηνευτικῶν καὶ πραγματικῶν σημειώσεων
εἰς τὴν Χριστιανικὴν λυρικήν ποίησιν.

ἄβατον = ἀδιάβατον, ἀπάτητον. Τῷ Κυρίῳ, τῷ ἀναξηρά-
ναντι τὴν ἄβατον κυμαινομένην θάλασσαν (τῷ) θεῷ αὐτοῦ προσ-
τάγματι . . .

ἅγιος = ἀναμάρτητος.

ἄγνόημα = ἀμάρτημα, ἐκ τοῦ Ἑβρ. θ' 7.

Ἄδάμ : ὁ πρωτόπλαστος καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ.

ἄδηλος : **ἄδηλων ποιητῶν** (ποιήματα). Πλείστων ἐκκλησι-
ῶν οἱ ποιηταὶ ἀγνοοῦνται, οὐ μόνον ἀρχαίων, ἀλλὰ καὶ με-
ταγενεστέρων. Ὑπάρχει ἄπειρον ἔδαφος ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης
πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην. Ὁ μέγιστος ὄγκος τῶν σωζομένων
χειρογράφων ἢ ἀτελῶς ἢ οὐδαμῶς ἀκόμη ἠρουνήθη.

Ἄδης = ὁ Σατανᾶς, ὡς κυρίαρχος καὶ βασιλεὺς τοῦ τόπου,
ὅπου μετέβησαν οἱ πρὸ Χριστοῦ ὑπὸ τὴν ἐνοχὴν τῆς προπατο-
ρικῆς ἁμαρτίας ἀποθανόντες.

ἀδύτου : **ἀστέρος ἀδύτου** = τοῦ ἀστέρος τοῦ οὐδέποτε δύον-
τος, τοῦ Χριστοῦ.

ἀειζῶον δὲ ἐκμαρανθείσης φλογός = ὅτε δὲ ἐσβέσθη ἡ αἰ-
ὕποτροφομένη φλόξ (τῆς καμίνου).

ἀήτητον ὄπλον = ἀκατανίκητον ὄπλον, ὁ σταυρός.

ἀθέτους = ἀνόμους, τοὺς μὴ σεβομένους τοὺς νόμους.

ἄθροον : ἐπίρ. = ἀθρόως, διὰ μιᾶς.

αἴγλη = λάμψις, φῶς.

Αἴνοι : σειρὰ 4—6 τροπαρίων τὴν μὲν Κυριακὴν ἀναστασί-
μων, τὰς δὲ λοιπὰς ἡμέρας ἐγκωμιαστικῶν τῆς ἑορτῆς, τὰ ὅποια
ψάλλονται ἀντιφώνως εἰς τὸ τέλος τοῦ ὄρθρου πρὸ τῆς μεγάλης
δοξολογίας. Ὀνομάσθησαν Αἴνοι, διότι ἐκάστου τροπαρίου προ-

τάσσονται στίχοι ἐκ τῶν ψαλμῶν ρμη', ρμη' καὶ ρν' ἀρχόμενοι διὰ τῆς λέξεως **Αἰνεῖτε**.

αἰνώ = δοξολογῶ· συνώνυμα : εὐλογῶ, δοξάζω, ὕμνω, ἔτι : εὐχαριστῶ, προσκυνῶ.

ἀκάματον πῦρ : τὸ μὴ κουραζόμενον, τὸ συνεχῶς ἀκμάζον πῦρ.

ἀκήρατος = ἀφθαρτος, ἀδιάφθορος.

ἀκμήν = ἀκόμη· μικρὸν ἄνωθι εἶπεν **ἔτι γάρ**. Ἐκ τοῦ Μτθ. ιε' 16.

ἄκος = ἰατρικὸν (ιδεὶ **ὄφτις**).

ἀκροστιχίς = ὁ ἐκ τῶν ἄκρων (ἀρχικῶν) γραμμάτων τῶν στροφῶν (ἢ καὶ τῶν στίχων) ἀποτελούμενος στίχος. Ἀκροστιχίς ἀπαντᾷ εἰς τὰ κοντάκια (π. χ. ὁ ἀλφάβητος, ὡς ἐν τῷ προεορτίῳ εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ ὕμνῳ τῆς ἀκαθίστου, ἢ ὁ στίχος «τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ ὁ ὕμνος», ὡς ἐν τῷ κοντακίῳ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως) καὶ εἰς τοὺς κανόνας (οἷον ἐν τῷ κανόνι τῆς ἀκαθίστου : Χαράς δοχεῖον, σοὶ πρέπει χαίρειν μόνῃ. Ἰωσήφ). Ἐν τῇ ἀκροστιχίδι οὐχὶ σπανίως δηλοῦται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ.

ἀλήθεια = ὁ Χριστός· Ἰω. ιδ' 6 : ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή.

ἀλληλούια = αἰνεῖτε τὸν Κύριον· λέξις ἑβραϊκή.

ἄλλοτριος = ξένος, ἐχθρὸς· μετὰ τοῦ ἄρθρου = ὁ διάβολος.

ἀλογία = ἡ παρὰ λόγον, ἡ ἀνήθικος, ἡ ἐν ἁμαρτία ζωή.

ἁμαρτία = ἡ παράβασις τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ψυχικὴ κατάστασις τοῦ ἐν παραβάσει τῶν ἐντολῶν τοῦ Θ. ζῶντος· ἀντίθ. ἀρετή, δικαιοσύνη· **ὁ μὴ γνοὺς ἁμαρτίαν** = ὁ Χριστός, ὅστις «ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ».

ἀμετάθετος = ἀμετακίνητος, ἀναφαίρετος.

ἄμνος = ὁ Χριστός, κατὰ τὸ Ἦσ. γγ' 7 : ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἄμνος ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν . . . Οὗτος εἶναι ὁ συχνότατος καὶ συγκινητικώτατος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ συμβολισμὸς τοῦ Χριστοῦ, διότι ἄκακος καὶ ἀναμάρτητος προσέφερον ἑαυτὸν ἑκουσίως θυσίαν εἰς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος.

ἀναγράφω = ἀναφέρω, ἀναπέμπω (εὐχαριστίας), οἷονεὶ ἀναγράφων ψήφισμα εὐγνωμοσύνης, ὡς ἐσυνήθιζον οἱ ἀρχαῖοι.

ἀνάκλησις—ἐπαναφορὰ (τοῦ Ἰαδὰμ) ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.

ἀνάνηπον—ἐγέρθητι ἐκ τῆς νάρκης τῆς ἁμαρτίας.

ἀναξ—ὁ βασιλεὺς, ὁ Χριστός. Μτθ. β' 2 : Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ; ἠρώτων οἱ μάγοι.

ἀναξηράναντι—μεταβαλόντι εἰς ξηρὰν. Πρβλ. ἄβατον.

ἀναπλάττων—πλάττων ἐκ νέου, ἀνακαινίζων.

ἀνάστια—ἀνάστηθι, ξύπνα· ἀντίθ. **καθεύδεις**.

Ἄνδρέας ὁ Κρήτης, ὁ Ἱεροσολυμίτης. Κατήγετο ἐκ Δαμασκοῦ, γεννηθεὶς περὶ τὰ μέσα τῆς ζ' ἑκατονταετίας. Ἐκάρη μοναχὸς ἐν Ἱερουσαλήμ, δι' ὃ καὶ λέγεται Ἱεροσολυμίτης. Ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπουλιν τῷ 685 ὡς ἀπεσταλμένος τῆς ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ἔμεινεν ἐκεῖ καὶ διωρίσθη ὄρφανοτρόφος τῆς μεγ. Ἐκκλησίας, χειροτονηθεὶς διάκονος. Ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ β' ἐχειροτονήθη μητροπολίτης Κρήτης. Ἀπέθανε πλέων πρὸς Κρήτην ἐν Ἐρεσῶ τῆς Λέσβου. Ὁ Ἄνδρέας εἶναι σπουδαῖος ἐκκλ. ῥήτωρ, ἀλλ' εἶναι γνωστότερος ὡς ποιητῆς καὶ εἰσηγητῆς νέου εἵδους ἐκκλ. ποιήσεως, τοῦ κανόνος. Ὁ πράγματι μέγας κανὼν αὐτοῦ ψάλλεται μέχρι σήμερον τῇ ἑσπέρα τῆς Τετάρτης (εἰς τὸν ὄρθρον τῆς Πέμπτης) τῆς ε' ἑβδομάδος τῆς μεγ. τεσσαρακοστῆς. Πλὴν τούτου ψάλλονται μέχρι σήμερον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἄλλοι τινὲς κανόνες καὶ τροπάρια τοῦ Ἄνδρέου. Ἐν τῷ μεγ. κανόνι ὁ Ἄνδρέας ἐνέτεινεν εἰς 250 περίπου κατασκευαστάς στροφὰς ὅλην τὴν ἱερὰν ἱστορίαν τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τοῦ Ἰαδὰμ μέχρι τῆς ἀναλήψεως.

ἀνίσχει—ἀνατέλλει.

ἄνομος—ὁ μὴ τηρῶν τὸν νόμον· συνών. ἄθεσμος.

ἀπαθῆς—ὁ οὐδὲν παθεῖν δυνάμενος, ἐπίθ. τοῦ Θεοῦ.

ἀπαντήσατε—ἐξέλθετε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ (Μτθ. κε' 6), ὑποδέχθητε (ὡς οἱ ποιμένες, οἱ μάγοι κλπ.).

ἀπάτη—ἡ ψευδῆς θρησκεία· ἀντίθ. **πίστις θεία**.

ἄπλητα—ἀπλήστως, φοβερά.

ἀπλῶς—εἰκῆ, μάτην.

ἀποσμήξω—θα σπογγίσω. ἰδὲ **καταφιλήσω**.

ἀπόστιχα—τροπάρια ψαλλόμενα εἰς τὸ β' μέρος τοῦ ἑσπερινοῦ, μετὰ τὸν στίχον.

ἀπρόσιτος—ἀπροσπέλαστος, ὡς ὁ Θεός. Ἐν τῷ οἴκῳ Π τοῦ ὕμνου τῆς ἀκαθίστου ὁ ποιητῆς καθορίζει τὴν ἔννοιαν λέγων : ΜΠΑΞΕΒΑΝΑΚΙ—ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ, ΛΥΡΙΚΟΙ. Ἔκδ. 5η, 1937. 10

τὸν ἀπρόσιτον γὰρ ὡς θεὸν ἐθεώρει πᾶσι προσιτὸν ἄνθρωπον.

ἀρὰ—ἡ ἐκ τῆς πτώσεως τοῦ Ἄδαμ ἠθικὴ καταστροφή τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἢ ἄλλως **κατάρρα** λεγομένη, ἢ κατάστασις τῆς ἁμαρτίας.

ἀπροσμάχητος = ἀκαταμάχητος· ὡς ἔχουσα τὴν κράτος **ἀπροσμάχητον**—ἐπειδὴ ἔχεις δύναμιν ἀήττητον, πρὸς ἣν οὐδεὶς δύναται νὰ παλαίσῃ.

ἄσπετος—ἀπερίγραφτος.

ἄσπιλος—ἀκηλίδωτος, ἄγνός.

ἀστῆρ ἐμφαίνων τὸν ἥλιον—ἀστῆρ γεννῶν τὸν ἥλιον. ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ ἐπομένου στίχου: **γαστήρ ἐνθέου σαρκώσεως**—γαστήρ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔλαβεν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν ὁ Θεός.

ἀσύγκριτος—νοητός, διὰ τοῦ νοῦ μόνον γνωριζόμενος, ἅτε μὴ ὑπάρχοντος γήινου τινός, πρὸς τὸ ὁποῖον νὰ συγκριθῆ. ἐπίθ. τοῦ Χριστοῦ. ἀντίθ. **αἰσθητός**—διὰ τῶν σωματικῶν αἰσθήσεων γνωριζόμενος.

ἀσχέτως—ἄνευ συνεκτικοῦ δεσμοῦ.

ἀσώματος—ὁ ἄγγελος Γαβριήλ.

αὐγὴ—λάμψις, φῶς· **αὐγὴ μυστικῆς ἡμέρας**—ἡ Παναγία, ὡς προοίμιον τῆς ἀνατολῆς τοῦ πνευματικοῦ ἡλίου ἐν τῷ κόσμῳ.

ἄφθαστος—ἀπρόσιτος, ὁ ἰδέ.

ἄχώρητος—ὁ οὐδαμοῦ χωρούμενος, ὁ τὰ πάντα πληρῶν Θεός.

βάρβαρος θρησκεία—ἡ θρησκεία τῶν βαρβάρων· ἐνταῦθα ἡ τῶν μάγων, ἣτις λέγεται κατωτέρω σαφέστερον **πυρὸς προσκύνησις**. Ὁ Ῥωμανὸς οὐ μόνον ἐν τῷ ὕμνῳ τῆς ἀκαθίστου, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ τῶν κοντακίων του, ὅπου ἀναφέρει τοὺς μάγους, θεωρεῖ αὐτοὺς Πέρσας καὶ πυρολάτρας, ὅθεν ὁ στίχος **πυρὸς προσκύνησιν παύσασα** οὐδαμῶς εἶναι ἔνδειξις, ὅτι ὁ ὕμνος τῆς ἀκαθίστου ἐποιήθη ἐπὶ Ἡρακλείου.

βασιλεῖ θεόφρονι—εἰς τὸν βασιλέα τὸν ἔχοντα θεϊκὸν (=εὐσεβῆς) φρόνημα, τὸν μ. Κωνσταντῖνον.

βασιάξεις τὸν βασιάζοντα—παρήχησις καὶ ἀντίθεσις ἅμα.

βιβλοι—τὰ βιβλία τῆς καταγραφῆς τῶν ἔργων ἐκάστου, τῶν λογισμῶν, διότι οὐχὶ ἅπαξ ἐν ταῖς παραβολαῖς ὁ Κύριος παρέστησε τὴν μέλλουσαν κρίσιν ὡς ἀπόδοσιν λογισμοῦ (πρβλ. Μτθ.

4η' 23 ε. παραβολή πονηροῦ δούλου, 14 ε. παραβολή τῶν τάλαντων).

βολίς=φωτεινὴ βολίς, λάμπις· κατωτέρω **ἀστραπή**.

βρεφουργεῖται ὁ Κτίστης=γίνεται βρέφος ὁ (ἄχρονος καὶ αἰώνιος) δημιουργός.

βρούξωσι (ἐνν. τοὺς ὀδόντας)=θά τρίξουν τοὺς ὀδόντας τῶν ἀπὸ τὸν τρόμον.

Γαλιλαία: ἡ βορεία ἐπαρχία τῆς Παλαιστίνης. λέγεται **τῶν ἔθνων** (=ἔθνικὴ, ἐξηλληνισμένη) διότι ὡς συνορεύουσα πρὸς τὴν Συρίαν εἶχεν ἐποικισθῆ διὰ πολλῶν ἐθνικῶν, ὥστε ἐθεωρεῖτο. ὅτι συνεχῶς ἐπὶ μᾶλλον ἀπεξενούτο ἀπὸ τῆς Ἰουδαϊκῆς πατρίδος, διὸ καὶ περιεφρονεῖτο ὑπὸ τῶν ἀκραιφνῶν Ἰουδαίων.

γένος=τὸ τῶν ἀνθρώπων, ἡ ἀνθρωπότης.

γῆ=οἱ ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ ἄνθρωποι· κατωτέρω: **λαοί**.

γῆινοί=οἱ ἐκ γῆς, οἱ χοϊκοί, οἱ ἄνθρωποι.

γλωσσαλία=φλυαρία, μεγαλαυχία.

γνόφος=σκοτεινιά. Ἐξδ. ιθ' 21: Μωϋσῆς δὲ εἰσηλθεν εἰς τὸν γνόφον, οὗ ἦν ὁ Θεός... κἀ.

γρηγοροῦντα=ἀγρουπνοῦντα καὶ ἔτοιμον εἰς ὑποδοχὴν τοῦ Κυρίου.

γυμνός=ὁ ἁμαρτωλός, ὁ ἐστερημένος τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

δέησις=προσευχή, αἴτησις.

δεξιὰ: ἐκ δεξιῶν εἶναι ἡ τιμητικὴ θέσις. Ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ οἱ δίκαιοι θὰ ταχθῶσιν ἐκ δεξιῶν τοῦ Χριστοῦ. Ὅθεν **ἐκ δεξιῶν Σοῦ με στήναι**=να σταθῶ πρὸς τὰ δεξιὰ σου, δηλ. μεταξὺ τῶν δικαίων.

δεσποτεία θεότητος=Κύριος ὁ Θεός. **εἰς μίαν δεσποτείαν θεότητος τὰ ἔθνη ἐπίστευσαν**=οἱ λαοὶ τῆς γῆς ἐπίστευσαν εἰς ἓνα δεσπότην, τὸν Θεόν, ὅχι εἰς πολλοὺς ὡς πρότερον.

δευτέρα παρουσία=ἡ δευτέρα ἐν δόξῃ κάθοδος τοῦ Κυρίου, ὅτε θὰ κρίνη ζῶντας καὶ νεκρούς. Διαγράφεται πολλαχοῦ τῆς ΚΔ, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῇ περικοπῇ Μτθ. κε' 31—45, ἧτις καὶ ἀναγινώσκειται ὡς εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς τῆς ἀπόκρως.

δημοσιεύονται=ἐκτίθενται εἰς δημοσίαν θέαν.

δήμους: νηπίων δήμους=τὰ πλήθη τῶν νηπίων τῶν σφαιγόντων ἐν Βηθλεέμ, ἅτινα ἡ ἐκκλησία τιμᾷ ὡς μάρτυρας.

διάβολος: ὁ σατανᾶς, ὁ ἀρχηγός τῶν πνευμάτων, ὡς διαβάλλων καὶ παρασύρων τοὺς ἀνθρώπους μακρὰν τοῦ Θεοῦ.

διαιωνίζων=γινόμενος αιώνιος.

διήλεγξας=ἀπεκάλυψας, ἐφανέρωσας.

δικαίωμα=τὸ δίκαιον, ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ.

δόγμα τοῦ Καίσαρος=αὐτοκρατορικὸν διάταγμα. Λκ. β' 1: ἐξῆλθε **δόγμα** παρὰ **Καίσαρος** Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

δοξάζω: ἰδὲ **αἰνώ**. **δοξάσατε**=δοξολογήσατε, ὡς οἱ ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ. **προεβύτην ἐδόξασε καὶ γηραλέαν χήραν**=κατέστησεν ἐνδόξους τὸν γέροντα Συμεὼν καὶ τὴν γηραιὰν προφήτιν Ἄνναν.

δόξα Σοι=δοξολογοῦμέν Σε, δοξολογία Σοὶ ἀνήκει.

δοξαστικὸν=τροπᾶριον, οὗ προτάσσεται ἡ μικρὰ δοξολογία: Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι.

δοξολογοῦσι=ψάλλουσι τὸ Δόξα ἐν ὑψίστοις...

δούλου μορφῆν: λαβόντα δ. μ.=ἐνανθρωπήσαντα. Φιλπ. β' 7: μορφῆν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπου γενόμενος καὶ σχήματι εὗρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος.

δρόκων=ὁ διάβολος, ἐκ τῆς Ἀποκαλύψεως β' 3 ἔ.

δρόμον: τὸν ταχὺν νῦν τελεῖς δρόμον=τρέχεις τώρα τόσον γρήγορα ἢ φράσις ἐπεξηγεῖται κατωτέρω διὰ τοῦ **σπεύδεις**.

δυνάμεις=τάγματα, στρατός. **Αἱ ἀγγελικαὶ προπορεύεσθε δυνάμεις** (πτώσ. κλητικῆς)=ὧ τάγματα τῶν ἀγγέλων, προπορεύεσθε (πρὸς τὴν Βηθλεέμ), ἐκ Λκ. β' 13: καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ **πλήθος στρατιᾶς οὐρανοῦ**...

δύσθεος=ἀντίθεος, ἄσεβής.

δυσσεβῆς=λίαν ἄσεβής.

δυσωπῶ=ἰκετεύω.

δῶρα χρήσιμα, καλά, λίαν ζητούμενα=δῶρα χρήσιμα, ὠραῖα, περιζήτητα (περὶ τῶν δώρων τῶν μάγων). χρήσιμον ὁ χρυσός, καλὸν ὁ λίβανος, περιζήτητον ἡ σμύρνα.

εἵκαθε=ὑπεχώρησεν.

εἰληθέντα=περιτυλιχθέντα.

ἐκκλίνοντες=ἀλλάσσοντες πορείαν, ὅπως ἀποφύγωσι (τὸν δράκοντα).

ἐκμανῆναι=να καταληφθῶσιν ὑπὸ μανίας, μίσους μανιώδους.

ἐκμαρανθείσης: ἰδὲ **ἀειζῶου**.

ἐκρύβη. Γεν. γ' 8: Καὶ ἤκουσαν τὴν φωνὴν Κυρίου τοῦ Θεοῦ περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ τὸ δειλινόν, καὶ **ἐκρύ-**

βησαν ὁ τε Ἄδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου Κυρίου τοῦ Θεοῦ.

ἔκρυψαν ὑπὸ γῆς—ἐθαψαν.

ἐκφραυλίζω—ἐξευτελίζω.

ἔλκω : **ποταμὸς δὲ τοῦ πυρὸς πρὸ τοῦ βήματος ἔλκη**—ὅταν ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Κυρίου ῥέῃ ὁ ποταμὸς τοῦ πυρὸς (τῆς κολάσεως). Πρὸβλ. Μτθ. κε' 41 : πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ, οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον...

ἐνθυμούμενος—ἐν θυμῷ βάλλων, συλλογιζόμενος.

ἐξαπενίζοντο—ἐξεπλύνοντο τοὺς πόδας (ὑπὸ τοῦ Κυρίου).

ἐπεγράφημεν—ἐλάβομεν ἐπιγραφὴν (τὸ ὄνομα τῆς θεότητος Σοῦ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος κτλ.).

ἐπέστη—ἔφθασεν, ἐνεφανίσθη.

ἐπ' εὐθείας—κατ' εὐθεΐαν.

ἐπίγνωσις—τελεία γνῶσις.

ἐπιλύχνιος εὐχαριστία—δοξολογία, ὕμνος ψαλλόμενος περὶ λύχνων ἀφάς, ἀρχαῖος τίτλος τοῦ Φῶς ἱλαρόν.

ἐπινίκιον—(ἐνν. ὕμνον, ᾠδὴν)—ᾠσμα, ὕμνον ἐπὶ τῇ νίκῃ (Σοῦ κατὰ τοῦ θανάτου).

ἐπιστρεπτικῶς—κατ' ἐπιστροφὴν, ἐγκαρσίως.

Ἐπιφάνια—ἰδὲ Θεοφάνια.

ἐργῶδες—χαλεπὸν, κοπιῶδες.

ἐσημειώθη—ἐτέθη ὡς σημεῖον, ὡς σφραγίς.

ἐσκοτιζετο—ἔχανε τὸν ἐκ Θεοῦ φωτισμόν, ἐβυθίζετο εἰς τὴν ἀμαρτίαν.

Εὐαγγελισμός. Μετὰ τὴν καθιέρωσιν τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων (ἰδὲ τὴν λ. κατωτέρω) καθωρίσθη ἡ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ἐννέα ἀκριβῶς μῆνας πρότερον, ἦτοι τῇ 25 Μαρτίου. Ἡ ἑορτὴ αὕτη ἀπέβη τάχιστα μία τῶν σπουδαιοτάτων Χριστιανικῶν ἑορτῶν καὶ ὑμνήθη ἐξόχως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Χριστιανῶν ποιητῶν. Ὁ ἄριστος τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην ὕμνων εἶναι ἀναμφισβητήτως τὸ κατ' ἀλφαβητικὴν ἀκροστιχίδα Κοντάκιον, τὸ μέχρι τοῦδε ἐν τῇ ἀκαθίστῳ ἀκολουθίᾳ μελωδικῶς ἀναγινωσκόμενον, τὸ ἕνεκα τῶν παμπόλλων **χαίρε** κοινῶς **οἱ Χαιρετισμοὶ τῆς Θεοτόκου** ὀνομαζόμενον.

Τὸ Κοντάκιον τοῦτο ὀλίγη ἀμφιβολία δύναται πλέον νὰ ὑπάρχη, ὅτι εἶναι ἔργον τοῦ ποιητοῦ τῶν κοντακίων Ῥωμανοῦ. Ὑπάρχουσιν ἀρχαῖαι μαρτυρίαι περὶ τούτου. Ὁ Ῥωμανὸς ἐποί-

ησε καὶ ἄλλα κοντάκια ἀλφαβητικῆς ἀκροστιχίδος, οἷον τὸ προ-
εόρτιον εἰς τὰ Χριστούγεννα.

Ἐκ τῶν δύο προοιμίων τοῦ κοντακίου τὸ ἀρχικὸν εἶναι κα-
ταφανῶς τὸ πρῶτον παρατιθέμενον ἐν τῷ κειμένῳ : **Τὸ προστα-
χθὲν μυστικῶς...** Διὰ τὸ δεύτερον, τὸ **Τῆ ὑπερμάχῳ**, ὑπάρχει
μαρτυρία ἀρχαία, ὅτι **ἐτυπώθη** (=καθωρίσθη ἐν τῷ τυπικῷ)
ψάλλεσθαι ἐπὶ Κωνσταντίνου δ' τοῦ Πωγωνάτου.—Ἡ ἐπὶ Ἡ-
ρακλείου λύσις τῆς ὑπὸ τῶν Ἀβάρων καὶ Περσῶν πολιορκίας
τῆς Κ. ἐγένετο τελευτῶντος Ἰουλίου τοῦ 626. Ἡ λύσις τῆς
πρώτης τῶν Ἀράβων πολιορκίας ἐπὶ Κωνσταντίνου δ' τοῦ Πω-
γωνάτου πιθανῶς ἐγένετο περὶ τὰ μέσα ἢ μᾶλλον περὶ τὰ τέλη
τοῦ θέρους τοῦ 677. Ἡ λύσις τῆς β' πολιορκίας τῶν Ἀράβων
ἐπὶ Λέοντος γ' τοῦ Ἰσαύρου κατ' Αὐγούστιον τοῦ 718. Ὡστε οἱ
Χαιρετισμοὶ δὲν ἐποιήθησαν εἰς ἑορτασμόν τινος τῶν ἐπετείων
τούτων, καὶ δὴ τῆς πρώτης ἐπὶ Ἡρακλείου λυτρώσεως, ὡς ἀνα-
φέρουσι τὰ λίαν μεταγενέστερα συναξάρια καὶ κατὰ ταῦτα συνή-
θως αἱ ἱστορίαι.

Πιθανὸν λοιπὸν εἶναι, ὅτι, ἀφ' ἧς ἡ Θεοτόκος μετὰ τὸν Ἰου-
στινιανὸν τὸν α', ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου ἴσως, ἐτιμήθη ὡς προστα-
τις καὶ ὑπέρμαχος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ἄριστος οὗτος
καὶ πασίγνωστος ὕμνος ἐχρησιμοποιήθη—ἀφ' οὗ διὰ τῆς εἰσα-
γωγῆς τῶν κανόνων μάλιστα τὰ κοντάκια εἶχον περιέλθει εἰς
ἀχρησίαν—διὰ τὸν ἑορτασμὸν τοιούτων χαρμοσύνων γεγονό-
των, ἅτινα ἡ πίστις τῶν εὐσεβῶν Κωνσταντινουπολιτῶν ἀνε-
φερεν εἰς τὴν ἰδιάζουσαν τῆς Θεοτόκου προστασίαν, καὶ ἐπὶ μὲν
Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου, μετὰ τὴν λύσιν τῆς α' ἀραβικῆς
πολιορκίας, προσετέθη τὸ προοίμιον **Τῆ ὑπερμάχῳ**, ἐπὶ δὲ Μι-
χαὴλ γ' τοῦ μεθύσου, πατριαρχοῦντος τοῦ μεγάλου Φωτίου, μετὰ
τὴν ἀπόκρουσιν τῶν Ῥώσων, προσετέθη ὁ κανὼν ὁ ποιηθεὶς
ὑπὸ τοῦ τότε ἀκμάζοντος ποιητοῦ Ἰωσήφ τοῦ ὑμνογράφου, οὗ-
τινος φέρει καὶ τὸ ὄνομα ἐν τῇ ἀκροστοιχίδι (ιδεῖ ἄνωτ. τὴν λ.
ἀκροστιχίς) καὶ ἐρρυθμίσθη ἡ ἀκάθιστος ἀκολουθία, οἷα μέχρι
σήμερον ψάλλεται, ὀρισθεῖσα ἕκτοτε διὰ τὸν ὄρθρον τοῦ Σαβ-
βάτου τῆς ε' ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, ἧτοι μικρὸν πρὸ ἢ μετὰ
τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τὴν ὁποίαν καὶ τὸ κοντάκιον καὶ
ὁ κανὼν τοῦ Ἰωσήφ ὑμνοῦσιν.

εὐλογημένος (ἐνν. **ἔστω** ἢ **ἔστιν**) : ἐλευφημία, ἀντίστοιχος
πρὸς τὸ ἔβρ. **ὄσανά** καὶ τὸ ἡμέτερον **ζήτω**.

εὐχαριστία : δοξολογία (ιδὲ ἐπιλύχνιος).

ἐφύμνιον : ὁ εἷς ἢ δύο στίχοι, εἰς οὓς τελευτᾷ τὸ προοίμιον καὶ οἱ οἴκοι τῶν κοντακίων. Τὸ αὐτὸ ἐλέγετο καὶ **ἀκροτελεύτιον**. Μετὰ τὴν μελωδικὴν ἀνάγνωσιν τοῦ προοιμίου ἢ τοῦ οἴκου ὁ χορὸς τῶν ψαλτῶν ἐπανελάμβανε ψάλλον τὸ ἐφύμνιον, τρόπον τινὰ ἀντανέκλα τοῦτο ὡς ἡχῶ (ὡς γίνεται καὶ σήμερον εἰς τὸ **χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε καὶ ἀλληλούια** τῶν Χαιρετισμῶν), διὸ καὶ ἐκαλεῖτο **ἀνακλώμενον**.—Εἰς τὰ ἐν τῷ κειμένῳ κοντάκια ἔχομεν ἐφύμνια : **Παιδίον νέον ὁ πρὸ αἰώνων Θεός. Ἦλθες, ἐφάνης, τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον. Ὁ υἱὸς καὶ Θεός μου. ὁ παντοκροῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν. Κριτὰ δικαιοῦται. Χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε. Ἀλληλούια** κτλ.

ἐχωνεύθησαν=κατεφλέγησαν.

Ζαβουλῶν : εἰς τῶν υἱῶν Ἰακώβ, ἢ ἔξ αὐτοῦ φυλῆ καὶ ἢ ἐν Γαλιλαίᾳ ἐπαρχία αὐτῆς.

ζητούμενα : ἰδὲ **δῶρα**.

ἡγκιστρωμένοι=ἠλιευμένοι ὡς δι' ἀγκίστρου.

ἠρεύνων=ἐζήτησαν νὰ εὔρωσιν.

θαλφθῶμεν=θερμανθῶμεν, ζωογονηθῶμεν (θάλλομαι).

θανάτῳ θάνατον πατήσας=καταργήσας διὰ τοῦ ἀνθρωπίνου θανάτου Του τὸν διάβολον καὶ τὴν ἐξουσίαν του, κατὰ τὸ Ἐβρ. β' 14 : αὐτὸς (=ὁ Χριστὸς) μετέσχε τῶν αὐτῶν (=σαρκὸς καὶ αἵματος, ἦτοι ἐνηνθρώπησε), ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον.

θεοδρομον=πρὸς τὸν Θεὸν (τὸν ἐνανθρωπήσαντα Λόγον) τρέχοντα.

θεόπιθης=ὁ ἰδὼν τὸν Θεόν· ἐπίθ. τοῦ Μωϋσέως.

θεοτερπῆς=ἡ τέρπουσα (=εὐάρεστος εἰς) τὸν Θεόν.

Θεοφάνια : ἡ ἑορτὴ τῆς βαπτίσεως τοῦ Χριστοῦ. Τὰ περὶ τῆς καθιερώσεως αὐτῆς ἰδὲ ἐν λ. Χριστούγεννα. Ἐπειδὴ δὲ τῆ 5 Ἰανουαρίου ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησίᾳ **ἐφωτίζοντο** (=ἐβαπτίζοντο) οἱ κατηχούμενοι καὶ τῇ ἐπαύριον, ἑορτῇ τῶν Θεοφανίων, ἐνεφανίζοντο ἄθροοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οἱ νεοφώτιστοι οὗτοι λευκὰ ἐνδεδυμένοι καὶ λαμπάδα ἀνημμένην φέροντες, ἡ ἑορτὴ αὕτη ὠνομάσθη καὶ **ἡμέρα τῶν φώτων** ἢ καὶ συντομώτερον **τὰ Φῶτα**.

θεραπεῦσαι=νὰ περιποιηθῶσι.

θέσπισμα=προφητεία.

Θρόνος χειρῶν : ἡ Παναγία, διότι ἐν αὐτῇ κυφορεῖται ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν **Χειρῶν** (Ψλμ. οθ', 2).

Θυμαίνοντας : ἀπλητα θυμαίνοντας=καθ' ὑπερβολὴν ἐξωρισμένου. Περὶ τοῦ Ναβουχοδονόσορος ὀργισθέντος ἐναντίον τῶν τριῶν παίδων. Δαν. γ' 10: Τότε Ναβουχοδονόσωρ ἐπλήσθη θυμοῦ καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ἠλλοιώθη...

ιατρεῖον=πνευματικὸν θεραπευτήριον.

ιδιόμελον=τροπάριον ψαλλόμενον κατ' ἴδιον μέλος.

ιερῶν=ιερέων, ἰδὲ μεσούμενος.

ιοβόλος=ἰὸν βάλλων, δηλητηριώδης. ἰδὲ ὄφεις.

ἴσος Πατρὶ καὶ βροτοῖς=τέλειος θεὸς (ὡς ὁ Πατὴρ) καὶ τέλειος ἄνθρωπος, ὁ Χριστός.

Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός : Ἐγεννήθη ἐν Δαμασκῷ τῷ 676, ὀλίγον νεώτερος τοῦ συμπολίτου Ἀνδρέου τῆς Κρήτης, υἱὸς Σεργίου, τοῦ ἐπιλεγομένου Μανσοῦρ. Ἐξεπαιδεύθη μετὰ τοῦ θεοῦ ἀδελφοῦ του Κοσμᾶ τοῦ ποιητοῦ ὑπὸ τοῦ ἀργυρωνήτου τοῦ πατρός του διδασκάλου Κοσμᾶ τοῦ Καλαβροῦ.—Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν διέμεινεν ἐν τῇ αὐτῇ τῶν Χαλιφῶν τῆς Δαμασκοῦ, διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του ἐν τῷ ἀξιώματι τοῦ ἐπιτρόπου τῶν Χριστιανῶν. Διὰ συκοφαντίας δὲ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ἔκπτωτος γενόμενος ἀπῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἐκάθη μοναχὸς ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Σάββα, ἔνθα παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του περὶ τὸ 777.—Ἐπῆρξεν ὁ σοφώτερος τῶν χριστιανῶν τῆς ἐποχῆς, ἐγένετο δὲ κυρίως ὁ θεμελιωτὴς τῆς χριστιανικῆς δογματικῆς διδασκαλίας. Ἀλλὰ διέπρεψε καὶ ὡς πρωταθλητὴς τῆς ὀρθῆς περὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων διδασκαλίας καὶ ὡς μουσικὸς καὶ ποιητὴς ἀνακαινίσας τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν. Ἐπισημότερα ποιητικὰ ἔργα αὐτοῦ εἶναι ἡ Ὀκτώηχος καὶ πολλοὶ κανόνες, ἐξ ὧν ὁ εἰς τὸ Πάσχα λέγεται **πρῦτανις τῶν κανόνων**, τινὲς δὲ εἶναι **λαμβικοί**, ὡς οἱ εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν, εἰς τὰ Θεοφάνια καὶ εἰς τὴν Πεντηκοστήν.—Ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς εἶναι ἄριστος κανόνων ποιητὴς.

Ἰωνᾶς : προφήτης ἀκμάσας περὶ τὸ 770 π. Χ. Ἡ κατάποσις τοῦ προφήτου τούτου ὑπὸ κήτους καὶ ἡ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἔξοδος αὐτοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς ἁμαρτωλῆς Νινευὶ ἦτο προφητικὸς τύπος τῆς ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ ἀνθρώπινου γένους ταφῆς καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου (πρβλ. Μτθ. ιβ' 40).

καθέδρα=θρόνος. **βασιλέως καθέδρα**: ἡ Παναγία, ὡς βασιλεύουσα τὸν βασιλέα τοῦ σύμπαντος.

καθεῖλε=κατεβίβασεν, ἀποκαθήλωσεν.

κάθισμα=τροπάριον, οὗ ψαλλομένου ἐπιτρέπεται νὰ καθή-
μεθα.

κάμινος τῆς ἀπάτης=ἡ κόλασις τῆς εἰδωλολατρίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας πρὸ τοῦ Χριστοῦ ἐβασανίζετο τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὡς οἱ τρεῖς παῖδες ἐν τῇ καμίνῳ.

κανῶν=ὕμνος ἐκκλησιαστικός, ἀντικαταστήσας ἀπὸ τοῦ ζ' αἰῶνος τὸ εἰς ἀχρησίαν περιπεσὸν κοντάκιον (ιδὲ λ. **κοντάκιον** κατωτ.).

Ἐφ' οὗτου ὁ μέγας θεολόγος, ποιητὴς καὶ μουσικὸς Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, μετερρῦθμισεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν μουσικῶν τρόπων τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ἐπεχόρησεν δὲ καὶ ἡ διαίρεσις τοῦ μουσικοῦ χοροῦ εἰς δύο ἡμιχόρια, δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, καὶ ἡ ἀντίφωνος ψαλμοψῆδι, κατὰ τὸν τύπον τοῦ μεγάλου κανόνος τοῦ Κρήτης Ἀνδρέου ποιοῦνται κανόνες συγκεῖμενοι ἐξ ἑννέα (ἐν τῇ πραγματικότητι ὀκτώ) ᾠδῶν (ἐπειδὴ ἡ β' ᾠδὴ σπανίως ἀπαντᾷ). Οἱ κανόνες οὗτοι ἀντικατέστησαν τὰ εἰς ἀχρησίαν περιπεσόντα κοντάκια. Ἐκάστη ᾠδὴ σύγκεται ἐκ τριῶν τροπαρίων καὶ ἑνὸς προοιμίου, ὅπερ λέγεται **εἰρμός**, δὲν ἀνήκει δὲ πάντοτε εἰς τὸν κανόνα, ἀλλὰ λαμβάνεται ἄλλοθεν καὶ καλεῖται οὕτω, διότι **εἴρει**, ἤτοι προτυποῖ, χρησιμεύει ὡς πρότυπον κατὰ τε τὰ μέτρα καὶ τὴν μουσικὴν εἰς τὰ ὑπ' αὐτὸν τροπάρια. Οὕτω ὁ κανὼν διετήρησεν ἐν τισὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν 24 στροφῶν τοῦ κοντακίου, ἀντὶ δ' ἑνὸς ἢ τὸ πολὺ δύο ἔχει ὀκτὼ ὅλα προοίμια, τοὺς εἰρμούς. Κατὰ τὴν ψαλμοψῆδιαν τοῦ κανόνος οἱ εἰρμοὶ εἰς τὸ τέλος ἐκάστης ᾠδῆς ἐψάλλοντο ἀπαξ ἔτι ὁμοῦ ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν χορῶν, τῶν ψαλτῶν **καταβαινόντων** καὶ ἐνουμένων εἰς ἓνα χορὸν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκκλησίας, ἐκ τούτου δ' ὠνομάσθησαν **καταβασίαι**.

Καὶ οἱ κανόνες ἀπέβησαν σὺν τῷ χρόνῳ περίκομπος ποιήσεις, κατ' ἀκροστιχίδα πολλάκις ποιούμενοι, ἐν τῇ ὁποίᾳ οὐχὶ σπανίως, ἴδια οἱ μεταγενέστεροι ποιηταί, δηλοῦσι καὶ τὸ ὄνομά των.

Κασσιανή: ἡ περίφημος κόρη, ἡ ἀποτυχοῦσα τοῦ βασιλικοῦ θρόνου διὰ τὴν σοφίαν καὶ εὐφυΐαν αὐτῆς κατὰ τὴν ἐκλογὴν συζύγου τοῦ αὐτοκράτορος Θεοφίλου τῷ 830. Μετὰ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἡ Κασσιανή, ἣτις λέγεται καὶ Εἰκασία καὶ Κασία, ἀπεχώ-

ρησε τοῦ κόσμου εἰς ἰδιόκτητον μοναστήριον ἀφιερωθείσα εἰς τὰ θεῖα καὶ εἰς τὴν θρησκευτικὴν ποίησιν, εἰς ἣν ἠὲδοκίμησεν ἔξαιρέτως ἐπὶ ἔτη μακρά, διότι ἔζη καὶ ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Θεοφίλου Μιχαὴλ γ'. Ἐκ τῶν ἔξαιρέτων ποιημάτων της πολὺ ὀλίγα παρέμειναν ἐν χρήσει ἐκκλησιαστικῇ μέχρι σήμερον, ἐξ ὧν ἐλήφθησαν τὰ ἐν τῷ κειμένῳ παρατεθέντα. Διὰ τὸ περίφημον δοξαστικὸν τῶν ἀποστίχων τῆς μεγ. Τετάρτης, τὸ γνωστότατον εἰς ἡμᾶς ὡς *τὸ τροπάριον τῆς Κασσιανῆς*, ὑπάρχει ἡ παράδοσις, ὅτι, ὅτε ἐποίει αὐτὸ ἡ Κασσιανὴ καὶ εἶχε φθάσει εἰς τὸν στίχον *κρότον τοῖς ὠσὶν ἠχηθεῖσα*, ἤκουσεν ὅτι ὁ Θεόφιλος ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψίν της, αὐτὴ δὲ μὴ θέλουσα νὰ τὸν συναντήσῃ ἐκρύβη· ὁ δέ, εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ ἰδὼν, ὅτι αὐτὴ ἐκρύβη, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν μετ' αὐτοῦ συνάντησιν, ἔγραψεν ἐν τῇ συνήθει του σαρκαστικῇ εἰρωνείᾳ ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰς λέξεις *τῷ φόβῳ ἐκρύβη* καὶ ἀπῆλθεν· ἡ Κασσιανὴ ἐπανελθούσα καὶ ἰδοῦσα, ὅτι αἱ λέξεις προσηροῦζοντο εἰς τὸ ποίημα καὶ κατ' ἔννοιαν καὶ κατὰ μέτρον ἀφῆκεν αὐτάς.

Ἡ Κασσιανὴ εἶναι μεγάλη ποιήτρια, μόνον ἕως τοῦ Ῥωμανοῦ κατωτέρα, πρὸς ὃν καὶ ψυχικῶς συγγενεῦει.

καταπτύω = πτύω κατὰ τινος, ἔξευτελιζω.

καταφιλήσω. ἀποσμηξῶ... τοῖς τῆς κεφαλῆς μου βοστρυχοῖς. Λκ. ζ' 38 : καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω, κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς *ἐξέμασσε* καὶ *κατεφίλει* τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ.

κατεῖδε Μαρία ἐπὶ ξύλον : (Ἰω. ιθ' 25)· εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ...

καιώτατα τῆς γῆς = ὁ ἄδης.

καύχημα : ἡ Παναγία κατὰ τὸ Λκ. α' 48 : Ἴδου γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν *μακαριοῦσί με* πᾶσαι αἱ γενεαί.

κένωσις = ἡ ἐνανθρώπησις (τοῦ Χριστοῦ) ὡς ταπείνωσις αὐτοῦ ἐκουσία. Φιλπ. β' 7 : ἑαυτὸν *ἐκένωσεν* μορφὴν δούλου λαβὼν...

κλήρος γῆς πολλῆς : μερίδιον, κτήσις, ὀλόκληρος ἡ γῆ Χαναάν, κατὰ τὸ Γεν. ιζ', 8 : καὶ δώσω σοὶ (τῷ Ἀβραάμ) καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σὲ τὴν γῆν, ἣν παροικεῖς, πᾶσαν τὴν γῆν Χαναάν, εἰς κατάσχεσιν (=κατοχὴν) αἰώνιον.

κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα = καλεῖται ἡ ἡμέρα ἡ ὀγδόη, ἥτοι

ἡ Κυριακή, προφητικῶς. Λευϊτ. γ' 35—6 : Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἁγία . . . καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ὀγδόη κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν.

κλίνας τοὺς οὐρανοὺς (Ψλμ. ιζ' 18) : καὶ **ἐκκλινεν** (=ἐκαμψε) **οὐρανοὺς** καὶ κατέβη . . . ρμγ', 5 : **Κύριε κλίνον** τοὺς **οὐρανοὺς** σου καὶ κατάρβηθι.

κοντάκιον=ὕμνος ἐγκωμιαστικός, ὀνομασθεὶς οὕτω ἐκ τοῦ μικροῦ κοντοῦ, περὶ τὸν ὁποῖον εἰλίσσετε ἢ περιγαμηγὴ ἢ περιέχουσα αὐτόν. Ἀποτελεῖται συνήθως ἐξ 25 στροφῶν, ὧν ἡ πρώτη εἶναι καὶ λέγεται **προοίμιον**, αἱ δὲ λοιπαὶ **οἴκοι**.—Τὸ προοίμιον ἔχει ἴδιον ὄρθρον, οἱ δὲ οἴκοι εἶναι ὄρθρικῶς ὅμοιοι ἢ ἐναλλάξ, ἥτοι, ἐὰν ἀριθμήσωμεν αὐτούς, οἱ ὑπὸ περιττὸν ἄριθμόν εἶναι πάντες κατὰ τὰ μέτρα τοῦ πρώτου οἴκου, οἱ δὲ ὑπὸ ἄρτιον ἄριθμόν πάντες κατὰ τὰ μέτρα τοῦ δευτέρου. Τὰ κοντάκια εἶναι πεποιημένα κατ' ἀκροστιχίδα εἴτε τῶν 24 γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου, εἴτε φράσεως δηλούσης τὸν ποιητὴν. Κατ' ἐξοχὴν ὁ **τῶν κοντακίων ποιητὴς** εἶναι ὁ Ῥωμανός, ὅστις χρησιμοποιοεῖ ἀμφοτέρως τὰς ἀκροστιχίδας. Πασίγνωστον κοντάκιον, ψαλλόμενον μέχρι τοῦ νῦν, **οἱ Χαιρετισμοὶ τῆς Θεοτόκου**, κληθέντες οὕτω διὰ τὰ πολλὰ Χαῖρε. (Ἐν Κύπρῳ, ἧς ἡ Ἐκκλησία διασφᾶζει πολλὰ τὰ ἀρχαιοπρεπῆ, ὁ ὄρος **Χαιρετισμοὶ** εἶναι ἄγνωστος, λέγεται δὲ τὸ κοντάκιον τοῦτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ **Τὰ κοντάκια τῆς Παναγίας**). Ἐκ τοῦ κοντακίου ἐψάλλετο μόνον τὸ προοίμιον, οἱ δὲ οἴκοι ἀπηγγέλλοντο μελωδικῶς ὑπὸ τοῦ προεξάρχοντος τῆς ψαλμοψαλμίας, ἐν ᾧ ὁ Χορὸς ὑπέψαλλεν, ἐπανελάμβανε δ' ἔπειτα ἐν χορῷ τὸ **ἐφύμνιον**.—Διὰ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ **κανόνος** τὰ κοντάκια δὲν χρησιμοποιοῦνται πλέον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. ψαλμοψαλμία πλὴν τοῦ προοιμίου καὶ ἑνὸς οἴκου, συνήθως τοῦ α' κατὰ τὸ μετὰ τὴν στ' ᾠδὴν τοῦ κανόνος διάλειμμα, ὅτε ταῦτα ἀναγιγνώσκονται μόνον, ἐπαναλαμβάνεται δὲ ψαλλόμενον τὸ ἐφύμνιον τῶν, τὸ δὲ προοίμιον καὶ ψάλλεται εἰς τὸ τέλος τοῦ γ' ἀντιφώνου μετὰ τὴν μικρὰν εἴσοδον ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῶν καθηγουμένων. (Πρὸβλ. **Ἐυαγγελισμός, κανὼν, ἀκροστιχίς, ἐφύμνιον, οἶκος, Ῥωμανός**).

Κοσμᾶς : θετὸς ἀδελφὸς Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, συμμαθητὴς αὐτοῦ παρὰ Κοσμᾶ τῷ Καλαβρῷ. Συνεμόνασε μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγ. Σάββα, τῷ δὲ 743 ἐγένετο ἐπίσκοπος τῆς παρὰ τὴν Γάζαν πόλεως Μαΐουμᾶ, ἣν ἐποίμανεν ἐπὶ δεκαετίαν. Ἠσχολήθη σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐκκλησ. ποιήσιν ποιή-

σας ἔξαιρέτους κανόνας, ὧν ὅμως ὀλίγοι παρέμειναν ἐν χρήσει, περὶ τοὺς 12. Εἶναι λίαν εὐαίσθητος ποιητής, διὰ τοῦτο δὲ καὶ μᾶλλον μελαγχολικός, ἀπὸ τῆς ψυχικῆς του δὲ ταύτης τάσεως ἠγάπησεν ἰδιαζόντως ἐκ τῶν μεγάλων πατέρων τὸν Ναζιανζηνόν, πρὸς ὃν καὶ συγγενεῦει ψυχικῶς.

κόσμος=ἡ δημιουργία, μάλιστα τὰ πνευματικὰ ὄντα καὶ ἰδίᾳ οἱ ἄνθρωποι.

Κρανίον=ὁ Κρανίου τόπος, ὁ Γολγοθᾶς.

κράτος=δύναμις, ἐξουσία.

κράτωρ εὐσεβείας=ὁ εὐσεβῆς αὐτοκράτωρ (ὁ μ. Κωνσταντῖνος).

κρεμάσαντα ἐπὶ ὑδάτων: οἱ ἄρχαιοι ἐφαντάζοντο, ὅτι ἡ ξηρὰ κρέμαται (=ἐπιπλέει) ἐπὶ τῶν ὑδάτων· Ψλμ. ρλ' 6: τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων... γλ' 2: αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτήν (τὴν γῆν). Πρβλ. Σήμερον κρεμάται ἐπὶ ξύλου ὁ ἐν ὕδασι (=ἐντὸς τῶν ὑδάτων) **τὴν γῆν κρεμάσας**.

κριμάτων Σου ἀβύσσους=τὰ ἀπύθμενα βάθη τῆς δικαιοσύνης Σου.

κτιστὸν=τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξιν.

κυματοτρόφος βυθὸς - ἡ τρέφουσα, παράγουσα κύματα, θάλασσα.

Κύριε ἐκέκραξα: ἀρχὴ τοῦ ρμ' ψαλμοῦ, ὅστις ψάλλεται ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔσπερινοῦ καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ πρῶτον ἤμισυ τοῦ ἔσπερινοῦ καλεῖται Κύριε ἐκέκραξα.

λαβὼν ἐν γνώσει=γνούς, μαθὼν, ἀντιληφθεὶς.

λαὸς=ὁ λαὸς τοῦ Ἰσραήλ.

λογίζεται: ἐν νεκροῖς λογίζεται=θεωρεῖται νεκρός, λογαριάζεται μεταξὺ τῶν νεκρῶν. Ψλμ. πζ' 5: προσελογίσθη μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον.

λόγος: δὸς μοι λόγον, Δόγε=ὀμίλησόν μοι, ὦ λόγε τοῦ Θεοῦ· παρήχησις.

λύω: καταλύω, καταργῶ.

μάγοι: οἱ ἐξ ἀνατολῶν ἐλθόντες, ἵνα προσκυνήσωσι τὸν Χριστὸν γεννηθέντα. ἐν τῇ ποιήσει οὗτοι καθορίζονται ὡς ἐκ Χαλδαίας (Βαβυλωνίας· πρβλ. ἐκ τῶν Χαιρετισμῶν τὸν οἶκον Ἰδοῦν παῖδες Χαλδαίων...) ἢ ἐκ Περσίας προερχόμενοι, οἵονεὶ ἐκ τῆς ἡγέτιδος περσικῆς τάξεως. Καὶ ἐπειδὴ οἱ Πέρσαι ἦσαν πυρολάτραι, καὶ οἱ μάγοι ὡς πυρολάτραι χαρακτηρίζονται, τοσοῦτω

μᾶλλον, καθ' ὅσον τοὺς ἀστέρας (τὰ οὐράνια πυρὰ) ἐμελέτων.

μαθηταί : οἱ τοῦ Χριστοῦ, ἰδίως οἱ Ἀπόστολοι.

μάκαρ = μακάριος, εὐδαίμων· ἐπίθ. τοῦ ἁγίου Θεοῦ.

μείνω Σε = νά Σε περιμένω (μέχρι οὗ ἀναστῆς).

μεσοῦμενος = καθήμενος ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἱερέων (ἰδὲ *ἑρῶν*) Ἀαρὼν καὶ Ὡρ. Λέγεται περὶ τοῦ Μωϋσέως, ὅστις κατὰ τὴν μάχην τῶν Ἰσραηλιτῶν πρὸς τοὺς Ἀμαληκίτας διέμενεν ἔχων ἐκτεταμένας τὰς χεῖρας καὶ προσευχόμενος μέχρι τῆς τροπῆς τῶν Ἀμαληκίτων, καθήμενος μεταξὺ τοῦ Ἀαρὼν καὶ τοῦ Ὡρ, οἵτινες ἐκράτουν τὰς χεῖράς του (Ἰδὲ Ἐξδ. ιζ' 10).

μετελθοῦσαν = μεταβληθεῖσαν (τὴν ἡμέραν εἰς νύκτα).

μολεῖν = ἐλθεῖν, νὰ ἔλθω.

μορφωθεὶς τὸ καθ' ἡμᾶς = λαβὼν μορφὴν, οἷα ἡ ἡμετέρα, ἐνανθρωπήσας.

μύστης : ὁ μεμνημένος (εἰς τὴν πίστιν τοῦ τριαδικοῦ Θεοῦ).

νεάνιδες : αἱ μετὰ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Μωϋσέως Μαριάμ δοξολογήσασαι τὸν Θεὸν μετὰ τὸν καταποντισμὸν τῶν Αἰγυπτίων ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ (Ἐξδ. ιε' 20).

νεουργεῖται = ἀνακαινίζεται.

νεφέλαις διεξάγων τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ = ἀντλῶν πρὸς τὸν οὐρανὸν διὰ τῶν νεφελῶν τὸ θαλάσσιον ὕδωρ. Κατὰ τὴν κοινὴν τότε ἀντίληψιν αἱ νεφέλαι κατέβαινον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ δίκην σπόγγων ἐπληροῦντο ὕδατος, ὅπερ ἔπειτα ἐκ τοῦ στερεώματος ἔβαλλον εἰς τὴν γῆν ὡς βροχὴν. Τοῦτο καὶ ὡς ποιητικὴ εἰκὼν εἶναι ὠραία.

Νεφθαλεὶμ : εἰς τῶν υἱῶν Ἰακώβ, ἡ ἐξ αὐτοῦ φυλὴ καὶ ἡ ἐν τῇ ἄνω Γαλιλαίᾳ πρὸς β' τοῦ Ζαβουλὼν ἐπαρχία αὐτῆς.

νικητήρια : ἐνν. ἄσματα = τοὺς ἐπὶ τῇ νίκῃ ὕμνους.

νιπτῆρ : ἡ κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ μυστικοῦ δείπνου πρὸ αὐτοῦ νίψις τῶν ποδῶν τῶν Ἀποστόλων ὑπὸ τοῦ Κυρίου, ἅτε ἐκτελοῦντος τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ χρῆν οἰκοδεσπότου.

νομικὸν ὄρος = τὸ ὄρος τοῦ νόμου, τὸ Σινά.

νοσήσας φιλαργυρίαν = προσβληθεὶς ὑπὸ τῆς ἠθικῆς νόσου φιλαργυρίας.

νυμφίος = ὁ γαμβρός· προσηγορία τοῦ Χριστοῦ ἐρχομένου ὡς χοιτοῦ κατὰ τὴν παραβολὴν τῶν 10 παρθένων (Μτθ. κε' 1 ἔ.).

ξένος = παράδοξος.

ξύλον : ὁ σταυρὸς καὶ τὰ προφητικὰ τούτου σύμβολα ἐκ τῆς Π.Δ.

οἶκος : στροφή τοῦ κοντακίου. Ἐν τοῖς χορικοῖς τοῦ ἀρχαίου δράματος ἔχομεν συνήθως στροφήν, ἀντιστροφήν (ἣτις εἶναι ἐντελῶς ὁμοία μετρικῶς πρὸς τὴν στροφήν), καὶ ἐπωδόν. Ἐν τοῖς κοντακίοις ἢ πάντες οἱ οἴκοι εἶναι ὅμοιοι μετρικῶς, ἢ ὁμοιάζουσιν ἐναλλάξ (πρβλ. **κοντάκιον**). Ὁ ὄρος **οἶκος** προέρχεται ἐκ τῆς Ἑβραϊκῆς, ἐνθα ἡ λέξις **βαϊθ** ἢ **βῆθ** σημαίνει καὶ οἰκίαν καὶ στροφήν ποιήματος, προφανῶς, διότι οἱ ἰσόμετροι στίχοι γραφόμενοι, δίδουσι σχῆμα ὁμοιάζον πρὸς τὸ τετράπλευρον σχῆμα οἰκίας.

οἴτιρος ἀκολασίας = ἕξαψις πρὸς ἀκολασίαν.

ὁμοιοπαθὲς περιέθου σῶμα = περιεβλήθης σῶμα θνητόν, ὡς τὸ ἡμέτερον.

δμόστολος = ὁ φέρων τὴν αὐτὴν στολήν· **δμόστολον ψυχῆς**.

ἄσπιλον σῶμα = τὸ σῶμα, τὸ ὁποῖον ἦτο ἄσπιλον, ἔφερε δηλαδὴ τὴν ἄσπιλον στολήν τῆς ἀγνότητος, τὴν ὁποίαν ἐφόρει ἡ ψυχὴ των.

ὄρασις = προφητικὴ ὄρασις.

ὀρθρίζω = ἐγείρομαι ὀρθρου, ἰδίᾳ πρὸς προσευχὴν, διότι ἡ αὐγὴ ἀνεκαθεν θεωρεῖται ὡς ἡ καταλληλοτάτη πρὸς τοῦτο ὥρα. Λέγεται ἄλλως περὶ τῶν μυροφόρων, αἵτινες ἔσπευσαν πρὸς τὸ μνημεῖον τοῦ Κυρίου **ὀρθρου βαθέος** (Δκ. κδ' 1), **σκοτίας ἔτι οὔσης** (Ἰω. κ' 1).

ὀρθρος : τὸ πρωῖνὸν τμήμα τῆς θείας λειτουργίας, τελούμενον κανονικῶς τὴν αὐγὴν μέχρι τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ Δόξα τῇ ἀγία καὶ ὁμοουσίῳ καὶ ζωοποιῷ καὶ ἀδιδαιρέτῳ Τριάδι..., καὶ λήγον εἰς τὴν μεγάλην δοξολογίαν.—Τὰ κύρια τοῦ ὀρθρου εἶναι ὁ ἐξάψαλμος, ἡ ἐκτενής, τὰ καθίσματα, τὰ εὐλογητάρια, ὁ κανὼν, διακοπτόμενος εἰς τὴν ζ' ᾠδὴν διὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ κοντακίου καὶ τοῦ συναξαρίου, αἱ 8 καταβασίαι, τὸ Πᾶσα πνοὴ καὶ τὸ ἐωθινὸν εὐαγγέλιον, τὸ Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι, ὁ ν' ψαλμός, ἡ Τιμιωτέρα, ἡ θ' καταβασία, τὸ ἐξαποστειλάριον, οἱ αἶνοι καὶ ἡ δοξολογία.

οὐράνιος = ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, συνυπονοουμένης τῆς πανταχοῦ παρουσίας, διότι ὅπουδῆποτε ἀνυψώση τις τοὺς ὀφθαλμούς, βλέπει τὸν οὐρανόν.

οὐρανός : οὕτω λέγεται τὸ σπήλαιον, διότι κατόκησεν ἐν αὐτῷ ὁ Θεός.

ὄφεις : Ἀριθ. κα', 8 : Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν· «ποίησον σεαυτῷ ὄφιν καὶ θές αὐτὸν ἐπὶ σημείου· καὶ ἔσται, ἐὰν δάκη ὄφεις ἄνθρωπον, πᾶς ὁ δεδηγμένος ἰδὼν αὐτὸν ζήσεται». Καὶ ἐποίησεν ὁ Μωϋσῆς ὄφιν χαλκοῦν... Ὁ ἐπὶ σημείου χαλκοῦς οὗτος ὄφιν εἶναι προφητικὸν σύμβολον τῆς σταυρώσεως τοῦ Χριστοῦ.

παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός : ἐφύμιον τοῦ κοντακίου τῶν Χριστουγέννων ἐκ τοῦ Ἦσ. θ' 6 : Ὅτι **Παιδίον** ἔγεν· νήθη ἡμῖν, υἱός, καὶ ἐδόθη ἡμῖν... καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ... **Θεός** ἰσχυρὸς κτλ.

πανοπλίτης : ὁ φέρων πάντα τὰ ὄπλα του. ἀντίθ. **ἀοπλος**.

Παντάναξ = Παντοκράτωρ, ὁ Θεός. Ἡ σειρά τοῦ εἰρμοῦ τούτου εἶναι ἡ ἑξῆς : οἱ παῖδες τῷ (τοῦ) Παντάνακτος πόθῳ ἠγκιστρωμένοι ἐξεφαύλισαν (τὴν) δύσθεον γλωσσαλγίαν (τοῦ) ἀπληταθυμαίνοντος τυράννου· οἷς (παισίν), λέγουσιν τῷ Δεσπότη εἰς αἰῶνας εὐλογητὸς εἶ, εἵκαθεν ἄσπετον πῦρ.

πανώλης : ὁ πάντα ὀλλύς, καταστρέφων· ἐπίθετον τῶν Ἀμαληκίτων, ἀνάλογον πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους λεγόμενον περὶ τοῦ Φιλίππου : ὄλεθρος Μακεδῶν.

παρέλθης με = προπεράσης με μετ' ἀδιαφορίας.

Πάσχα : λ. ἔβρ. = διάβασις. ἀρχῆθεν ἡ ἑορτὴ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἰσραὴλ ἐκ τοῦ ζυγοῦ τῆς Αἰγύπτου, τελουμένη εἰς ἀνάμνησιν τῆς **διαβάσεως** τοῦ ὀλοθρευτοῦ τῶν πρωτοτόκων ἀγγέλου διὰ τῶν ὀδῶν τῆς Αἰγύπτου, ἐξ ἧς ἠναγκάσθη ὁ Φαραὼ νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἔξοδον τῶν Ἑβραίων. Ἦτο τύπος προφητικὸς τῆς διαβάσεως τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν θυσίαν του ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ, δι' ἧς ἐλυτρώθη τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς δουλείας εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Ὅθεν ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἀποτελοῦσα νίκην κατὰ τοῦ θανάτου, εἶναι τὰ ἀληθινὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθέρια, τὸ πραγματικὸν Πάσχα.

παχύνεται ὁ Λόγος = ὁ ἄυλος λόγος τοῦ Θεοῦ ὑλοποιεῖται, ἐνσαρκοῦται.

πεζεύω = διαβαίνω πεζῇ.

περιπεσοῦσα : ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις περιπ. γυνή : Λκ. ζ' 86 : καὶ ἰδοὺ γυνή ἐν τῇ πόλει, ἧτις ἦν ἁμαρτωλός... Πρόκειται περὶ τῆς ἁμαρτωλοῦ γυναικός, ἧτις ἤλειψε τὸν Κύριον διὰ μύρου ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου Σίμωνος ἐν τινι τῶν πόλεων τῆς

Γαλιλαίας κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς διακονίας Του (Λκ. ζ' 36 ἔ.). Ἐν Μτθ. κς' 7 ἔ. Μρκ. ιδ' 3 ἔ. καὶ Ἰω. ιβ' 3 ἔ. ἀναφέρεται δευτέρα χρίσις τοῦ Κυρίου διὰ μύρου ὑπὸ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Λαζάρου Μαρίας ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ ἐν Βηθανίᾳ μικρὸν πρὸ τοῦ πάθους. Ἡ χρίσις αὕτη ἦτο ἐκδήλωσις εὐγνωμοσύνης τῆς ἀδελφῆς διὰ τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου.—Ἡ σύμπτωσις τοῦ ὀνόματος Σίμων φαίνεται, ὅτι παρεπλήνησε τοὺς παλαιούς, οἵτινες πολλάκις δὲν προσεῖχον δεόντως εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν γεγονότων, εἰς σύγχυσιν τῶν δύο χρίσεων· ἡ σύγχυσις δὲ αὕτη εἶναι καταφανῆς καὶ ἐν τῇ ποιήσει. Παρὰ ταῦτα τό τε δοξαστικὸν τοῦτο καὶ τὰ προηγούμενα αὐτοῦ τροπάρια περὶ τῆς ἁμαρτωλοῦ γυναικός, πάντα πιθανῶς ποιήματα τῆς Κασσιανῆς, εἶναι ἀριστουργήματα.

περιτίθεμαι = ἐνδύομαι.

πῆμα = βλάβη (ἰδὲ ὄφεις).

ποιμὴν = ὁ Χριστός.

πόλος = ὁ οὐρανός.

πόντος ἐρυθρός = ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα.

προαπειργάσω = κατέστησας ἐκ τῶν προτέρων (τὸν ληστήν) πολίτην τοῦ παραδείσου, πρὶν ἀκόμη οὗτος ἀποθάνῃ καὶ κατέλθῃ εἰς τὸν Ἄδην).

προκινδυνεύω = κινδυνεύω ὑπὲρ τινος.

προοίμιον : ἰδὲ *κοντάκιον*.

πρόσλημμα : προσληφθέν· τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἣν προσελάβετο ὁ Λόγος.

προσφκειώσω : (προσοικειοῦμαι = οἰκειόν τινα ποιοῦμαι) = κατέστησάς με οἰκειόν τοῦ Πατρὸς, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ εἶχον ἀποξενωθῆ διὰ τῆς ἁμαρτίας.

πρωτοστάτης (ἄγγελος) = ἄγγελος ἱστάμενος ἐν τοῖς πρώτοις παρὰ τῷ Θεῷ, ἀρχάγγελος.

πτωχεύω = γίνομαι πτωχός. *περὶ τοῦ Χριστοῦ* σημαίνει ὅτι ἐγένετο πτωχός ὡς ἡμεῖς, ἐνηνθρώπησε. *περὶ ἡμῶν* : ὅτι ὡς ἄσωτοι σπαταλήσαντες τὰς παρὰ τοῦ Θεοῦ δωρεὰς ἐπτωχεύσαμεν.

πύλαι χαλκαί : αἱ πύλαι τοῦ Ἄδου, ἅς ὁ Χριστὸς συνέτριψε (ἰδὲ *συνέτριψας*).

πῦρ ἄσβεστον = ἡ κόλασις (Μρκ. θ' 43, 45. Ματθ. γ' 12. Λκ. γ', 17).

ῥαθυμοῦντα = καθεύδοντα (ὑπὸ ὀκνηρίας).

Ῥωμανός: ὁ μέγιστος πάντων τῶν θρησκευτικῶν ποιητῶν. Κατήγετο ἐκ Συρίας. Κατ' ἀρχὰς ἦτο διάκονος τῆς ἐν Βηρυτιῶν ἐκκλησίας. Ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστασίου α' (491—518) καὶ ἐμόνασεν ἐν τῷ ναῶ τῆς Θεοτόκου ἐν τοῖς Κύρου, ἀσχολούμενος εἰς τὴν θρησκευτικὴν ποιήσιν.—Ἐπιλέγεται **μελωδός**, διότι αὐτὸς συνέθετε καὶ τὴν μουσικὴν τῶν θρησκευτικῶν του ὕμνων, εἶναι δὲ κατ' ἔξοχὴν **ὁ τῶν κοντακίων ποιητής**.—Τὰ κοντάκια αὐτοῦ ἔχουσι συνήθως ἀκροστιχίδα ἢ τὰ 24 γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου ἢ τὴν φράσιν **Τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ ὁ ὕμνος** (ἢ **ψαλμός**).

Ἐκ τῶν κοντακίων τοῦ Ῥωμανοῦ χρησιμοποιοῦνται σήμερον ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ὀλόκληρα τὸ προεόρτιον εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, ὅπερ ψάλλεται ἀνὰ ἕξ στροφὰς τῆ 20, 21, 22, καὶ 23 Δεκεμβρίου εἰς τοὺς Αἴνους, τὸ εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν, τὸ προοίμιον καὶ ἡ πρώτη στροφή τῶν εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὰ Φῶτα, εἰς τὴν σταύρωσιν, τῆς μετανοίας, εἰς τὴν β' παρουσίαν καὶ ἐν γένει τῶν μεγάλων ἑορτῶν κατὰ τὴν διακοπὴν τοῦ κανόνος, τὰ ἐπιγραφόμενα **κοντάκιον** καὶ **οἶκος**, ὅσακις ὁ οἶκος ἄρχεται διὰ τοῦ γράμματος Τ, ὅπερ εἶναι σημεῖον ποιήσεως τοῦ Ῥωμανοῦ, διότι διὰ τοῦ στοιχείου τούτου ἄρχεται ἢ συνήθης ἀκροστιχίς τοῦ ποιητοῦ.

σαββάτων: **μία σαββάτων**—ἡ Κυριακὴ (Μτθ. κη' 1).

σειρὰ—ἄλυσις, δεσμά.

σκέπη: περὶ τῆς Παναγίας—προφύλαγμα. Ἐν τοῖς Χαιρετισμοῖς λέγεται «Χαῖρε, **σκέπη** τοῦ κόσμου πλατυτέρα νεφέλης».

σκιά: ἡ μωσαϊκὴ θρησκεία, ἣτις ἦτο σκιώδης τύπος τῆς ἀληθινῆς θρησκείας, τῆς Χριστιανικῆς.

σμέρνα—κόμμα εὐῶδες καὶ πολύτιμον θάμνου τινὸς τῆς Ἰεμένης καὶ Αἰθιοπίας, ῥητινῶδες καὶ βαλσαμῶδες, ὑπέρυθρον, πικρῶς καὶ στυφῆς γεύσεως, διεγερτικὸν καὶ ἀντισηπτικόν. Διὰ τὴν τελευταίαν ἰδιότητά της ἐχρησιμοποιεῖτο εἰς τὰς ταφάς.

Σοφία—ὁ Υἱὸς (τοῦ Θεοῦ).

σπήλαιον Ἰακώβ: τὸ ἐν Βηθλεὲμ σπήλαιον τῆς γεννήσεως.

σπουδῆ—ἐσπευμένως, βιαστικά.

σταυρῶ δὲ σχηματισθεὶς τεταμέναις παλάμαις—σχηματίσας ἑαυτὸν εἰς σταυρὸν δι' ἐκτάσεως τῶν χειρῶν του. (Ἰδὲ Ἐξδ. ιζ' 10 ἔ. καὶ ἀνωτέρω **μεσούμενος** καὶ **ιερωῶν**).

σταύρωσις: ἡ διὰ καθηλώσεως ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐκτέλεσις
ΜΠΑΞΕΒΑΝΑΚΙ—ΠΑΠΑ·ΓΑΝΝΟΥ, Ἀπριλῶς *Ἐκδ. 5η 1937. 11
Ψηφιοποίηθηκε ἀπὸ τὸ Νοτίοτοῦτο Ἐκκλῆσιολογικὴ Παιδεία

θανατικῆς ποινῆς. Ἐπεβάλλετο ὡς ἡ ἀτιμωτικωτάτη τῶν ποινῶν εἰς τοὺς δούλους καὶ τοὺς ἐπαναστάτας. Οἱ Ἰουδαῖοι ἠξίωσαν παρὰ τοῦ Πιλάτου νὰ σταυρώσῃ τὸν Χριστὸν ὡς ἐπαναστάτην κατὰ τοῦ Καίσαρος (πρβλ. Λκ. κγ' 12).—Ὁ δὲ σταυρὸς εἶχε σχῆμα Τ ἢ Υ, καὶ ὕψος μέχρι τριῶν μέτρων. Ἐπὶ τῶν ἄκρων τοῦ ὀριζοντίου ξύλου ἐκαρφώνοντο αἱ χεῖρες τοῦ σταυρουμένου. Ἰσως δ' ἐπὶ τοῦ καθέτου ξύλου καὶ οἱ πόδες ἐπὶ προσθέτου τεμαχίου ξύλου δίκην ὑποποδίου. Ὁρθοῦτο ἔπειτα ὁ σταυρὸς καὶ ἐνεπήγγυτο καὶ ἐστερεοῦτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ παρέμενε οὕτω κρεμάμενος ὁ σταυρωθεὶς, ἕως οὗ ἀπέθνησκεν.

Λαμβανομένου ὑπ' ὄψει, ὅτι κατὰ τοὺς νεωτέρους ὑπολογισμοὺς ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη 4 ἔτη πρὸ τῆς ἀρχῆς τῆς μ. Χ. ἡμετέρας χρονολογίας, ὡς ἔτος τῆς σταυρώσεως τοῦ Χριστοῦ θεωρεῖται τὸ 29 μ. Χ. πιθανωτάτη δ' ἡμέρα ἡ 18 Μαρτίου.

στέργειν=ἀγαπᾶν. Ἡ σειρὰ τοῦ εἰρμοῦ τούτου: 'Ρῶν (ἔστι) φόβω στέργειν ἡμᾶς σιωπὴν ὡς ἀκίνδυνον· τῷ πόθῳ (σου) δέ, ὦ παρθένε, ὑφαίνειν (σοι) ὕμνους συντόνως τεθηγμένους, ἐργῶδές ἐστιν· ἀλλ' ὦ μήτηρ, δίδου (ἡμῖν) σθένος (τοσοῦτον), ὅση πέφυκεν ἢ προαίρεσις (ἡμῶν).

σιῆσον=στερέωσον.

στόμα=τὸ ὄργανον τῆς λαλιᾶς, τὸ πρόσωπον, δι' οὗ ἡ ἀνθρωπότης λαλεῖ τῷ Θεῷ, ἡ Παναγία.

συνεκτείνεσθαι σπεύδων=προσπαθῶν νὰ ἀνταποκριθῆ, ν' ἀντιστοιχήσῃ εἰς ἕκτασιν.

συνέλθω σοι=νὰ ἔλθω μαζί σου, δηλ. νὰ ὑποστῶ καὶ ἐγὼ τὸ μαρτύριον.

συνέτριψας μοχλοὺς αἰωνίους κλπ.=ἔθραυσας, Χριστέ, τὰς πύλας τοῦ Ἄδου, αἱ ὁποῖαι ἦσαν κλεισταὶ μετὰ αἰωνίους μοχλοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐκράτουν φυλακισμένους ἐν τῷ Ἄδῃ τοὺς δεδεμένους μετὰ τὰς ἀλύσεις τῆς ἁμαρτίας ἀνθρώπους· ὁ Ἰωάννης λέγει ἐν τῇ προσευχῇ του ἀπὸ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους: ἔδω ἡ κεφαλή μου εἰς σχισμὰς ὀρέων· κατέβην εἰς τὴν γῆν, ἧς οἱ **μοχλοὶ** αὐτῆς κάτοχοι **αἰώνιοι** (Ἰων. β' 7). Ἐν δὲ τῷ Ἠσ. με' 2: Ἐγὼ . . . θύρας χαλκῆς συντρίψω καὶ **μοχλοὺς** σιδηροῦς συνθλάσω.

συντόνως=μετὰ κόπου.

σώματα νεκρῶν. Μτθ. κζ' 52: καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεφύθησαν καὶ πολλὰ **σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων** ἠγέρθη . . .

σωματούμενον = ἐνσαρκούμενον, ἐνανθρωποῦντα. **ἄσωμάτω σωματούμενον** : παρήχησις.

Σωφρόνιος : Πατριάρχης Ἱεροσολύμων (634—8) ἐπὶ Ἑρακλείου, ἐγεννήθη περὶ τὰ μέσα τῆς 5' ἐκ., ἐγένετο δὲ δι' ὄλου τοῦ βίου σπουδαστὴς πάσης σοφίας καὶ ἀγωνιστὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως κατὰ τοῦ μονοθελητισμοῦ, ὅστις ἦτο ὑπὸ ἄλλον τύπον ἀνανέωσις τῆς παλαιότερας αἰρέσεως τοῦ μονοφυσιτισμοῦ. — Ὁ εὐσεβέστατος ἀνὴρ διῆλθε καριερικῶς καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων θλίψεων, εὗρεθεὶς ἐν Ἱεροσολύμοις κατὰ τὴν ἄλωσιν καὶ καταστροφὴν αὐτῶν ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 614, ὅτε οἱ νικηταὶ ἀπήγαγον καὶ τὸν τίμιον Σταυρόν, καὶ τῷ 636 (πατριάρχης τότε), ὅτε ἡ πόλις ἐπολιορκήθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ ἀβόηθητος παραμείνασα ἠναγκάσθη μετὰ ἡρωϊκὴν ἄμυναν νὰ παραδοθῆ, κατ' ἀπαιτήσιν του ὅμως οὐχὶ εἰς τοὺς πολιορκήσαντας στρατηγούς, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν κληθέντα καὶ ἐλθόντα ἐκ Μέκκας καλίφην Ὡμάρ διὰ τῆς συνθήκης τοῦ ὅρους τῶν ἐλαιῶν, δι' ἧς ἐξησφαλίσθη εἰς τοὺς Χριστιανούς ἡ κατοχὴ τῆς ἁγίας γῆς. Ὁ Σωφρόνιος δὲν ἐπέζησεν, εἰμὴ δύο ἔτη μετὰ τὴν δοκιμασίαν ταύτην, ἀποθανὼν τῷ 638. — Διεκρίθη καὶ ὡς ποιμὴν καὶ ὡς ῥήτωρ καὶ ὡς ποιητὴς ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων.

τάξιν = θέσιν, ἔργον.

τεθηγμένους = ἀκονημένους, εἰργασμένους.

τεῖχος = ὀχύρωμα· περὶ τῆς Παναγίας. Ἐν τοῖς Χαιρετισμοῖς : Χαῖρε, τῆς βασιλείας τὸ ἀπόρθητον **τεῖχος**.

τελοῦμεν = προσφέρομεν.

τμᾶται = τέμνεται.

τρίβος = ὁδός.

Τριώδιον : μικρὸς κανὼν ἐκ τριῶν ᾠδῶν (ἀντὶ τῶν ἐννέα). Τριώδια ψάλλονται κατὰ τὰς ἀκολουθίας τῆς μεγ. ἑβδομάδος.

τροπάριον : ᾠσμα ἐκκλησιαστικόν, ψαλλόμενον κατὰ τινὰ τῶν ὀκτῶ μουσικῶν τρόπων (= ἦχων). Πάντα τὰ ἐκκλησ. ᾠσματα δύνανται νὰ ὀνομασθῶσι τροπάρια.

τύπος τοῦ πάθους : ὁ σταυρός.

τύραννος ἀπάνθρωπος : ὁ Σατανᾶς, ὅστις ἦτο ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου (Ἰω. β' 31) μισῶν τοὺς ἀνθρώπους. Ἀντιθέτως ὁ Χριστὸς λέγεται κατωτέρω **κύριος φιλόανθρωπος**.

ῥλη = ξυλεία.

ῥμνος ῥφαίνειν = συνθέτειν ῥμνος.

ὑπερούσιος—ὁ ἀνώτερος (ὕλικης) οὐσίας, ὑπερκόσμιος.

ὑποδύω—εἰσδύομαι ὑπό τινα, ἐνδύομαι (πνευματικῶς) τὸν Χριστόν.

ὑπίστοις: Ἡ φράσις *ἐν ὑπίστοις* ἐν τῷ ὕμῳ τῶν ἀγγέλων κατὰ τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως καὶ ἡ φράσις *ἐν τοῖς ὑπίστοις* ἐν ταῖς ἐπευφημίαις τῶν παιδῶν τῆς ἡμέρας τῶν βαίτων δὲν σημαίνει, ὡς συνήθως ἐρμηνεύεται, *ἐν οὐρανοῖς*, δηλαδὴ εἰς τὸν ἐν τοῖς ὑπίστοις τόποις κατοικοῦντα Θεόν, ἀλλ' εἶναι ἐπιροηματικὴ φράσις σημαίνουσα *ὑψιστα, εἰς τὸν ὑψιστον βαθμόν*.

ὑψώθητε—ἀνυψώθητε (οἱ μέχρι Ἰησοῦ πεπτωκότες) εἰς τὸν οὐρανόν.

φίλοι τοῦ διαβόλου—τὰ λοιπὰ πονηρὰ πνεύματα.

φρέαγμα—ἡ μανία τῶν εἰδωλολατρῶν.

φωλεὸς—φωλεά. Μτθ. ἡ' 20: αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει.

φῶς ἀνέσπερον: φῶς οὐδέποτε δύνον. Ἦσ. κς' 9: ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου πρὸ Σέ, ὁ Θεός, διότι **φῶς** τὰ προστάγματά σου ἐπὶ τῆς γῆς.

φῶς ἰλαρόν: προσηγορία τοῦ Υἱοῦ, κατὰ τὸ Ἑβρ. α' 3: ὁς (ὁ Υἱὸς) ὢν **ἀπαύγασμα** τῆς δόξης καὶ χαρακτῆρος τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ (=τοῦ Θεοῦ)...

φωτίζου, φωτίζου, ἡ νέα Ἰερουσαλήμ... Ἦσ. ξ' 1: **φωτίζου, φωτίζου Ἰερουσαλήμ** ἥκει γάρ σου τὸ φῶς καὶ ἡ δόξα Κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνέτειλεν...

φωτοδόχον—τὴν δεχθεῖσαν, φέρουσαν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸν Χριστόν (Ἰω. α' 4 ἔ.).

χαῖρε νύμφη ἀνύμφευτε—Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ: ἐφύμνιον τῶν ὑπὸ περιττὸν ἀριθμὸν οἰκῶν τοῦ Κωντακίου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

χαρὰ τῆς Θεοτόκου: ἡ ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ Χριστοῦ, ἐκ τοῦ Ἰω. ις' 21: ἡ γυνή... ὅταν γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν **χαράν**, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.

χειροθετήσῃ—θα θέσῃ τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοῦ. Μτθ. β' 14: ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι καὶ σὺ ἔρχη πρὸς με;

χεῖρον: ἡ σταύρωσις, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ **πανευφημίας**.

χερσώσας = καταστήσας χέρσον, ξηράν.

Χριστούγεννα: ἡ τῇ 25 Δεκεμβρίου ἐορταζομένη ἐπέτειος τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τῶν μέσων τῆς δ' ἐκ. ἐν τῇ Δύσει κατ' ἀρχάς, εἶτα δέ, ἰδίᾳ διὰ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Προηγουμένως ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐωρτάζετο ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ, ἥτοι ἡ ἐμφάνισις αὐτοῦ ὡς ἀνθρώπου, μετὰ τῆς κατὰ τὴν βάπτισιν ἐμφανίσεως αὐτοῦ ὡς Θεοῦ, τῇ 6 Ἰανουαρίου. — Τὰ ἐξῆς ὅμως τρία γεγονότα μαρτυροῦσιν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη κατὰ 7βριον. Τὰ γεγονότα ταῦτα εἶναι 1) ὅτι ἡ ἀπογραφὴ κατὰ τὸν Ἰουδαϊκὸν τρόπον (ἥτοι διὰ τῆς μετακινήσεως τῶν ὑπὸ ἀπογραφὴν ἀνθρώπων εἰς τὰς πόλεις τῆς καταγωγῆς των) δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διεξήχθη ἐν χειμῶνι· 2) ὅτι οἱ ποιμένες κατὰ τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως ἠγαλῶν, ἀλλ' ὄχι μακρὰν τῆς Βηθλεὲμ καὶ 3) ὅτι τὸ Χριστιανικὸν Βυζαντινὸν κράτος πρῶτον μῆνα τοῦ ἔτους, ὡς καὶ ἡ ἐκκλησία μέχρι σήμερον, εἶχε τὸν Σεπτέμβριον· ἐπειδὴ δ' ἐβαπτίσθη ὡσεὶ τριακόσια ἑτῶν ἀρχόμενος (Λκ. γ' 23), ἥτοι ὅτε εἰσηλθεν εἰς τὸ τριακοστὸν ἔτος Του, πάλιν κατὰ Σεπτέμβριον ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ἐγένετο ἡ βάπτισις Του. — Ὅθεν ἡ τοποθέτησις τῆς ἐπετείου τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν 25 Δεκεμβρίου καὶ τῆς βαπτίσεώς του εἰς τὴν 6 Ἰανουαρίου ἐγένοντο κατὰ **συμβολισμόν**. Τῇ 25 Δεκεμβρίου ἐώρταζεν ὁ Ῥωμαϊκὸς κόσμος τὰ γενέθλια τοῦ Ἡλίου δι' ἐορτῶν παρατεινομένων μέχρι τῆς 5 Ἰανουαρίου καὶ ἐχουσῶν ἐν τῷ μέσῳ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους. Κατὰ τὰς 12 ταύτας ἡμέρας, αἵτινες ἦσαν ἡμέραι φρικτῶν ὀργῶν, ἡ Ἐκκλησία τῶν χρόνων τῶν διωγμῶν εἶχε καθορίσει αὐστηροτάτην νηστείαν καὶ πένθος καὶ ἀποχὴν ἀπὸ πάσης συμμετοχῆς εἰς αὐτὰς διὰ τοὺς Χριστιανούς. Τῇ 6 Ἰανουαρίου, ληγουσῶν τῇ προηγουμένη τῶν ὀργιαστικῶν τούτων ἐορτῶν ἐφαίνετο λαμπρὸς ὁ ἀγαθὸς Θεὸς καὶ ἀνελάμβανε τὴν ἐν δικαιοσύνῃ διακυβέρνησιν τοῦ κόσμου. Οὕτως ἡ 6 Ἰανουαρίου ἐωρτάσθη ὡς ἐπέτειος τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. Μετὰ δὲ τὴν λῆξιν τῶν διωγμῶν καὶ τὸν θρίαμβον τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡ ἐπέτειος τῆς γεννήσεως τοῦ Ἡλίου, ἡ 25 Δεκεμβρίου, ἐωρτάσθη ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν ὡς ἐπέτειος τῆς γεννήσεως τοῦ πνευματικοῦ ἡλίου, ἥτοι τοῦ Χριστοῦ.

ὦδῆ: ὕμνος ἐμμελής, ᾠσμα.

ὥραι : ἀκολουθίαι μικραί, ἀποτελούμεναι ἀπὸ ψαλμούς, εὐ-
χάς, τροπάρια τινὰ καὶ ἀναγνώσματα τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς
καινῆς Διαθήκης, ψαλλόμενα πάλαι μὲν καθ' ὠρισμένας ὥρας
τῆς ἡμέρας, ἥτοι ἡ α' ὥρα εἰς τὰς 6 π. μ., ἡ γ' ὥρα εἰς τὰς 9
π. μ. ἡ στ' ὥρα τὴν μεσημβρίαν καὶ ἡ θ' ὥρα εἰς τὰς 3 μ. μ.,
σήμερον δὲ πᾶσαι ὁμοῦ, ὡς π. χ. τὴν μεγ. Παρασκευὴν, τὴν πα-
ραμονὴν τῶν Φώτων κτλ.

[Handwritten scribbles and illegible text]

[Small handwritten mark]

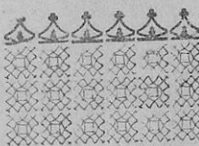
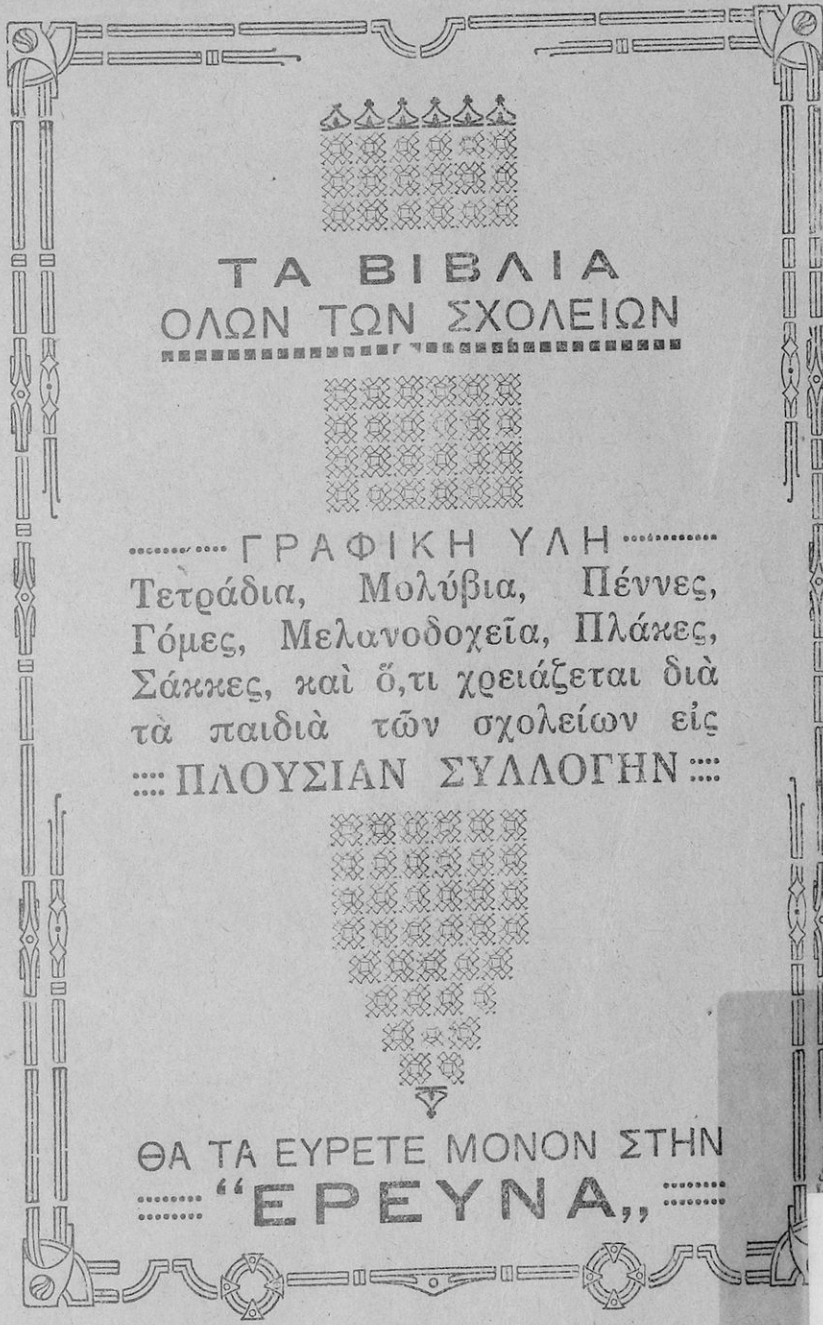

024000028203

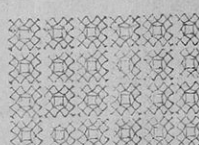
~~Παναγιώτης~~

~~Παναγιώτης~~

ΑΑΑΑ
ΑΑΑΑ

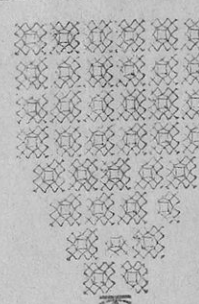
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

..... ΓΡΑΦΙΚΗ ΥΛΗ

Τετράδια, Μολύβια, Πέννες,
Γόμες, Μελανοδοχεία, Πλάκες,
Σάκκες, καὶ ὅ,τι χρειάζεται διὰ
τὰ παιδιά τῶν σχολείων εἰς

... ΠΛΟΥΣΙΑΝ ΣΥΛΛΟΓΗΝ ...

ΘΑ ΤΑ ΕΥΡΕΤΕ ΜΟΝΟΝ ΣΤΗΝ

..... "ΕΡΕΥΝΑ,"